శ్రీః

శ్రీమేల్పథూర్ నారాయణభట్టతిరికృతమ్

శ్రీమన్నారాయణీయమ్

ప్రకాశకులు

శ్రీమతి రావి కృష్ణకుమారీ, మోహనరావు దంపతులు

510, Pride Block Platinum County, Opp: Hosanna Mandir,
Gorantla, GUNTUR ` 522 034. A.P. State

శ్రీః

శ్రీమేల్పథూర్ నారాయణభట్టతిరికృతమ్

శ్రీమన్నారాయణీయమ్

ప్రథమముద్రణ : ముక్కోటి ఏకాదశీ : జనవరి 12-13, 2022

ప్రతులు : 200

పుటలు : 140

వెల రూ. : అమూల్యం

©

R. Mohan Rao

510, Pride Block Platinum County,

Opp: Hosanna Mandir,

Gorantla, GUNTUR ` 522 034. A.P. State

Cell : 9440115411

D.T.P. by :

P.PARVATHI

Cell : 74165 86775

Printed at :

Karshak Art Printers

HYDERABAD

శ్రీః
పీఠిక

విష్ణుభక్తులందరూ ఎంతో ఆదరంతో పఠించే పుస్తకం **నారాయణీయము**. ఇది భాగవతం లో భక్తివేదాంతవిషయాలకు సంక్షిప్తవర్ణనము. ఇందులో ఉన్న శ్లోకాలలో బీజాక్షరాలూ, తత్త్వసంబంధమైన రహస్యాలూ కొల్లలుగా ఉన్నాయి. ఈ పుస్తకపఠనం ఆధ్యాత్మిక ఉన్నతికే కాక ఆయురారోగ్యాలను శారీరకసౌఖ్యాన్ని కలుగజేస్తుందని నమ్మి చాలామంది ఈ పుస్తకపఠనాన్ని నియమపూర్వకంగా చేస్తుంటారు. ఈ పుస్తకరచన జరగడానికి పూర్వరంగమైన కథ ఒకటున్నది.

కేరళదేశంలో గురువాయుర్ దగ్గర **నారాయణభట్టతిరి** అనే విద్వాంసుడుండేవాడు. ఆయన నంబూద్రి బ్రాహ్మణులు. పురాణాలు వేదవేదాంగాలు సంస్కృత వ్యాకరణము బాగా చదువుకున్నారు. ఆయన గురువుగారికి వాతరోగం వచ్చింది. గురువుగారు చాలా తీవ్రంగా బాధపడేవారు. నారాయణభట్టతిరి గారు గురువుగారి బాధను చూసితల్లడిల్లిపోయాడు. తన యోగబలంతోను సంకల్పబలంతోను ప్రయత్నించి ఆ వ్యాధిని గురువుగారి శరీరంనుంచి తన శరీరంలోనికి మార్పుచేసుకున్నారు. తనకున్న యోగబలంతో ఆ వ్యాధిని నియంత్రిద్దామని చూసారు గాని అది వీలుపడలేదు. పైగా ఆ అనారోగ్యం తిరగబెట్టి ఈయనను పూర్తిగా మంచాన పడేసేటట్లు చేసింది. ఊరికే మంచాన పడ్డా పర్వాలేదు శరీరమంతా ఓర్చుకోలేనంతగా బాధపెట్టడం మొదలుపెట్టింది. వైద్యశాస్త్రంలో ఉన్న ఔషధలన్నీ ప్రయోగించినా ఆ బాధ తగ్గలేదు. బాధ భరించలేని స్థితికి వచ్చింది.

తుంజత్ ఎళుతచ్చన్ అనే మహాయోగి విష్ణుభక్తుడు ఆ ప్రాంతానికి వచ్చారట. భట్టతిరి గారు తన కథంతా ఆయనకు చెప్పుకొని ఈ వ్యాధిని గురువుగారి శరీరంనుంచి తన శరీరంలోకి తెచ్చుకునేదాక యోగశక్తి బాగానే పనిచేసింది. తర్వాత నుంచి పనిచేయడం మానివేసింది. ఎందుకు ఇలా జరిగింది ప్రస్తుతం ఈ జబ్బు నాకు ఎలా తగ్గుతుంది. నేనేం పుచ్చుకోవాలి అని అడిగారట. ఆయన నవ్వి భగవంతుని లీలలు అలాగే ఉంటాయి. ఏదో ప్రయోజనం లేకుండా ఇలా జరగదు. నీకు ఈ జబ్బు తగ్గాలంటే మొదట “చేపతో మొదలుపెట్టు తర్వాత తాబేలు” ఇలా చేస్తే గుణం ఇస్తుంది. అక్కడి నుంచి క్రమక్రమంగా ముందుకు వెళ్ళు అన్నారట. ఆ సంభాషణ మొత్తమూ సంస్కృతభాషలోనే జరిగింది. ఆ ఉపదేశాన్ని ఇచ్చినాయన మితభాషి. మౌనంగా ఉండేవాడు. ఆ మాత్రం చెప్పడం కూడా ఎక్కువ. భట్టతిరి గారికి ముందు అర్థం కాలేదు. చేపలు కోడిగుడ్డు తినడం భట్టతిరి గారి ఆచార ప్రకారం నిషేధము. గురువుగారికి భట్టతిరి గారి ఆచారాలన్నీ బాగా తెలుసు. మరి ఎందుకు ఇలా చెప్పారు. చాలా రోజులు అర్థం కాలేదట.

పాండిత్యం ఉంది కానీ మాయ వ్యామోహము మనసుని కప్పి ఉన్నందువల్ల స్పష్టంగా చెప్పిన మాటలకు కూడా 'మందు, పథ్యము, అనుపానము' మొదలైన అర్థాలనే భట్టతిరిగారు అన్వయించుకున్నారు. తర్వాత చాలా రోజులు ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నారట. ఆయనకు తెలియని శ్లోకం కాదు కానీ కొంతకాలానికి ఆయనకే తట్టింది. ఆ శ్లోకం ఇది –

శ్లో॥ శరీరే జర్జరీ భూతే వ్యాధిగ్రస్తే కళేబరే ।
ఔషధం జాహ్నవీ తోయం వైద్యో నారాయణో హరిః ॥

మనకు ఎద్దైనా జబ్బు రాగానే అల్లోపతి హోమియోపతి చప్పున గుర్తొస్తాయి. మూడోది పై శ్లోకంలో చెప్పినట్టు అల్లోపతి హోమియోపతి వాటికంటే ముఖ్యమైనది "తిరుపతి" (దైవానుగ్రహం) అనేది కూడా ఒకటుంది.

ఎందుకో అది ఎవరికి అంతగా గుర్తురాదు. భట్టతిరి గారి అదృష్టం కొద్దీ మన అదృష్టం కొద్దీ ఆయనకది ఎట్టకేలకు గుర్తు కొచ్చింది. ఆ గురువుగారు మత్స్యంతో ఆరంభించు అన్నమాటకు 'జబ్బు తగ్గటానికి మందుగా చేపలు తినమనే' అర్థం కాదనీ, నీ పాండిత్యాన్ని ఉపయోగించి మత్స్యావతారం దగ్గర నుంచి మొదలుపెట్టి దశావతారాల వర్ణనను చెయ్యమని అంటే నారాయణ స్తుతి చెయ్యమని గురువుల అసలు సూచన అని అర్థమైంది. విషయం అర్థం అయిన తర్వాత హమ్మయ్య అనుకున్నారట. అప్పటినుంచి వైద్యుల దగ్గరకి పోకుండా భగవంతుడి వైపుకు తిరిగిపోయాడు.

భట్టతిరిగారు తన 27వ ఏట కావ్యాన్ని మొదలుపెట్టి నూరు రోజుల్లో రోజుకొక దశకం చొప్పున పూర్తిచేసి నారాయణునికి అంకితం ఇచ్చారు. కావ్యం మాత్రం కేవలం దశావతారాలు మాత్రమే కాకుండా వ్యాసభాగవతసారాన్నీ అందులోని ఘట్టాలనీ క్లుప్తంగా రాశారు. కావ్యం చేపతో మొదలు కాదు కానీ దశావతారాల వర్ణన కూడా అందులో భాగవతంలో ఉన్నట్టుగానే వస్తుంది.

అపరిమితమైన పాండిత్యాన్ని సంపాదించి యోగమార్గంలో సిద్ధులు కూడా సంపాదించి మోక్షమార్గాన్ని చూసుకోకుండా ఇంకా సంసారంలో ఉంటూ గురువుల కష్టాలు తన శారీరక కష్టాలు వీటి గురించి మాత్రమే ఆలోచిస్తున్న భట్టతిరిగారికి భగవంతుడు మార్గాన్ని లక్ష్యాన్ని నిర్ణయించడానికే తన లీలను చూపించాడు. పైన భగవంతుడు నిర్ణయము ఇక్కడ గురువుగారి సూచన రెండూ పనిచేసి పండితుడు భక్తుడయ్యాడు. పాండిత్యం అత్యంత ఉన్నతస్థాయికి చెందిన కవిత్వంగా పరిణమించింది. భక్తుల కష్టాలు తీర్చడానికి **నారాయణీయము** అనే కావ్యం రూపుదిద్దుకున్నది. ఈ కావ్యంలో ప్రతి దశకానికి చివర్లో నా వ్యాధిని తగ్గించు అనే మాట తప్పకుండా ఉంటుంది. కావ్యం మొదలుపెట్టగానే భట్టతిరి గారి శారీరకబాధ

కొద్దికొద్దిగా తగ్గుతూ కావ్యం పూర్తయ్యేటప్పటికి పూర్తిగా ఉపశమించింది. తర్వాత ఆయన దాదాపు 96 సంవత్సరాల వయసు వరకు జీవించి చాల గ్రంథాలు రాసి భగవంతునిలో లీనమైనారు.

భట్టతిరి వంటి జ్ఞాని మహాభక్తుడు మోక్షాన్ని కోరకుండా ప్రధానంగా ఆరోగ్యాన్ని ఎందుకు కోరుకున్నాడు అనే ప్రశ్నకు జవాబు నాలుగో దశకంలో లభిస్తుంది. శారీరకమైన ఆరోగ్యాన్ని మానవులు ఎందుకు కోరుకోవాలో **పతంజలిమహర్షి** తన యోగశాస్త్రంలో కూడా అవే కారణాలను చూపిస్తారు. మోక్షపురుషార్థంతోపాటు మిగతా ఏ పురుషార్థం సాధించుకోవాలి అన్నా శరీరం ఉండాలి. మోక్షం కోసం ప్రయత్నించడానికి కూడా శరీరమే ప్రధానము. అదిపోతే మళ్లీ ఇంకో జన్మ ఎత్తాలి. అందుకే ఆయన ఆరోగ్యాన్ని కోరుకున్నాను అంటాడు.

భట్టతిరిగారి నారాయణీయానికి సంబంధించిన ఇంకొన్ని వివరాలను విశేషాలను తెలుసుకుందాము.

నారాయణీయము లోపల వర్ణించిన కథను వ్యాసులవారు భాగవతంలో 18వేల శ్లోకాలలో విపులంగా వర్ణించారు. అదే కథను భట్టతిరిగారు వెయ్యి శ్లోకాలలో సంగ్రహంగా రాశారు. 10 శ్లోకాలకు దశకము అని పేరు. అట్లాంటివి ఈ పుస్తకంలో నూరు దశకాలు ఉన్నాయి. కొన్ని దశకాలలో 10కంటే ఎక్కువ శ్లోకాలు కూడా ఉన్నాయి. ఆ శ్లోకాలన్నీ కలుపుకుంటే 1034 అవుతాయి.

ఈ కావ్యానికి నారాయణీయము అనేపేరు ఎందుకు పెట్టారు అనేదానికి కవి స్వయంగా నూఱవ దశకంలోని ఆఖరిశ్లోకంలో కారణం చెప్పుకున్నారు. నారాయణభట్టతిరి పేరులో నారాయణ శబ్దం ఉన్నది. ఈ కావ్యం అంకితం ఇచ్చింది కూడా నారాయణుడికే. ఇచ్చిన వాళ్లు తీసుకున్న వాళ్లు ఇద్దరూ నారాయణులే. కాబట్టి ఈ కావ్యం పేరు రెండు విధాల (ద్వేధా) నారాయణీయమవుతుంది అంటాడాయన. సంస్కృతభాషలో కావ్యకన్యక అనేది స్త్రీలింగ పదము. కావ్యం రాసిన వాడిని తండ్రి అని, కావ్యం పుచ్చుకున్న వాడిని భర్త అని వ్యవహరిస్తారు. ఈ కావ్యకన్యకకు పుట్టింట్లో పేరు నారాయణుడికి సంబంధించినది అని, మెట్టినింట్లో పేరు కూడా నారాయణుడికి సంబంధించినది అనేది ఆ చమత్కారం.

గురువాయూర్ క్షేత్రంలో ఉన్న విష్ణుమూర్తిని శ్రోతగా ఊహించుకొని ఆయన తన ఎదురుగా కూర్చుని వింటున్నాడని భావిస్తూ, ఆయనను సంబోధిస్తూ (ప్రథమపురుషలో) కవిత్వం నడుస్తుంది. అప్పుడు నువ్వు ఇలా చేశావు అప్పుడు అలా అన్నావు అన్న విధంగా ఆ శ్లోకాలు ఉంటాయి.

ఆ శ్లోకాలు భగవంతుడు వినడం అనేది భట్టతిరిగారి భ్రాంతికాదు ఊహ అంతకంటే కాదు.

శ్రీకృష్ణుని బాల్యలీలలను వర్ణించేటప్పుడు భట్టతిరి గారు ఒక వర్ణన చేశారు. ఇది వ్యాసులవారి భాగవతంలో కథనే. యశోద ఒకరోజు పాలు పొయ్యిమీద పెట్టి పెరుగు చిలుకుతూ కూర్చున్నదట. బాలకృష్ణుడు బయటి నుంచి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఆకలవుతుందని పాలివ్వమని గొడవ మొదలుపెట్టాడు. ఆవిడ కూడా ఆ కవ్వం చిలుకుతూనే కృష్ణుడిని ఒళ్ళో పడుకోబెట్టుకుని పాలివ్వడం మొదలుపెట్టింది. ఈ లోపల పొయ్యిమీద పాలు పొంగడం మొదలు పెట్టాయి. యశోద హడావుడి పడుతూ కృష్ణుడిని కిందకు దించి పాలకుండ దగ్గరికి పరిగెత్తిందిట. పాలిచ్చే మధ్యలో అలా దించి పోయినందుకు కృష్ణుడికి చాలా కోపం వచ్చింది. పెరుగుకుండ కదలకుండా ఉండడానికి పెట్టిన నాలుగైదు రాళ్ళల్లో నుంచి ఒక గుండ్రాయి పుచ్చుకొని ఆ పెరుగుకుండను పగలగొట్టాడు. ఇది ఆ కథ. భట్టతిరి గారు ఈ కథ రాసేటప్పుడు ఆ కుండను శ్రీకృష్ణుడు కవ్వంతో పగలగొట్టాడు అని రాశాడు. ఆ శ్లోకం ఇది.

శ్లో॥ సామిపీతరసభఙ్గసఙ్గత-
క్రోధభారపరిభూతచేతసా ।
మన్థదణ్డముపగృహ్య పాటితం
హన్త! దేవ! దధిభాజనం త్వయా ॥ 47-3

ఊర్లో పండితులు ఉంటారు కదా వాళ్లు వెంటనే అభ్యంతర పెట్టారట ఈ వర్ణన వ్యాసభారతానికి వ్యతిరేకంగా ఉంది అని. "నేను శ్లోకాలు రాసేటప్పుడు ఆ ఘట్టం నాకు కళ్లముందు కనిపిస్తుంది. నాకు కనిపించే ప్రకారం నేను శ్లోకాలు రాస్తుంటాను..." అని భట్టతిరిగారు వివరణ ఇచ్చారు. ఊర్లో పండితులు ఒప్పుకోలేదట. భట్టతిరి గారు మనస్సు చాలా కష్టపెట్టుకున్నారు. ఆ శ్లోకాన్ని మార్చి రాద్దామని కూడా నిర్ణయించుకున్నారు. ఈ అభ్యంతరం పెట్టిన పండితులంతా గుడికి వెళ్లి విష్ణుమూర్తి దర్శనం చేసుకుంటే ఆ గుడిలో ఉన్న విష్ణుమూర్తి విగ్రహం తాలూకు అభయ హస్తం కవ్వం పట్టుకొని దర్శనం ఇచ్చిందట. "ఆ సంఘటన అలా రెండు సార్లు జరిగింది. నేను రెండుసార్లు పెరుగుకుండ పగలగొట్టాను. ఒకసారి రాతితో ఒకసారి కవ్వంతో వ్యాసులవారు ఒక సందర్భాన్ని మాత్రమే భాగవతంలో రాశారు." అని విష్ణుమూర్తి అందరికీ తెలియజేశారు. అందరూ చెంపలేసుకుని మళ్లీ భట్టతిరి గారి దగ్గరకి వచ్చి ఈ భగవంతుడి లీల గురించి చెప్పి ఆ శ్లోకాన్ని మార్చవద్దని అదేవిధంగా ఉంచమని వేడుకున్నారట.

ఒరిస్సాలో జయదేవుడు రాసిన గీతగోవిందానికి విపరీతమైన ఆదరణ ఉంది. జయదేవుడు వాళ్ల కవి అని వాళ్లకు చాలా ఎక్కువ గౌరవము. అష్టపదిని ప్రయోగించకుండా

ఒడిస్సీ నాట్యప్రదర్శన ఉండనే ఉండదు. ఉత్తరాదిన తులసీదాసు రచించిన రామచరితమానస్ అలాగ ఆదరణ పొందిన గ్రంథము. అలాగే నారాయణ భట్టతిరి రాసిన **నారాయణీయము** కేరళ ప్రాంతంలో ఇంచుమించు ప్రతి హిందువు ఇంట్లోనూ ఉంటుంది. వాళ్లకది **నిత్యపారాయణ గ్రంథము**. గురువాయూర్ క్షేత్రంలో ఈ గ్రంథపారాయణ నిత్యం జరుగుతుంది. కేరళ వాళ్ల సొంత నాట్యరీతి అయినటువంటి **మోహినీ అట్టం**లో ఎప్పుడూ ప్రార్థన శ్లోకాలు నారాయణీయం నుంచి వాడుతారు. నారాయణీయంలో భట్టతిరి వాడిన విష్ణుమూర్తికి సంబంధించిన పేర్లన్నీ అదే క్రమంలో సహస్రనామంగా ఏర్పాటుచేసి **నారాయణీయసహస్రనామము** అనే పేరుతో గురువాయూర్‌లో పారాయణ చేస్తుంటారు. వాళ్లకు నారాయణీయం మీద ఉన్న భక్తికి అది పరాకాష్ఠ.

ఈ కావ్యంలో ఉన్న భాష చాలా మధురంగానూ గంభీరమైన భావాలతోనూ కావ్యపద్ధతిలో ఉంటుంది. ఏమాత్రము కాఠిన్యం ఉండదు. భక్తులను ఈకావ్యం చాలా ఆనందింప చేస్తుంది. కథ క్లుప్తంగా ఉన్నప్పటికీ వ్యాసభాగవతంలో ఉండే రహస్యమైన వేదాంతవిషయాలను స్పష్టంగా విడమరిచి చెబుతూ వర్ణనలు సాగుతాయి. గోవర్ధనపర్వతం కథ దగ్గర ఇంద్రుడు తన అధికారమదంతో శ్రీకృష్ణుడిని అవమానించడానికి పూనుకున్నాడని, అలాగే శిశుపాలుడు అసూయతో శ్రీకృష్ణుడిని అవమానించడానికి పూనుకున్నాడు అని ఇలా ప్రతి పాత్ర మనసులో ఉన్న దుర్గుణాలను స్పష్టంగా చెప్తూ పాఠకులకు ఊహించుకోవడానికి ఏమీ మిగలకుండా కథ నడిపిస్తాడు. సందేహాలు ఏర్పడే ప్రతి ఘట్టంలోనూ ఆ సందేహాలకు సమాధానం చెప్తూ ముందుకు వెళతాడు. ఇది భట్టతిరి గారు కథ చెప్పే పద్ధతి. మూలభాగవతంలో ఉండే భక్తివేదాంతవిషయాల సారాన్ని స్వీకరించి మిగిలిన విషయాన్ని వదిలిపెట్టి క్లుప్తంగా చేసిన రచన ఇది. భాగవతంలోని ఈ విషయాలన్నీ ఏమాత్రం పునరుక్తి లేకుండా సూటిగా స్పష్టంగా ఈ పుస్తకంలో వివరించారు. కాస్త మనసు పెట్టి చదివితే ఈ విశేషాలన్నీ తెలుస్తాయి.

తులసీదాసు తాను రచించిన రామచరితమానస్‌లో శ్రీరామచంద్రుడు సాధారణ మానవుడు అనే విషయాన్ని ఎప్పటికీ ఒప్పుకోడు. అవకాశం దొరికినప్పుడల్లా ఆయన పరమాత్మ పరబ్రహ్మము అని చెబుతూ ఉంటాడు. అందువల్ల వాల్మీకి రామాయణంలో ఉన్నట్లుగా రామచరితమానస్‌లో కథకు సంబంధించిన రక్తి ఏమాత్రము దొరకదు. భక్తిమాత్రమే ఉంటుంది. నారాయణీయములో కూడా భట్టతిరి ఇదే పద్ధతిని అనుసరించాడు. ప్రతిదశకంలోనూ అవసరం ఉన్నా లేకున్నా నువ్వు పరబ్రహ్మనివి పరమాత్మవు అని పదేపదే చెబుతుంటారు. అందువల్ల ఈ పుస్తకం భక్తులకు తమ భక్తిని గట్టి చేసుకోడానికి పనికివస్తుందేకానీ రక్తికి, లౌకికమైన కావ్యానందం పొందడానికీ మాత్రం పనికిరాదు.

ప్రధానంగా ఆయురారోగ్యాలను మోక్షాన్నీ కోరుకునేవాళ్లు ఈ పుస్తకాన్ని పారాయణ చెయ్యాలి...

నారాయణీయములో 99 దశకాలు పూర్తయిన తర్వాత నారాయణభట్టతిరిగారికి విష్ణుసాక్షాత్కారం జరిగింది. మొత్తం నూఱవదశకమంతా **నారాయణసాక్షాత్కారవర్ణన** ఉంటుంది. అందులో మొదటిశ్లోకం అగ్రే పశ్యామి అని మొదలవుతుంది. ఎదురుగా చూస్తున్నాను అని ఆ మాటకి అర్థం. నూఱవ దశకం సాక్షాత్కార దశకం కాబట్టి దాన్ని ప్రధానంగా అందరూ చదువుతుంటారు.

విష్ణుసహస్రనామము సుబ్బలక్ష్మిగారు పాడిన విధంగా పాడినా 15 నిమిషాలు సమయం దాటదు. అలా కూడా బద్ధకించే వాళ్లకోసం పార్వతీదేవి స్వయంగా పూనుకుని పరమశివుడిని కేనోపాయేన లఘునా" అని విష్ణుసహస్రనామానికి (షార్ట్‌కట్) దగ్గరదారి ఏమన్నా ఉందా అని అడగడం, దానికి పరమశివుడు **శ్రీరామ రామ రామేతి** అనే మహామంత్రాన్ని ఉపదేశించటం మనం వినే ఉన్నాము.

నారోగం తగ్గాలి కానీ మొత్తం కావ్యమంతా చదవలేను. నూఱవ దశకం కూడా చదవలేను అంటూ సూక్ష్మంలో మోక్షం వెతుక్కునే వాళ్లకోసం కంచిపరమాచార్య వారు కనీసం 8వ దశకం లోని 13వ శ్లోకాన్ని ఒక్కదాన్ని అయినా చదువుకోండి మీ బాధలు తప్పక తీరుతాయి అని ఉపాయం చెప్పేవారట...

శ్లో॥ అస్మిన్ పరాత్మన్! నను పాద్మకల్పే
త్వమిత్థముత్థాపితపద్మయోనిః ।
అనన్తభూమా మమ రోగరాశిం
నిరున్ధి వాతాలయవాస! విష్ణో! ॥ 8-13

పైన వ్రాసిన ఈ శ్లోకం పరమాచార్యుల వల్ల చాలా ప్రసిద్ధంగా అయింది.

నారాయణీయంలో 90వ దశకంలో 5 & 6 శ్లోకాలలో నారాయణభట్టతిరి ఆదిశంకరాచార్యులు గురించి కూడా ప్రస్తావించారు. ఆ సందర్భంలో వ్యాసపరాశరులతో సమానంగా ఆదిశంకరుల వారిని ప్రస్తావించారు. శంకరాచార్యులవారు అద్వైతి అయినా కూడా సాకారంగా సగుణమూర్తిని ఆరాధించవలసి వచ్చినప్పుడు నారాయణరూపాన్నే భక్తులకు సూచించారని ఆ శ్లోకాలలో చెప్పారు.

గురువాయూర్‌లో ఉన్న విష్ణుమూర్తి విగ్రహం స్వయంగా బ్రహ్మదేవుడు అర్చించడానికి ఉపయోగించుకొని తనభక్తుడైన సుతపునికి ఇస్తే అది క్రమంగా కశ్యపునికి ఆఖరలో

ద్వాపరయుగంలో ద్వారకలో దేవకీదేవి వసుదేవుల దగ్గరకు చేరి వారి నుంచి పూజలందుకున్న దట. ద్వారక సముద్రగర్భంలో కలిసిపోయి నప్పుడు ఈ విగ్రహాన్ని బ్రహ్మ బృహస్పతికి వాయుదేవుడికి అప్పగించి పవిత్రమైన క్షేత్రంలో నెలకొల్పమని చెప్పాడట. గురువు వాయువు అప్పుడు ఈ విగ్రహాన్ని ఇక్కట ప్రతిష్ఠించారు. అందువల్ల ఈ ప్రాంతం గురువాయుపురంగా ప్రసిద్ధిచెందింది. ఈ విశేషాలు అక్కడి స్థలపురాణంలో ఉన్నాయి.

బృహస్పతి బుద్ధికి ప్రతినిధి. వాయుదేవుడు మన లోపలి ప్రాణానికి సంకేతం. మనస్సు ప్రాణము రెండు ఉన్న పురము ఈ శరీరము. దానిలో కొలువైయున్న "అప్ప" అధిపతి లేదా నియామకుడు పరమాత్మ. ఈ కావ్యంలో గురువాయుర్ప అన్న పదం వచ్చినప్పుడల్లా ఈ అర్థమే చెప్పుకోవాలి.

ఈగ్రంథాన్ని నారాయణభట్టతిరి సౌరమానం ప్రకారం ధనుర్మాస ప్రారంభానికి రెండు రోజుల ముందు పూర్తిచేసి నారాయణుడికి అంకితమిచ్చారు. అందువల్ల గురువాయూరు క్షేత్రంలో వృశ్చికమాసం 28వరోజున ఈకావ్యపఠనంతో ప్రత్యేక ఉత్సవాలు నిర్వహిస్తారు.

తీవ్రమైన ఆధివ్యాధులతో సతమతమయ్యేటప్పుడు వైద్యమూ చేసుకోండి... మందులూ పుచ్చుకోండి... వాటితోపాటు నారాయణీయం కూడా కొంతభాగమైనా పారాయణ చేసుకోండి. కఫం అడ్డుపడి అవయవాలు స్వాధీనం తప్పినప్పుడు పారాయణ చేసే అవకాశం ఉంటుందో ఉండదో తెలియదు. అందువల్ల అనారోగ్యం లేనప్పుడే పారాయణ చేసుకుంటే ఇంకా మంచిది. స్తోత్రగ్రంథము భక్తిగ్రంథం కాబట్టి మోక్షానికి కూడా దారి చూపుతుంది.

– పవని నాగప్రదీప్.

శ్రీః

శ్రీ నారాయణభట్టతిరిస్తుతిః

శ్లో॥ సర్వపీడానివృత్త్యర్థం భక్తేరుత్పత్తివృద్ధయే
నారాయణీయం సర్వస్వం దత్తం విష్ణుస్తవం ప్రియమ్ ।
యేన నారాయణాఖ్యేన భూసురశ్రేష్ఠయోగినా
తం నమామి కృపాపూరం విష్ణుప్రీత్యై పునః పునః ॥

శ్రీః

శ్రీః

విషయసూచిక

ప్రథమస్కన్ధః

ద్వితీయస్కన్ధః

తృతీయస్కన్ధః

చతుర్థస్కన్ధః

పఞ్చమస్కన్ధః

షష్ఠస్కన్ధః

సప్తమస్కన్ధః

అష్టమస్కన్ధః

నవమస్కన్ధః

దశమస్కన్ధః

ఏకాదశస్కన్ధః

ద్వాదశస్కన్ధః

శ్రీః

శ్రీః

- ఓం నమో నారాయణాయ -

శ్రీ మేల్పథూర్ 'నారాయణభట్టతిరి' విరచితమైన '**శ్రీమన్నారాయణీయమ్**' సుసంపన్నంగా వెలువడుటకు సహకరించినవారు.

1. **డా॥ సూరం శ్రీనివాసులు**, Principal (Rtd.), శ్రీగోరంట్ల వెంకన్న ఓరియంటల్ కళాశాల, తిమ్మసముద్రం
2. **శ్రీ లంకా సూర్యనారాయణ గారు**, అన్నమయ్య గ్రంథాలయ పర్యవేక్షకులు, గుంటూరు
3. సాహితీమిత్రులు **డా॥ వుయ్యూరు లక్ష్మీనరసింహారావు** గారు
4. ఆత్మీయమిత్రులు **శ్రీ దేశం పాపిరెడ్డి గారు**
5. సోదరతుల్యులు **డా॥ ముళ్ళపూడి విశ్వనాథశాస్త్రి గారు**
6. స్ఫూర్తిదాయకులు **డా॥ తాడేపల్లి పతంజలి గారు**
7. దత్తాత్రేయభక్తులు **శ్రీ పవని నాగేంద్రప్రసాద్ గారు**
8. ఆప్తమిత్రుడు **డా॥ గాలి గుణశేఖర్ గారు**

వీరికి నమస్సుమాంజలులు.

నేడు పారాయణప్రతిగా వెలువడుతున్న ఈ గ్రంథమునకు చక్కని సులభశైలిలో పీఠిక నందించిన గౌరవనీయులు **శ్రీ పవని నాగప్రదీప్ గార్కి** ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

ఈ ప్రచురణ - గురువాయూరు శ్రీకృష్ణభగవానుని పాదపద్మములకు భక్తితో సమర్పితము.

డా॥ సూరం శ్రీనివాసులు గారి విపుల వ్యాఖ్యతో త్వరలో బృహద్గ్రంథంగా వెలువడ నున్నది - **శ్రీమన్నారాయణీయమ్**.

- రామోరా.

శ్రీః

ఓం శ్రీ పరమాత్మనే నమః

గురువాయుపురాధీశం విష్ణుం నారాయణం హరిమ్ ।
వాసుదేవం జగన్నాథం కృష్ణం వన్దే జగద్గురుమ్ ॥

శ్రీమేల్పథూర్ నారాయణభట్టతిరికృతమ్

శ్రీమన్నారాయణీయమ్

1 - దశకమ్ - భగవన్మహిమానువర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ సాన్ద్రానన్దావబోధాత్మకమనుపమితం కాలదేశావధిభ్యాం
నిర్ముక్తం నిత్యముక్తం నిగమశతసహస్రేణ నిర్భాస్యమానమ్ ।
అస్పష్టం దృష్టమాత్రే పునరురుపురుషార్థాత్మకం బ్రహ్మ తత్త్వం
తత్తావద్భాతి సాక్షాత్ గురుపవనపురే హన్త! భాగ్యం జనానామ్॥ 1-1

శ్లో॥ ఏవం దుర్లభ్యవస్తున్యపి సులభతయా హస్తలబ్ధే యదన్య-
త్తన్వా వాచా ధియా వా భజతి బత జనః క్షుద్రతైవ స్ఫుటేయమ్ ।
ఏతే తావద్వయం తు స్థిరతరమనసా విశ్వపీడాపహత్యై
నిశ్శేషాత్మానమేనం గురుపవనపురాధీశమేవాశ్రయామః॥ 1-2

శ్లో॥ సత్త్వం యత్తత్పరాభ్యామపరికలనతో నిర్మలం తేన తావ-
ద్భూతైర్భూతేన్ద్రియైస్తే వపురితి బహుశః శ్రూయతే వ్యాసవాక్యమ్ ।
తత్స్వచ్ఛత్వాద్యదచ్ఛాదితపరసుఖచిద్గర్భనిర్భాసరూపం
తస్మిన్ ధన్యా రమన్తే శ్రుతిమతిమధురే సుగ్రహే విగ్రహే తే ॥ 1-3

శ్లో॥ నిష్కమ్పే నిత్యపూర్ణే నిరవధిపరమానన్దపీయూషరూపే
నిర్లీనానేకముక్తావలిసుభగతమే నిర్మలబ్రహ్మసిన్ధౌ ।
కల్లోలోల్లాసతుల్యం ఖలు విమలతరం సత్త్వమాహుస్తదాత్మా
కస్మాన్నో నిష్కలస్త్వం సకల ఇతి వచస్త్వత్కలాస్వేవ భూమన్! ॥ 1-4

శ్లో॥ నిర్వ్యాపారోఽపి నిష్కారణమజ! భజసే యత్క్రియామీక్షణాఖ్యాం
తేనైవోదేతి లీనా ప్రకృతిరసతికల్పాఽపి కల్పాదికాలే ।
తస్యాస్సంశుద్ధమంశం కమపి తమతిరోధాయకం సత్త్వరూపం
స త్వం ధృత్వా దధాసి స్వమహిమవిభవాకుణ్ఠ! వైకుణ్ఠ! రూపమ్॥ 1-5

శ్లో॥ తత్తే ప్రత్యగ్రధారాధరలలితకలాయావలీకేలికారం
లావణ్యస్యైకసారం సుకృతిజనదృశాం పూర్ణపుణ్యావతారమ్ ।
లక్ష్మీనిశ్శఙ్కలీలానిలయనమమృతస్యన్దసన్దోహమన్తః
సిఞ్చత్సఞ్చిన్తకానాం వపురనుకలయే మారుతాగారనాథ! ॥ 1-6

శ్లో॥ కష్టా తే సృష్టిచేష్టా బహుతరభవఖేదావహా జీవభాజా-
మిత్యేవం పూర్వమాలోచితమజిత! మయా నైవమద్యాభిజానే ।
నో చేజ్జీవాః కథం వా మధురతరమిదం త్వద్వపుశ్చిద్రసార్ద్రం
నేత్రైః శ్రోత్రైశ్చ పీత్వా పరమరససుధామ్భోధిపూరే రమేరన్ ॥ 1-7

శ్లో॥ నమ్రాణాం సన్నిధత్తే సతతమపి పురస్తైరనభ్యర్థితాన-
ప్యర్థాన్ కామానజస్రం వితరతి పరమానన్దసాన్ద్రాం గతిఞ్చ ।
ఇత్థం నిశ్శేషలభ్యో నిరవధికఫలః పారిజాతో హరే! త్వం
క్షుద్రం తం శక్రవాటీద్రుమమభిలషతి వ్యర్థమర్థివ్రజోఽయమ్ ॥ 1-8

శ్లో॥ కారుణ్యాత్కామమన్యం దదతి ఖలు పరే స్వాత్మదస్త్వం విశేషా-
దైశ్వర్యాదీశతేఽన్యే జగతి పరజనే స్వాత్మనోఽపీశ్వరస్త్వమ్ ।
త్వయ్యుచ్చైరారమన్తి ప్రతిపదమధురే చేతనాః స్ఫీతభాగ్యా-
స్త్వం చాత్మారామ ఏవేత్యతులగుణగణాధార! శౌరే! నమస్తే ॥ 1-9

శ్లో॥ ఐశ్వర్యం శఙ్కరాదీశ్వరవినియమనం, విశ్వతేజోహరాణాం
తేజస్సంహారి వీర్యం విమలమపి యశో నిఃస్పృహైశ్చోపగీతమ్ ।
అఙ్గాసఙ్గా సదా శ్రీరఖిలవిదసి న క్వాపి తే సఙ్గవార్తా
తద్వాతాగారవాసిన్! మురహర! భగవచ్ఛబ్దముఖ్యాశ్రయోఽసి ॥ 1-10*

2 - దశకమ్ - భగవద్రూపవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ సూర్యస్పర్ధికిరీటమూర్ధ్వతిలకప్రోద్భాసిఫాలాన్తరం
కారుణ్యాకులనేత్రమార్ద్రహసితోల్లాసం సునాసాపుటమ్ ।

గణ్డోద్యన్మకరాభకుణ్డలయుగం కణ్ఠోజ్జ్వలత్కౌస్తుభం
త్వద్రూపం వనమాల్యహారపటలశ్రీవత్సదీప్రం భజే ॥ **2-1**

శ్లో॥ కేయూరాఙ్గదకఙ్కణోత్తమమహారత్నాఙ్గులీయాఙ్కిత-
శ్రీమద్బాహుచతుష్కసఙ్గతగదాశఙ్ఖారిపఙ్కేరుహామ్ ।
కాఞ్చిత్కాఞ్చనకాఞ్చిలాఞ్ఛితలసత్పీతామ్బరాలమ్బినీ-
మాలమ్బే విమలామ్బుజద్యుతిపదాం మూర్తిం తవార్తిచ్ఛిదమ్ ॥ **2-2**

శ్లో॥ యత్త్రైలోక్యమహీయసోఽపి మహితం సమ్మోహనం మోహనా-
త్కాన్తం కాన్తినిధానతోఽపి మధురం మాధుర్యధుర్యాదపి ।
సౌన్దర్యోత్తరతోఽపి సున్దరతరం త్వద్రూపమాశ్చర్యతో-
ఽప్యాశ్చర్యం భువనే న కస్య కుతుకం పుష్ణాతి విష్ణో! విభో! **2-3**

శ్లో॥ తత్తాదృఙ్మధురాత్మకం తవ వపుః సమ్ప్రాప్య సమ్పన్మయీ
సా దేవీ పరమోత్సుకా చిరతరం నాస్తే స్వభక్తేష్వపి ।
తేనాస్యా బత కష్టమచ్యుత! విభో! త్వద్రూపమానోజ్ఞక-
ప్రేమస్థైర్యమయాదచాపలబలాచ్చాపల్యవార్తోదభూత్ ॥ **2-4**

శ్లో॥ లక్ష్మీస్తావకరామణీయకహృతైవేయం పరేష్వస్థిరే-
త్యస్మిన్నన్యదపి ప్రమాణమధునా వక్ష్యామి లక్ష్మీపతే! ।
యే త్వద్ధ్యానగుణానుకీర్తనరసాసక్తా హి భక్తా జనా-
స్తేష్వేషా వసతి స్థిరైవ దయితప్రస్తావదత్తాదరా ॥ **2-5**

శ్లో॥ ఏవమ్భూతమనోజ్ఞతానవసుధానిష్యన్దసన్దోహనం
త్వద్రూపం పరచిద్రసాయనమయం చేతోహరం శృణ్వతామ్ ।
సద్యః ప్రేరయతే మతిం మదయతే రోమాఞ్చయత్యఙ్గకం
వ్యాసిఞ్చత్యపి శీతబాష్పవిసరైరానన్దమూర్ఛోద్భవైః ॥ **2-6**

శ్లో॥ ఏవమ్భూతతయా హి భక్త్యభిహితో యోగస్స యోగద్వయా-
త్కర్మజ్ఞానమయాద్ భృశోత్తమతరో యోగీశ్వరైర్గీయతే ।
సౌన్దర్యైకరసాత్మకే త్వయి ఖలు ప్రేమప్రకర్షాత్మికా
భక్తిర్నిశ్శ్రమమేవ విశ్వపురుషైర్లభ్యా రమావల్లభ! ॥ **2-7**

శ్లో॥ నిష్కామం నియతస్వధర్మచరణం యత్కర్మయోగాభిధం
తద్దూరేత్యఫలం యదౌపనిషదజ్ఞానోపలభ్యం పునః ।

తత్త్వవ్యక్తతయా సుదుర్గమతరం చిత్తస్య తస్మాద్విభో!
త్వత్ప్రేమాత్మకభక్తిరేవ సతతం స్వాదీయసీ శ్రేయసీ ॥ 2-8

శ్లో॥ అత్యాయాసకరాణి కర్మపటలాన్యాచర్య నిర్యన్మలా
బోధే భక్తిపథేఽథవాఽప్యుచితతామాయాన్తి కిం తావతా ।
క్లిష్ట్వా తర్కపథే పరం తవ వపుర్బ్రహ్మాఖ్యమన్యే పున-
శ్చిత్తార్ద్రత్వమృతే విచిన్త్య బహుభిస్సిద్ధ్యన్తి జన్మాన్తరైః ॥ 2-9

శ్లో॥ త్వద్భక్తిస్తు కథారసామృతఝరీనిర్మజ్జనేన స్వయం
సిద్ధ్యన్తీ విమలప్రబోధపదవీమక్లేశతస్తన్వతీ ।
సద్యస్సిద్ధికరీ జయత్యయి విభో! సైవాస్తు మే త్వత్పద-
ప్రేమప్రౌఢిరసార్ద్రతా ద్రుతతరం వాతాలయాధీశ్వర! ॥ 2-10*

3 - దశకమ్ - భక్తిస్వరూపవర్ణనం - భక్తిప్రార్థనా చ (10)

శ్లో॥ పఠన్తో నామాని ప్రమదభరసిన్ధౌ నిపతితా
స్మరన్తో రూపం తే వరద! కథయన్తో గుణకథాః ।
చరన్తో యే భక్తాస్త్వయి ఖలు రమన్తే పరమమూ-
నహం ధన్యాన్ మన్యే సమధిగతసర్వాభిలషితాన్ ॥ 3-1

శ్లో॥ గదక్లిష్టం కష్టం తవ చరణసేవారసభరే-
ఽప్యనాసక్తం చిత్తం భవతి బత విష్ణో! కురు దయామ్ ।
భవత్పాదామ్భోజస్మరణరసికో నామనివహా-
నహం గాయం గాయం కుహచన వివత్స్యామి విజనే ॥ 3-2

శ్లో॥ కృపా తే జాతా చేత్ కిమివ నహి లభ్యం తనుభృతాం
మదీయక్లేశౌఘప్రశమనదశా నామ కియతీ ।
న కే కే లోకేఽస్మిన్ననిశమయి శోకాభిరహితా
భవద్భక్తా ముక్తాః సుఖగతిమసక్తా విదధతే ॥ 3-3

శ్లో॥ మునిప్రౌఢా రూఢా జగతి ఖలు గూఢాత్మగతయో
భవత్పాదామ్భోజస్మరణవిరుజో నారదముఖాః ।
చరన్తీశ! స్వైరం సతతపరినిర్భాతపరచి-
త్సదానన్దాద్వైతప్రసరపరిమగ్నాః కిమపరమ్ ॥ 3-4

శ్లో॥ భవద్భక్తిః స్ఫీతా భవతు మమ సైవ ప్రశమయే-
దశేషక్లేశౌఘం న ఖలు హృది సన్దేహకణికా ।
న చేద్వ్యాసస్యోక్తిస్తవ చ వచనం నైగమవచో
భవేన్మిథ్యా రథ్యాపురుషవచనప్రాయమఖిలమ్ ॥ 3-5

శ్లో॥ భవద్భక్తిస్తావత్ ప్రముఖమధురా త్వద్గుణరసా-
త్కిమప్యారూఢా చేదఖిలపరితాపప్రశమనీ ।
పునశ్చాన్తే స్వాన్తే విమలపరిబోధోదయమిల-
న్మహానన్దాద్వైతం దిశతి కిమతః ప్రార్థ్యమపరమ్ ॥ 3-6

శ్లో॥ విధూయ క్లేశాన్ మే కురు చరణయుగ్మం ధృతరసం
భవత్ క్షేత్రప్రాప్తౌ కరమపి చ తే పూజనవిధౌ ।
భవన్మూర్త్యాలోకే నయనమథ తే పాదతులసీ-
పరిఘ్రాణే ఘ్రాణం శ్రవణమపి తే చారుచరితే ॥ 3-7

శ్లో॥ ప్రభూతాధివ్యాధిప్రసభచలితే మామకహృది
త్వదీయం తద్రూపం పరమరసచిద్రూపముదియాత్ ।
ఉదఞ్చద్రోమాఞ్చో గలితబహుహర్షాశ్రునివహో
యథా విస్మర్యాసం దురుపశమపీడాపరిభవాన్ ॥ 3-8

శ్లో॥ మరుద్గేహాధీశ! త్వయి ఖలు పరాఞ్చోఽపి సుఖినో
భవత్స్నేహీ! సోఽహం సుబహు పరితప్యే చ కిమిదమ్ ।
అకీర్తిస్తే మా భూద్వరద! గదభారం ప్రశమయన్
భవద్భక్తోత్తంసం ఝటితి కురు మాం కంసదమన! ॥ 3-9

శ్లో॥ కిముక్తైర్భూయోభిస్తవ హి కరుణా యావదుదియా-
దహం తావద్దేవ! ప్రహితవివిధార్తప్రలపితః ।
పురః క్లృప్తే పాదే వరద! తవ నేష్యామి దివసాన్
యథాశక్తి వ్యక్తం నతినుతినిషేవా విరచయన్ ॥ 3-10*

4 - దశకమ్ - అష్టాఙ్గయోగ - యోగసిద్ధి వర్ణనమ్ (15)

శ్లో॥ కల్యతాం మమ కురుష్వ తావతీం కల్యతే భవదుపాసనం యయా ।
స్పష్టమష్టవిధయోగచర్యయా పుష్టయాశు తవ తుష్టిమాప్నుయామ్ ॥ 4-1

శ్లో॥ బ్రహ్మచర్యదృఢతాదిభిర్యమైరాప్లవాదినియమైశ్చ పావితాః ।
కుర్మహే దృఢమమీ సుఖాసనం పఙ్కజాద్యమపి వా భవత్పరాః ॥ **4-2**

శ్లో॥ తారమనన్తరనుచిన్త్య సన్తతం ప్రాణవాయుమభియమ్య నిర్మలాః ।
ఇన్ద్రియాణి విషయాదథాపహృత్యాస్మహే భవదుపాసనోన్ముఖాః ॥ **4-3**

శ్లో॥ అస్ఫుటే వపుషి తే ప్రయత్నతో ధారయేమ ధిషణాం ముహుర్ముహుః ।
తేన భక్తిరసమన్తరార్ద్రతాముద్వహేమ భవదఙ్ఘ్రిచిన్తకాః ॥ **4-4**

శ్లో॥ విస్ఫుటావయవభేదసున్దరం త్వద్వపుస్సుచిరశీలనావశాత్ ।
అశ్రమం మనసి చిన్తయామహే ధ్యానయోగనిరతాస్త్వదాశ్రయాః ॥ **4-5**

శ్లో॥ ధ్యాయతాం సకలమూర్తిమీదృశీమున్మిషన్మధురతాహృతాత్మనామ్ ।
సాన్ద్రమోదరసరూపమాన్తరం బ్రహ్మ రూపమయి! తేఽవభాసతే ॥ **4-6**

శ్లో॥ తత్సమాస్వదనరూపిణీం స్థితిం త్వత్సమాధిమయి! విశ్వనాయక! ।
ఆశ్రితాః పునరతః పరిచ్యుతావారభేమహి చ ధారణాదికమ్ ॥ **4-7**

శ్లో॥ ఇత్థమభ్యసననిర్భరోల్లసత్త్వత్పరాత్మసుఖకల్పితోత్సవాః ।
ముక్తభక్తకులమౌలితాం గతాః సఞ్చరేమ శుకనారదాదివత్ ॥ **4-8**

శ్లో॥ త్వత్సమాధివిజయే తు యః పునర్మఙ్క్షు మోక్షరసికః క్రమేణ వా ।
యోగవశ్యమనిలం షడాశ్రయైరున్నయత్యజ! సుషుమ్ణయా శనైః ॥ **4-9**

శ్లో॥ లిఙ్గదేహమపి సన్త్యజన్నథో లీయతే త్వయి పరే నిరాగ్రహః ।
ఊర్ధ్వలోకకుతుకీ తు మూర్ధతః సార్ధమేవ కరణైర్నిరీయతే ॥ **4-10**

శ్లో॥ అగ్నివాసరవలర్క్షపక్షగైరుత్తరాయణజుషా చ దైవతైః ।
ప్రాపితో రవిపదం భవత్పరో మోదవాన్ ధ్రువపదాన్తమీయతే ॥ **4-11**

శ్లో॥ ఆస్థితోఽథ మహరాలయే యదా శేషవక్త్రదహనోష్మణార్ద్యతే ।
ఈయతే భవదుపాశ్రయస్తదా వేధసః పదమతః పురైవ వా ॥ **4-12**

శ్లో॥ తత్ర వా తవ పదేఽథవా వసన్ ప్రాకృతప్రలయ ఏతి ముక్తతామ్ ।
స్వేచ్ఛయా ఖలు పురా విముచ్యతే సంవిభిద్య జగదణ్డమోజసా ॥ **4-13**

శ్లో॥ తస్య చ క్షితిపయోమహోఽనిలద్యోమహత్ప్రకృతిసప్తకావృతీః ।
తత్తదాత్మకతయా విశన్ సుఖీ యాతి తే పదమనావృతం విభో! ॥ **4-14**

శ్లో॥ అర్చిరాదిగతిమీదృశీం వ్రజన్ విచ్యుతిం న భజతే జగత్పతే! ।
సచ్చిదాత్మక! భవద్గుణోదయానుచ్చరన్తమనిలేశ! పాహి మామ్ ॥ 4-15*

5 - దశకమ్ - విరాట్పురుషోత్పత్తిప్రకారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ వ్యక్తావ్యక్తమిదం న కిఞ్చిదభవత్ ప్రాక్ ప్రాకృతప్రక్షయే
మాయాయాం గుణసామ్యరుద్ధవికృతౌ త్వయ్యాగతాయాం లయమ్ ।
నో మృత్యుశ్చ తదాఽమృతం చ సమభూన్నాహ్నో న రాత్రేః స్థితి-
స్తత్రైకస్త్వమశిష్యథాః కిల పరానన్దప్రకాశాత్మనా ॥ 5-1

శ్లో॥ కాలః కర్మ గుణాశ్చ జీవనివహా విశ్వం చ కార్యం విభో!
చిల్లీలారతిమేయుషి త్వయి తదా నిర్లీనతామాయయుః ।
తేషాం నైవ వదన్త్యసత్త్వమయి భోః! శక్త్యాత్మనా తిష్ఠతాం
నో చేత్ కిం గగనప్రసూనసదృశాం భూయో భవేత్ సమ్భవః ॥ 5-2

శ్లో॥ ఏవఞ్చ ద్విపరార్ధకాలవిగతావీక్షాం సిసృక్షాత్మికాం
బిభ్రాణే త్వయి చుక్షుభే త్రిభువనీభావాయ మాయా స్వయమ్ ।
మాయాతః ఖలు కాలశక్తిరఖిలాదృష్టం స్వభావోఽపి చ
ప్రాదుర్భూయ గుణాన్ వికాస్య విదధుస్తస్యాః సహాయక్రియామ్ ॥ 5-3

శ్లో॥ మాయాసన్నిహితోఽప్రవిష్టవపుషా సాక్షీతి గీతో భవాన్
భేదైస్తాం ప్రతిబిమ్బితో వివిశివాన్ జీవోఽపి నైవాపరః ।
కాలాదిప్రతిబోధితాఽథ భవతా సఞ్చోదితా చ స్వయం
మాయా సా ఖలు బుద్ధితత్త్వమసృజద్యోఽసౌ మహానుచ్యతే ॥ 5-4

శ్లో॥ తత్రాసౌ త్రిగుణాత్మకోఽపి చ మహాన్ సత్త్వప్రధానస్స్వయం
జీవేఽస్మిన్ ఖలు నిర్వికల్పమహమిత్యుద్బోధనిష్పాదకః ।
చక్రేఽస్మిన్ సవికల్పబోధకమహన్తత్త్వం మహాన్ ఖల్వసౌ
సమ్పుష్టం త్రిగుణైస్తమోఽతిబహులం విష్ణో! భవత్ప్రేరణాత్ ॥ 5-5

శ్లో॥ సోఽహం చ త్రిగుణక్రమాత్ త్రివిధతామాసాద్య వైకారికో
భూయస్తైజసతామసావితి భవన్నాద్యేన సత్త్వాత్మనా ।
దేవానిన్ద్రియమానినోఽకృత దిశావాతార్కపాశ్యశ్వినో
వహ్నీన్ద్రాచ్యుతమిత్రకాన్ విధువిధిశ్రీరుద్రశారీరకాన్ ॥ 5-6

శ్లో॥ భూమన్! మానసబుద్ధ్యహఙ్కృతిమిలచ్చిత్తాఖ్యవృత్త్యన్వితం
తచ్చాన్తఃకరణం విభో! తవ బలాత్ సత్త్వాంశ ఏవాసృజత్ ।
జాతస్తైజసతో దశేన్ద్రియగణస్తత్తామసాంశాత్ పున-
స్తన్మాత్రం నభసో మరుత్పురపతే! శబ్దోఽజని త్వద్బలాత్ ॥ 5-7

శ్లో॥ శబ్దాద్వ్యోమ తతస్ససర్జిథ విభో! స్పర్శం తతో మారుతం
తస్మాద్రూపమతో మహోఽథ చ రసం తోయం చ గన్ధం మహీమ్ ।
ఏవం మాధవ! పూర్వపూర్వకలనాదాద్యాద్యధర్మాన్వితం
భూతగ్రామమిమం త్వమేవ భగవన్! ప్రాకాశయస్తామసాత్ ॥ 5-8

శ్లో॥ ఏతే భూతగణాస్తథేన్ద్రియగణా దేవాశ్చ జాతాః పృథఙ్
నో శేకుర్భువనాణ్డనిర్మితివిధౌ దేవైరమీభిస్తదా ।
త్వం నానావిధసూక్తిభిర్నుతగుణస్తత్త్వాన్యమూన్యావిశన్
చేష్టాశక్తిముదీర్య తాని ఘటయన్ హైరణ్యమణ్డం వ్యధాః ॥ 5-9

శ్లో॥ అణ్డం తత్ఖలు పూర్వసృష్టసలిలేఽతిష్ఠత్ సహస్రం సమా
నిర్భిన్దన్నకృథాశ్చతుర్దశజగద్రూపం విరాడాహ్వయమ్ ।
సాహస్రైః కరపాదమూర్ధనివహైర్నిశ్శేషజీవాత్మకో
నిర్భాతోఽసి మరుత్పురాధిప! స మాం త్రాయస్వ సర్వామయాత్ ॥ 5-10*

6 - దశకమ్ - విరాట్స్వరూపవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఏవం చతుర్దశజగన్మయతాం గతస్య పాతాలమీశ! తవ పాదతలం వదన్తి ।
పాదోర్ధ్వదేశమపి దేవ! రసాతలం తే గుల్ఫద్వయం ఖలు మహాతలమద్భుతాత్మన్॥1

శ్లో॥ జఙ్ఘే తలాతలమథో సుతలఞ్చ జానూ కిఞ్చోరుభాగయుగలం వితలాతలే ద్వే ।
క్షోణీతలం జఘనమమ్బరమఙ్గ! నాభిర్వక్షశ్చ శక్రనిలయస్తవ చక్రపాణే! ॥ 6-2

శ్లో॥ గ్రీవా మహస్తవ ముఖఞ్చ జనస్తపస్తు ఫాలం శిరస్తవ సమస్తమయస్య సత్యమ్ ।
ఏవం జగన్మయతనో! జగదాశ్రితైరప్యన్యైర్నిబద్ధవపుషే భగవన్! నమస్తే ॥ 6-3

శ్లో॥ త్వద్బ్రహ్మరన్ధ్రపదమీశ్వర! విశ్వకన్ద! ఛన్దాంసి కేశవ! ఘనాస్తవ కేశపాశాః ।
ఉల్లాసిచిల్లియుగలం ద్రుహిణస్య గేహమ్ పక్ష్మాణి రాత్రిదివసౌ సవితా చ నేత్రే ॥ 4

శ్లో॥ నిశ్శేషవిశ్వరచనా చ కటాక్షమోక్షః కర్ణౌ దిశోఽశ్వియుగలం తవ నాసికే ద్వే ।
లోభత్రపే చ భగవన్నధరోత్తరోష్ఠౌ తారాగణాశ్చ రదనాశ్శమనశ్చ దంష్ట్రా ॥ 6-5

శ్లో॥ మాయా విలాసహసితం శ్వసితం సమీరో జిహ్వా జలం వచనమీశ! శకున్తపఙ్క్తిః ।
సిద్ధాదయస్స్వరగణా ముఖరన్ధ్రమగ్నిర్దేవా భుజాః స్తనయుగం తవ ధర్మదేవః ॥ 6

శ్లో॥ పృష్ఠం త్వధర్మ ఇహ దేవ! మనస్సుధాంశురవ్యక్తమేవ హృదయామ్బుజమమ్బుజాక్ష!।
కుక్షిస్సముద్రనివహా వసనం తు సన్ధ్యే శేఫః ప్రజాపతిరసౌ వృషణౌ చ మిత్రః ॥6-7

శ్లో॥ శ్రోణీస్థలం మృగగణాః పదయోర్నఖాస్తే హస్త్యుష్ట్రసైన్ధవముఖా గమనం తు కాలః ।
విప్రాదివర్ణభవనం వదనాబ్జబాహుచారూరుయుగ్మచరణం కరుణామ్బుధే! తే ॥6-8

శ్లో॥ సంసారచక్రమయి! చక్రధర! క్రియాస్తే వీర్యం మహాసురగణోఽస్థికులాని శైలాః ।
నాడ్యస్సరిత్సముదయస్తరవశ్చ రోమ జీయాదిదం వపురనిర్వచనీయమీశ! ॥ 6-9

శ్లో॥ ఈదృగ్జగన్మయవపుస్తవ కర్మభాజాం కర్మావసానసమయే స్మరణీయమాహుః ।
తస్యాన్తరాత్మవపుషే విమలాత్మనే తే వాతాలయాధిప! నమోఽస్తు నిరున్ధి రోగాన్॥ 10*

7 - దశకమ్ - హిరణ్యగర్భోత్పత్తి వర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఏవం దేవ! చతుర్దశాత్మకజగద్రూపేణ జాతః పున-
స్తస్యోర్ధ్వం ఖలు సత్యలోకనిలయే జాతోఽసి ధాతా స్వయమ్ ।
యం శంసన్తి హిరణ్యగర్భమఖిలత్రైలోక్యజీవాత్మకం
యోఽభూత్ స్ఫీతరజో వికారవికసన్నానాసిసృక్షారసః ॥ 7-1

శ్లో॥ సోఽయం విశ్వవిసర్గదత్తహృదయః సమ్పశ్యమానస్స్వయం
బోధం ఖల్వనవాప్య విశ్వవిషయం చిన్తాకులస్తస్థివాన్ ।
తావత్త్వం జగతాం పతే! తప తపేత్యేవం హి వైహాయసీం
వాణీమేనమశిశ్రవః శ్రుతిసుఖాం కుర్వంస్తపఃప్రేరణామ్ ॥ 7-2

శ్లో॥ కోఽసౌ మామవదత్ పుమానితి జలాపూర్ణే జగన్మణ్డలే
దిక్షూద్వీక్ష్య కిమప్యనీక్షితవతా వాక్యార్థముత్పశ్యతా ।
దివ్యం వర్షసహస్రమాత్తతపసా తేన త్వమారాధితః
తస్మై దర్శితవానసి స్వనిలయం వైకుణ్ఠమేకాద్భుతమ్ ॥ 7-3

శ్లో॥ మాయా యత్ర కదాపి నో వికురుతే భాతే జగద్భ్యో బహి-
శ్శోకక్రోధవిమోహసాధ్వసముఖా భావాస్తు దూరం గతాః ।
సాన్ద్రానన్దఝరీ చ యత్ర పరమజ్యోతిః ప్రకాశాత్మకే
తత్తే ధామ విభావితం విజయతే వైకుణ్ఠరూపం విభో! ॥ 7-4

శ్లో॥ యస్మిన్ నామ చతుర్భుజా హరిమణిశ్యామావదాతత్విషో
నానాభూషణరత్నదీపితదిశో రాజద్విమానాలయాః ।
భక్తిప్రాప్తతథావిధోన్నతపదా దీవ్యన్తి దివ్యా జనా-
స్తత్ తే ధామ నిరస్తసర్వశమలం వైకుణ్ఠరూపం జయేత్ ॥ 7-5

శ్లో॥ నానాదివ్యవధూజనైరభివృతా విద్యుల్లతాతుల్యయా
విశ్వోన్మాదనహృద్యగాత్రలతయా విద్యోతితాశాన్తరా ।
త్వత్పాదామ్బుజసౌరభైకకుతుకాల్లక్ష్మీస్స్వయం లక్ష్యతే
యస్మిన్ విస్మయనీయదివ్యవిభవం తత్తే పదం దేహి మే ॥ 7-6

శ్లో॥ తత్రైవం ప్రతిదర్శితే నిజపదే రత్నాసనాధ్యాసితం
భాస్వత్కోటిలసత్కిరీటకటకాద్యాకల్పదీప్రాకృతి ।
శ్రీవత్సాఙ్కితమాత్తకౌస్తుభమణిచ్ఛాయారుణం కారణం
విశ్వేషాం తవ రూపమైక్షత విధిస్తత్తే విభో! భాతు మే ॥ 7-7

శ్లో॥ కాలామ్భోదకలాయకోమలరుచీచక్రేణ చక్రం దిశా-
మావృణ్వానముదారమన్దహసితస్యన్దప్రసన్నాననమ్ ।
రాజత్కమ్బుగదారిపఙ్కజధరశ్రీమద్భుజామణ్డలం
స్రష్టుస్తుష్టికరం వపుస్తవ విభో! మద్రోగముద్వాసయేత్ ॥ 7-8

శ్లో॥ దృష్ట్వా సమ్భృతసమ్భ్రమః కమలభూస్త్వత్పాదపాథోరుహే
హర్షావేశవశంవదో నిపతితః ప్రీత్యా కృతార్థీభవన్ ।
జానాస్యేవ మనీషితం మమ విభో! జ్ఞానం తదాపాదయ
ద్వైతాద్వైతభవత్స్వరూపపరమిత్యాచష్ట తం త్వాం భజే ॥ 7-9

శ్లో॥ ఆతామ్రే చరణే వినమ్రమథ తం హస్తేన హస్తే స్పృశన్
బోధస్తే భవితా న సర్గవిధిభిర్బన్ధోఽపి సఞ్జాయతే ।
ఇత్యాభాష్య గిరం ప్రతోష్య నితరాం తచ్చిత్తగూఢస్స్వయం
సృష్టౌ తం సముదైరయః స భగవన్నుల్లాసయోల్లాఘుతామ్ ॥ 7-10*

8 - దశకమ్ - ప్రళయానన్తరజగత్సృష్టిప్రకారవర్ణనమ్ (13)

శ్లో॥ ఏవం తావత్ప్రాకృతప్రక్షయాన్తే బ్రాహ్మే కల్పే హ్యాదిమే లబ్ధజన్మా ।
బ్రహ్మా భూయస్త్వత్త ఏవాప్య వేదాన్ సృష్టిం చక్రే పూర్వకల్పోపమానామ్ ॥8-1

శ్లో॥ సోఽయం చతుర్యుగసహస్రమితాన్యహాని తావన్మితాశ్చ రజనీర్బహుశో నినాయ ।
నిద్రాత్యసౌ త్వయి నిలీయ సమం స్వసృష్టైర్నైమిత్తికప్రలయమాహురతోఽస్య రాత్రిమ్ ॥2

శ్లో॥ అస్మాదృశాం పునరహర్ముఖకృత్యతుల్యాం సృష్టిం కరోత్యనుదినం స భవత్ప్రసాదాత్।
ప్రాగ్బ్రాహ్మకల్పజనుషాం చ పరాయుషాం తు సుప్తప్రబోధనసమాఽస్తి తదాఽపి సృష్టిః॥

శ్లో॥ పఞ్చాశదబ్దమధునా స్వవయోఽర్ధరూపమేకం పరార్ధమతివృత్య హి వర్తతేఽసౌ ।
తత్రాన్త్యరాత్రిజనితాన్ కథయామి భూమన్! పశ్చాద్దినావతరణే చ భవద్విలాసాన్॥4

శ్లో॥ దినావసానేఽథ సరోజయోనిః సుషుప్తికామస్త్వయి సన్నిలిల్యే ।
జగన్తి చ త్వజ్జఠరం సమీయుస్తదేదమేకార్ణవమాస విశ్వమ్ ॥ 8-5

శ్లో॥ తవైవ వేషే ఫణిరాజి శేషే జలైకశేషే భువనే స్మ శేషే ।
ఆనన్దసాన్ద్రానుభవస్వరూపః స్వయోగనిద్రాపరిముద్రితాత్మా ॥ 8-6

శ్లో॥ కాలాఖ్యశక్తిం ప్రలయావసానే ప్రబోధయేత్యాదిశతా కిలాదౌ ।
త్వయా ప్రసుప్తం పరిసుప్తశక్తివ్రజేన తత్రాఖిలజీవధామ్నా ॥ 8-7

శ్లో॥ చతుర్యుగాణాం చ సహస్రమేవం త్వయి ప్రసుప్తే పునరద్వితీయే ।
కాలాఖ్యశక్తిః ప్రథమప్రబుద్ధా ప్రాబోధయత్త్వాం కిల విశ్వనాథ! ॥ 8-8

శ్లో॥ విబుధ్య చ త్వం జలగర్భశాయిన్! విలోక్య లోకానఖిలాన్ ప్రలీనాన్ ।
తేష్వేవ సూక్ష్మాత్మతయా నిజాన్తఃస్థితేషు విశ్వేషు దదాథ దృష్టిమ్ ॥ 8-9

శ్లో॥ తతస్త్వదీయాదయి! నాభిరన్ధ్రాదుదఞ్చితం కిఞ్చన దివ్యపద్మమ్ ।
నిలీననిశ్శేషపదార్థమాలాసఙ్క్షేపరూపం ముకులాయమానమ్ ॥ 8-10

శ్లో॥ తదేతదమ్భోరుహకుడ్మలం తే కలేవరాత్తోయపథే ప్రరూఢమ్ ।
బహిర్నిరీతం పరితః స్ఫురద్భిః స్వధామభిర్ధ్వాన్తమలం న్యకృన్తత్ ॥ 8-11

శ్లో॥ సమ్ఫుల్లపత్రే నితరాం విచిత్రే తస్మిన్ భవద్వీర్యధృతే సరోజే ।
స పద్మజన్మా విధిరావిరాసీత్ స్వయంప్రబుద్ధాఖిలవేదరాశిః ॥ 8-12

శ్లో॥ అస్మిన్ పరాత్మన్! నను పాద్మకల్పే త్వమిత్థముత్థాపితపద్మయోనిః ।
అనన్తభూమా మమ రోగరాశిం నిరున్ధి వాతాలయవాస! విష్ణో! ॥ 8-13*

9 - దశకమ్ - జగత్సృష్టిప్రకారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ స్థితస్స కమలోద్భవస్తవ హి నాభిపఙ్కేరుహే
కుతస్స్విదిదమమ్బుధావుదితమిత్యనాలోకయన్ ।

తదీక్షణకుతూహలాత్ ప్రతిదిశం వివృత్తానన-
శ్చతుర్వదనతామగాద్ వికసదష్టదృష్ట్యమ్బుజామ్ ॥ **9-1**

శ్లో॥ మహార్ణవవిఘూర్ణితం కమలమేవ తత్ కేవలం
విలోక్య తదుపాశ్రయం తవ తనుం తు నాలోకయన్ ।
క ఏష కమలోదరే మహతి నిస్సహాయో హ్యహం
కుతస్స్విదిదమమ్బుజం సమజనీతి చిన్తామగాత్ ॥ **9-2**

శ్లో॥ అముష్య హి సరోరుహః కిమపి కారణం సమ్భవే-
దితి స్మ కృతనిశ్చయః స ఖలు నాలరన్ధ్రాధ్వనా ।
స్వయోగబలవిద్యయా సమవరూఢవాన్ ప్రౌఢధీ-
స్త్వదీయమతిమోహనం న తు కలేవరం దృష్టవాన్ ॥ **9-3**

శ్లో॥ తతః సకలనాలికావివరమార్గగో మార్గయన్
ప్రయస్య శతవత్సరం కిమపి నైవ సన్దృష్టమాన్ ।
నివృత్య కమలోదరే సుఖనిషణ్ణ ఏకాగ్రధీః
సమాధిబలమాదధే భవదనుగ్రహైకాగ్రహీ ॥ **9-4**

శ్లో॥ శతేన పరివత్సరైర్దృఢసమాధిబన్ధోల్లసత్-
ప్రబోధవిశదీకృతః స ఖలు పద్మినీసమ్భవః ।
అదృష్టచరమద్భుతం తవ హి రూపమన్తర్దృశా
వ్యచష్ట పరితుష్టధీర్భుజగభోగభాగాశ్రయమ్ ॥ **9-5**

శ్లో॥ కిరీటమకుటోల్లసత్కటకహారకేయూరయుజ్-
మణిస్ఫురితమేఖలం సుపరివీతపీతామ్బరమ్ ।
కలాయకుసుమప్రభం గలతలోల్లసత్కౌస్తుభం
వపుస్తదయి! భావయే కమలజన్మనే దర్శితమ్ ॥ **9-6**

శ్లో॥ శ్రుతిప్రకరదర్శితప్రచురవైభవ! శ్రీపతే!
హరే! జయ జయ ప్రభో! పదముపైషి దిష్ట్యా దృశోః ।
కురుష్వ ధియమాశు మే భువననిర్మితౌ కర్మఠా-
మితి ద్రుహిణవర్ణితస్వగుణబంహిమా పాహి మామ్ ॥ **9-7**

శ్లో॥ లభస్వ భువనత్రయీరచనదక్షతామక్షతాం
గృహాణ మదనుగ్రహం కురు తపశ్చ భూయో విధే! ।

భవత్వఖిలసాధనీ మయి చ భక్తిరత్యుత్కటే-
త్యుదీర్య గిరమాదధా ముదితచేతసం వేధసమ్ ॥ 9-8

శ్లో॥ శతం కృతతపాస్తతః స ఖలు దివ్యసవ్వత్సరా-
నవాప్య చ తపోబలం మతిబలం చ పూర్వాధికమ్ ।
ఉదీక్ష్య కిల కమ్పితం పయసి పఙ్కజం వాయునా
భవద్బలవిజృమ్భితః పవనపాథసీ పీతవాన్ ॥ 9-9

శ్లో॥ తవైవ కృపయా పునః సరసిజేన తేనైవ సః
ప్రకల్ప్య భువనత్రయీం ప్రవవృతే ప్రజానిర్మితౌ ।
తథావిధకృపాభరో గురుమరుత్పురాధీశ్వర!
త్వమాశు పరిపాహి మాం గురుదయోక్షితైరీక్షితైః ॥ 9-10 *

10 - దశకము - సృష్టిబేధవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ వైకుణ్ఠ! వర్ధితబలోఽథ భవత్ప్రసాదా-
దమ్భోజయోనిరసృజత్ కిల జీవదేహాన్ ।
స్థాస్నూని భూరుహమయాని తథా తిరశ్చాం
జాతిం మనుష్యనివహానపి దేవభేదాన్ ॥ 10-1

శ్లో॥ మిథ్యాగ్రహాస్మిమతిరాగవికోపభీతి-
రజ్ఞానవృత్తిమితి పఞ్చవిధాం స సృష్ట్వా ।
ఉద్దామతామసపదార్థవిధానదూన-
స్తేనే త్వదీయచరణస్మరణం విశుద్ధ్యై ॥ 10-2

శ్లో॥ తావత్ ససర్జ మనసా సనకం సనన్దం
భూయస్సనాతనమునిం చ సనత్కుమారమ్ ।
తే సృష్టికర్మణి తు తేన నియుజ్యమానా-
స్త్వత్పాదభక్తిరసికా జగృహుర్న వాణీమ్ ॥ 10-3

శ్లో॥ తావత్ ప్రకోపముదితం ప్రతిరున్ధతోఽస్య
భ్రూమధ్యతోఽజని మృడో భవదేకదేశః ।
నామాని మే కురు పదాని చ హా విరిఞ్చే-
త్యాదౌ రురోద కిల తేన స రుద్రనామా ॥ 10-4

శ్లో॥ ఏకాదశాహ్వయతయా చ విభిన్నరూపం
రుద్రం విధాయ దయితా వనితాశ్చ దత్త్వా ।
తావన్త్యదత్త చ పదాని భవత్ప్రణున్నః
ప్రాహ ప్రజావిరచనాయ చ సాదరం తమ్ ॥ **10-5**

శ్లో॥ రుద్రాభిసృష్టభయదాకృతిరుద్రసఙ్ఘ-
సమ్పూర్యమాణభువనత్రయభీతచేతాః ।
మా మా ప్రజాః సృజ తపశ్చర మఙ్గలాయే-
త్యాచష్ట తం కమలభూర్భవదీరితాత్మా ॥ **10-6**

శ్లో॥ తస్యాథ సర్గరసికస్య మరీచిరత్రి-
స్తత్రాఙ్గిరాః క్రతుమునిః పులహః పులస్త్యః ।
అఙ్గాదజాయత భృగుశ్చ వసిష్ఠదక్షౌ
శ్రీనారదశ్చ భగవన్! భవదఙ్ఘ్రిదాసః ॥ **10-7**

శ్లో॥ ధర్మాదికానభిసృజన్నథ కర్దమం చ
వాణీం విధాయ విధిరఙ్గజసఙ్కులోఽభూత్ ।
త్వద్బోధితైస్సనకదక్షముఖైస్తనూజై-
రుద్బోధితశ్చ విరరామ తమో విముఞ్చన్ ॥ **10-8**

శ్లో॥ వేదాన్ పురాణనివహానపి సర్వవిద్యాః
కుర్వన్ నిజాననగణాచ్చతురాననోఽసౌ ।
పుత్త్రేషు తేషు వినిధాయ స సర్గవృద్ధి-
మప్రాప్నువంస్తవ పదామ్బుజమాశ్రితోఽభూత్ ॥ **10-9**

శ్లో॥ జానన్నుపాయమథ దేహమజో విభజ్య
స్త్రీపుంసభావమభజన్మనుతద్వధూభ్యామ్ ।
తాభ్యాం చ మానుషకులాని వివర్ధయంస్త్వం
గోవిన్ద! మారుతపురేశ! నిరున్ధి రోగాన్ ॥ **10-10***

11- దశకమ్ - హిరణ్యాక్ష - హిరణ్యకశిపూత్పత్తివర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ క్రమేణ సర్గే పరివర్ధమానే కదాపి దివ్యాః సనకాదయస్తే ।
భవద్విలోకాయ వికుణ్ఠలోకం ప్రపేదిరే మారుతమన్దిరేశ! ॥ **11-1**

శ్లో॥ మనోజ్ఞనైశ్రేయసకాననాద్యైరనేకవాపీమణిమన్దిరైశ్చ ।
అనోపమం తం భవతో నికేతం మునీశ్వరాః ప్రాపురతీతకక్ష్యాః ॥ 11-2

శ్లో॥ భవద్దిదృక్షూన్ భవనం వివిక్షూన్ ద్వాఃస్థౌ జయస్తాన్ విజయోఽప్యరున్ధామ్ ।
తేషాం చ చిత్తే పదమాప కోపః సర్వం భవత్ప్రేరణయైవ భూమన్! ॥ 11-3

శ్లో॥ వైకుణ్ఠలోకానుచితప్రచేష్టౌ కష్టౌ యువాం దైత్యగతిం భజేతమ్ ।
ఇతి ప్రశప్తౌ భవదాశ్రయౌ తౌ హరిస్మృతిర్నోఽస్త్వితి నేమతుస్తాన్ ॥ 11-4

శ్లో॥ తదేతదాజ్ఞాయ భవానవాప్తః సహైవ లక్ష్మ్యా బహిరమ్బుజాక్ష! ।
ఖగేశ్వరాంసార్పితచారుబాహురానన్దయంస్తానభిరామమూర్త్యా ॥ 11-5

శ్లో॥ ప్రసాద్య గీర్భిః స్తువతో మునీన్ద్రాననన్యనాథావథ పార్షదౌ తౌ ।
సంరమ్భయోగేన భవైస్త్రిభిర్మాముపేతమిత్యాత్తకృపం న్యగాదీః ॥ 11-6

శ్లో॥ త్వదీయభృత్యావథ కాశ్యపాత్తౌ సురారివీరావుదితౌ దితౌ ద్వౌ ।
సన్ధ్యాసముత్పాదనకష్టచేష్టౌ యమౌ చ లోకస్య యమావివాన్యౌ ॥ 11-7

శ్లో॥ హిరణ్యపూర్వః కశిపుః కిలైకః పరో హిరణ్యాక్ష ఇతి ప్రతీతః ।
ఉభౌ భవన్నాథమశేషలోకం రుషా న్యరున్ధాం నిజవాసనాన్ధౌ ॥ 11-8

శ్లో॥ తయోర్హిరణ్యాక్షమహాసురేన్ద్రో రణాయ ధావన్ననవాప్తవైరీ ।
భవత్ప్రియాం క్ష్మాం సలిలే నిమజ్య చచార గర్వాత్ వినదన్ గదావాన్ ॥11-9

శ్లో॥ తతో జలేశాత్ సదృశం భవన్తం నిశమ్య బభ్రామ గవేషయంస్త్వామ్ ।
భక్తైకదృశ్యః స కృపానిధే! త్వం నిరున్ధి రోగాన్ మరుదాలయేశ! ॥ 11-10*

12 - దశకమ్ - వరాహావతారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ స్వాయమ్భువో మనురథో జనసర్గశీలో
దృష్ట్వా మహీమసమయే సలిలే నిమగ్నామ్ ।
స్రష్టారమాప శరణం భవదఙ్ఘ్రిసేవా-
తుష్టాశయం మునిజనైః సహ సత్యలోకే ॥ 12-1

శ్లో॥ కష్టం ప్రజాస్సృజతి మయ్యవనిర్నిమగ్నా
స్థానం సరోజభవ! కల్పయ తత్ప్రజానామ్ ।
ఇత్యేవమేష కథితో మనునా స్వయమ్భూ-
రమ్భోరుహాక్ష! తవ పాదయుగం వ్యచిన్తీత్ ॥ 12-2

శ్లో॥ హా! హా! విభో! జలమహం న్యపిబం పురస్తా-
దద్యాపి మజ్జతి మహీ కిమహం కరోమి ।
ఇత్థం త్వదఙ్ఘ్రియుగలం శరణం యతోఽస్య
నాసాపుటాత్ సమభవః శిశుకోలరూపీ ॥ 12-3

శ్లో॥ అఙ్గుష్ఠమాత్రవపురుత్పతితః పురస్తాత్
భూయోఽథ కుమ్భిసదృశః సమజృమ్భథాస్త్వమ్ ।
అభ్రే తథావిధముదీక్ష్య భవన్తముచ్చై-
ర్విస్మేరతాం విధిరగాత్ సహ సూనుభిస్స్వైః ॥ 12-4

శ్లో॥ కోఽసావచిన్త్యమహిమా కిటిరుత్థితో మే
నాసాపుటాత్ కిము భవేదజితస్య మాయా ।
ఇత్థం విచిన్తయతి ధాతరి శైలమాత్రః
సద్యో భవన్ కిల జగర్జిథ ఘోరఘోరమ్ ॥ 12-5

శ్లో॥ తం తే నినాదముపకర్ణ్య జనస్తపఃస్థాః
సత్యస్థితాశ్చ మునయో నునువుర్భవన్తమ్ ।
తత్స్తోత్రహర్షులమనాః పరిణద్య భూయ-
స్తోయాశయం విపులమూర్తిరవాతరస్త్వమ్ ॥ 12-6

శ్లో॥ ఊర్ధ్వప్రసారిపరిధూమ్రవిధూతరోమా
ప్రోక్షిప్తవాలధిరవాఙ్ముఖఘోరఘోణః ।
తూర్ణప్రదీర్ణజలదః పరిఘూర్ణదక్ష్ణా
స్తోతౄన్మునీన్ శిశిరయన్నవతేరిథ త్వమ్ ॥ 12-7

శ్లో॥ అన్తర్జలం తదను సఙ్కులనక్రచక్రం
భ్రామ్యత్తిమిఙ్గిలకులం కలుషోర్మిమాలమ్ ।
ఆవిశ్య భీషణరవేణ రసాతలస్థా-
నాకమ్పయన్ వసుమతీమగవేషయస్త్వమ్ ॥ 12-8

శ్లో॥ దృష్ట్వాఽథ దైత్యహతకేన రసాతలాన్తే
సంవేశితాం ఝటితి కూటకిటిర్విభో! త్వమ్ ।
ఆపాతుకానవిగణయ్య సురారిఖేటాన్
దంష్ట్రాఙ్కురేణ వసుధామదధాః సలీలమ్ ॥ 12-9

శ్లో॥ అభ్యుద్ధరన్నథ ధరాం దశనాగ్రలగ్న-
ముస్తాఙ్కురాఙ్కిత ఇవాధికపీవరాత్మా ।
ఉద్ధూతఘోరసలిలాజ్జలధేరుదఞ్చన్
క్రీడావరాహవపురీశ్వర! పాహి రోగాత్ ॥ **12-10***

13 - దశకమ్ - హిరణ్యాక్షవధవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ హిరణ్యాక్షం తావత్ వరద! భవదన్వేషణపరం
చరన్తం సాంవర్తే పయసి నిజజఙ్ఘాపరిమితే ।
భవద్భక్తో గత్వా కపటపటుధీర్నారదమునిః
శనైరూచే నన్దన్ దనుజమపి నిన్దంస్తవ బలమ్ ॥ **13-1**

శ్లో॥ స మాయావీ విష్ణుర్హరతి భవదీయాం వసుమతీం
ప్రభో! కష్టం కష్టం కిమిదమితి తేనాభిగదితః ।
నదన్ క్వాసౌ క్వాసావితి స మునినా దర్శితపథో
భవన్తం సమ్ప్రాపద్ధరణిధరముద్యన్తముదకాత్ ॥ **13-2**

శ్లో॥ అహో! ఆరణ్యోఽయం మృగ ఇతి హసన్తం బహుతరై-
ర్దురుక్తైర్విధ్యన్తం దితిసుతమవజ్ఞాయ భగవన్! ।
మహీం దృష్ట్వా దంష్ట్రాశిరసి చకితాం స్వేన మహసా
పయోధావాధాయ ప్రసభముదయుఙ్క్థా మృధవిధౌ ॥ **13-3**

శ్లో॥ గదాపాణౌ దైత్యే త్వమపి హి గృహీతోన్నతగదో
నియుద్ధేన క్రీడన్ ఘటఘటరవోద్ఘుష్టవియతా ।
రణాలోకౌత్సుక్యాన్మిలతి సురసఙ్ఘే ద్రుతమముం
నిరున్ధ్యాస్సన్ధ్యాతః ప్రథమమితి ధాత్రా జగదిషే ॥ **13-4**

శ్లో॥ గదోన్మర్దే తస్మింస్తవ ఖలు గదాయాం దితిభువో
గదాఘాతాద్భూమౌ ఝటితి పతితాయామహహ భోః ।
మృదుస్మేరాస్యస్త్వం దనుజకులనిర్మూలనచణం
మహాచక్రం స్మృత్వా కరభువి దధానో రురుచిషే ॥ **13-5**

శ్లో॥ తతశ్శూలం కాలప్రతిమరుషి దైత్యే విసృజతి
త్వయి ఛిన్దత్యేనత్ కరకలితచక్రప్రహరణాత్ ।
సమారుష్టో ముష్ట్యా స ఖలు వితుదంస్త్వాం సమతనోద్
గలన్మాయే మాయాస్త్వయి కిల జగన్మోహనకరీః ॥ **13-6**

శ్లో॥ భవచ్చక్రజ్యోతిష్కణలవనిపాతేన విధుతే
తతో మాయాచక్రే వితతఘనరోషాన్ధమనసమ్ ।
గరిష్ఠాభిర్ముష్టిప్రహృతిభిరభిఘ్నన్తమసురం
స్వపాదాఙ్గుష్ఠేన శ్రవణపదమూలే నిరవధీః ॥ 13-7

శ్లో॥ మహాకాయస్సోఽయం తవ చరణపాతప్రమథితో
గలద్రక్తో వక్త్రాదపతదృషిభిః శ్లాఘితహతిః ।
తదా త్వాముద్దామప్రమదభరవిద్యోతిహృదయా
మునీన్ద్రాస్సాన్ద్రాభిస్స్తుతిభిరనువన్నధ్వరతనుమ్ ॥ 13-8

శ్లో॥ త్వచి ఛన్దో రోమస్వపి కుశగణశ్చక్షుషి ఘృతం
చతుర్హోతారోఽఙ్ఘ్రౌ స్రుగపి వదనే చోదర ఇడా ।
గ్రహా జిహ్వాయాం తే పరపురుష! కర్ణే చ చమసా
విభో! సోమో వీర్యం వరద! గలదేశేఽప్యుపసదః ॥ 13-9

శ్లో॥ మునీన్ద్రైరిత్యాదిస్తవనముఖరైర్మోదితమనా
మహీయస్యా మూర్త్యా విమలతరకీర్త్యా చ విలసన్ ।
స్వధిష్ణ్యం సమ్ప్రాప్తః సుఖరసవిహారీ మధురిపో
నిరున్ధ్యా రోగం మే సకలమపి వాతాలయపతే! ॥ 13-10*

14 - దశకమ్ - కపిలోపాఖ్యానమ్ (10)

శ్లో॥ సమనుస్మృతతావకాఙ్ఘ్రియుగ్మః స మనుః పఙ్కజసమ్భవాఙ్గజన్మా ।
నిజమన్తరమన్తరాయహీనం చరితం కథయన్ సుఖం నినాయ ॥ 14-1

శ్లో॥ సమయే ఖలు తత్ర కర్దమాఖ్యో ద్రుహిణచ్ఛాయభవస్తదీయవాచా ।
ధృతసర్గరసో నిసర్గరమ్యం భగవంస్త్వామయుతం సమాస్సిషేవే ॥ 14-2

శ్లో॥ గరుడోపరి కాలమేఘక్రమం విలసత్కేలిసరోజపాణిపద్మమ్ ।
హసితోల్లసితాననం విభో! త్వం వపురావిష్కురుషే స్మ కర్దమాయ ॥ 14-3

శ్లో॥ స్తువతే పులకావృతాయ తస్మై మనుపుత్రీం దయితాం నవాపి పుత్రీః ।
కపిలఞ్చ సుతం స్వమేవ పశ్చాత్ స్వగతిం చాప్యనుగృహ్య నిర్గతోఽభూః॥14-4

శ్లో॥ స మనుశ్శతరూపయా మహిష్యా గుణవత్యా సుతయా చ దేవహూత్యా ।
భవదీరితనారదోపదిష్టః సమగాత్ కర్దమమాగతిప్రతీక్షమ్ ॥ 14-5

శ్లో॥ మనునోపహృతాం చ దేవహూతిం తరుణీరత్నమవాప్య కర్దమోఽసౌ ।
భవదర్చననిర్వృతోఽపి తస్యాం దృఢశుశ్రూషణయా దధౌ ప్రసాదమ్ ॥ 14-6

శ్లో॥ స పునస్త్వదుపాసనప్రభావాద్దయితాకామకృతే కృతే విమానే ।
వనితాకులసఙ్కులే నవాత్మా వ్యహరద్దేవపథేషు దేవహూత్యా ॥ 14-7

శ్లో॥ శతవర్షమథ వ్యతీత్య సోఽయం నవ కన్యాస్సమవాప్య ధన్యరూపాః ।
వనయానసముద్యతోఽపి కాన్తాహితకృత్త్వజ్జననోత్సుకో న్యవాత్సీత్ ॥14-8

శ్లో॥ నిజభర్తృగిరా భవన్నిషేవానిరతాయామథ దేవ! దేవహూత్యామ్ ।
కపిలస్త్వమజాయథా జనానాం ప్రథయిష్యన్ పరమాత్మతత్త్వవిద్యామ్ ॥ 14-9

శ్లో॥ వనమేయుషి కర్దమే ప్రసన్నే మతసర్వస్వముపాదిశఞ్జనన్యై ।
కపిలాత్మక! వాయుమన్దిరేశ! త్వరితం త్వం పరిపాహి మాం గదౌఘాత్ ॥14-10*

15 - దశకమ్ - కపిలోపదేశః (10)

శ్లో॥ మతిరిహ గుణసక్తా బన్ధకృత్ తేష్వసక్తా
త్వమృతకృదుపరున్ధే భక్తియోగస్తు సక్తిమ్ ।
మహదనుగమలభ్యా భక్తిరేవాత్ర సాధ్యా
కపిలతనురితి త్వం దేవహూత్యై న్యగాదీః ॥ 15-1

శ్లో॥ ప్రకృతిమహదహఙ్కారాశ్చ మాత్రాశ్చ భూతా-
న్యపి హృదపి దశాక్షీ పూరుషః పఞ్చవింశః ।
ఇతి విదితవిభాగో ముచ్యతేఽసౌ ప్రకృత్యా
కపిలతనురితి త్వం దేవహూత్యై న్యగాదీః ॥ 15-2

శ్లో॥ ప్రకృతిగతగుణౌఘైర్నాజ్యతే పూరుషోఽయం
యది తు సజతి తస్యాం తద్గుణాస్తం భజేరన్ ।
మదనుభజనతత్త్వాలోచనైః సాఽప్యపేయాత్
కపిలతనురితి త్వం దేవహూత్యై న్యగాదీః ॥ 15-3

శ్లో॥ విమలమతిరుపాత్తైరాసనాద్యైర్మదఙ్గం
గరుడసమధిరూఢం దివ్యభూషాయుధాఙ్కమ్ ।
రుచితులితతమాలం శీలయేతానువేలం
కపిలతనురితి త్వం దేవహూత్యై న్యగాదీః ॥ 15-4

శ్లో॥ మమ గుణగణలీలాకర్ణనైః కీర్తనాద్యై-
ర్మయి సురసరిదోఘప్రఖ్యచిత్తానువృత్తిః ।
భవతి పరమభక్తిః సా హి మృత్యోర్విజేత్రీ
కపిలతనురితి త్వం దేవహూత్యై న్యగాదీః ॥ **15-5**

శ్లో॥ అహహ బహులహింసాసఞ్చితార్థైః కుటుమ్బం
ప్రతిదినమనుపుష్ణన్ స్త్రీజితో బాలలాలీ ।
విశతి హి గృహసక్తో యాతనాం మయ్యభక్తః
కపిలతనురితి త్వం దేవహూత్యై న్యగాదీః ॥ **15-6**

శ్లో॥ యువతిజఠరఖిన్నో జాతబోధోఽప్యకాణ్డే
ప్రసవగలితబోధః పీడయోల్లఙ్ఘ్య బాల్యమ్ ।
పునరపి బత ముహ్యత్యేవ తారుణ్యకాలే
కపిలతనురితి త్వం దేవహూత్యై న్యగాదీః ॥ **15-7**

శ్లో॥ పితృసురగణయాజీ ధార్మికో యో గృహస్థః
స చ నిపతతి కాలే దక్షిణాధ్వోపగామీ ।
మయి నిహితమకామం కర్మ తూదక్పథార్థం
కపిలతనురితి త్వం దేవహూత్యై న్యగాదీః ॥ **15-8**

శ్లో॥ ఇతి సువిదితవేద్యాం దేవ! హే! దేవహూతిం
కృతనుతిమనుగృహ్య త్వం గతో యోగిసఙ్ఘైః ।
విమలమతిరథాసౌ భక్తియోగేన ముక్తా
త్వమపి జనహితార్థం వర్తసే ప్రాగుదీచ్యామ్ ॥ **15-9**

శ్లో॥ పరమ! కిము బహూక్త్యా త్వత్పదామ్భోజభక్తిం
సకలభయవినేత్రీం సర్వకామోపనేత్రీమ్ ।
వదసి ఖలు దృఢం త్వం తద్విధూయామయాన్మే
గురుపవనపురేశ! త్వయ్యుపాధత్స్వ భక్తిమ్ ॥ **15-10***

16 - దశకమ్ - నరనారాయణావతారవర్ణనమ్ - దక్షయాగవర్ణనఞ్చ (10)

శ్లో॥ దక్షో విరిఞ్చతనయోఽథ మనోస్తనూజాం
లబ్ధ్వా ప్రసూతిమిహ షోడశ చాప కన్యాః ।
ధర్మే త్రయోదశ దదౌ పితృషు స్వధాం చ
స్వాహాం హవిర్భుజి సతీం గిరిశే త్వదంశే ॥ **16-1**

శ్లో॥ మూర్తిర్హి ధర్మగృహిణీ సుషువే భవన్తం
నారాయణం నరసఖం మహితానుభావమ్ ।
యజ్జన్మని ప్రముదితాః కృతతూర్యఘోషాః
పుష్పోత్కరాన్ ప్రవవృషుర్నునువుః సురౌఘాః ॥ 16-2

శ్లో॥ దైత్యం సహస్రకవచం కవచైః పరీతం
సాహస్రవత్సరతపస్సమరాభిలవ్యైః ।
పర్యాయనిర్మితతపస్సమరౌ భవన్తౌ
శిష్టైకకఙ్కటమముం న్యహతాం సలీలమ్ ॥ 16-3

శ్లో॥ అన్వాచరన్నుపదిశన్నపి మోక్షధర్మం
త్వం భ్రాతృమాన్ బదరికాశ్రమమధ్యవాత్సీః ।
శక్రోఽథ తే శమతపోబలనిస్సహాత్మా
దివ్యాఙ్గనాపరివృతం ప్రజిఘాయ మారమ్ ॥ 16-4

శ్లో॥ కామో వసన్తమలయానిలబన్ధుశాలీ
కాన్తాకటాక్షవిశిఖైర్వికసద్విలాసైః ।
విధ్యన్ముహుర్ముహురకమ్పముదీక్ష్య చ త్వాం
భీతస్త్వయాఽథ జగదే మృదుహాసభాజా ॥ 16-5

శ్లో॥ భీత్యాఽలమఙ్గజ! వసన్త! సురాఙ్గనా(ః!)వో
మన్మానసం త్విహ జుషధ్వమితి బ్రువాణః ।
త్వం విస్మయేన పరితః స్తువతామథైషాం
ప్రాదర్శయః స్వపరిచారకకాతరాక్షీః ॥ 16-6

శ్లో॥ సమ్మోహనాయ మిలితా మదనాదయస్తే
త్వద్దాసికాపరిమలైః కిల మోహమాపుః ।
దత్తాం త్వయా చ జగృహుస్త్రపయైవ సర్వ-
స్వర్వాసిగర్వశమనీం పునరుర్వశీం తామ్ ॥ 16-7

శ్లో॥ దృష్ట్వోర్వశీం తవ కథాం చ నిశమ్య శక్రః
పర్యాకులోఽజని భవన్మహిమావమర్శాత్ ।
ఏవం ప్రశాన్తరమణీయతరావతారాత్
త్వత్తోఽధికో వరద! కృష్ణతనుస్త్వమేవ ॥ 16-8

శ్లో॥ దక్షస్తు ధాతురతిలాలనయా రజోఽన్ధో
నాత్యాదృతస్త్వయి చ కష్టమశాన్తిరాసీత్ ।
యేన వ్యరున్ధ స భవత్తనుమేవ శర్వం
యజ్ఞే చ వైరపిశునే స్వసుతాం వ్యమానీత్ ॥ 16-9

శ్లో॥ క్రుద్ధేశమర్దితమఖః స తు కృత్తశీర్షో
దేవప్రసాదితహరాదథ లబ్ధజీవః ।
త్వత్పూరితక్రతువరః పునరాప శాన్తిం
స త్వం ప్రశాన్తికర! పాహి మరుత్పురేశ! ॥ 16-10*

17 - దశకమ్ - ధ్రువచరితవర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ ఉత్తానపాదనృపతేర్మనునన్దనస్య
జాయా బభూవ సురుచిర్నితరామభీష్టా ।
అన్యా సునీతిరితి భర్తురనాదృతా సా
త్వామేవ నిత్యమగతిశ్శరణం గతాఽభూత్ ॥ 17-1

శ్లో॥ అఙ్కే పితుస్సురుచిపుత్త్రకముత్తమం తం
దృష్ట్వా ధ్రువః కిల సునీతిసుతోఽధిరోక్ష్యన్ ।
ఆచిక్షిపే కిల శిశుః సుతరాం సురుచ్యా
దుస్సన్త్యజా ఖలు భవద్విముఖైరసూయా ॥ 17-2

శ్లో॥ త్వన్మోహితే పితరి పశ్యతి దారవశ్యే
దూరం దురుక్తినిహతః స గతో నిజామ్బామ్ ।
సాఽపి స్వకర్మగతిసన్తరణాయ పుంసాం
త్వత్పాదమేవ శరణం శిశవే శశంస ॥ 17-3

శ్లో॥ ఆకర్ణ్య సోఽపి భవదర్చననిశ్చితాత్మా
మానీ నిరేత్య నగరాత్ కిల పఞ్చవర్షః ।
సన్దృష్టనారదనివేదితమన్త్రమార్గ-
స్త్వామారరాధ తపసా మధుకాననాన్తే ॥ 17-4

శ్లో॥ తాతే విషణ్ణహృదయే నగరీం గతేన
శ్రీనారదేన పరిసాన్త్వితచిత్తవృత్తౌ ।
బాలస్త్వదర్పితమనాః క్రమవర్ధితేన
నిన్యే కఠోరతపసా కిల పఞ్చమాసాన్ ॥ 17-5

శ్లో॥ తావత్తపోబలనిరుచ్ఛ్వసితే దిగన్తే
దేవార్థితస్త్వముదయత్కరుణార్ద్రచేతాః ।
త్వద్రూపచిద్రసనిలీనమతేః పురస్తా-
దావిర్బభూవిథ విభో! గరుడాధిరూఢః ॥ **17-6**

శ్లో॥ త్వద్దర్శనప్రమదభారతరఙ్గితం తం
దృగ్భ్యాం నిమగ్నమివ రూపరసాయనే తే ।
తుష్టూషమాణమవగమ్య కపోలదేశే
సంస్పృష్టవానసి దరేణ తథాఽఽదరేణ ॥ **17-7**

శ్లో॥ తావద్విబోధవిమలం ప్రణువన్తమేన-
మాభాషథాస్త్వమవగమ్య తదీయభావమ్ ।
రాజ్యం చిరం సమనుభూయ భజస్వ భూయః
సర్వోత్తరం ధ్రువపదం వినివృత్తిహీనమ్ ॥ **17-8**

శ్లో॥ ఇత్యూచిషి త్వయి గతే నృపనన్దనోఽసా-
వానన్దితాఖిలజనో నగరీముపేతః ।
రేమే చిరం భవదనుగ్రహపూర్ణకామ-
స్తాతే గతే చ వనమాదృతరాజ్యభారః ॥ **17-9**

శ్లో॥ యక్షేణ దేవ! నిహతే పునరుత్తమేఽస్మిన్
యక్షైస్స యుద్ధనిరతో విరతో మనూక్త్యా ।
శాన్త్యా ప్రసన్నహృదయాద్ధనదాదుపేతా-
త్త్వద్భక్తిమేవ సుదృఢామవృణోన్మహాత్మా ॥ **17-10**

శ్లో॥ అన్తే భవత్పురుషనీతవిమానయాతో
మాత్రా సమం ధ్రువపదే ముదితోఽయమాస్తే ।
ఏవం స్వభృత్యజనపాలనలోలధీస్త్వం
వాతాలయాధిప! నిరున్ధి మమామయౌఘాన్ ॥ **17-11***

18 - దశకమ్ - పృథుచరితవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ జాతస్య ధ్రువకుల ఏవ తుఙ్గకీర్తే-
రఙ్గస్య వ్యజని సుతస్స వేననామా ।
తద్దోషవ్యథితమతిః స రాజవర్య-
స్త్వత్పాదే నిహితమనా వనం గతోఽభూత్ ॥ **18-1**

శ్లో॥ పాపోఽపి క్షితితలపాలనాయ వేనః
పౌరాద్యైరుపనిహితః కఠోరవీర్యః ।
సర్వేభ్యో నిజబలమేవ సమ్ప్రశంసన్
భూచక్రే తవ యజనాన్యయం న్యరౌత్సీత్ ॥ 18-2

శ్లో॥ సంప్రాప్తే హితకథనాయ తాపసౌఘే
మత్తోఽన్యో భువనపతిర్న కశ్చనేతి ।
త్వన్నిన్దావచనపరో మునీశ్వరైస్తైః
శాపాగ్నౌ శలభదశామనాయి వేనః ॥ 18-3

శ్లో॥ తన్నాశాత్ ఖలజనభీరుకైర్మునీన్ద్రై-
స్తన్మాత్రా చిరపరిరక్షితే తదఙ్గే ।
త్యక్తాఘే పరిమథితాదథోరుదణ్డా-
ద్దోర్దణ్డే పరిమథితే త్వమావిరాసీః ॥ 18-4

శ్లో॥ విఖ్యాతః పృథురితి తాపసోపదిష్టైః
సూతాద్యైః పరిణుతభావిభూరివీర్యః ।
వేనార్త్యా కబలితసమ్పదం ధరిత్రీ-
మాక్రాన్తాం నిజధనుషా సమామకార్షీః ॥ 18-5

శ్లో॥ భూయస్తాం నిజకులముఖ్యవత్సయుక్తై-
ర్దేవాద్యైః సముచితచారుభాజనేషు ।
అన్నాదీన్యభిలషితాని యాని తాని
స్వచ్ఛన్దం సురభితనూమదూదుహస్త్వమ్ ॥ 18-6

శ్లో॥ ఆత్మానం యజతి మఖైస్త్వయి త్రిధామ-
న్నారబ్ధే శతతమవాజిమేధయాగే ।
స్పర్ధాలుః శతమఖ ఏత్య నీచవేషో
హృత్వాఽశ్వం తవ తనయాత్ పరాజితోఽభూత్ ॥ 18-7

శ్లో॥ దేవేన్ద్రం ముహురితి వాజినం హరన్తం
వహ్నౌ తం మునివరమణ్డలే జుహూషౌ ।
రున్ధానే కమలభవే క్రతోస్సమాప్తౌ
సాక్షాత్ త్వం మధురిపుమైక్షథాః స్వయం స్వమ్ ॥ 18-8

శ్లో॥ తద్దత్తం వరముపలభ్య భక్తిమేకాం
గఙ్గాన్తే విహితపదః కదాపి దేవ! ।
సత్రస్థం మునినివహం హితాని శంస-
న్నైక్షిష్ఠాః సనకముఖాన్ మునీన్ పురస్తాత్ ॥ **18-9**

శ్లో॥ విజ్ఞానం సనకముఖోదితం దధానః
స్వాత్మానం స్వయమగమో వనాన్తసేవీ ।
తత్తాదృక్ పృథువపురీశ! సత్వరం మే
రోగౌఘం ప్రశమయ వాతగేహవాసిన్! ॥ **18-10***

19 - దశకమ్ - ప్రాచేతసకథావర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ పృథోస్తు నప్తా పృథుధర్మకర్మఠః ప్రాచీనబర్హిర్యువతౌ శతద్రుతౌ ।
ప్రచేతసో నామ సుచేతసః సుతానజీజనత్ త్వత్కరుణాఙ్కురానివ ॥ **19-1**

శ్లో॥ పితుస్సిసృక్షానిరతస్య శాసనాద్భవత్తపస్యాభిరతా దశాపి తే ।
పయోనిధిం పశ్చిమమేత్య తత్తటే సరోవరం సన్దదృశుర్మనోహరమ్ ॥ **19-2**

శ్లో॥ తదా భవత్తీర్థమిదం సమాగతో భవో భవత్సేవకదర్శనాదృతః ।
ప్రకాశమాసాద్య పురః ప్రచేతసాముపాదిశద్భక్తతమస్తవ స్తవమ్ ॥ **19-3**

శ్లో॥ స్తవం జపన్తస్తమమీ జలాన్తరే భవన్తమాసేవిషతాయుతం సమాః ।
భవత్సుఖాస్వాదరసాదమీష్వియాన్ బభూవ కాలో ధ్రువవన్న శీఘ్రతా ॥ **19-4**

శ్లో॥ తపోభిరేషామతిమాత్రవర్ధిభిః స యజ్ఞహింసానిరతోఽపి పావితః ।
పితాఽపి తేషాం గృహయాతనారదప్రదర్శితాత్మా భవదాత్మతాం యయౌ ॥ **19-5**

శ్లో॥ కృపాబలేనైవ పురః ప్రచేతసాం ప్రకాశమాగాః పతగేన్ద్రవాహనః ।
విరాజి చక్రాదివరాయుధాంశుభిర్భుజాభిరష్టాభిరుదఞ్చితద్యుతిః ॥ **19-6**

శ్లో॥ ప్రచేతసాం తావదయాచతామపి త్వమేవ కారుణ్యభరాద్వరానదాః ।
భవద్విచిన్తాఽపి శివాయ దేహినాం భవత్వసౌ రుద్రనుతిశ్చ కామదా ॥ **19-7**

శ్లో॥ అవాప్య కాన్తాం తనయాం మహీరుహాం తయా రమధ్వం దశలక్షవత్సరీమ్ ।
సుతోఽస్తు దక్షో నను తత్క్షణాచ్చ మాం ప్రయాస్యథేతి న్యగదో ముదైవ తాన్॥

శ్లో॥ తతశ్చ తే భూతలరోధినస్తరూన్ క్రుధా దహన్తో ద్రుహిణేన వారితాః ।
ద్రుమైశ్చ దత్తాం తనయామవాప్య తాం త్వదుక్తకాలం సుఖినోఽభిరేమిరే ॥ **19-9**

శ్లో॥ అవాప్య దక్షం చ సుతం కృతాధ్వరాః ప్రచేతసో నారదలబ్ధయా ధియా ।
అవాపురానన్దపదం తథావిధస్త్వమీశ! వాతాలయనాథ! పాహి మామ్ ॥ 10*

20 – దశకమ్ – ఋషభయోగీశ్వరచరితవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ప్రియవ్రతస్య ప్రియపుత్త్రభూతాదాగ్నీధ్రరాజాదుదితో హి నాభిః ।
త్వాం దృష్టవానిష్టదమిష్టిమధ్యే తవైవ తుష్ట్యై కృతయజ్ఞకర్మా ॥ 20–1

శ్లో॥ అభిష్టుతస్తత్ర మునీశ్వరైస్త్వం రాజ్ఞః స్వతుల్యం సుతమర్థ్యమానః ।
స్వయం జనిష్యేఽహమితి బ్రువాణస్తిరోదధా బర్హిషి విశ్వమూర్తే! ॥ 20–2

శ్లో॥ నాభిప్రియాయామథ మేరుదేవ్యాం త్వమంశతోఽభూర్ఋషభాభిధానః ।
అలోకసామాన్యగుణప్రభావప్రభావితాశేషజనప్రమోదః ॥ 20–3

శ్లో॥ త్వయి త్రిలోకీభృతి రాజ్యభారం నిధాయ నాభిః సహ మేరుదేవ్యా ।
తపోవనం ప్రాప్య భవన్నిషేవీ గతః కిలానన్దపదం పదం తే ॥ 20–4

శ్లో॥ ఇన్ద్రస్త్వదుత్కర్షకృతాదమర్షాద్వవర్ష నాస్మిన్నజనాభవర్షే ।
యదా తదా త్వం నిజయోగశక్త్యా స్వవర్షమేనద్వ్యదధాః సువర్షమ్ ॥ 20–5

శ్లో॥ జితేన్ద్రదత్తాం కమనీం జయన్తీమథోద్వహన్నాత్మరతాశయోఽపి ।
అజీజనస్తత్ర శతం తనూజానేషాం క్షితీశో భరతోఽగ్రజన్మా ॥ 20–6

శ్లో॥ నవాభవన్ యోగివరా నవాన్యే త్వపాలయన్ భారతవర్షఖణ్డాన్ ।
సైకా త్వశీతిస్తవ శేషపుత్త్రాస్తపోబలాద్భూసురభూయమీయుః ॥ 20–7

శ్లో॥ ఉక్త్వా సుతేభ్యోఽథ మునీన్ద్రమధ్యే విరక్తిభక్త్యన్వితముక్తిమార్గమ్ ।
స్వయం గతః పారమహంస్యవృత్తిమధా జడోన్మత్తపిశాచచర్యామ్ ॥ 20–8

శ్లో॥ పరాత్మభూతోఽపి పరోపదేశం కుర్వన్ భవాన్ సర్వనిరస్యమానః ।
వికారహీనో విచచార కృత్స్నాం మహీమహీనాత్మరసాభిలీనః ॥ 20–9

శ్లో॥ శయువ్రతం గోమృగకాకచర్యాం చిరం చరన్నాప్య పరం స్వరూపమ్ ।
దవాహృతాఙ్గః కుటకాచలే త్వం తాపాన్మమాపాకురు వాతనాథ! ॥ 20–10*

21 – దశకమ్ – జమ్బూద్వీపాదిషు భగవదుపాసనాప్రకారవర్ణనమ్ (12)

శ్లో॥ మధ్యోద్భవే భువ ఇలావృతనామ్ని వర్షే
గౌరీప్రధానవనితాజనమాత్రభాజి ।
శర్వేణ మన్త్రనుతిభిః సముపాస్యమానం
సఙ్కర్షణాత్మకమధీశ్వర! సంశ్రయే త్వామ్ ॥ 21–1

శ్లో॥ భద్రాశ్వనామక ఇలావృతపూర్వవర్షే
భద్రశ్రవోభిర్ఋషిభిః పరిణూయమానమ్ ।
కల్పాన్తగూఢనిగమోద్ధరణప్రవీణం
ధ్యాయామి దేవ! హయశీర్షతనుం భవన్తమ్ ।   21-2

శ్లో॥ ధ్యాయామి దక్షిణగతే హరివర్షవర్షే
ప్రహ్లాదముఖ్యపురుషైః పరిషేవ్యమాణమ్ ।
ఉత్తుఙ్గశాన్తధవలాకృతిమేకశుద్ధ-
జ్ఞానప్రదం నరహరిం భగవన్ భవన్తమ్ ॥   21-3

శ్లో॥ వర్షే ప్రతీచి లలితాత్మని కేతుమాలే
లీలావిశేషలలితస్మితశోభనాఙ్గమ్ ।
లక్ష్మ్యా ప్రజాపతిసుతైశ్చ నిషేవ్యమాణం
తస్యాః ప్రియాయ ధృతకామతనుం భజే త్వామ్ ॥   21-4

శ్లో॥ రమ్యే హ్యుదీచి ఖలు రమ్యకనామ్ని వర్షే
తద్వర్షనాథ! మనువర్యసపర్యమాణమ్ ।
భక్తైకవత్సలమమత్సరహృత్సు భాన్తం
మత్స్యాకృతిం భువననాథ! భజే భవన్తమ్ ॥   21-5

శ్లో॥ వర్షం హిరణ్మయసమాహ్వయమౌత్తరాహ-
మాసీనమద్రిధృతికర్మఠకామఠాఙ్గమ్ ।
సంసేవతే పితృగణప్రవరోఽర్యమా యం
తం త్వాం భజామి భగవన్! పరచిన్మయాత్మన్! ॥   21-6

శ్లో॥ కిఞ్చోత్తరేషు కురుషు ప్రియయా ధరణ్యా
సంసేవితో మహితమన్త్రనుతిప్రభేదైః ।
దంష్ట్రాగ్రఘృష్టఘనపృష్ఠగరిష్ఠవర్ష్మా
త్వం పాహి విజ్ఞనుత! యజ్ఞవరాహమూర్తే! ॥   21-7

శ్లో॥ యామ్యాం దిశం భజతి కిమ్పురుషాఖ్యవర్షే
సంసేవితో హనుమతా దృఢభక్తిభాజా ।
సీతాభిరామపరమాద్భుతరూపశాలీ
రామాత్మకః పరిలసన్ పరిపాహి విష్ణో! ॥   21-8

శ్లో॥ శ్రీనారదేన సహ భారతఖణ్డముఖ్యై-
స్త్వం సాఙ్ఖ్యయోగనుతిభిః సముపాస్యమానః ।
ఆకల్పకాలమిహ సాధుజనాభిరక్షీ
నారాయణో నరసఖః పరిపాహి భూమన్! ॥ **21-9**

శ్లో॥ ప్లాక్షేఽర్కరూపమయి! శాల్మల ఇన్దురూపం
ద్వీపే భజన్తి కుశనామని వహ్నిరూపమ్ ।
క్రౌఞ్చేఽమ్బురూపమథ వాయుమయం చ శాకే
త్వాం బ్రహ్మరూపమయి పుష్కరనామ్ని లోకాః ॥ **21-10**

శ్లో॥ సర్వైర్ధ్రువాదిభిరుడుప్రకరైర్గ్రహైశ్చ
పుచ్ఛాదికేష్వవయవేష్వభికల్ప్యమానైః ।
త్వం శింశుమారవపుషా మహతాముపాస్యః
సన్ధ్యాసు రున్ధి నరకం మమ సిన్ధుశాయిన్! ॥ **21-11**

శ్లో॥ పాతాలమూలభువి శేషతనుం భవన్తం
లోలైకకుణ్డలవిరాజి సహస్రశీర్షమ్ ।
నీలామ్బరం ధృతహలం భుజగాఙ్గనాభి-
ర్జుష్టం భజే హర గదాన్ గురుగేహనాథ! ॥ **21-12***

22 - దశకమ్ - అజామిళోపాఖ్యానమ్ (11)

శ్లో॥ అజామిలో నామ మహీసురః పురా చరన్ విభో! ధర్మపథాన్ గృహాశ్రమీ ।
గురోర్గిరా కాననమేత్య దృష్టవాన్ సుధృష్టశీలాం కులటాం మదాకులామ్॥ **22-1**

శ్లో॥ స్వతః ప్రశాన్తోఽపి తదాహృతాశయః స్వధర్మముత్సృజ్య తయా సమారమన్ ।
అధర్మకారీ దశమీ భవన్ పునర్దధౌ భవన్నామయుతే సుతే రతిమ్ ॥ **22-2**

శ్లో॥ స మృత్యుకాలే యమరాజకిఙ్కరాన్ భయఙ్కరాంస్త్రీనభిలక్షయన్ భియా ।
పురా మనాక్ త్వత్స్మృతివాసనాబలాజ్జుహావ నారాయణనామకం సుతమ్॥ **3**

శ్లో॥ దురాశయస్యాపి తదాత్వనిర్గతత్వదీయనామాక్షరమాత్రవైభవాత్ ।
పురోఽభిపేతుర్భవదీయపార్షదాశ్చతుర్భుజాః పీతపటా మనోహరాః ॥ **22-4**

శ్లో॥ అముఞ్చ సమ్ప్రాశ్య వికర్షతో భటాన్ విముఞ్చతేత్యారురుధుర్బలాదమీ ।
నివారితాస్తే చ భవజ్జనైస్తదా తదీయపాపం నిఖిలం న్యవేదయన్ ॥ **22-5**

శ్లో॥ భవన్తు పాపాని కథం తు నిష్కృతే కృతేఽపి భో! దణ్డనమస్తి పణ్డితాః! ।
న నిష్కృతిః కిం విదితా భవాదృశామితి ప్రభో! త్వత్పురుషా బభాషిరే ॥22-6

శ్లో॥ శ్రుతిస్మృతిభ్యాం విహితా వ్రతాదయః పునన్తి పాపం న లునన్తి వాసనామ్ ।
అనన్తసేవా తు నికృన్తతి ద్వయీమితి ప్రభో! త్వత్పురుషా బభాషిరే ॥ 22-7

శ్లో॥ అనేన భో! జన్మసహస్రకోటిభిః కృతేషు పాపేష్వపి నిష్కృతిః కృతా ।
యదగ్రహీన్నామ భయాకులో హరేరితి ప్రభో! త్వత్పురుషా బభాషిరే ॥ 22-8

శ్లో॥ నృణామబుద్ధ్యాపి ముకున్దకీర్తనం దహత్యఘౌఘాన్ మహిమాఽస్య తాదృశః ।
యథాగ్నిరేధాంసి యథౌషధం గదానితి ప్రభో! త్వత్పురుషా బభాషిరే ॥ 22-9

శ్లో॥ ఇతీరితైర్యామ్యభటైరపాసృతే భవద్భటానాం చ గణే తిరోహితే ।
భవత్స్మృతిం కఞ్చన కాలమాచరన్ భవత్పదం ప్రాపి భవద్భటైరసౌ ॥ 22-10

శ్లో॥ స్వకిఙ్కరావేదనశఙ్కితో యమస్త్వదఙ్ఘ్రిభక్తేషు న గమ్యతామితి ।
స్వకీయభృత్యానశిశిక్షదుచ్చకైః స దేవ! వాతాలయనాథ! పాహి మామ్॥ 11*

23 - దశకమ్ - చిత్రకేతూపాఖ్యానమ్ (11)

శ్లో॥ ప్రాచేతసస్తు భగవన్నపరో హి దక్ష-
స్త్వత్సేవనం వ్యధిత సర్గవివృద్ధికామః ।
ఆవిర్బభూవిథ తదా లసదష్టబాహు-
స్తస్మై వరం దదిథ తాం చ వధూమసిక్నీమ్ ॥ 23-1

శ్లో॥ తస్యాత్మజాస్త్వయుతమీశ! పునస్సహస్రం
శ్రీనారదస్య వచసా తవ మార్గమాపుః ।
నైకత్రవాసమృషయే స ముమోచ శాపం
భక్తోత్తమస్త్వృషిరనుగ్రహమేవ మేనే ॥ 23-2

శ్లో॥ షష్ట్యా తతో దుహితృభిస్సృజతః కులౌఘాన్
దౌహిత్రసూనురథ తస్య స విశ్వరూపః ।
త్వత్స్తోత్రవర్మితమజాపయదిన్ద్రమాజౌ
దేవ! త్వదీయమహిమా ఖలు సర్వజైత్రః ॥ 23-3

శ్లో॥ ప్రాక్శూరసేనవిషయే కిల చిత్రకేతుః
పుత్రాగ్రహీ నృపతిరఙ్గిరసః ప్రభావాత్ ।
లబ్ధ్వైకపుత్రమథ తత్ర హతే సపత్నీ-
సఙ్ఘైరముహ్యదవశస్తవ మాయయాఽసౌ ॥ 23-4

శ్లో॥ తం నారదస్తు సమమఙ్గిరసా దయాలు-
స్సమ్ప్రాప్య తావదుపదర్శ్య సుతస్య జీవమ్ ।
కస్యాస్మి పుత్ర ఇతి తస్య గిరా విమోహం
త్యక్త్వా త్వదర్చనవిధౌ నృపతిం న్యయుఙ్క్త ॥ 23-5

శ్లో॥ స్తోత్రం చ మన్త్రమపి నారదతోఽథ లబ్ధ్వా
తోషాయ శేషవపుషో నను తే తపస్యన్ ।
విద్యాధరాధిపతితాం స హి సప్తరాత్రే
లబ్ధ్వాఽప్యకుణ్ఠమతిరన్వభజద్భవన్తమ్ ॥ 23-6

శ్లో॥ తస్మై మృణాలధవలేన సహస్రశీర్ష్ణా
రూపేణ బద్ధనుతిసిద్ధగణావృతేన ।
ప్రాదుర్భవన్నచిరతో నుతిభిః ప్రసన్నో
దత్త్వాఽఽత్మతత్త్వమనుగృహ్య తిరోదధాథ ॥ 23-7

శ్లో॥ త్వద్భక్తమౌలిరథ సోఽపి చ లక్షలక్షం
వర్షాణి హర్షులమనా భువనేషు కామమ్ ।
సఙ్గాపయన్ గుణగణం తవ సున్దరీభిః
సఙ్గాతిరేకరహితో లలితం చచార ॥ 23-8

శ్లో॥ అత్యన్తసఙ్గవిలయాయ భవత్ప్రణున్నో
నూనం స రూప్యగిరిమాప్య మహత్సమాజే ।
నిశ్శఙ్కమఙ్కకృతవల్లభమఙ్గజారిం
తం శఙ్కరం పరిహసన్నుమయాఽభిశేపే ॥ 23-9

శ్లో॥ నిస్సమ్భ్రమస్త్వయమయాచితశాపమోక్షో
వృత్రాసురత్వముపగమ్య సురేన్ద్రయోధీ ।
భక్త్యాత్మతత్త్వకథనైస్సమరే విచిత్రం
శత్రోరపి భ్రమమపాస్య గతః పదం తే ॥ 23-10

శ్లో॥ త్వత్సేవనేన దితిరిన్ద్రవధోద్యతాఽపి
తాన్ ప్రత్యుతేన్ద్రసుహృదో మరుతోఽభిలేభే ।
దుష్టాశయేఽపి శుభదైవ భవన్నిషేవా
తత్తాదృశస్త్వమవ మాం పవనాలయేశ! ॥ 23-11*

24 - దశకమ్ - ప్రహ్లాదచరితే శ్రీనృసింహావిర్భావవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ హిరణ్యాక్షే పోత్రిప్రవరవపుషా దేవ! భవతా
హతే శోకక్రోధగ్లపితధృతిరేతస్య సహజః ।
హిరణ్యప్రారమ్భః కశిపురమరారాతిసదసి
ప్రతిజ్ఞామాతేనే తవ కిల వధార్థం మురరిపో! ॥ 24-1

శ్లో॥ విధాతారం ఘోరం స ఖలు తపసిత్వా న చిరతః
పురస్సాక్షాత్కుర్వన్ సురనరమృగాద్యైరనిధనమ్ ।
వరం లబ్ధ్వా దృప్తో జగదిహ భవన్నాయకమిదం
పరిక్షున్దన్నిన్ద్రాదహరత దివం త్వామగణయన్ ॥ 24-2

శ్లో॥ నిహన్తుం త్వాం భూయస్తవ పదమవాప్తస్య చ రిపో-
ర్బహిర్దృష్టేరన్తర్దధిథ హృదయే సూక్ష్మవపుషా ।
నదన్నుచ్చైస్తత్రాప్యఖిలభువనాన్తే చ మృగయన్
భియా యాతం మత్వా స ఖలు జితకాశీ నివవృతే ॥ 24-3

శ్లో॥ తతోఽస్య ప్రహ్లాదః సమజని సుతో గర్భవసతౌ
మునేర్వీణాపాణేరధిగతభవద్భక్తిమహిమా ।
స వై జాత్యా దైత్యః శిశురపి సమేత్య త్వయి రతిం
గతస్త్వద్భక్తానాం వరద! పరమోదాహరణతామ్ ॥ 24-4

శ్లో॥ సురారీణాం హాస్యం తవ చరణదాస్యం నిజసుతే
స దృష్ట్వా దుష్టాత్మా గురుభిరశిశిక్షచ్చిరమముమ్ ।
గురుప్రోక్తం చాసావిదమిదమభద్రాయ దృఢమి-
త్యపాకుర్వన్ సర్వం తవ చరణభక్త్యైవ వవృధే ॥ 24-5

శ్లో॥ అధీతేషు శ్రేష్ఠం కిమితి పరిపృష్టేఽథ తనయే
భవద్భక్తిం వర్యామభిగదతి పర్యాకులధృతిః ।
గురుభ్యో రోషిత్వా సహజమతిరస్యేత్యభివిదన్
వధోపాయానస్మిన్ వ్యతనుత భవత్పాదశరణే ॥ 24-6

శ్లో॥ స శూలైరావిద్ధః సుబహు మథితో దిగ్గజగణై-
ర్మహాసర్పైర్దష్టోఽప్యనశనగరాహారవిధుతః ।
గిరీన్ద్రావక్షిప్తోఽప్యహహ! పరమాత్మన్నయి! విభో!
త్వయి న్యస్తాత్మత్వాత్ కిమపి న నిపీడామభజత ॥ 24-7

శ్లో॥ తతశ్శృఙ్గావిష్టః స పునరతిదుష్టోఽస్య జనకో
గురూక్త్యా తద్గేహే కిల వరుణపాశైస్తమరుణత్ ।
గురోశ్చాసాన్నిధ్యే స పునరనుగాన్ దైత్యతనయాన్
భవద్భక్తేస్తత్త్వం పరమమపి విజ్ఞానమశిషత్ ॥ **24-8**

శ్లో॥ పితా శృణ్వన్ బాలప్రకరమఖిలం త్వత్స్తుతిపరం
రుషాన్ధః ప్రాహైనం కులహతక! కస్తే బలమితి ।
బలం మే వైకుణ్ఠస్తవ చ జగతాం చాపి స బలం
స ఏవ త్రైలోక్యం సకలమితి ధీరోఽయమగదీత్ ॥ **24-9**

శ్లో॥ అరే! క్వాసౌ క్వాసౌ సకలజగదాత్మా హరిరితి
ప్రభిన్తే స్మ స్తమ్భం చలితకరవాలో దితిసుతః ।
అతః పశ్చాద్విష్ణో! న హి వదితుమీశోఽస్మి సహసా
కృపాత్మన్! విశ్వాత్మన్! పవనపురవాసిన్! మృడయ మామ్॥ **24-10***

25 - దశకమ్ - శ్రీనృసింహావతారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ స్తమ్భే ఘట్టయతో హిరణ్యకశిపోః కర్ణౌ సమాచూర్ణయ-
న్నాఘూర్ణజ్జగదణ్డకుణ్డకుహరో ఘోరస్తవాభూద్రవః ।
శ్రుత్వా యం కిల దైత్యరాజహృదయే పూర్వం కదాఽప్యశ్రుతం
కమ్పః కశ్చన సమ్పపాత చలితోఽప్యమ్భోజభూర్విష్టరాత్ ॥ **25-1**

శ్లో॥ దైత్యే దిక్షు విసృష్టచక్షుషి మహాసంరమ్భిణి స్తమ్భతః
సమ్భూతం న మృగాత్మకం న మనుజాకారం వపుస్తే విభో! ।
కిం కిం భీషణమేతదద్భుతమితి వ్యుద్భ్రాన్తచిత్తేఽసురే
విస్ఫూర్జద్ధవలోగ్రరోమవికసద్వర్ష్మా సమాజృమ్భథాః ॥ **25-2**

శ్లో॥ తప్తస్వర్ణసవర్ణఘూర్ణదతిరూక్షాక్షం సటాకేసర-
ప్రోత్కమ్పప్రనికుమ్బితామ్బరమహో జీయాత్ తవేదం వపుః ।
వ్యాత్తవ్యాప్తమహాదరీసఖముఖం ఖడ్గోగ్రవల్గన్మహా-
జిహ్వానిర్గమదృశ్యమానసుమహాదంష్ట్రాయుగోడ్డామరమ్ ॥ **25-3**

శ్లో॥ ఉత్సర్పద్వలిభఙ్గభీషణహనుహ్రస్వస్థవీయస్తర-
గ్రీవం పీవరదోశ్శతోద్గతనఖక్రూరాంశుదూరోల్బణమ్ ।
వ్యోమోల్లఙ్ఘిఘనాఘనోపమఘనప్రధ్వాననిర్ధావిత-
స్పర్ధాలుప్రకరం నమామి భవతస్తన్నారసింహం వపుః ॥ **25-4**

శ్లో॥ నూనం విష్ణురయం నిహన్మ్యముమితి భ్రామ్యద్గదాభీషణం
దైత్యేన్ద్రం సముపాద్రవన్తమధృథా దోర్భ్యాం పృథుభ్యామముమ్।
వీరో నిర్గలితోఽథ ఖడ్గఫలకౌ గృహ్ణన్ విచిత్రశ్రమాన్
వ్యావృణ్వన్ పునరాపపాత భువనగ్రాసోద్యతం త్వామహో ॥ **25-5**

శ్లో॥ భ్రామ్యన్తం దితిజాధమం పునరపి ప్రోద్గృహ్య దోర్భ్యాం జవాత్
ద్వారేఽథోరుయుగే నిపాత్య నఖరాన్ వ్యుత్ఖాయ వక్షోభువి ।
నిర్భిన్దన్నధిగర్భనిర్భరగలద్రక్తామ్బు బద్ధోత్సవం
పాయం పాయముదైరయో బహు జగత్సంహారిసింహారవాన్ ॥ **25-6**

శ్లో॥ త్యక్త్వా తం హతమాశు రక్తలహరీసిక్తోన్నమద్వర్ష్మణి
ప్రత్యుత్పత్య సమస్తదైత్యపటలీం చాఖాద్యమానే త్వయి ।
భ్రామ్యద్భూమి వికమ్పితామ్బుధికులం వ్యాలోలశైలోత్కరం
ప్రోత్సర్పత్ఖచరం చరాచరమహో! దుఃస్థామవస్థాం దధౌ ॥ **25-7**

శ్లో॥ తావన్మాంసవపాకరాలవపుషం ఘోరాన్త్రమాలాధరం
త్వాం మధ్యేసభమిద్ధరోషముషితం దుర్వారగుర్వారవమ్ ।
అభ్యేతుం న శశాక కోఽపి భువనే దూరే స్థితా భీరవః
సర్వే శర్వవిరిఞ్చవాసవముఖాః ప్రత్యేకమస్తోషత ॥ **25-8**

శ్లో॥ భూయోఽప్యక్షతరోషధామ్ని భవతి బ్రహ్మాజ్ఞయా బాలకే
ప్రహ్లాదే పదయోర్నమత్యపభయే కారుణ్యభారాకులః ।
శాన్తస్త్వం కరమస్య మూర్ధ్ని సమధాః స్తోత్రైరథోద్గాయత-
స్తస్యాకామధియోఽపి తేనిథ వరం లోకాయ చానుగ్రహమ్ ॥ **25-9**

శ్లో॥ ఏవం నాటితరౌద్రచేష్టిత! విభో! శ్రీతాపనీయాభిద-
శ్రుత్యన్తస్ఫుటగీతసర్వమహిమన్నత్యన్తశుద్ధాకృతే ।
తత్తాదృఙ్నిఖిలోత్తరం పునరహో కస్త్వాం పరో లఙ్ఘయేత్
ప్రహ్లాదప్రియ! హే మరుత్పురపతే! సర్వామయాత్ పాహి మామ్॥ **25-10***

26 - దశకమ్ - గజేన్ద్రమోక్షవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఇన్ద్రద్యుమ్నః పాణ్డ్యఖణ్డాధిరాజస్త్వద్భక్తాత్మా చన్దనాద్రౌ కదాచిత్ ।
త్వత్సేవాయాం మగ్నధీరాలులోకే నైవాగస్త్యం ప్రాప్తమాతిథ్యకామమ్ । **26-1**

శ్లో॥ కుమ్భోద్భూతిస్సమ్భృతక్రోధభారః స్తబ్ధాత్మా త్వం హస్తిభూయం భజేతి ।
శప్త్వాఽథైనం ప్రత్యగాత్ సోఽపి లేభే హస్తీన్ద్రత్వం త్వత్స్మృతివ్యక్తిధన్యమ్॥ **2**

శ్లో॥ దుగ్ధామ్భోధేర్మధ్యభాజి త్రికూటే క్రీడఞ్ఛైలే యూథపోఽయం వశాభిః ।
సర్వాన్ జన్తూనత్యవర్తిష్ట శక్త్యా త్వద్భక్తానాం కుత్ర నోత్కర్షలాభః ॥ 26-3

శ్లో॥ స్వేన స్థేమ్నా దివ్యదేశత్వశక్త్యా సోఽయం ఖేదానప్రజానన్ కదాచిత్ ।
శైలప్రాన్తే ఘర్మతాన్తః సరస్యాం యూథైస్సార్ధం త్వత్ప్రణున్నోఽభిరేమే ॥26-4

శ్లో॥ హూహూస్తావద్దేవలస్యాపి శాపాత్ గ్రాహీభూతస్తజ్జలే వర్తమానః ।
జగ్రాహైనం హస్తినం పాదదేశే శాన్త్యర్థం హి శ్రాన్తిదోఽసి స్వకానామ్ ॥26-5

శ్లో॥ త్వత్సేవాయా వైభవాద్దుర్నిరోధం యుధ్యన్తం తం వత్సరాణాం సహస్రమ్ ।
ప్రాప్తే కాలే త్వత్పదైకాగ్ర్యసిద్ధ్యై నక్రాక్రాన్తం హస్తివర్యం వ్యధాస్త్వమ్ ॥ 26-6

శ్లో॥ ఆర్తివ్యక్తప్రాక్తనజ్ఞానభక్తిః శుణ్డోత్క్షిప్తైః పుణ్డరీకైస్సమర్చన్ ।
పూర్వాభ్యస్తం నిర్విశేషాత్మనిష్ఠం స్తోత్రం శ్రేష్ఠం సోఽన్వగాదీత్ పరాత్మన్! ॥ 7

శ్లో॥ శ్రుత్వా స్తోత్రం నిర్గుణస్థం సమస్తం బ్రహ్మేశాద్యైర్నాహమిత్యప్రయాతే ।
సర్వాత్మా త్వం భూరికారుణ్యవేగాత్ తార్క్ష్యారూఢః ప్రేక్షితోఽభూః పురస్తాత్॥8

శ్లో॥ హస్తీన్ద్రం తం హస్తపద్మేన ధృత్వా చక్రేణ త్వం నక్రవర్యం వ్యదారీః ।
గన్ధర్వేఽస్మిన్ ముక్తశాపే స హస్తీ త్వత్సారూప్యం ప్రాప్య దేదీప్యతే స్మ ॥26-9

శ్లో॥ ఏతద్వృత్తం త్వాం చ మాం చ ప్రగే యో
గాయేత్ సోఽయం భూయసే శ్రేయసే స్యాత్ ।
ఇత్యుక్త్వైనం తేన సార్ధం గతస్త్వం
ధిష్ణ్యం విష్ణో! పాహి వాతాలయేశ! ॥ 26-10*

27 - దశకమ్ - కూర్మావతారవర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ దుర్వాసాస్సురవనితాప్తదివ్యమాల్యం
శక్రాయ స్వయముపదాయ తత్ర భూయః ।
నాగేన్ద్రప్రతిమృదితే శశాప శక్రం
కా క్షాన్తిస్త్వదితరదేవతాంశజానామ్ ॥ 27-1

శ్లో॥ శాపేన ప్రథితజరేఽథ నిర్జరేన్ద్రే దేవేష్వప్యసురజితేషు నిష్ప్రభేషు ।
శర్వాద్యాః కమలజమేత్య సర్వదేవా నిర్వాణప్రభవ! సమం భవన్తమాపుః ॥ 2

శ్లో॥ బ్రహ్మాద్యైస్స్తుతమహిమా చిరం తదానీం ప్రాదుష్షన్ వరద! పురః పరేణ ధామ్నా।
హే దేవా(ః!) దితిజకులైర్విధాయ సన్ధిం పీయూషం పరిమథతేతి పర్యశాస్త్వమ్॥3

శ్లో॥ సన్ధానం కృతవతి దానవైస్సురౌఘే
మన్థానం నయతి మదేన మన్దరాద్రిమ్ ।
భ్రష్టేఽస్మిన్ బదరమివోద్వహన్ ఖగేన్ద్రే
సద్యస్త్వం వినిహితవాన్ పయఃపయోధౌ ॥ **27-4**

శ్లో॥ ఆధాయ ద్రుతమథ వాసుకిం వరత్రాం
పాథోధౌ వినిహితసర్వబీజజాలే ।
ప్రారబ్ధే మథనవిధౌ సురాసురైస్తై-
ర్వ్యాజాత్ త్వం భుజగముఖేఽకరోస్సురారీన్ ॥ **27-5**

శ్లో॥ క్షుబ్ధాద్రౌ క్షుభితజలోదరే తదానీం దుగ్ధాబ్ధౌ గురుతరభారతో నిమగ్నే ।
దేవేషు వ్యథితతమేషు తత్ప్రియైషీ ప్రాణైషీః కమఠతనుం కఠోరపృష్ఠామ్ ॥ **6**

శ్లో॥ వజ్రాతిస్థిరతరకర్పరేణ విష్ణో! విస్తారాత్పరిగతలక్షయోజనేన ।
అమ్భోధేః కుహరగతేన వర్ష్మణా త్వం నిర్మగ్నం క్షితిధరనాథమున్నినేథ ॥ **7**

శ్లో॥ ఉన్మగ్నే ఝటితి తదా ధరాధరేన్ద్రే నిర్మేథుర్దృఢమిహ సమ్మదేన సర్వే ।
ఆవిశ్య ద్వితయగణేఽపి సర్పరాజే వైవశ్యం పరిశమయన్నవీవృధస్తాన్ ॥**27-8**

శ్లో॥ ఉద్దామభ్రమణజవోన్నమద్గిరీన్ద్రన్యస్తైకస్థిరతరహస్తపఙ్కజం త్వామ్ ।
అభ్రాన్తే విధిగిరిశాదయః ప్రమోదాదుద్భ్రాన్తా నునువురుపాత్తపుష్పవర్షాః ॥**9**

శ్లో॥ దైత్యౌఘే భుజగముఖానిలేన తప్తే తేనైవ త్రిదశకులేఽపి కిఞ్చిదార్తే ।
కారుణ్యాత్తవ కిల దేవ! వారివాహాః ప్రావర్షన్నమరగణాన్న దైత్యసఙ్ఘాన్ ॥ **10**

శ్లో॥ ఉద్భ్రామ్యద్బహుతిమినక్రచక్రవాలే తత్రాబ్ధౌ చిరమథితేఽపి నిర్వికారే ।
ఏకస్త్వం కరయుగకృష్టసర్పరాజః సంరాజన్ పవనపురేశ! పాహి రోగాత్ ॥ **11***

28 - దశకమ్ - లక్ష్మీస్స్వయంవరవర్ణనం చ, అమృతోత్పత్తివర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ గరలం తరలానలం పురస్తాజ్జలధేరుద్విజగాల కాలకూటమ్ ।
అమరస్తుతివాదమోదనిఘ్నో గిరిశస్తన్నిపపౌ భవత్ప్రియార్థమ్ ॥ **28-1**

శ్లో॥ విమథత్సు సురాసురేషు జాతా సురభిస్తామృషిషు న్యధాస్త్రిధామన్! ।
హయరత్నమభూదథేభరత్నం ద్యుతరుశ్చాప్సరసః సురేషు తాని ॥ **28-2**

శ్లో॥ జగదీశ! భవత్పరా తదానీం కమనీయా కమలా బభూవ దేవీ ।
అమలామవలోక్య యాం విలోలస్సకలోఽపి స్పృహయామ్బభూవ లోకః ॥**3**

శ్లో॥ త్వయి దత్తహృదే తదైవ దేవ్యై త్రిదశేన్ద్రో మణిపీఠికాం వ్యతారీత్ ।
సకలోపహృతాభిషేచనీయైర్ఋషయస్తాం శ్రుతిగీర్భిరభ్యషిఞ్చన్ ॥ 28-4

శ్లో॥ అభిషేకజలానుపాతిముగ్ధత్వదపాఙ్గైరవభూషితాఙ్గవల్లీమ్ ।
మణికుణ్డలపీతచేలహారప్రముఖైస్తామమరాదయోఽన్వభూషన్ ॥ 28-5

శ్లో॥ వరణస్రజమాత్తభృఙ్గనాదాం దధతీ సా కుచకుమ్భమన్దయానా ।
పదశిఞ్జితమఞ్జునూపురా త్వాం కలితవ్రీలవిలాసమాససాద ॥ 28-6

శ్లో॥ గిరిశద్రుహిణాదిసర్వదేవాన్ గుణభాజోఽప్యవిముక్తదోషలేశాన్ ।
అవమృశ్య సదైవ సర్వరమ్యే నిహితా త్వయ్యనయాఽపి దివ్యమాలా ॥ 28-7

శ్లో॥ ఉరసా తరసా మమానిథైనాం భువనానాం జననీమనన్యభావామ్ ।
త్వదురోవిలసత్తదీక్షణశ్రీపరివృష్ట్యా పరిపుష్టమాస విశ్వమ్ ॥ 28-8

శ్లో॥ అతిమోహనవిభ్రమా తదానీం మదయన్తీ ఖలు వారుణీ నిరాగాత్ ।
తమసః పదవీమదాస్త్వమేనామతిసమ్మాననయా మహాసురేభ్యః ॥ 28-9

శ్లో॥ తరుణామ్బుదసున్దరస్తదా త్వం నను ధన్వన్తరిరుత్థితోఽమ్బురాశేః ।
అమృతం కలశే వహన్ కరాభ్యామఖిలార్తిం హర మారుతాలయేశ!॥ 28-10*

29 - దశకమ్ - మోహిన్యవతారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఉద్గచ్ఛతస్తవ కరాదమృతం హరత్సు
దైత్యేషు తానశరణాననునీయ దేవాన్ ।
సద్యస్తిరోదధిథ దేవ! భవత్ప్రభావా-
దుద్యత్స్వయూథ్యకలహా దితిజా బభూవుః ॥ 29-1

శ్లో॥ శ్యామాం రుచాఽపి వయసాఽపి తనుం తదానీం
ప్రాప్తోఽసి తుఙ్గకుచమణ్డలభఙ్గురాం త్వమ్ ।
పీయూషకుమ్భకలహం పరిముచ్య సర్వే
తృష్ణాకులాః ప్రతియయుస్త్వదురోజకుమ్భే ॥ 29-2

శ్లో॥ కా త్వం మృగాక్షి! విభజస్వ సుధామిమామి-
త్యారూఢరాగవివశానభియాచతోఽమూన్ ।
విశ్వస్యతే మయి కథం కులటాఽస్మి దైత్యా(ః!)
ఇత్యాలపన్నపి సువిశ్వసితానతానీః ॥ 29-3

శ్లో॥ మోదాత్సుధాకలశమేషు దదత్సు సా త్వం
దుశ్చేష్టితం మమ సహధ్వమితి బ్రువాణా ।
పఙ్క్తిప్రభేదవినివేశితదేవదైత్యా
లీలావిలాసగతిభిః సమదాస్సుధాం తామ్ ॥ 29-4

శ్లో॥ అస్మాస్వియం ప్రణయినీత్యసురేషు తేషు
జోషం స్థితేష్వథ సమాప్య సుధాం సురేషు ।
త్వం భక్తలోకవశగో నిజరూపమేత్య
స్వర్భానుమర్ధపరిపీతసుధం వ్యలావీః ॥ 29-5

శ్లో॥ త్వత్తస్సుధాహరణయోగ్యఫలం పరేషు
దత్త్వా గతే త్వయి సురైః ఖలు తే వ్యగృహ్ణన్ ।
ఘోరేఽథ మూర్ఛతి రణే బలిదైత్యమాయా-
వ్యామోహితే సురగణే త్వమిహావిరాసీః ॥ 29-6

శ్లో॥ త్వం కాలనేమిమథ మాలిముఖాఞ్జఘన్థ
శక్రో జఘాన బలిజమ్భబలాన్ సపాకాన్ ।
శుష్కార్ద్రదుష్కరవధే నముచౌ చ లూనే
ఫేనేన నారదగిరా న్యరుణో రణం త్వమ్ ॥ 29-7

శ్లో॥ యోషావపుర్దనుజమోహనమాహితం తే
శ్రుత్వా విలోకనకుతూహలవాన్ మహేశః ।
భూతైస్సమం గిరిజయా చ గతః పదం తే
స్తుత్వాఽబ్రవీదభిమతం త్వమథో తిరోధాః ॥ 29-8

శ్లో॥ ఆరామసీమని చ కన్దుకఘాతలీలా-
లోలాయమాననయనాం కమనీం మనోజ్ఞామ్ ।
త్వామేష వీక్ష్య విగలద్వసనాం మనోభూ-
వేగాదనఙ్గరిపురఙ్గ! సమాలిలిఙ్గ ॥ 29-9

శ్లో॥ భూయోఽపి విద్రుతవతీముపధావ్య దేవో
వీర్యప్రమోక్షవికసత్పరమార్థబోధః ।
త్వన్మానితస్తవ మహత్త్వమువాచ దేవ్యై
తత్తాదృశస్త్వమవ వాతనికేతనాథ! ॥ 29-10*

30 - దశకమ్ - వామనావతారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ శక్రేణ సంయతి హతోఽపి బలిర్మహాత్మా
శుక్రేణ జీవితతనుః క్రతువర్ధితోష్మా ।
విక్రాన్తిమాన్ భయనిలీనసురాం త్రిలోకీం
చక్రే వశే స తవ చక్రముఖాదభీతః ॥ 30-1

శ్లో॥ పుత్రార్తిదర్శనవశాదదితిర్విషణ్ణా
తం కాశ్యపం నిజపతిం శరణం ప్రపన్నా ।
త్వత్పూజనం తదుదితం హి పయోవ్రతాఖ్యం
సా ద్వాదశాహమచరత్ త్వయి భక్తిపూర్ణా ॥ 30-2

శ్లో॥ తస్యావధౌ త్వయి నిలీనమతేరముష్యాః
శ్యామశ్చతుర్భుజవపుః స్వయమావిరాసీః ।
నమ్రాం చ తామిహ భవత్తనయో భవేయం
గోప్యం మదీక్షణమితి ప్రలపన్నయాసీః ॥ 30-3

శ్లో॥ త్వం కాశ్యపే తపసి సన్నిదధత్తదానీం
ప్రాప్తోఽసి గర్భమదితేః ప్రణుతో విధాత్రా ।
ప్రాసూత చ ప్రకటవైష్ణవదివ్యరూపం
సా ద్వాదశీశ్రవణపుణ్యదినే భవన్తమ్ ॥ 30-4

శ్లో॥ పుణ్యాశ్రమం తమభివర్షతి పుష్పవర్షై-
ర్హర్షాకులే సురకులే కృతతూర్యఘోషే ।
బద్ధ్వాఽఞ్జలిం జయ జయేతి నుతః పితృభ్యాం
త్వం తత్క్షణే పటుతమం వటురూపమాధాః ॥ 30-5

శ్లో॥ తావత్ప్రజాపతిముఖైరుపనీయ మౌఞ్జీ-
దణ్డాజినాక్షవలయాదిభిరర్చ్యమానః ।
దేదీప్యమానవపురీశ! కృతాగ్నికార్య-
స్త్వం ప్రాస్థిథా బలిగృహం ప్రకృతాశ్వమేధమ్ ॥ 30-6

శ్లో॥ గాత్రేణ భావిమహిమోచితగౌరవం ప్రాగ్
వ్యావృణ్వతేవ ధరణీం చలయన్నయాసీః ।
ఛత్రం పరోష్మతిరణార్థమివాదధానో
దణ్డం చ దానవజనేష్వివ సన్నిధాతుమ్ ॥ 30-7

శ్లో॥ తాం నర్మదోత్తరతటే హయమేధశాలా-
మాసేదుషి త్వయి రుచా తవ రుద్ధనేత్రైః ।
భాస్వాన్ కిమేష దహనో ను సనత్కుమారో
యోగీ ను కోఽయమితి శుక్రముఖైః శశఙ్కే ॥ **30-8**

శ్లో॥ ఆనీతమాశు భృగుభిర్మహసాఽభిభూతై-
స్త్వాం రమ్యరూపమసురః పులకావృతాఙ్గః ।
భక్త్యా సమేత్య సుకృతీ పరిణిజ్య పాదౌ
తత్తోయమన్వధృత మూర్ధని తీర్థతీర్థమ్ ॥ **30-9**

శ్లో॥ ప్రహ్లాదవంశజతయా క్రతుభిర్ద్విజేషు
విశ్వాసతో ను తదిదం దితిజోఽపి లేభే ।
యత్తే పదామ్బు గిరిశస్య శిరోఽభిలాల్యం
స త్వం విభో! గురుపురాలయ! పాలయేథాః ॥ **30-10***

31 - దశకమ్ - బలివిధ్వంసనమ్ (10)

శ్లో॥ ప్రీత్యా దైత్యస్తవ తనుమహఃప్రేక్షణాత్ సర్వథాఽపి
త్వామారాధ్యన్నజిత! రచయన్నఞ్జలిం సఞ్జగాద ।
మత్తః కిం తే సమభిలషితం విప్రసూనో! వద త్వం
విత్తం భక్తం భవనమవనీం వాఽపి సర్వం ప్రదాస్యే ॥ **31-1**

శ్లో॥ తామక్షీణాం బలిగిరముపాకర్ణ్య కారుణ్యపూర్ణో-
ఽప్యస్యోత్సేకం శమయితుమనా దైత్యవంశం ప్రశంసన్ ।
భూమిం పాదత్రయపరిమితాం ప్రార్థయామాసిథ త్వం
సర్వం దేహీతి తు నిగదితే కస్య హాస్యం న వా స్యాత్ ॥ **31-2**

శ్లో॥ విశ్వేశం మాం త్రిపదమిహ కిం యాచసే బాలిశస్త్వం
సర్వాం భూమిం వృణు కిమమునేత్యాలపత్ త్వాం స దృప్యన్ ।
యస్మాద్దర్పాత్ త్రిపదపరిపూర్త్యక్షమః క్షేపవాదాన్
బన్ధం చాసావగమదతదర్హోఽపి గాఢోపశాన్త్యై ॥ **31-3**

శ్లో॥ పాదత్రయ్యా యది న ముదితో విష్టపైర్నాపి తుష్యే-
దిత్యుక్తేఽస్మిన్ వరద! భవతే దాతుకామేఽథ తోయమ్ ।
దైత్యాచార్యస్తవ ఖలు పరీక్షార్థినః ప్రేరణాత్ తం
మా మా దేయం హరిరయమితి వ్యక్తమేవాబభాషే ॥ **31-4**

శ్లో॥ యాచత్యేవం యది స భగవాన్ పూర్ణకామోఽస్మి సోఽహం
దాస్యామ్యేవ స్థిరమితి వదన్ కావ్యశప్తోఽపి దైత్యః ।
విన్ధ్యావల్యా నిజదయితయా దత్తపాద్యాయ తుభ్యం
చిత్రం చిత్రం సకలమపి స ప్రార్పయత్ తోయపూర్వమ్ ॥ 31-5

శ్లో॥ నిస్సన్దేహం దితికులపతౌ త్వయ్యశేషార్పణం తద్
వ్యాతన్వానే ముముచురృషయః సామరాః పుష్పవర్షమ్ ।
దివ్యం రూపం తవ చ తదిదం పశ్యతాం విశ్వభాజా-
ముచ్చైరుచ్చైరవృధదవధీకృత్య విశ్వాణ్డభాణ్డమ్ ॥ 31-6

శ్లో॥ త్వత్పాదాగ్రం నిజపదగతం పుణ్డరీకోద్భవోఽసౌ
కుణ్డీతోయైరసిచదపునాద్యజ్జలం విశ్వలోకాన్ ।
హర్షోత్కర్షాత్ సుబహు నన్ఱృతే ఖేచరైరుత్సవేఽస్మిన్
భేరీం నిఘ్నన్ భువనమచరజ్జామ్బవాన్ భక్తిశాలీ ॥ 31-7

శ్లో॥ తావద్దైత్యాస్త్వనుమతిమృతే భర్తురారబ్ధయుద్ధా
దేవోపేతైర్భవదనుచరైస్సఙ్గతా భఙ్గమాపన్ ।
కాలాత్మాఽయం వసతి పురతో యద్వశాత్ ప్రాగ్ జితాస్స్మః
కిం వో యుద్ధైరితి బలిగిరా తేఽథ పాతాలమాపుః ॥ 31-8

శ్లో॥ పాశైర్బద్ధం పతగపతినా దైత్యముచ్చైరవాదీ-
స్తార్తీయీకం దిశ మమ పదం కిం న విశ్వేశ్వరోఽసి ।
పాదం మూర్ధ్ని ప్రణయ భగవన్నిత్యకమ్పం వదన్తం
ప్రహ్లాదస్తం స్వయముపగతో మానయన్నస్తవీత్త్వామ్ ॥ 31-9

శ్లో॥ దర్పోచ్ఛిత్త్యై విహితమఖిలం దైత్య! సిద్ధోఽసి పుణ్యై-
ర్లోకస్తేఽస్తు త్రిదివవిజయీ వాసవత్వం చ పశ్చాత్ ।
మత్సాయుజ్యం భజ చ పునరిత్యన్వగృహ్ణా బలిం తం
విప్రైస్సన్తానితమఖవరః పాహి వాతాలయేశ! ॥ 31-10*

32 - దశకమ్ - మత్స్యావతారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ పురా హయగ్రీవమహాసురేణ షష్ఠాన్తరాన్తోద్యదకాణ్డకల్పే ।
నిద్రోన్ముఖబ్రహ్మముఖాద్ధృతేషు వేదేష్వధిత్సః కిల మత్స్యరూపమ్ ॥ 32-1

శ్లో॥ సత్యవ్రతస్య ద్రమిలాధిభర్తుర్నదీజలే తర్పయతస్తదానీమ్ ।
కరాఞ్జలౌ సఞ్జ్వలితాకృతిస్త్వమదృశ్యథాః కశ్చన బాలమీనః ॥ 32-2

శ్లో॥ క్షిప్తం జలే త్వాం చకితం విలోక్య నిన్యేఽమ్బుపాత్రేణ మునిః స్వగేహమ్ ।
స్వల్పైరహోభిః కలశీం చ కూపం వాపీం సరశ్చానశిషే విభో! త్వమ్ ॥32-3

శ్లో॥ యోగప్రభావాత్ భవదాజ్ఞయైవ నీతస్తతస్త్వం మునినా పయోధిమ్ ।
పృష్టోఽమునా కల్పదిదృక్షుమేనం సప్తాహమాస్వేతి వదన్నయాసీః ॥ 32-4

శ్లో॥ ప్రాప్తే త్వదుక్తేఽహని వారిధారాపరిప్లుతే భూమితలే మునీన్ద్రః ।
సప్తర్షిభిః సార్ధమపారవారిణ్యుద్ఘూర్ణమానః శరణం యయౌ త్వామ్ ॥32-5

శ్లో॥ ధరాం త్వదాదేశకరీమవాప్తాం నౌరూపిణీమారురుహుస్తదా తే ।
తత్కమ్పకమ్రేషు చ తేషు భూయస్త్వమమ్బుధేరావిరభూర్మహీయాన్ ॥ 32-6

శ్లో॥ ఝషాకృతిం యోజనలక్షదీర్ఘాం దధానముచ్చైస్తరతేజసం త్వామ్ ।
నిరీక్ష్య తుష్టా మునయస్త్వదుక్త్యా త్వత్తుఙ్గశృఙ్గే తరణిం బబన్ధుః ॥ 32-7

శ్లో॥ ఆకృష్టనౌకో మునిమణ్డలాయ ప్రదర్శయన్ విశ్వజగద్విభాగాన్ ।
సంస్తూయమానో నృవరేణ తేన జ్ఞానం పరం చోపదిశన్నచారీః ॥ 32-8

శ్లో॥ కల్పావధౌ సప్తమునీన్ పురోవత్ ప్రస్థాప్య సత్యవ్రతభూమిపం తమ్ ।
వైవస్వతాఖ్యం మనుమాదధానః క్రోధాద్ధయగ్రీవమభిద్రుతోఽభూః ॥ 32-9

శ్లో॥ స్వతుఙ్గశృఙ్గక్షతవక్షసం తం నిపాత్య దైత్యం నిగమాన్ గృహీత్వా ।
విరిఞ్చయే ప్రీతహృదే దదానః ప్రభఞ్జనాగారపతే! ప్రపాయాః ॥ 32-10*

33 - దశకమ్ - అమ్బరీషోపాఖ్యానమ్ (10)

శ్లో॥ వైవస్వతాఖ్యమనుపుత్రనభాగజాత-
నాభాగనామకనరేన్ద్రసుతోఽమ్బరీషః ।
సప్తార్ణవావృతమహీదయితోఽపి రేమే
త్వత్సఙ్గిషు త్వయి చ మగ్నమనాస్సదైవ ॥ 33-1

శ్లో॥ త్వత్ప్రీతయే సకలమేవ వితన్వతోఽస్య
భక్త్యైవ దేవ! న చిరాదభృథాః ప్రసాదమ్ ।
యేనాస్య యాచనమృతేఽప్యభిరక్షణార్థం
చక్రం భవాన్ ప్రవితతార సహస్రధారమ్ ॥ 33-2

శ్లో॥ స ద్వాదశీవ్రతమథో భవదర్చనార్థం
వర్షం దధౌ మధువనే యమునోపకణ్ఠే ।

పత్న్యా సమం సుమనసా మహతీం వితన్వన్
పూజాం ద్విజేషు విసృజన్ పశుషష్టికోటిమ్ ॥ 33-3

శ్లో॥ తత్రాథ పారణదినే భవదర్చనాన్తే
దుర్వాససాఽస్య మునినా భవనం ప్రపేదే ।
భోక్తుం వృతశ్చ స నృపేణ పరార్తిశీలో
మన్దం జగామ యమునాం నియమాన్ విధాస్యన్ ॥ 33-4

శ్లో॥ రాజ్ఞాఽథ పారణముహూర్తసమాప్తిఖేదా-
ద్వారైవ పారణమకారి భవత్పరేణ ।
ప్రాప్తో మునిస్తదథ దివ్యదృశా విజానన్
క్షిప్యన్ క్రుధోద్ధృతజటో వితతాన కృత్యామ్ ॥ 33-5

శ్లో॥ కృత్యాం చ తామసిధరాం భువనం దహన్తీ-
మగ్రేఽభివీక్ష్య నృపతిర్న పదాచ్చకమ్పే ।
త్వద్భక్తబాధమభివీక్ష్య సుదర్శనం తే
కృత్యానలం శలభయన్మునిమన్వధావీత్ ॥ 33-6

శ్లో॥ ధావన్నశేషభువనేషు భియా స పశ్యన్
విశ్వత్ర చక్రమపి తే గతవాన్ విరిఞ్చమ్ ।
కః కాలచక్రమతిలఙ్ఘయతీత్యపాస్తః
శర్వం యయౌ స చ భవన్తమవన్దతైవ ॥ 33-7

శ్లో॥ భూయో భవన్నిలయమేత్య మునిం నమన్తం
ప్రోచే భవానహమృషే నను భక్తదాసః ।
జ్ఞానం తపశ్చ వినయాన్వితమేవ మాన్యం
యాహ్యమ్బరీషపదమేవ భజేతి భూమన్! ॥ 33-8

శ్లో॥ తావత్ సమేత్య మునినా స గృహీతపాదో
రాజాఽపసృత్య భవదస్త్రమసావనౌషీత్ ।
చక్రే గతే మునిరదాదఖిలాశిషోఽస్మై
త్వద్భక్తిమాగసి కృతేఽపి కృపాం చ శంసన్ ॥ 33-9

శ్లో॥ రాజా ప్రతీక్ష్య మునిమేకసమామనాశ్వాన్
సమ్భోజ్య సాధు తమృషిం విసృజన్ ప్రసన్నమ్ ।

భుక్త్వా స్వయం త్వయి తతోఽపి దృఢం రతోఽభూ-
త్సాయుజ్యమాప చ స మాం పవనేశ! పాయాః ॥ 33-10*

34 - దశకమ్ - శ్రీరామచరితవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ గీర్వాణైరర్థ్యమానో దశముఖనిధనం కోసలేష్వృష్యశృఙ్గే
పుత్రీయామిష్టిమిష్ట్వా దదుషి దశరథక్ష్మాభృతే పాయసాగ్ర్యమ్ ।
తద్భుక్త్యా తత్పురన్ధ్రీష్వపి తిసృషు సమం జాతగర్భాసు జాతో
రామస్త్వం లక్ష్మణేన స్వయమథ భరతేనాపి శత్రుఘ్ననామ్నా ॥ 34-1

శ్లో॥ కోదణ్డీ కౌశికస్య క్రతువరమవితుం లక్ష్మణేనానుయాతో
యాతోఽభూస్తాతవాచా మునికథితమనుద్వన్ద్వశాన్తాధ్వఖేదః ।
నృణాం త్రాణాయ బాణైర్మునివచనబలాత్ తాటకాం పాటయిత్వా
లబ్ధ్వాఽస్మాదస్త్రజాలం మునివనమగమో దేవ! సిద్ధాశ్రమాఖ్యమ్ ॥ 34-2

శ్లో॥ మారీచం ద్రావయిత్వా మఖశిరసి శరైరన్యరక్షాంసి నిఘ్నన్
కల్యాం కుర్వన్నహల్యాం పథి పదరజసా ప్రాప్య వైదేహగేహమ్ ।
భిన్దానశ్చాన్ద్రచూడం ధనురవనిసుతామిన్దిరామేవ లబ్ధ్వా
రాజ్యం ప్రాతిష్ఠథాస్త్వం త్రిభిరపి చ సమం భ్రాతృవీరైస్సదారైః ॥ 34-3

శ్లో॥ ఆరున్ధానే రుషాన్ధే భృగుకులతిలకే సఙ్క్రమయ్య స్వతేజో
యాతే యాతోఽస్యయోధ్యాం సుఖమిహ నివసన్ కాన్తయా కాన్తమూర్తే! ।
శత్రుఘ్నేనైకదాఽథో గతవతి భరతే మాతులస్యాధివాసం
తాతారబ్ధోఽభిషేకస్తవ కిల విహతః కేకయాధీశపుత్ర్యా ॥ 34-4

శ్లో॥ తాతోక్త్యా యాతుకామో వనమనుజవధూసంయుతశ్చాపధారః
పౌరానారుధ్య మార్గే గుహనిలయగతస్త్వం జటాచీరధారీ ।
నావా సన్తీర్య గఙ్గామధిపదవి పునస్తం భరద్వాజమారా-
న్నత్వా తద్వాక్యహేతోరతిసుఖమవసశ్చిత్రకూటే గిరీన్ద్రే ॥ 34-5

శ్లో॥ శ్రుత్వా పుత్రార్తిఖిన్నం ఖలు భరతముఖాత్ స్వర్గయాతం స్వతాతం
తప్తో దత్త్వాఽమ్బు తస్మై నిదధిథ భరతే పాదుకాం మేదినీం చ ।
అత్రిం నత్వాఽథ గత్వా వనమతివిపులం దణ్డకం చణ్డకాయం
హత్వా దైత్యం విరాధం సుగతిమకలయశ్చారు భోః! శారభఙ్గీమ్ ॥ 34-6

శ్లో॥ నత్వాఽగస్త్యం సమస్తాశరనికరసపత్రాకృతిం తాపసేభ్యః
ప్రత్యశ్రౌషీః ప్రియైషీ తదను చ మునినా వైష్ణవే దివ్యచాపే ।

బ్రహ్మాస్త్రే చాపి దత్తే పథి పితృసుహృదం వీక్ష్య భూయో జటాయుం
మోదాద్గోదాతటాన్తే పరిరమసి పురా పఞ్చవట్యాం వధూట్యా ॥ 34-7

శ్లో॥ ప్రాప్తాయాః శూర్పణఖ్యా మదనచలధృతేరర్థనైర్నిస్సహాత్మా
తాం సౌమిత్రౌ విసృజ్య ప్రబలతమరుషా తేన నిర్లూననాసామ్ ।
దృష్ట్వైనాం రుష్టచిత్తం ఖరమభిపతితం దూషణం చ త్రిమూర్ధం
వ్యాహింసీరాశరానప్యయుతసమధికాంస్తత్క్షణాదక్షతోష్మా ॥ 34-8

శ్లో॥ సోదర్యాప్రోక్తవార్తావివశదశముఖాదిష్టమారీచమాయా-
సారఙ్గం సారసాక్ష్యా స్పృహితమనుగతః ప్రావధీర్బాణఘాతమ్ ।
తన్మాయాక్రన్దనిర్యాపితభవదనుజాం రావణస్తామహార్షీ-
త్తేనార్తోఽపి త్వమన్తః కిమపి ముదమధాస్తద్వధోపాయలాభాత్ ॥ 34-9

శ్లో॥ భూయస్తన్వీం విచిన్వన్నహృత దశముఖస్త్వద్వధూం మద్వధేనే-
త్యుక్త్వా యాతే జటాయౌ దివమథ సుహృదః ప్రాతనోః ప్రేతకార్యమ్ ।
గృహ్ణానం తం కబన్ధం జఘనిథ శబరీం ప్రేక్ష్య పమ్పాతటే త్వం
సమ్ప్రాప్తో వాతసూనుం భృశముదితమనాః పాహి వాతాలయేశ! ॥ 34-10*

35 - దశకమ్ - శ్రీరామచరితవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ నీతస్సుగ్రీవమైత్రీం తదను హనుమతా దున్దుభేః కాయముచ్చైః
క్షిప్త్వాఽఙ్గుష్ఠేన భూయో లులువిథ యుగపత్ పత్రిణా సప్త సాలాన్ ।
హత్వా సుగ్రీవఘాతోద్యతమతులబలం వాలినం వ్యాజవృత్త్యా
వర్షావేలామనైషీర్విరహతరలితస్త్వం మతఙ్గాశ్రమాన్తే ॥ 35-1

శ్లో॥ సుగ్రీవేణానుజోక్త్యా సభయమభియతా వ్యూహితాం వాహినీం తా-
మృక్షాణాం వీక్ష్య దిక్షు ద్రుతమథ దయితామార్గణాయావనమ్రామ్ ।
సన్దేశం చాఙ్గులీయం పవనసుతకరే ప్రాదిశో మోదశాలీ
మార్గే మార్గే మమార్గే కపిభిరపి తదా త్వత్ప్రియా సప్రయాసైః ॥ 35-2

శ్లో॥ త్వద్వార్తాకర్ణనోద్యద్గరుదురుజవసమ్పాతిసమ్పాతివాక్య-
ప్రోత్తీర్ణార్ణోధిరన్తర్నగరి జనకజాం వీక్ష్య దత్త్వాఽఙ్గులీయమ్ ।
ప్రక్షుద్యోద్యానమక్షక్షపణచణరణః సోఢబన్ధో దశాస్యం
దృష్ట్వా ప్లుష్ట్వా చ లఙ్కాం ఝటితి స హనుమాన్ మౌలిరత్నం దదౌ తే ॥35-3

శ్లో॥ త్వం సుగ్రీవాఙ్గదాదిప్రబలకపిచమూచక్రవిక్రాన్తభూమీ-
చక్రోఽభిక్రమ్య పారేజలధి నిశిచరేన్ద్రానుజాశ్రీయమాణః ।

తత్రోక్తాం శత్రువార్తాం రహసి నిశమయన్ ప్రార్థనాపార్థ్యరోష-
ప్రాస్తాగ్నేయాస్త్రతేజస్త్రసదుదధిగిరా లబ్ధవాన్ మధ్యమార్గమ్ ॥ 35-4

శ్లో॥ కీశైరాశాన్తరోపాహృతగిరినికరైః సేతుమాధాప్య యాతో
యాతూన్యామర్ద్య దంష్ట్రానఖశిఖరిశిలాసాలశస్త్రైః స్వసైన్యైః ।
వ్యాకుర్వన్ సానుజస్త్వం సమరభువి పరం విక్రమం శక్రజేత్రా
వేగాన్నాగాస్త్రబద్ధః పతగపతిగరున్మారుతైర్మోచితోఽభూః ॥ 35-5

శ్లో॥ సౌమిత్రిస్త్వత్ర శక్తిప్రహృతిగలదసుర్వాతజానీతశైల-
ఘ్రాణాత్ ప్రాణానుపేతో వ్యకృణుత కుసృతిశ్లాఘినం మేఘనాదమ్ ।
మాయాక్షోభేషు వైభీషణవచనహృతస్తమ్భనః కుమ్భకర్ణం
సమ్ప్రాప్తం కమ్పితోర్వీతలమఖిలచమూభక్షిణం వ్యక్షిణోస్త్వమ్ ॥ 35-6

శ్లో॥ గృహ్ణన్ జమ్భారిసమ్ప్రేషితరథకవచౌ రావణేనాభియుధ్యన్
బ్రహ్మాస్త్రేణాస్య భిన్దన్ గలతతిమబలామగ్నిశుద్ధాం ప్రగృహ్ణన్ ।
దేవశ్రేణీవరోజ్జీవితసమరమృతైరక్షతైరృక్షసఙ్ఘై-
ర్లఙ్కాభర్త్రా చ సాకం నిజనగరమగాః సప్రియః పుష్పకేణ ॥ 35-7

శ్లో॥ ప్రీతో దివ్యాభిషేకైరయుతసమధికాన్ వత్సరాన్ పర్యరంసీ-
ర్మైథిల్యాం పాపవాచా శివ! శివ! కిల తాం గర్భిణీమభ్యహాసీః ।
శత్రుఘ్నేనార్దయిత్వా లవణనిశిచరం ప్రార్దయశ్శూద్రపాశం
తావద్వాల్మీకిగేహే కృతవసతిరుపాసూత సీతా సుతౌ తే ॥ 35-8

శ్లో॥ వాల్మీకేస్త్వత్సుతోద్గాపితమధురకృతేరాజ్ఞయా యజ్ఞవాటే
సీతాం త్వయ్యాప్తుకామే క్షితిమవిశదసౌ త్వం చ కాలార్థితోఽభూః ।
హేతోః సౌమిత్రిఘాతీ స్వయమథ సరయూమగ్ననిశ్శేషభృత్యైః
సాకం నాకం ప్రయాతో నిజపదమగమో దేవ! వైకుణ్ఠమాద్యమ్ ॥ 35-9

శ్లో॥ సోఽయం మర్త్యావతారస్తవ ఖలు నియతం మర్త్యశిక్షార్థమేవం
విశ్లేషార్తిర్నిరాగస్త్యజనమపి భవేత్ కామధర్మాతిసక్త్యా ।
నో చేత్స్వాత్మానుభూతేః క్వను తవ మనసో విక్రియా చక్రపాణే!
స త్వం సత్త్వైకమూర్తే! పవనపురపతే! వ్యాధును వ్యాధితాపాన్ ॥ 35-10*

36 - దశకమ్ - పరశురామావతారవర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ అత్రేః పుత్రతయా పురా త్వమనసూయాయాం హి దత్తాభిధో
జాతశ్శిష్యనిబన్ధతన్ద్రితమనాః స్వస్థశ్చరన్ కాన్తయా ।

దృష్టో భక్తతమేన హేహయమహీపాలేన తస్మై వరా-
నష్టైశ్వర్యముఖాన్ ప్రదాయ దదిథ స్వేనైవ చాన్తే వధమ్ ॥ **36-1**

శ్లో॥ సత్యం కర్తుమథార్జునస్య చ వరం తచ్ఛక్తిమాత్రానతం
బ్రహ్మద్వేషి తదాఖిలం నృపకులం హన్తుం చ భూమేర్భరమ్ ।
సఞ్జాతో జమదగ్నితో భృగుకులే త్వం రేణుకాయాం హరే!
రామో నామ తదాత్మజేష్వవరజః పిత్రోరధాస్సమ్మదమ్ ॥ **36-2**

శ్లో॥ లబ్ధామ్నాయగణశ్చతుర్దశవయా గన్ధర్వరాజే మనా-
గాస్తకాం కిల మాతరం ప్రతి పితుః క్రోధాకులస్యాజ్ఞయా ।
తాతాజ్ఞాతిసోదరైః సమమిమాం ఛిత్వాఽథ శాన్తాత్పితు-
స్తేషాం జీవనయోగమాపిథ వరం మాతా చ తేఽదాద్వరాన్ ॥ **36-3**

శ్లో॥ పిత్రా మాతృముదే స్తవాహృతవియద్ధేనోర్నిజాదాశ్రమాత్
ప్రస్థాయాథ భృగోర్గిరా హిమగిరావారాధ్య గౌరీపతిమ్ ।
లబ్ధ్వా తత్పరశుం తదుక్తదనుజచ్ఛేదీ మహాస్త్రాదికం
ప్రాప్తో మిత్రమథాకృతవ్రణమునిం ప్రాప్యాగమస్స్వాశ్రమమ్ ॥ **36-4**

శ్లో॥ ఆఖేటోపగతోఽర్జునః సురగవీసమ్ప్రాప్తసమ్పద్గణై-
స్త్వత్పిత్రా పరిపూజితః పురగతో దుర్మన్త్రివాచా పునః ।
గాం క్రేతుం సచివం న్యయుఙ్క్త కుధియా తేనాపి రున్ధన్ముని-
ప్రాణక్షేపసరోషగోహతచమూచక్రేణ వత్సో హృతః ॥ **36-5**

శ్లో॥ శుక్రోజ్జీవితతాతవాక్యచలితక్రోధోఽథ సఖ్యా సమం
బిభ్రద్ధ్యాతమహోదరోపనిహితం చాపం కుఠారం శరాన్ ।
ఆరూఢస్సహవాహయన్తృకరథం మాహిష్మతీమావిశన్
వాగ్భిర్వత్సమదాశుషి క్షితిపతౌ సమ్ప్రాస్తుథాః సఙ్గరమ్ ॥ **36-6**

శ్లో॥ పుత్రాణామయుతేన సప్తదశభిశ్చాక్షౌహిణీభిర్మహా-
సేనానీభిరనేకమిత్రనివహైర్వ్యాజృమ్భితాయోధనః ।
సద్యస్త్వత్కకుఠారబాణవిదలన్నిశ్శేషసైన్యోత్కరో
భీతిప్రద్రుతనష్టశిష్టతనయస్త్వామాపతద్ధేహయః ॥ **36-7**

శ్లో॥ లీలావారితనర్మదాజలవలల్లఙ్కేశగర్వాపహ-
శ్రీమద్బాహుసహస్రముక్తబహుశస్త్రాస్త్రం నిరున్ధన్నముమ్ ।

చక్రే త్వయ్యథ వైష్ణవోఽపి విఫలే బుద్ధ్వా హరిం త్వాం ముదా
ధ్యాయన్తం ఛితసర్వదోషమవధీః సోఽగాత్ పరం తే పదమ్ ॥ **36-8**

శ్లో॥ భూయోఽమర్షితహేహయాత్మజగణైస్తాతే హతే రేణుకా-
మాఘ్నానాం హృదయం నిరీక్ష్య బహుశో ఘోరాం ప్రతిజ్ఞాం వహన్ ।
ధ్యానానీతరథాయుధస్త్వమకృథా విప్రద్రుహః క్షత్రియాన్
దిక్చక్రేషు కుఠారయన్ విశిఖయన్ నిఃక్షత్రియాం మేదినీమ్ ॥ **36-9**

శ్లో॥ తాతోజ్జీవనకృన్నృపాలకకులం త్రిఃసప్తకృత్వో జయన్
సన్తర్ప్యాథ సమన్తపఞ్చకమహారక్తహ్రదౌఘే పితౄన్ ।
యజ్ఞే క్ష్మామపి కాశ్యపాదిషు దిశన్ సాల్వేన యుధ్యన్ పునః
కృష్ణోఽముం నిహనిష్యతీతి శమితో యుద్ధాత్ కుమారైర్భవాన్ ॥ **36-10**

శ్లో॥ న్యస్యాస్త్రాణి మహేన్ద్రభూభృతి తపస్తన్వన్ పునర్మజ్జితాం
గోకర్ణావధి సాగరేణ ధరణీం దృష్ట్వాఽర్థితస్తాపసైః ।
ధ్యాతేష్వాసధృతానలాస్త్రచకితం సిన్ధుం స్రువక్షేపణా-
దుత్సార్యోద్ధృతకేరలో భృగుపతే! వాతేశ! సంరక్ష మామ్ ॥ **36-11***

37 - దశకమ్ - శ్రీకృష్ణావతారప్రసఙ్గవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ సాన్ద్రానన్దతనో! హరే! నను పురా దైవాసురే సఙ్గరే
త్వత్కృత్తా అపి కర్మశేషవశతో యే తే న యాతా గతిమ్ ।
తేషాం భూతలజన్మనాం దితిభువాం భారేణ దూరార్దితా
భూమిః ప్రాప విరిఞ్చమాశ్రితపదం దేవైః పురైవాగతైః ॥ **37-1**

శ్లో॥ హా హా దుర్జనభూరిభారమథితాం పాథోనిధౌ పాతుకా-
మేతాం పాలయ హన్త! మే వివశతాం సమ్పృచ్ఛ దేవానిమాన్ ।
ఇత్యాదిప్రచురప్రలాపవివశామాలోక్య ధాతా మహీం
దేవానాం వదనాని వీక్ష్య పరితో దధ్యౌ భవన్తం హరే! ॥ **37-2**

శ్లో॥ ఊచే చామ్బుజభూరమూనయి సురాః! సత్యం ధరిత్ర్యా వచో
నన్వస్యా భవతాం చ రక్షణవిధౌ దక్షో హి లక్ష్మీపతిః ।
సర్వే శర్వపురస్సరా వయమితో గత్వా పయోవారిధిం
నత్వా తం స్తుమహే జవాదితి యయుః సాకం తవాకేతనమ్ ॥ **37-3**

శ్లో॥ తే ముగ్ధానిలశాలిదుగ్ధజలధేస్తీరం గతాస్సఙ్గతా
యావత్ త్వత్పదచిన్తనైకమనసస్తావత్ స పాథోజభూః ।
త్వద్వాచం హృదయే నిశమ్య సకలానానన్దయన్నూచివా-
నాఖ్యాతః పరమాత్మనా స్వయమహం వాక్యం తదాకర్ణ్యతామ్ ॥ 37-4

శ్లో॥ జానే దీనదశామహం దివిషదాం భూమేశ్చ భీమైర్నృపై-
స్తత్క్షేపాయ భవామి యాదవకులే సోఽహం సమగ్రాత్మనా ।
దేవా వృష్ణికులే భవన్తు కలయా దేవాఙ్గనాశ్చావనౌ
మత్సేవార్థమితి త్వదీయవచనం పాథోజభూరూచివాన్ ॥ 37-5

శ్లో॥ శ్రుత్వా కర్ణరసాయనం తవ వచః సర్వేషు నిర్వాపిత-
స్వాన్తేష్వీశ! గతేషు తావకకృపాపీయూషతృప్తాత్మసు ।
విఖ్యాతే మథురాపురే కిల భవత్సాన్నిధ్యపుణ్యోత్తరే
ధన్యాం దేవకనన్దనాముదవహద్ రాజా స శూరాత్మజః ॥ 37-6

శ్లో॥ ఉద్వాహావసితౌ తదీయసహజః కంసోఽథ సమ్మానయ-
న్నేతౌ సూతతయా గతః పథి రథే వ్యోమోత్థయా త్వద్గిరా ।
అస్యాస్త్వామతిదుష్టమష్టమసుతో హన్తేతి హన్తేరితః
సన్త్రాసాత్ స తు హన్తుమన్తికగతాం తన్వీం కృపాణీమధాత్ ॥ 37-7

శ్లో॥ గృహ్ణానశ్చికురేషు తాం ఖలమతిః శౌరేశ్చిరం సాన్త్వనై-
ర్నో ముఞ్చన్ పునరాత్మజార్పణగిరా ప్రీతోఽథ యాతో గృహాన్ ।
ఆద్యం త్వత్సహజం తథాఽర్పితమపి స్నేహేన నాహన్నసౌ
దుష్టానామపి దేవ! పుష్టకరుణా దృష్టా హి ధీరేకదా ॥ 37-8

శ్లో॥ తావత్ త్వన్మనసైవ నారదమునిః ప్రోచే స భోజేశ్వరం
యూయం నన్వసురాః సురాశ్చ యాదవో జానాసి కిం న ప్రభో! ।
మాయావీ స హరిర్ భవద్వధకృతే భావీ సురప్రార్థనా-
దిత్యాకర్ణ్య యదూనదూధునదసౌ శౌరేశ్చ సూనూనహన్ ॥ 37-9

శ్లో॥ ప్రాప్తే సప్తమగర్భతామహిపతౌ త్వత్ప్రేరణాన్మాయయా
నీతే మాధవ! రోహిణీం త్వమపి భోః! సచ్చిత్సుఖైకాత్మకః ।
దేవక్యా జఠరం వివేశిథ విభో! సంస్తూయమానస్సురైః
స త్వం కృష్ణ! విధూయ రోగపటలీం భక్తిం పరాం దేహి మే ॥ 37-10*

38 - దశకమ్ - శ్రీకృష్ణజననవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఆనన్దరూప! భగవన్నయి! తేఽవతారే
ప్రాప్తే ప్రదీప్తభవదఙ్గనిరీయమాణైః ।
కాన్తివ్రజైరివ ఘనాఘనమణ్డలైర్ద్యా-
మావృణ్వతీ విరురుచే కిల వర్షవేలా ॥ 38-1

శ్లో॥ ఆశాసు శీతలతరాసు పయోదతోయై-
రాశాసితాప్తివివశేషు చ సజ్జనేషు ।
నైశాకరోదయవిధౌ నిశి మధ్యమాయాం
క్లేశాపహస్త్రిజగతాం త్వమిహావిరాసీః ॥ 38-2

శ్లో॥ బాల్యస్పృశాఽపి వపుషా దధుషా విభూతీ-
రుద్యత్కిరీటకటకాఙ్గదహారభాసా ।
శఙ్ఖారివారిజగదాపరిభాసితేన
మేఘాసితేన పరిలేసిథ సూతిగేహే ॥ 38-3

శ్లో॥ వక్షఃస్థలీసుఖనిలీనవిలాసిలక్ష్మీ-
మన్దాక్షలక్షితకటాక్షవిమోక్షభేదైః ।
తన్మన్దిరస్య ఖలకంసకృతామలక్ష్మీ-
మున్మార్జయన్నివ విరేజిథ వాసుదేవ! ॥ 38-4

శ్లో॥ శౌరిస్తు ధీరమునిమణ్డలచేతసోఽపి
దూరస్థితం వపురుదీక్ష్య నిజేక్షణాభ్యామ్ ।
ఆనన్దబాష్పపులకోద్గమగద్గదార్ద్ర-
స్తుష్టావ దృష్టిమకరన్దరసం భవన్తమ్ ॥ 38-5

శ్లో॥ దేవ! ప్రసీద పరపూరుష! తాపవల్లీ-
నిర్లూనదాత్రసమనేత్రకలావిలాసిన్! ।
ఖేదానపాకురు కృపాగురుభిః కటాక్షై-
రిత్యాది తేన ముదితేన చిరం నుతోఽభూః ॥ 38-6

శ్లో॥ మాత్రా చ నేత్రసలిలాస్తృతగాత్రవల్ల్యా
స్తోత్రైరభిష్టుతగుణః కరుణాలయస్త్వమ్ ।
ప్రాచీనజన్మయుగలం ప్రతిబోధ్య తాభ్యాం
మాతుర్గిరా దధిథ మానుషబాలవేషమ్ ॥ 38-7

శ్లో॥ త్వత్ప్రేరితస్తదను నన్దతనూజయా తే
వ్యత్యాసమారచయితుం స హి శూరసూనుః ।
త్వాం హస్తయోరధృత చిత్తవిధార్యమార్యై-
రమ్భోరుహస్థకలహంసకిశోరరమ్యమ్ ॥ **38-8**

శ్లో॥ జాతా తదా పశుపసద్మని యోగనిద్రా
నిద్రావిముద్రితమథాకృత పౌరలోకమ్ ।
త్వత్ప్రేరణాత్ కిమివ చిత్రమచేతనైర్యద్-
ద్వారైస్స్వయం వ్యఘటి సఙ్ఘటితైః సుగాఢమ్ ॥ **38-9**

శ్లో॥ శేషేణ భూరిఫణవారితవారిణాఽథ
స్వైరం ప్రదర్శితపథో మణిదీపితేన ।
త్వాం ధారయన్ స ఖలు ధన్యతమః ప్రతస్థే
సోఽయం త్వమీశ! మమ నాశయ రోగవేగాన్ ॥ **38-10***

39 - దశకమ్ - యోగమాయానయనాదివర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ భవన్తమయముద్వహన్ యదుకులోద్వహో నిస్సరన్
దదర్శ గగనోచ్చలజ్జలభరాం కలిన్దాత్మజామ్ ।
అహో సలిలసఞ్చయః స పునరైన్ద్రజాలోదితో
జలౌఘ ఇవ తత్క్షణాత్ ప్రపదమేయతామాయయౌ ॥ **39-1**

శ్లో॥ ప్రసుప్తపశుపాలికాం నిభృతమారుదద్బాలికా-
మపావృతకవాటికాం పశుపవాటికామావిశన్ ।
భవన్తమయమర్పయన్ ప్రసవతల్పకే తత్పదా-
ద్వహన్ కపటకన్యకాం స్వపురమాగతో వేగతః ॥ **39-2**

శ్లో॥ తతస్త్వదనుజారవక్షపితనిద్రవేగద్రవద్-
భటోత్కరనివేదితప్రసవవార్తయైవార్తిమాన్ ।
విముక్తచికురోత్కరస్త్వరితమాపతన్ భోజరా-
డతుష్ట ఇవ దృష్టవాన్ భగినికాకరే కన్యకామ్ ॥ **39-3**

శ్లో॥ ధ్రువం కపటశాలినో మధుహరస్య మాయా భవే-
దసావితి కిశోరికాం భగినికాకరాలిఙ్గితామ్ ।
ద్విపో నలినికాన్తరాదివ మృణాలికామాక్షిప-
న్నయం త్వదనుజామజాముపలపట్టకే పిష్టవాన్ ॥ **39-4**

శ్లో॥ తతో భవదుపాసకో ఝటితి మృత్యుపాశాదివ
ప్రముచ్య తరసైవ సా సమధిరూఢరూపాన్తరా ।
అధస్తలమజగ్ముషీ వికసదష్టబాహుస్ఫుర-
న్మహాయుధమహో గతా కిల విహాయసా దిద్యుతే ॥ 39-5

శ్లో॥ నృశంసతర! కంస! తే కిము మయా వినిష్పిష్టయా
బభూవ భవదన్తకః క్వచన చిన్త్యతాం తే హితమ్ ।
ఇతి త్వదనుజా విభో! ఖలముదీర్య తం జగ్ముషీ
మరుద్గణపణాయితా భువి చ మన్దిరాణ్యేయుషీ ॥ 39-6

శ్లో॥ ప్రగే పునరగాత్మజావచనమీరితా భూభుజా
ప్రలమ్బబకపూతనాప్రముఖదానవా మానినః ।
భవన్నిధనకామ్యయా జగతి బభ్రముర్నిర్భయాః
కుమారక-విమారకాః కిమివ దుష్కరం నిష్కృపైః ॥ 39-7

శ్లో॥ తతః పశుపమన్దిరే త్వయి ముకున్ద! నన్దప్రియా-
ప్రసూతిశయనేశయే రుదతి కిఞ్చిదఞ్చత్పదే ।
విబుధ్య వనితాజనైస్తనయసమ్భవే ఘోషితే
ముదా కిము వదామ్యహో! సకలమాకులం గోకులమ్ ॥ 39-8

శ్లో॥ అహో! ఖలు యశోదయా నవకలాయచేతోహరం
భవన్తమలమన్తికే ప్రథమమాపిబన్త్యా దృశా ।
పునః స్తనభరం నిజం సపది పాయయన్త్యా ముదా
మనోహరతనుస్పృశా జగతి పుణ్యవన్తో జితాః ॥ 39-9

శ్లో॥ భవత్కుశలకామ్యయా స ఖలు నన్దగోపస్తదా
ప్రమోదభరసఙ్కులో ద్విజకులాయ కిన్నాదదాత్ ।
తథైవ పశుపాలకాః కిము న మఙ్గలం తేనిరే
జగత్త్రితయమఙ్గల! త్వమిహ పాహి మామామయాత్ ॥ 39-10*

40 - దశకమ్ - పూతనామోక్షమ్ (10)

శ్లో॥ తదను నన్దమమన్దశుభాస్పదం నృపపురీం కరదానకృతే గతమ్ ।
సమవలోక్య జగాద భవత్పితా విదితకంససహాయజనోద్యమః ॥ 40-1

శ్లో॥ అయి! సఖే! తవ బాలకజన్మ మాం సుఖయతేఽద్య నిజాత్మజజన్మవత్ ।
ఇతి భవత్పితృతాం వ్రజనాయకే సమధిరోప్య శశంస తమాదరాత్ ॥ 40-2

శ్లో॥ ఇహ చ సన్త్యనిమిత్తశతాని తే కటకసీమ్ని తతో లఘు గమ్యతామ్ ।
ఇతి చ తద్వచసా వ్రజనాయకో భవదపాయభియా ద్రుతమాయయౌ ॥ 40-3

శ్లో॥ అవసరే ఖలు తత్ర చ కాచన వ్రజపదే మధురాకృతిరఙ్గనా ।
తరలషట్పదలాలితకున్తలా కపటపోతక! తే నికటం గతా ॥ 40-4

శ్లో॥ సపది సా హృతబాలకచేతనా నిశిచరాన్వయజా కిల పూతనా ।
వ్రజవధూష్విహ కేయమితి క్షణం విమృశతీషు భవన్తముపాదదే ॥ 40-5

శ్లో॥ లలితభావవిలాసహృతాత్మభిర్యువతిభిః ప్రతిరోద్ధుమపారితా ।
స్తనమసౌ భవనాన్తనిషేదుషీ ప్రదదుషీ భవతే కపటాత్మనే ॥ 40-6

శ్లో॥ సమధిరుహ్య తదఙ్కమశఙ్కితస్త్వమథ బాలకలోపనరోషితః ।
మహదివామ్రఫలం కుచమణ్డలం ప్రతిచుచూషిథ దుర్విషదూషితమ్ ॥ 40-7

శ్లో॥ అసుభిరేవ సమం ధయతి త్వయి స్తనమసౌ స్తనితోపమనిస్వనా ।
నిరపతద్భయదాయి నిజం వపుః ప్రతిగతా ప్రవిసార్య భుజావుభౌ ॥ 40-8

శ్లో॥ భయదఘోషణభీషణవిగ్రహశ్రవణదర్శనమోహితవల్లవే ।
వ్రజపదే తదురస్స్థలఖేలనం నను భవన్తమగృహ్ణత గోపికాః ॥ 40-9

శ్లో॥ భువనమఙ్గల! నామభిరేవ తే యువతిభిర్బహుధా కృతరక్షణః ।
త్వమయి వాతనికేతనాథ! మామగదయన్ కురు తావకసేవకమ్ ॥ 40-10*

41 - దశకమ్ - యశోదాదీనాం ఆనన్దవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ వ్రజేశ్వరః శౌరివచో నిశమ్య సమావ్రజన్నధ్వని భీతచేతాః ।
నిష్పిష్టనిశ్శేషతరుం నిరీక్ష్య కఞ్చిత్ పదార్థం శరణం గతస్త్వామ్ ॥ 41-1

శ్లో॥ నిశమ్య గోపీవచనాదుదన్తం సర్వేఽపి గోపా భయవిస్మయాన్ధాః ।
త్వత్పాతితం ఘోరపిశాచదేహం దేహుర్విదూరేఽథ కుఠారకృత్తమ్ ॥ 41-2

శ్లో॥ త్వత్పీతపూతస్తనతచ్ఛరీరాత్ సముచ్చలన్నుచ్చతరో హి ధూమః ।
శఙ్కామధాదాగరవః కిమేష కిం? చాన్దనో గౌల్గులవోఽథవేతి ॥ 41-3

శ్లో॥ మదఙ్గసఙ్గస్య ఫలం న దూరే క్షణేన తావద్భవతామపి స్యాత్ ।
ఇత్యుల్లపన్ వల్లవతల్లజేభ్యస్త్వం పూతనామాతనుథాః సుగన్ధిమ్ ॥ 41-4

శ్లో॥ చిత్రం పిశాచ్యా న హతః కుమారశ్చిత్రం పురైవాకథి శౌరిణేదమ్ ।
ఇతి ప్రశంసన్ కిల గోపలోకో భవన్ముఖాలోకరసే న్యమాఙ్క్షీత్ ॥ 41-5

శ్లో॥ దినే దినేऽథ ప్రతివృద్ధలక్ష్మీరక్షీణమాఙ్గల్యశతో వ్రజోऽయమ్ ।
భవన్నివాసాదయి! వాసుదేవ! ప్రమోదసాన్ద్రః పరితో విరేజే ॥ **41-6**

శ్లో॥ గృహేషు తే కోమలరూపహాసమిథఃకథాసఙ్కులితాః కమన్యః ।
వృత్తేషు కృత్యేషు భవన్నిరీక్షాసమాగతాః ప్రత్యహమత్యనన్దన్ ॥ **41-7**

శ్లో॥ అహో! కుమారో మయి దత్తదృష్టిః స్మితం కృతం మాం ప్రతి వత్సకేన ।
ఏహ్యేహి మామిత్యుపసార్య పాణీ త్వయీశ! కిం కిం న కృతం వధూభిః ॥ **8**

శ్లో॥ భవద్వపుఃస్పర్శనకౌతుకేన కరాత్కరం గోపవధూజనేన ।
నీతస్త్వమాతామ్రసరోజమాలావ్యాలమ్బిలోలమ్బతులామలాసీః ॥ **41-9**

శ్లో॥ నిపాయయన్తీ స్తనమఙ్కగం త్వాం విలోకయన్తీ వదనం హసన్తీ ।
దశాం యశోదా కతమాన్న భేజే స తాదృశః పాహి హరే! గదాన్మామ్ ॥**10***

42 - దశకమ్ - శకటాసురవధవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ కదాపి జన్మర్క్షదినే తవ ప్రభో! నిమన్త్రితజ్ఞాతివధూమహీసురా ।
మహానసస్త్వాం సవిధే నిధాయ సా మహానసాదౌ వవృతే వ్రజేశ్వరీ ॥ **42-1**

శ్లో॥ తతో భవత్త్రాణనియుక్తబాలకప్రభీతిసఙ్క్రన్దనసఙ్కులారవైః ।
విమిశ్రమశ్రావి భవత్సమీపతః పరిస్ఫుటద్దారుచటచ్చటారవః ॥ **42-2**

శ్లో॥ తతస్తదాకర్ణనసమ్భ్రమశ్రమప్రకమ్పివక్షోజభరా వ్రజాఙ్గనాః ।
భవన్తమన్తర్దదృశుస్సమన్తతో వినిష్పతద్దారుణదారుమధ్యగమ్ ॥ **42-3**

శ్లో॥ శిశోరహో! కిం కిమభూదితి ద్రుతం ప్రధావ్య నన్దః పశుపాశ్చ భూసురాః ।
భవన్తమాలోక్య యశోదయా ధృతం సమాశ్వసన్నశ్రుజలార్ద్రలోచనాః ॥ **42-4**

శ్లో॥ కస్కో ను కౌతస్కుత ఏష విస్మయో విశఙ్కటం యచ్ఛకటం విపాటితమ్ ।
న కారణం కిఞ్చిదిహేతి తే స్థితాః స్వనాసికాదత్తకరాస్త్వదీక్షకాః ॥ **42-5**

శ్లో॥ కుమారకస్యాస్య పయోధరార్థినః ప్రరోదనే లోలపదామ్బుజాహతమ్ ।
మయా మయా దృష్టమనో విపర్యగాదితీశ! తే పాలకబాలకా జగుః ॥ **42-6**

శ్లో॥ భియా తదా కిఞ్చిదజానతామిదం కుమారకాణామతిదుర్ఘటం వచః ।
భవత్ప్రభావావిదురైరితీరితం మనాగివాశఙ్క్యత దృష్టపూతనైః ॥ **42-7**

శ్లో॥ ప్రవాలతామ్రం కిమిదం పదం క్షతం సరోజరమ్యౌ ను కరౌ విరోజితౌ ।
ఇతి ప్రసర్పత్కరుణాతరఙ్గితాస్త్వదఙ్గమాపస్పృశురఙ్గనాజనాః ॥ **42-8**

శ్లో॥ అయే! సుతం దేహి జగత్పతేః కృపాతరఙ్గపాతాత్పరిపాతమద్య మే ।
ఇతి స్మ సఙ్గృహ్య పితా త్వదఙ్గకం ముహుర్ముహుః శ్లిష్యతి జాతకణ్టకః ॥ 9

శ్లో॥ అనోనిలీనః కిల హన్తుమాగతః సురారిరేవం భవతా విహింసితః ।
రజోఽపి నో దృష్టమముష్య తత్కథం స శుద్ధసత్త్వే త్వయి లీనవాన్ ధ్రువమ్॥10

శ్లో॥ ప్రపూజితైస్తత్ర తతో ద్విజాతిభిర్విశేషతో లమ్భితమఙ్గలాశిషః ।
వ్రజం నిజైర్బాల్యరసైర్విమోహయన్ మరుత్పురాధీశ! రుజాం జహీహి మే ॥11*

43 - దశకమ్ - తృణావర్తసంహారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ త్వామేకదా గురుమరుత్పురనాథ! వోఢుం
గాఢాధిరూఢగరిమాణమపారయన్తీ ।
మాతా నిధాయ శయనే కిమిదం బతేతి
ధ్యాయన్త్యచేష్టత గృహేషు నివిష్టశఙ్కా ॥ 43-1

శ్లో॥ తావద్విదూరముపకర్ణితఘోరఘోష-
వ్యాజృమ్భిపాంసుపటలీపరిపూరితాశః ।
వాత్యావపుస్స కిల దైత్యవరస్తృణావ-
ర్తాఖ్యో జహార జనమానసహారిణం త్వామ్ ॥ 43-2

శ్లో॥ ఉద్దామపాంసుతిమిరాహతదృష్టిపాతే
ద్రష్టుం కిమప్యకుశలే పశుపాలలోకే ।
హా బాలకస్య కిమితి త్వదుపాన్తమాప్తా
మాతా భవన్తమవిలోక్య భృశం రురోద ॥ 43-3

శ్లో॥ తావత్ స దానవవరోఽపి చ దీనమూర్తి-
ర్భావత్కభారపరిధారణలూనవేగః ।
సఙ్కోచమాప తదను క్షతపాంసుఘోషే
ఘోషే వ్యతాయత భవజ్జననీనినాదః ॥ 43-4

శ్లో॥ రోదోపకర్ణనవశాదుపగమ్య గేహం
క్రన్దత్సు నన్దముఖగోపకులేషు దీనః ।
త్వాం దానవస్త్వఖిలముక్తికరం ముముక్షు-
స్త్వయ్యప్రముఞ్చతి పపాత వియత్ప్రదేశాత్ ॥ 43-5

శ్లో॥ రోదాకులాస్తదను గోపగణా బహిష్ఠ-
పాషాణపృష్ఠభువి దేహమతిస్థవిష్ఠమ్ ।
ప్రైక్షన్త హన్త! నిపతన్తమముష్య వక్ష-
స్యక్షీణమేవ చ భవన్తమలం హసన్తమ్ ॥ **43-6**

శ్లో॥ గ్రావప్రపాతపరిపిష్టగరిష్ఠదేహ-
భ్రష్టాసుదుష్టదనుజోపరి ధృష్టహాసమ్ ।
ఆఘ్నానమమ్బుజకరేణ భవన్తమేత్య
గోపా దధుర్గిరివరాదివ నీలరత్నమ్ ॥ **43-7**

శ్లో॥ ఏకైకమాశు పరిగృహ్య నికామనన్ద-
న్నన్దాదిగోపపరిరబ్ధవిచుమ్బితాఙ్గమ్ ।
ఆదాతుకామపరిశఙ్కితగోపనారీ-
హస్తామ్బుజప్రపతితం ప్రణుమో భవన్తమ్ ॥ **43-8**

శ్లో॥ భూయోఽపి కిన్ను కృణుమః ప్రణతార్తిహారీ
గోవిన్ద ఏవ పరిపాలయతాత్ సుతం నః ।
ఇత్యాది మాతరపితృప్రముఖైస్తదానీం
సమ్ప్రార్థితస్త్వదవనాయ విభో! త్వమేవ ॥ **43-9**

శ్లో॥ వాతాత్మకం దనుజమేవమయి ప్రధూన్వన్
వాతోద్భవాన్ మమ గదాన్ కిము నో ధునోషి ।
కిం వా కరోమి పునరప్యనిలాలయేశ!
నిశ్శేషరోగశమనం ముహురర్థయే త్వామ్ ॥ **43-10***

44 - దశకమ్ - జాతకర్మనామకరణాదివర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ గూఢం వసుదేవగిరా కర్తుం తే నిష్క్రియస్య సంస్కారాన్ ।
హృద్గతహోరాతత్త్వో గర్గమునిస్త్వద్గృహం విభో! గతవాన్ ॥ **44-1**

శ్లో॥ నన్దోఽథ నన్దితాత్మా వృన్దిష్టం మానయన్నముం యమినామ్ ।
మన్దస్మితార్ద్రమూచే త్వత్సంస్కారాన్ విధాతుముత్సుకధీః ॥ **44-2**

శ్లో॥ యదువంశాచార్యత్వాత్ సునిభృతమిదమార్య! కార్యమితి కథయన్ ।
గర్గో నిర్గతపులకశ్చక్రే తవ సాగ్రజస్య నామాని ॥ **44-3**

శ్లో॥ కథమస్య నామ కుర్వే సహస్రనామ్నో హ్యనన్తనామ్నో వా ।
ఇతి నూనం గర్గమునిశ్చక్రే తవ నామ నామ రహసి విభో! ॥ **44-4**

శ్లో॥ కృషిధాతుణకారాభ్యాం సత్తానన్దాత్మతాం కిలాభిలపత్ ।
జగదఘకర్షిత్వం వా కథయదృషిః కృష్ణనామ తే వ్యతనోత్ ॥ 44-5

శ్లో॥ అన్యాంశ్చ నామభేదాన్ వ్యాకుర్వన్నగ్రజే చ రామాదీన్ ।
అతిమానుషానుభావం న్యగదత్ త్వామప్రకాశయన్ పిత్రే ॥ 44-6

శ్లో॥ స్నిహ్యతి యస్తవ పుత్రే ముహ్యతి స న మాయికైః పునశ్శోకైః ।
ద్రుహ్యతి యస్స తు నశ్యేదిత్యవదత్తే మహత్త్వమృషివర్యః ॥ 44-7

శ్లో॥ జేష్యతి బహుతరదైత్యాన్ నేష్యతి నిజబన్ధులోకమమలపదమ్ ।
శ్రోష్యతి సువిమలకీర్తీరస్యేతి భవద్విభూతిమృషిరూచే ॥ 44-8

శ్లో॥ అమునైవ సర్వదుర్గం తరితాస్థ కృతాస్థమత్ర తిష్ఠధ్వమ్ ।
హరిరేవేత్యనభిలపన్నిత్యాది త్వామవర్ణయత్ స మునిః ॥ 44-9

శ్లో॥ గర్గేఽథ నిర్గతేఽస్మిన్ నన్దితనన్దాదినన్ద్యమానస్త్వమ్ ।
మద్గదముద్గతకరుణో నిర్గమయ శ్రీమరుత్పురాధీశ! ॥ 44-10*

45 - దశకమ్ - కృష్ణస్య బాలక్రీడావర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ అయి! సబల! మురారే! పాణిజానుప్రచారైః
కిమపి భవనభాగాన్ భూషయన్తౌ భవన్తౌ ।
చలితచరణకఞ్జౌ మఞ్జుమఞ్జీరశిఞ్జా-
శ్రవణకుతకభాజౌ చేరతుశ్చారువేగాత్ ॥ 45-1

శ్లో॥ మృదు మృదు విహసన్తావున్మిషద్దన్తవన్తౌ
వదనపతితకేశౌ దృశ్యపాదాబ్జదేశౌ ।
భుజగలితకరాన్తవ్యాలగత్కఙ్కణాఙ్కౌ
మతిమహరతముచ్చైః పశ్యతాం విశ్వనౄణామ్ ॥ 45-2

శ్లో॥ అనుసరతి జనౌఘే కౌతుకవ్యాకులాక్షే
కిమపి కృతనినాదం వ్యాహసన్తౌ ద్రవన్తౌ ।
వలితవదనపద్మం పృష్ఠతో దత్తదృష్టీ
కిమివ న విదధాథే కౌతుకం వాసుదేవ! ॥ 45-3

శ్లో॥ ద్రుతగతిషు పతన్తావుత్థితౌ లిప్తపఙ్కౌ
దివి మునిభిరపఙ్కైః సస్మితం వన్ద్యమానౌ ।
ద్రుతమథ జననీభ్యాం సానుకమ్పం గృహీతౌ
ముహురపి పరిరబ్ధౌ ద్రాగ్యువాం చుమ్బితౌ చ ॥ 45-4

శ్లో॥ స్నుతకుచభరమఙ్కే ధారయన్తీ భవన్తం
తరలమతి యశోదా స్తన్యదా ధన్యధన్యా ।
కపటపశుప! మధ్యే ముగ్ధహాసాఙ్కురం తే
దశనముకులహృద్యం వీక్ష్య వక్త్రం జహర్ష ॥ **45-5**

శ్లో॥ తదను చరణచారీ దారకైస్సాకమారా-
న్నిలయతతిషు ఖేలన్ బాలచాపల్యశాలీ ।
భవనశుకబిడాలాన్ వత్సకాంశ్చానుధావన్
కథమపి కృతహాసైర్గోపకైర్వారితోఽభూః ॥ **45-6**

శ్లో॥ హలధరసహితస్త్వం యత్ర యత్రోపయాతో
వివశపతితనేత్రాస్తత్ర తత్రైవ గోప్యః ।
విగలితగృహకృత్యా విస్మృతాపత్యభృత్యా
మురహర! ముహురత్యన్తాకులా నిత్యమాసన్ ॥ **45-7**

శ్లో॥ ప్రతినవనవనీతం గోపికాదత్తమిచ్ఛన్
కలపదముపగాయన్ కోమలం క్వాపి నృత్యన్ ।
సదయయువతిలోకైరర్పితం సర్పిరశ్నన్
క్వచన నవవిపక్వం దుగ్ధమప్యాపిబస్త్వమ్ ॥ **45-8**

శ్లో॥ మమ ఖలు బలిగేహే యాచనం జాతమాస్తా-
మిహ పునరబలానామగ్రతో నైవ కుర్వే ।
ఇతి విహితమతిః కిం దేవ! సన్త్యజ్య యాచ్ఞాం
దధిఘృతమహరస్త్వం చారుణా చోరణేన ॥ **45-9**

శ్లో॥ తవ దధిఘృతమోషే ఘోషయోషాజనానా-
మభజత హృది రోషో నావకాశం న శోకః ।
హృదయమపి ముషిత్వా హర్షసిన్ధౌ న్యధాస్త్వం
స మమ శమయ రోగాన్ వాతగేహాధినాథ! ॥ **45-10***

46 - దశకమ్ - విశ్వరూపదర్శనవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ అయి! దేవ! పురా కిల త్వయి! స్వయముత్తానశయే స్తనన్ధయే ।
పరిజృమ్భణతో వ్యపావృతే వదనే విశ్వమచష్ట వల్లవీ ॥ **46-1**

శ్లో॥ పునరప్యథ బాలకైః సమం త్వయి లీలానిరతే జగత్పతే! ।
ఫలసఞ్చయవఞ్చనక్రుధా తవ మృద్భోజనమూచురర్భకాః ॥ **46-2**

శ్లో॥ అయి! తే ప్రలయావధౌ విభో! క్షితితోయాదిసమస్తభక్షిణః ।
మృదుపాశనతో రుజా భవేదితి భీతా జననీ చుకోప సా ॥ 46-3

శ్లో॥ అయి! దుర్వినయాత్మక! త్వయా కిము మృత్స్నా బత! వత్స! భక్షితా ।
ఇతి మాతృగిరం చిరం విభో! వితథాం త్వం ప్రతిజజ్ఞిషే హసన్ ॥ 46-4

శ్లో॥ అయి! తే సకలైర్వినిశ్చితే విమతిశ్చేత్ వదనం విదార్యతామ్ ।
ఇతి మాతృవిభర్త్సితో ముఖం వికసత్పద్మనిభం వ్యదారయః ॥ 46-5

శ్లో॥ అపి మృల్లవదర్శనోత్సుకాం జననీం తాం బహు తర్పయన్నివ ।
పృథివీం నిఖిలాం న కేవలం భువనాన్యప్యఖిలాన్యదీదృశః ॥ 46-6

శ్లో॥ కుహచిత్ వనమమ్బుధిః క్వచిత్ క్వచిదభ్రం కుహచిద్రసాతలమ్ ।
మనుజా దనుజాః క్వచిత్ సురా దదృశే కిన్న తదా త్వదాననే ॥ 46-7

శ్లో॥ కలశామ్బుధిశాయినం పునః పరవైకుణ్ఠపదాధివాసినమ్ ।
స్వపురశ్చ నిజార్భకాత్మకం కతిధా త్వాం న దదర్శ సా ముఖే ॥ 46-8

శ్లో॥ వికసద్భువనే ముఖోదరే నను భూయోఽపి తథావిధాననః ।
అనయా స్ఫుటమీక్షితో భవాననవస్థాం జగతాం బతాతనోత్ ॥ 46-9

శ్లో॥ ధృతతత్త్వధియం తదా క్షణం జననీం తాం ప్రణయేన మోహయన్ ।
స్తనమమ్బ! దిశేత్యుపాసజన్ భగవన్నద్భుతబాల! పాహి మామ్ ॥ 46-10*

47 - దశకమ్ - ఉలూఖలబన్ధనవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఏకదా దధివిమాథకారిణీం మాతరం సముపసేదివాన్ భవాన్ ।
స్తన్యలోలుపతయా నివారయన్నఙ్కమేత్య పపివాన్ పయోధరౌ ॥ 47-1

శ్లో॥ అర్ధపీతకుచకుడ్మలే త్వయి స్నిగ్ధహాసమధురాననామ్బుజే ।
దుగ్ధమీశ! దహనే పరిస్రుతం ధర్తుమాశు జననీ జగామ తే ॥ 47-2

శ్లో॥ సామిపీతరసభఙ్గసఙ్గతక్రోధభారపరిభూతచేతసా ।
మన్థదణ్డముపగృహ్య పాటితం హన్త! దేవ! దధిభాజనం త్వయా ॥ 47-3

శ్లో॥ ఉచ్చలద్ధ్వనితముచ్చకైస్తదా సన్నిశమ్య జననీ సమాద్రుతా ।
త్వద్యశోవిసరవద్దదర్శ సా సద్య ఏవ దధి విస్తృతం క్షితౌ ॥ 47-4

శ్లో॥ వేదమార్గపరిమార్గితం రుషా త్వామవీక్ష్య పరిమార్గయన్త్యసౌ ।
సన్దదర్శ సుకృతిన్యులూఖలే దీయమాననవనీతమోతవే ॥ 47-5

శ్లో॥ త్వాం ప్రగృహ్య బత భీతిభావనాభాసురాననసరోజమాశు సా ।
రోషరూషితముఖీ సఖీపురో బన్ధనాయ రశనాముపాదదే ॥ 47-6

శ్లో॥ బన్ధుమిచ్ఛతి యమేవ సజ్జనస్తం భవన్తమయి! బన్ధుమిచ్ఛతీ ।
సా నియుజ్య రశనాగుణాన్ బహూన్ ద్వ్యఙ్గులోనమఖిలం కిలైక్షత ॥ 47-7

శ్లో॥ విస్మితోత్స్మితసఖీజనేక్షితాం స్విన్నసన్నవపుషం నిరీక్ష్య తామ్ ।
నిత్యముక్తవపురప్యహో! హరే! బన్ధమేవ కృపయాఽన్వమన్యథాః ॥ 47-8

శ్లో॥ స్థీయతాం చిరములూఖలే ఖలేత్యాగతా భవనమేవ సా యదా ।
ప్రాగులూఖలబిలాన్తరే తదా సర్పిరర్పితమదన్నవాస్థిథాః ॥ 47-9

శ్లో॥ యద్యపాశసుగమో విభో! భవాన్! సంయతః కిము సపాశయాఽనయా ।
ఏవమాది దివిజైరభిష్టుతో వాతనాథ! పరిపాహి మాం గదాత్ ॥ 47-10*

48 - దశకమ్ - యమళార్జునోద్ధారమ్ (10)

శ్లో॥ ముదా సురౌఘైస్త్వముదారసమ్మదైరుదీర్య దామోదర ఇత్యభిష్టుతః ।
మృదూదరః స్వైరములూఖలే లగన్నదూరతో ద్వౌ కకుభావుదైక్షథాః ॥ 48-1

శ్లో॥ కుబేరసూనుర్నలకూబరాభిధః పరో మణిగ్రీవ ఇతి ప్రథాం గతః ।
మహేశసేవాధిగతశ్రియోన్మదౌ చిరం కిల త్వద్విముఖావఖేలతామ్ ॥ 48-2

శ్లో॥ సురాపగాయాం కిల తౌ మదోత్కటౌ సురాపగాయద్బహుయౌవతావృతౌ ।
వివాససౌ కేలిపరౌ స నారదో భవత్పదైకప్రవణో నిరైక్షత ॥ 48-3

శ్లో॥ భియా ప్రియాలోకముపాత్తవాససం పురో నిరీక్ష్యాపి మదాన్ధచేతసౌ ।
ఇమౌ భవద్భక్త్యుపశాన్తిసిద్ధయే మునిర్జగౌ శాన్తిమృతే కుతస్సుఖమ్ ॥ 48-4

శ్లో॥ యువామవాప్తౌ కకుభాత్మతాం చిరం హరిం నిరీక్ష్యాథ పదం స్వమాప్నుతమ్ ।
ఇతీరితౌ తౌ భవదీక్షణస్పృహాం గతౌ వ్రజాన్తే కకుభౌ బభూవతుః ॥ 48-5

శ్లో॥ అతన్ద్రమిన్ద్రద్రుయుగం తథావిధం సమేయుషా మన్థరగామినా త్వయా ।
తిరాయితోలూఖలరోధనిర్ధుతౌ చిరాయ జీర్ణౌ పరిపాతితౌ తరూ ॥ 48-6

శ్లో॥ అభాజి శాఖిద్వితయం యదా త్వయా తదైవ తద్గర్భతలాన్నిరేయుషా ।
మహాత్విషా యక్షయుగేన తత్క్షణాదభాజి గోవిన్ద! భవానపి స్తవైః ॥ 48-7

శ్లో॥ ఇహాన్యభక్తోఽపి సమేష్యతి క్రమాద్ భవన్తమేతౌ ఖలు రుద్రసేవకౌ ।
మునిప్రసాదాద్భవదఙ్ఘ్రిమాగతౌ గతౌ వృణానౌ ఖలు భక్తిముత్తమామ్ ॥ 8

శ్లో॥ తతస్తరూద్దారణదారుణారవప్రకమ్పిసమ్పాతిని గోపమణ్డలే ।
విలజ్జితత్వజ్జననీముఖేక్షిణా వ్యమోక్షి నన్దేన భవాన్ విమోక్షదః ॥ 48-9

శ్లో॥ మహీరుహోర్మధ్యగతో బతార్భకో హరేః ప్రభావాదపరిక్షతోఽధునా ।
ఇతి బ్రువాణైర్గమితో గృహం భవాన్ మరుత్పురాధీశ్వర! పాహి మాం గదాత్ ॥10*

49 - దశకమ్ - బృన్దావనవిహారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ భవత్ప్రభావావిదురా హి గోపాస్తరుప్రపాతాదికమత్ర గోష్ఠే ।
అహేతుముత్పాతగణం విశఙ్క్య ప్రయాతుమన్యత్ర మనో వితేనుః ॥ 49-1

శ్లో॥ తత్రోపనన్దాభిధగోపవర్యో జగౌ భవత్ప్రేరణయైవ నూనమ్ ।
ఇతః ప్రతీచ్యాం విపినం మనోజ్ఞం బృన్దావనం నామ విరాజతీతి ॥ 49-2

శ్లో॥ బృహద్వనం తత్ఖలు నన్దముఖ్యా విధాయ గోష్ఠీనమథ క్షణేన ।
త్వదన్వితత్వజ్జననీనివిష్టగరిష్ఠయానానుగతా విచేలుః ॥ 49-3

శ్లో॥ అనోమనోజ్ఞధ్వనిధేనుపాలీఖురప్రణాదాన్తరతో వధూభిః ।
భవద్వినోదాలపితాక్షరాణి ప్రపీయ నాజ్ఞాయత మార్గదైర్ఘ్యమ్ ॥ 49-4

శ్లో॥ నిరీక్ష్య బృన్దావనమీశ! నన్దత్ప్రసూనకున్దప్రముఖద్రుమౌఘమ్ ।
అమోదథాః శాద్వలసాన్ద్రలక్ష్మ్యా హరిన్మణీకుట్టిమపుష్టశోభమ్ ॥ 49-5

శ్లో॥ నవాకనిర్వ్యూఢనివాసభేదేష్వశేషగోపేషు సుఖాసితేషు ।
వనశ్రియం గోపకిశోరపాలీవిమిశ్రితః పర్యగలోకథాస్త్వమ్ ॥ 49-6

శ్లో॥ అరాలమార్గాగతనిర్మలాపాం మరాలకూజాకృతనర్మలాపామ్ ।
నిరన్తరస్మేరసరోజవక్త్రాం కలిన్దకన్యాం సమలోకయస్త్వమ్ ॥ 49-7

శ్లో॥ మయూరకేకాశతలోభనీయం మయూఖమాలాశబలం మణీనామ్ ।
విరిఞ్చలోకస్పృశముచ్చశృఙ్గైర్గిరిం చ గోవర్ధనమైక్షథాస్త్వమ్ ॥ 49-8

శ్లో॥ సమం తతో గోపకుమారకైస్త్వం సమన్తతో యత్ర వనాన్తమాగాః ।
తతస్తతస్తాం కుటిలామపశ్యః కలిన్దజాం రాగవతీమివైకామ్ ॥ 49-9

శ్లో॥ తథావిధేఽస్మిన్ విపినే పశవ్యే సముత్సుకో వత్సగణప్రచారే ।
చరన్ సరామోఽథ కుమారకైస్త్వం సమీరగేహాధిప! పాహి రోగాత్ ॥49-10*

50 - దశకమ్ - వత్సాసుర-బకాసుర-సంహారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ తరలమధుకృద్వృన్దే బృన్దావనేఽథ మనోహరే
పశుపశిశుభిః సాకం వత్సానుపాలనలోలుపః ।

హలధరసఖో దేవ! శ్రీమన్! విచేరిథ ధారయన్
గవలమురలీవేత్రం నేత్రాభిరామతనుద్యుతిః ॥ **50-1**

శ్లో॥ విహితజగతీరక్షం లక్ష్మీకరామ్బుజలాలితం
దదతి చరణద్వన్ద్వం బృన్దావనే త్వయి పావనే ।
కిమివ న బభౌ సమ్పత్సమ్పూరితం తరువల్లరీ-
సలిలధరణీగోత్రక్షేత్రాదికం కమలాపతే! ॥ **50-2**

శ్లో॥ విలసదులపే కాన్తారాన్తే సమీరణశీతలే
విపులయమునాతీరే గోవర్ధనాచలమూర్ధసు ।
లలితమురలీనాదః సఞ్చారయన్ ఖలు వాత్సకం
క్వచన దివసే దైత్యం వత్సాకృతిం త్వముదైక్షథాః ॥ **50-3**

శ్లో॥ రభసవిలసత్పుచ్ఛం విచ్ఛాయతోఽస్య విలోకయన్
కిమపి వలితస్కన్ధం రన్ధ్రప్రతీక్షముదీక్షితమ్ ।
తమథ చరణే బిభ్రద్విభ్రామయన్ ముహురుచ్చకైః
కుహచన మహావృక్షే చిక్షేపిథ క్షతజీవితమ్ ॥ **50-4**

శ్లో॥ నిపతతి మహాదైత్యే జాత్యా దురాత్మని తత్క్షణం
నిపతనజవక్షుణ్ణక్షోణీరుహక్షతకాననే ।
దివి పరిమిలద్బృన్దా బృన్దారకాః కుసుమోత్కరైః
శిరసి భవతో హర్షాద్వర్షన్తి నామ తదా హరే! ॥ **50-5**

శ్లో॥ సురభిలతమా మూర్ధన్యూర్ధ్వం కుతః కుసుమావలీ
నిపతతి తవేత్యుక్తో బాలైః సహేలముదైరయః ।
ఝుటితి దనుజక్షేపేణోర్ధ్వం గతస్తరుమణ్డలాత్
కుసుమనికరః సోఽయం నూనం సమేతి శనైరితి ॥ **50-6**

శ్లో॥ క్వచన దివసే భూయో భూయస్తరే పరుషాతపే
తపనతనయాపాథః పాతుం గతా భవదాదయః ।
చలితగరుతం ప్రేక్షామాసుర్బకం ఖలు విస్మృతం
క్షితిధరగరుచ్ఛేదే కైలాసశైలమివాపరమ్ ॥ **50-7**

శ్లో॥ పిబతి సలిలం గోపవ్రాతే భవన్తమభిద్రుత-
స్స కిల నిగిలన్నగ్నిప్రఖ్యం పునర్ద్రుతముద్వమన్ ।

దలయితుమగాత్ త్రోట్యాః కోట్యా తదాఽఽశు భవాన్ విభో!
ఖలజనభిదాచుఞ్చుశ్చఞ్చూ ప్రగృహ్య దదార తమ్ ॥ 50-8

శ్లో॥ సపది సహజాం సన్ద్రష్టుం వా మృతాం ఖలు పూతనా-
మనుజమఘమప్యగ్రే గత్వా ప్రతీక్షితుమేవ వా ।
శమననిలయం యాతే తస్మిన్ బకే సుమనోగణే
కిరతి సుమనోబృన్దం బృన్దావనాద్గృహమైయథాః ॥ 50-9

శ్లో॥ లలితమురలీనాదం దూరాన్నిశమ్య వధూజనై-
స్త్వరితముపగమ్యారాదారూఢమోదముదీక్షితః ।
జనితజననీనన్దానన్దః సమీరణమన్దిర-
ప్రథితవసతే! శౌరే! దూరీకురుష్వ మమామయాన్ ॥ 50-10*

51 - దశకమ్ - అఘాసురవధవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ కదాచన వ్రజశిశుభిః సమం భవాన్
వనాశనే విహితమతిః ప్రగేతరామ్ ।
సమావృతో బహుతరవత్సమణ్డలైః
సతేమనైర్నిరగమదీశ! జేమనైః ॥ 51-1

శ్లో॥ వినిర్యతస్తవ చరణామ్బుజద్వయాదుదఞ్చితం త్రిభువనపావనం రజః ।
మహర్షయః పులకధరైః కలేబరైరుదూహిరే ధృతభవదీక్షణోత్సవాః ॥ 51-2

శ్లో॥ ప్రచారయత్యవిరలశాద్వలే తలే
పశూన్ విభో! భవతి సమం కుమారకైః ।
అఘాసురో న్యరుణదఘాయ వర్తనీం
భయానకస్సపది శయానకాకృతిః ॥ 51-3

శ్లో॥ మహాచలప్రతిమతనోర్గుహానిభ-
ప్రసారితప్రథితముఖస్య కాననే ।
ముఖోదరం విహరణకౌతుకాద్గతాః
కుమారకాః కిమపి విదూరగే త్వయి ॥ 51-4

శ్లో॥ ప్రమాదతః ప్రవిశతి పన్నగోదరం
క్వథత్తనౌ పశుపకులే సవాత్సకే ।
విదన్నిదం త్వమపి వివేశథ ప్రభో!
సుహృజ్జనం విశరణమాశు రక్షితుమ్ ॥ 51-5

శ్లో॥ గలోదరే విపులితవర్ష్మణా త్వయా
మహోరగే లుఠతి నిరుద్ధమారుతే ।
ద్రుతం భవాన్ విదలితకణ్ఠమణ్డలో
విమోచయన్ పశుపపశూన్ వినిర్యయౌ ॥ **51-6**

శ్లో॥ క్షణం దివి త్వదుపగమార్థమాస్థితం
మహాసురప్రభవమహో మహో మహత్ ।
వినిర్గతే త్వయి తు నిలీనమఞ్జసా
నభఃస్థలే ననృతురథో జగుస్సురాః ॥ **51-7**

శ్లో॥ సవిస్మయైః కమలభవాదిభిస్సురై-
రనుద్రుతస్తదను గతః కుమారకైః ।
దినే పునస్తరుణదశాముపేయుషి
స్వకైర్భవానతనుత భోజనోత్సవమ్ ॥ **51-8**

శ్లో॥ విషాణికామపి మురలీం నితమ్బకే
నివేశయన్ కవలధరః కరామ్బుజే ।
ప్రహాసయన్ కలవచనైః కుమారకాన్
బుభోజిథ త్రిదశగణైర్ముదా నుతః ॥ **51-9**

శ్లో॥ సుఖాశనం త్విహ తవ గోపమణ్డలే
మఖాశనాత్ప్రియమివ దేవమణ్డలే ।
ఇతి స్తుతస్త్రిదశవరైర్జగత్పతే!
మరుత్పురీనిలయ! గదాత్ ప్రపాహి మామ్ ॥ **51-10***

52 - దశకమ్ - బ్రహ్మకృతవత్సాపహారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ అన్యావతారనికరేష్వనిరీక్షితం తే
భూమాతిరేకమభివీక్ష్య తదాఽఘమోక్షే ।
బ్రహ్మా పరీక్షితుమనాః స పరోక్షభావం
నిన్యేఽథ వత్సకగణాన్ ప్రవితత్య మాయామ్ ॥ **52-1**

శ్లో॥ వత్సానవీక్ష్య వివశే పశుపోత్కరే తా-
నానేతుకామ ఇవ ధాతృమతానువర్తీ ।
త్వం సామిభుక్తకబలో గతవాంస్తదానీం
భుక్తాంస్తిరోఽధిత సరోజభవః కుమారాన్ ॥ **52-2**

శ్లో॥ వత్సాయితస్తదను గోపగణాయితస్త్వం
శిక్యాదిభాణ్డమురలీగవలాదిరూపః ।
ప్రాగ్వద్విహృత్య విపినేషు చిరాయ సాయం
త్వం మాయయాఽథ బహుధా వ్రజమాయయాథ ॥ 52-3

శ్లో॥ త్వామేవ శిక్యగవలాదిమయం దధానో
భూయస్త్వమేవ పశువత్సకబాలరూపః ।
గోరూపిణీభిరపి గోపవధూమయీభి-
రాసాదితోఽసి జననీభిరతిప్రహర్షాత్ ॥ 52-4

శ్లో॥ జీవం హి కఞ్చిదభిమానవశాత్స్వకీయం
మత్వా తనూజ ఇతి రాగభరం వహన్త్యః ।
ఆత్మానమేవ తు భవన్తమవాప్య సూనుం
ప్రీతిం యయుర్న కియతీం వనితాశ్చ గావః ॥ 52-5

శ్లో॥ ఏవం ప్రతిక్షణవిజృమ్భితహర్షభార-
నిశ్శేషగోపగణలాలితభూరిమూర్తిమ్ ।
త్వామగ్రజోఽపి బుబుధే కిల వత్సరాన్తే
బ్రహ్మాత్మనోరపి మహాన్ యువయోర్విశేషః ॥ 52-6

శ్లో॥ వర్షావధౌ నవపురాతనవత్సపాలాన్
దృష్ట్వా వివేకమసృణే ద్రుహిణే విమూఢే ।
ప్రాదీదృశః ప్రతినవాన్ మకుటాఙ్గదాది-
భూషాంశ్చతుర్భుజయుజః సజలామ్బుదాభాన్ ॥ 52-7

శ్లో॥ ప్రత్యేకమేవ కమలాపరిలాలితాఙ్గాన్
భోగీన్ద్రభోగశయనాన్ నయనాభిరామాన్ ।
లీలానిమీలితదృశః సనకాదియోగి-
వ్యాసేవితాన్ కమలభూర్భవతో దదర్శ ॥ 52-8

శ్లో॥ నారాయణాకృతిమసఙ్ఖ్యతమాం నిరీక్ష్య
సర్వత్ర సేవకమపి స్వమవేక్ష్య ధాతా ।
మాయానిమగ్నహృదయో విముమోహ యావ-
దేకో బభూవిథ తదా కబలార్ధపాణిః ॥ 52-9

శ్లో॥ నశ్యన్మదే తదను విశ్వపతిం ముహుస్త్వాం
నత్వా చ నూతవతి ధాతరి ధామ యాతే ।
పోతైస్సమం ప్రముదితైః ప్రవిశన్నికేతం
వాతాలయాధిప! విభో! పరిపాహి రోగాత్ ॥ 52-10*

53 - దశకమ్ - ధేనుకాసురవధవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ అతీత్య బాల్యం జగతాం పతే! త్వముపేత్య పౌగణ్డవయో మనోజ్ఞమ్ ।
ఉపేక్ష్య వత్సావనముత్సవేన ప్రావర్తథా గోగణపాలనాయామ్ ॥ 53-1

శ్లో॥ ఉపక్రమస్యానుగుణైవ సేయం మరుత్పురాధీశ! తవ ప్రవృత్తిః ।
గోత్రాపరిత్రాణకృతేఽవతీర్ణస్తదేవ దేవారభథాస్తదా యత్ ॥ 53-2

శ్లో॥ కదాపి రామేణ సమం వనాన్తే వనశ్రియం వీక్ష్య చరన్ సుఖేన ।
శ్రీదామనామ్నః స్వసఖస్య వాచా మోదాదగా ధేనుకకాననం త్వమ్ ॥ 53-3

శ్లో॥ ఉత్తాలతాలీనివహే త్వదుక్త్యా బలేన ధూతేఽథ బలేన దోర్భ్యామ్ ।
మృదుః ఖరశ్చాభ్యపతత్ పురస్తాత్ ఫలోత్కరో ధేనుకదానవోఽపి ॥ 53-4

శ్లో॥ సముద్యతో ధైనుకపాలనేఽహం కథం వధం ధైనుకమద్య కుర్వే ।
ఇతీవ మత్వా ధ్రువమగ్రజేన సురౌఘయోద్ధారమజీఘనస్త్వమ్ ॥ 53-5

శ్లో॥ తదీయభృత్యానపి జమ్బుకత్వేనోపాగతానగ్రజసంయుతస్త్వమ్ ।
జమ్బూఫలానీవ తదా నిరాస్థస్తాలేషు ఖేలన్ భగవన్! నిరాస్థః ॥ 53-6

శ్లో॥ వినిఘ్నతి త్వయ్యథ జమ్బుకౌఘం సనామకత్వాద్వరుణస్తదానీమ్ ।
భయాకులో జమ్బుకనామధేయం శ్రుతిప్రసిద్ధం వ్యధితేతి మన్యే ॥ 53-7

శ్లో॥ తవావతారస్య ఫలం మురారే! సఞ్జాతమద్యేతి సురైర్నుతస్త్వమ్ ।
సత్యం ఫలం జాతమిహేతి హాసీ బాలైస్సమం తాలఫలాన్యభుఙ్క్థాః ॥ 53-8

శ్లో॥ మధుద్రవస్రున్తి బృహన్తి తాని ఫలాని మేదోభరభృన్తి భుక్త్వా ।
తృప్తైశ్చ దృప్తైర్భవనం ఫలౌఘం వహద్భిరాగాః ఖలు బాలకైస్త్వమ్ ॥ 53-9

శ్లో॥ హతో హతో ధేనుక ఇత్యుపేత్య ఫలాన్యదద్భిర్మధురాణి లోకైః ।
జయేతి జీవేతి నుతో విభో! త్వం మరుత్పురాధీశ్వర! పాహి రోగాత్॥ 53-10*

54 - దశకమ్ - కాలియోపాఖ్యానమ్ (10)

శ్లో॥ త్వత్సేవోత్కః సౌభరిర్నామ పూర్వం కాలిన్ద్యన్తర్ద్వాదశాబ్దం తపస్యన్ ।
మీనవ్రాతే స్నేహవాన్ భోగలోలే తార్క్ష్యం సాక్షాదైక్షతాగ్రే కదాచిత్ ॥ 54-1

శ్లో॥ త్వద్వాహం తం సక్షుధం తృక్షసూనుం మీనం కణ్ఛ్రేజ్జక్షతం లక్షయన్ సః ।
తప్తశ్చిత్తే శప్తవానత్ర చేత్త్వం జన్తూన్ భోక్తా జీవితం చాపి మోక్తా ॥ 54-2

శ్లో॥ తస్మిన్ కాలే కాలియః క్ష్వేలదర్పాత్ సర్పారాతేః కల్పితం భాగమశ్నన్ ।
తేన క్రోధాత్ త్వత్పదామ్భోజభాజా పక్షక్షిప్తస్తద్దురాపం పయోఽగాత్ ॥ 54-3

శ్లో॥ ఘోరే తస్మిన్ సూరజానీరవాసే తీరే వృక్షా విక్షతాః క్ష్వేలవేగాత్ ।
పక్షివ్రాతాః పేతురభ్రే పతన్తః కారుణ్యార్ద్రం త్వన్మనస్తేన జాతమ్ ॥ 54-4

శ్లో॥ కాలే తస్మిన్నేకదా సీరపాణిం ముక్త్వా యాతే యామునం కాననాన్తమ్ ।
త్వయ్యుద్ధామగ్రీష్మభీష్మోష్మతప్తా గోగోపాలా వ్యాపిబన్ క్ష్వేలతోయమ్ ॥ 54-5

శ్లో॥ నశ్యజ్జీవాన్ విచ్యుతాన్ క్ష్మాతలే తాన్ విశ్వాన్ పశ్యన్నచ్యుత! త్వం దయార్ద్రః ।
ప్రాప్యోపాన్తం జీవయామాసిథ ద్రాక్ పీయూషామ్భోవర్షిభిః శ్రీకటాక్షైః ॥54-6

శ్లో॥ కిం కిం జాతో హర్షవర్షాతిరేకః సర్వాఙ్గేష్విత్యుత్థితా గోపసఙ్ఘాః ।
దృష్ట్వాఽగ్రే త్వాం త్వత్కృతం తద్విదన్తస్త్వామాలిఙ్గన్ దృష్టనానాప్రభావాః॥ 7

శ్లో॥ గావశ్చైవం లబ్ధజీవాః క్షణేన స్ఫీతానన్దాస్త్వాం చ దృష్ట్వా పురస్తాత్ ।
ద్రాగావవ్రుః సర్వతో హర్షబాష్పం వ్యాముఞ్చన్త్యో మన్దముద్యన్నినాదాః ॥ 8

శ్లో॥ రోమాఞ్చోఽయం సర్వతో నశ్శరీరే భూయస్యన్తః కాచిదానన్దమూర్ఛా ।
ఆశ్చర్యోఽయం క్ష్వేలవేగో ముకున్దేత్యుక్తో గోపైర్నన్దితో వన్దితోఽభూః ॥ 9

శ్లో॥ ఏవం భక్తాన్ ముక్తజీవానపి త్వం ముగ్ధాపాఙ్గైరస్తరోగాంస్తనోషి ।
తాదృగ్భూతస్ఫీతకారుణ్యభూమా రోగాత్ పాయా వాయుగేహాధివాస! ॥ 10*

55 - దశకమ్ - కాలియమర్దనవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ అథ వారిణి ఘోరతరం ఫణినం ప్రతివారయితుం కృతధీర్భగవన్! ।
ద్రుతమారిథ తీరగనీపతరుం విషమారుతశోషితపర్ణచయమ్ ॥ 55-1

శ్లో॥ అధిరుహ్య పదామ్బురుహేణ చ తం నవపల్లవతుల్యమనోజ్ఞరుచా ।
హ్రదవారిణి దూరతరం న్యపతః పరిఘూర్ణితఘోరతరఙ్గగణే ॥ 55-2

శ్లో॥ భువనత్రయభారభృతో భవతో గురుభారవికమ్పివిజృమ్భిజలా ।
పరిమజ్జయతి స్మ ధనుశ్శతకం తటినీ ఝటితి స్ఫుటఘోషవతీ ॥ 55-3

శ్లో॥ అథ దిక్షు విదిక్షు పరిక్షుభితభ్రమితోదరవారినినాదభరైః ।
ఉదకాదుదగాదురగాధిపతిస్త్వదుపాన్తమశాన్తరుషాఽన్ధమనాః ॥ 55-4

శ్లో॥ ఫణశృఙ్గసహస్రవినిఃసృమరజ్వలదగ్నికణోగ్రవిషామ్బుధరమ్ ।
పురతః ఫణినం సమలోకయథా బహుశృఙ్గిణమఞ్జనశైలమివ ॥ 55-5

శ్లో॥ జ్వలదక్షిపరిక్షరదుగ్రవిషశ్వసనోష్మభరః స మహాభుజగః ।
పరిదశ్య భవన్తమనన్తబలం సమవేష్టయదస్ఫుటచేష్టమహో ॥ 55-6

శ్లో॥ అవిలోక్య భవన్తమథాకులితే తటగామిని బాలకధేనుగణే ।
వ్రజగేహతలేఽప్యనిమిత్తశతం సముదీక్ష్య గతా యమునాం పశుపాః ॥ 55-7

శ్లో॥ అఖిలేషు! విభో! భవదీయదశామవలోక్య జిహాసుషు జీవభరమ్ ।
ఫణిబన్ధనమాశు విముచ్య జవాదుదగమ్యత హాసజుషా భవతా ॥ 55-8

శ్లో॥ అధిరుహ్య తతః ఫణిరాజఫణాన్ననృతే భవతా మృదుపాదరుచా ।
కలశిఞ్జితనూపురమఞ్జుమిలత్కరకఙ్కణసఙ్కులసఙ్క్వణితమ్ ॥ 55-9

శ్లో॥ జహృషుః పశుపాస్తుతుషుర్మునయో వవృషుః కుసుమాని సురేన్ద్రగణాః ।
త్వయి నృత్యతి మారుతగేహపతే! పరిపాహి స మాం త్వమదాన్తగదాత్ ॥10*

56 - దశకమ్ - కాలియమర్దనే భగవదనుగ్రహవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ రుచిరకమ్పితకుణ్డలమణ్డలః సుచిరమీశ! ననర్తిథ పన్నగే ।
అమరతాడితదున్దుభిసున్దరం వియతి గాయతి దైవతయౌవతే ॥ 56-1

శ్లో॥ నమతి యద్యదముష్య శిరో హరే! పరివిహాయ తదున్నతమున్నతమ్ ।
పరిమథన్ పదపఙ్కరుహా చిరం వ్యహరథాః కరతాలమనోహరమ్ ॥ 56-2

శ్లో॥ త్వదవభగ్నవిభుగ్నఫణాగణే గలితశోణితశోణితపాథసి ।
ఫణిపతావవసీదతి సన్నతాస్తదబలాస్తవ మాధవ! పాదయోః ॥ 56-3

శ్లో॥ అయి పురైవ చిరాయ పరిశ్రుతత్వదనుభావవిలీనహృదో హి తాః ।
మునిభిరప్యనవాప్యపథైః స్తవైర్నునువురీశ! భవన్తమయన్త్రితమ్ ॥ 56-4

శ్లో॥ ఫణివధూగణభక్తివిలోకనప్రవికసత్కరుణాకులచేతసా ।
ఫణిపతిర్భవతాఽచ్యుత! జీవితస్త్వయి సమర్పితమూర్తిరవానమత్ ॥ 56-5

శ్లో॥ రమణకం వ్రజ వారిధిమధ్యగం ఫణిరిపుర్న కరోతి విరోధితామ్ ।
ఇతి భవద్వచనాన్యతిమానయన్ ఫణిపతిర్నిరగాదురగైః సమమ్ ॥ 56-6

శ్లో॥ ఫణివధూజనదత్తమణివ్రజజ్వలితహారదుకూలవిభూషితః ।
తటగతైః ప్రమదాశ్రువిమిశ్రితైః సమగథాః స్వజనైర్దివసావధౌ ॥ 56-7

శ్లో॥ నిశి పునస్తమసా వ్రజమన్దిరం వ్రజితుమక్షమ ఏవ జనోత్కరే ।
స్వపతి తత్ర భవచ్చరణాశ్రయే దవకృశానురరున్ధ సమన్తతః ॥ 56-8

శ్లో॥ ప్రబుధితానథ పాలయ పాలయేత్యుదయదార్తరవాన్ పశుపాలకాన్ ।
అవితుమాశు పపాథ మహానలం కిమిహ చిత్రమయం ఖలు తే ముఖమ్॥ 9

శ్లో॥ శిఖిని వర్ణత ఏవ హి పీతతా పరిలసత్యధునా క్రియయాఽప్యసౌ ।
ఇతి నుతః పశుపైర్ముదితైర్విభో! హర హరే! దురితైః సహ మే గదాన్॥ 10*

57 - దశకమ్ - ప్రలమ్బాసురవధవర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ రామసఖః క్వాపి దినే కామద! భగవన్! గతో భవాన్ విపినమ్ ।
సూనుభిరపి గోపానాం ధేనుభిరభిసంవృతో లసద్వేషః ॥ 57-1

శ్లో॥ సన్దర్శయన్ బలాయ స్వైరం బృన్దావనశ్రియం విమలామ్ ।
కాణ్డీరైః సహ బాలైర్భాణ్డీరకమాగమో వటం క్రీడన్ ॥ 57-2

శ్లో॥ తావత్తావకనిధనస్పృహయాలుర్గోపమూర్తిరదయాలుః ।
దైత్యః ప్రలమ్బనామా ప్రలమ్బబాహుం భవన్తమాపేదే ॥ 57-3

శ్లో॥ జానన్నప్యవిజానన్నివ తేన సమం నిబద్ధసౌహార్దః ।
వటనికటే పటుపశుపవ్యాబద్ధం ద్వన్ద్వయుద్ధమారబ్ధాః ॥ 57-4

శ్లో॥ గోపాన్ విభజ్య తన్వన్ సఙ్ఘం బలభద్రకం భవత్కమపి ।
త్వద్బలభీరుం దైత్యం త్వద్బలగతమన్వమన్యథా భగవన్! ॥ 57-5

శ్లో॥ కల్పితవిజేతృవహనే సమరే పరయూథగం స్వదయితతరమ్ ।
శ్రీదామానమధత్థాః పరాజితో భక్తదాసతాం ప్రథయన్ ॥ 57-6

శ్లో॥ ఏవం బహుషు విభూమన్! బాలేషు వహత్సు వాహ్యమానేషు ।
రామవిజితః ప్రలమ్బో జహార తం దూరతో భవద్భీత్యా ॥ 57-7

శ్లో॥ త్వద్దూరం గమయన్తం తం దృష్ట్వా హలిని విహితగరిమభరే ।
దైత్యః స్వరూపమాగాద్యద్రూపాత్ స హి బలోఽపి చకితోఽభూత్ ॥ 57-8

శ్లో॥ ఉచ్చతయా దైత్యతనోస్త్వన్ముఖమాలోక్య దూరతో రామః ।
విగతభయో దృఢముష్ట్యా భృశదుష్టం సపది పిష్టవానేనమ్ ॥ 57-9

శ్లో॥ హత్వా దానవవీరం ప్రాప్తం బలమాలిలిఙ్గిథ ప్రేమ్ణా ।
తావన్మిలతోర్యువయోః శిరసి కృతా పుష్పవృష్టిరమరగణైః ॥ 57-10

శ్లో॥ ఆలమ్బో భువనానాం ప్రాలమ్బం నిధనమేవమారచయన్ ।
కాలం విహాయ సద్యో లోలమ్బరుచే! హరే! హరేః క్లేశాన్ ॥ **57-11***

58 - దశకమ్ - గోగోపానామ్ దావాగ్నిమోక్షవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ త్వయి విహరణలోలే బాలజాలైః ప్రలమ్బ-
ప్రమథనసవిలమ్బే ధేనవః స్వైరచారాః ।
తృణకుతుకనివిష్టా దూరదూరం చరన్త్యః
కిమపి విపినమైషీకాఖ్యమీషాంబభూవుః ॥ **58-1**

శ్లో॥ అనధిగతనిదాఘక్రౌర్యబృన్దావనాన్తాత్
బహిరిదముపయాతాః కాననం ధేనవస్తాః ।
తవ విరహవిషణ్ణా ఊష్మలగ్రీష్మతాప-
ప్రసరవిసరదమ్భస్యాకులాః స్తమ్భమాపుః ॥ **58-2**

శ్లో॥ తదను సహ సహాయైర్దూరమన్విష్య శౌరే!
గలితసరణిముఞ్జారణ్యసఞ్జాతఖేదమ్ ।
పశుకులమభివీక్ష్య క్షిప్రమానేతుమారాత్
త్వయి గతవతి హీ హీ సర్వతోఽగ్నిర్జజృమ్భే ॥ **58-3**

శ్లో॥ సకలహరితి దీప్తే ఘోరభాఙ్కారభీమే
శిఖిని విహతమార్గా అర్ధదగ్ధా ఇవార్తాః ।
అహహ భువనబన్ధో! పాహి పాహీతి సర్వే
శరణముపగతాస్త్వాం తాపహర్తారమేకమ్ ॥ **58-4**

శ్లో॥ అలమలమతిభీత్యా సర్వతో మీలయధ్వం
దృశమితి తవ వాచా మీలితాక్షేషు తేషు ।
క్వను దవదహనోఽసౌ కుత్ర ముఞ్జాటవీ సా
సపది వవృతిరే తే హన్త! భాణ్డీరదేశే ॥ **58-5**

శ్లో॥ జయ జయ తవ మాయా కేయమీశేతి తేషాం
నుతిభిరుదితహాసో బద్ధనానావిలాసః ।
పునరపి విపినాన్తే ప్రాచరః పాటలాది-
ప్రసవనికరమాత్రగ్రాహ్యఘర్మానుభావే ॥ **58-6**

శ్లో॥ త్వయి విముఖమివోచ్చైస్తాపభారం వహన్తం
తవ భజనవదన్తః పఙ్కముచ్ఛోషయన్తమ్ ।

తవ భుజవదుదఞ్చద్భూరితేజఃప్రవాహం
తపసమయమనైషీర్యామునేషు స్థలేషు ॥ 58-7

శ్లో॥ తదను జలదజాలైస్త్వద్వపుస్తుల్యభాభి-
ర్వికసదమలవిద్యుత్పీతవాసోవిలాసైః ।
సకలభువనభాజాం హర్షదాం వర్షవేలాం
క్షితిధరకుహరేషు స్వైరవాసీ వ్యనైషీః ॥ 58-8

శ్లో॥ కుహరతలనివిష్టం త్వాం గరిష్ఠం గిరీన్ద్రః
శిఖికులనవకేకాకాకుభిః స్తోత్రకారీ ।
స్ఫుటకుటజకదమ్బస్తోమపుష్పాఞ్జలిం చ
ప్రవిదధదనుభేజే దేవ! గోవర్ధనోఽసౌ ॥ 58-9

శ్లో॥ అథ శరదముపేతాం తాం భవద్భక్తచేతో-
విమలసలిలపూరాం మానయన్ కాననేషు ।
తృణమమలవనాన్తే చారు సఞ్చారయన్ గాః
పవనపురపతే! త్వం దేహి మే దేహసౌఖ్యమ్ ॥ 58-10*

59 - దశకమ్ - వేణుగానవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ త్వద్వపుర్నవకలాయకోమలం ప్రేమదోహనమశేషమోహనమ్ ।
బ్రహ్మ తత్త్వపరచిన్ముదాత్మకం వీక్ష్య సమ్ముముహురన్వహం స్త్రియః । 59-1

శ్లో॥ మన్మథోన్మథితమానసాః క్రమాత్ త్వద్విలోకనరతాస్తతస్తతః ।
గోపికాస్తవ న సేహిరే హరే! కాననోపగతిమప్యహర్ముఖే ॥ 59-2

శ్లో॥ నిర్గతే భవతి దత్తదృష్టయస్త్వద్గతేన మనసా మృగేక్షణాః ।
వేణునాదముపకర్ణ్య దూరతస్త్వద్విలాసకథయాఽభిరేమిరే ॥ 59-3

శ్లో॥ కాననాన్తమితవాన్ భవానపి స్నిగ్ధపాదపతలే మనోరమే ।
వ్యత్యయాకలితపాదమాస్థితః ప్రత్యపూరయత వేణునాలికామ్ ॥ 59-4

శ్లో॥ మారబాణధుతఖేచరీకులం నిర్వికారపశుపక్షిమణ్డలమ్ ।
ద్రావణం చ దృషదామపి ప్రభో! తావకం వ్యజని వేణుకూజితమ్ ॥ 59-5

శ్లో॥ వేణురన్ధ్రతరలాఙ్గులీదలం తాలసఞ్చలితపాదపల్లవమ్ ।
తత్స్థితం తవ పరోక్షమప్యహో సంవిచిన్త్య ముముహుర్వ్రజాఙ్గనాః ॥ 59-6

శ్లో॥ నిర్విశఙ్కభవదఙ్గదర్శినీః ఖేచరీః ఖగమృగాన్ పశూనపి ।
త్వత్పదప్రణయి కాననం చ తా ధన్యధన్యమితి నన్వమానయన్ ॥ 59-7

శ్లో॥ ఆపిబేయమధరామృతం కదా వేణుభుక్తరసశేషమేకదా ।
దూరతో బత కృతం దురాశయేత్యాకులా ముహురిమాః సమాముహన్ ॥ 8

శ్లో॥ ప్రత్యహం చ పునరిత్థమఙ్గనాశ్చిత్తయోనిజనితాదనుగ్రహాత్ ।
బద్ధరాగవివశాస్త్వయి ప్రభో! నిత్యమాపురిహ కృత్యమూఢతామ్ ॥ 59-9

శ్లో॥ రాగస్తావజ్జాయతే హి స్వభావాన్మోక్షోపాయో యత్నతః స్యాన్న వా స్యాత్ ।
తాసాం త్వేకం తద్ద్వయం లబ్ధమాసీద్భాగ్యం భాగ్యం పాహి మాం మారుతేశ!॥10*

60 - దశకమ్ - గోపీవస్త్రాపహరణవర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ మదనాతురచేతసోఽన్వహం భవదఙ్ఘ్రిద్వయదాస్యకామ్యయా ।
యమునాతటసీమ్ని సైకతీం తరలాక్ష్యో గిరిజాం సమార్చిచన్ ॥ 60-1

శ్లో॥ తవ నామకథారతాః సమం సుదృశః ప్రాతరుపాగతా నదీమ్ ।
ఉపహారశతైరపూజయన్ దయితో నన్దసుతో భవేదితి ॥ 60-2

శ్లో॥ ఇతి మాసముపాహితవ్రతాస్తరలాక్షీరభివీక్ష్య తా భవాన్ ।
కరుణామృదులో నదీతటం సమయాసీత్ తదనుగ్రహేచ్ఛయా ॥ 60-3

శ్లో॥ నియమావసితౌ నిజామ్బరం తటసీమన్యవముచ్య తాస్తదా ।
యమునాజలఖేలనాకులాః పురతస్త్వామవలోక్య లజ్జితాః ॥ 60-4

శ్లో॥ త్రపయా నమితాననాస్వథో వనితాస్వమ్బరజాలమన్తికే ।
నిహితం పరిగృహ్య భూరుహో విటపం త్వం తరసాఽధిరూఢవాన్ ॥ 60-5

శ్లో॥ ఇహ తావదుపేత్య నీయతాం వసనం వః సుదృశో! యథాయథమ్ ।
ఇతి నర్మమృదుస్మితే త్వయి బ్రువతి వ్యాముముహే వధూజనైః ॥ 60-6

శ్లో॥ అయి జీవ చిరం కిశోర! నస్తవ దాసీరవశీకరోషి కిమ్ ।
ప్రదిశామ్బరమమ్బుజేక్షణేత్యుదితస్త్వం స్మితమేవ దత్తవాన్ ॥ 60-7

శ్లో॥ అధిరుహ్య తటం కృతాఞ్జలీః పరిశుద్ధాః స్వగతీర్నిరీక్ష్య తాః ।
వసనాన్యఖిలాన్యనుగ్రహం పునరేవం గిరమప్యదా ముదా ॥ 60-8

శ్లో॥ విదితం నను వో మనీషితం వదితారస్త్విహ యోగ్యముత్తరమ్ ।
యమునాపులినే సచన్ద్రికాః క్షణదా ఇత్యబలాస్త్వమూచివాన్ ॥ 60-9

శ్లో॥ ఉపకర్ణ్య భవన్ముఖచ్యుతం మధునిష్యన్ది వచో మృగీదృశః ।
ప్రణయాదయి వీక్ష్య వీక్ష్య తే వదనాబ్జం శనకైర్గృహం గతాః ॥ **60-10**

శ్లో॥ ఇతి నన్వనుగృహ్య వల్లవీర్విపినాన్తేషు పురేవ సఞ్చరన్ ।
కరుణాశిశిరో హరే! హర త్వరయా మే సకలామయావలిమ్ ॥ **60-11***

61 - దశకమ్ - యజ్వపత్న్యుద్ధరణవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ తతశ్చ బృన్దావనతోఽతిదూరతో వనం గతస్త్వం ఖలు గోపగోకులైః ।
హృదన్తరే భక్తతరద్విజాఙ్గనాకదమ్బకానుగ్రహణాగ్రహం వహన్ ॥ **61-1**

శ్లో॥ తతో నిరీక్ష్యాశరణే వనాన్తరే కిశోరలోకం క్షుధితం తృషాకులమ్ ।
అదూరతో యజ్ఞపరాన్ ద్విజాన్ ప్రతి వ్యసర్జయో దీదివియాచనాయ తాన్ ॥**2**

శ్లో॥ గతేష్వథో తేష్వభిధాయ తేఽభిధాం కుమారకేష్వోదనయాచిషు ప్రభో! ।
శ్రుతిస్థిరా అప్యభినిన్యురశ్రుతిం న కిఞ్చిదూచుశ్చ మహీసురోత్తమాః ॥ **61-3**

శ్లో॥ అనాదరాత్ ఖిన్నధియో హి బాలకాః సమాయయుర్యుక్తమిదం హి యజ్వసు ।
చిరాదభక్తాః ఖలు తే మహీసురాః కథం హి భక్తం త్వయి తైః సమర్ప్యతే॥ **4**

శ్లో॥ నివేదయధ్వం గృహిణీజనాయ మాం దిశేయురన్నం కరుణాకులా ఇమాః ।
ఇతి స్మితార్ద్రం భవతేరితా గతాస్తే దారకా దారజనం యయాచిరే ॥ **61-5**

శ్లో॥ గృహీతనామ్ని త్వయి సమ్భ్రమాకులాశ్చతుర్విధం భోజ్యరసం ప్రగృహ్య తాః ।
చిరన్ధృతత్వత్ప్రవిలోకనాగ్రహాః స్వకైర్నిరుద్ధా అపి తూర్ణమాయయుః ॥**61-6**

శ్లో॥ విలోలపిఞ్ఛం చికురే కపోలయోః సముల్లసత్కుణ్డలమార్ద్రమీక్షితే ।
నిధాయ బాహుం సుహృదంససీమని స్థితం భవన్తం సమలోకయన్త తాః ॥**7**

శ్లో॥ తదా చ కాచిత్ త్వదుపాగమోద్యతా గృహీతహస్తా దయితేన యజ్వనా ।
తదైవ సఞ్చిన్త్య భవన్తమఞ్జసా వివేశ కైవల్యమహో కృతిన్యసౌ ॥ **61-8**

శ్లో॥ ఆదాయ భోజ్యాన్యనుగృహ్య తాః పునస్త్వదఙ్గసఙ్గస్పృహయోజ్ఝతీర్గృహమ్।
విలోక్య యజ్ఞాయ విసర్జయన్నిమాశ్చకర్థ భర్తౄనపి తాస్వగర్హణాన్ ॥ **61-9**

శ్లో॥ నిరూప్య దోషం నిజమఙ్గనాజనే విలోక్య భక్తిం చ పునర్విచారిభిః ।
ప్రబుద్ధతత్త్వైస్త్వమభిష్టుతో ద్విజైర్మరుత్పురాధీశ! నిరున్ధి మే గదాన్ ॥ **61-10***

62 - దశకమ్ - ఇన్ద్రయాగవిఘాతవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ కదాచిద్గోపాలాన్ విహితమఖసమ్భారవిభవాన్
నిరీక్ష్య త్వం శౌరే! మఘవమదముద్ధ్వంసితుమనాః ।
విజానన్నప్యేతాన్ వినయమృదు నన్దాదిపశుపా-
నపృచ్ఛః కో వాఽయం జనక! భవతాముద్యమ ఇతి ॥ **62-1**

శ్లో॥ బభాషే నన్దస్త్వాం సుత! నను విధేయో మఘవతో
మఖో వర్షే వర్షే సుఖయతి స వర్షేణ పృథివీమ్ ।
నృణాం వర్షాయత్తం నిఖిలముపజీవ్యం మహితలే
విశేషాదస్మాకం తృణసలిలజీవ్యా హి పశవః ॥ **62-2**

శ్లో॥ ఇతి శ్రుత్వా వాచం పితురయి భవానాహ సరసం
ధిగేతన్నో సత్యం మఘవజనితా వృష్టిరితి యత్ ।
అదృష్టం జీవానాం సృజతి ఖలు వృష్టిం సముచితాం
మహారణ్యే వృక్షాః కిమివ బలిమిన్ద్రాయ దదతే ॥ **62-3**

శ్లో॥ ఇదం తావత్ సత్యం యదిహ పశవో నః కులధనం
తదాజీవ్యాయాసౌ బలిరచలభర్త్రే సముచితః ।
సురేభ్యోఽప్యుత్కృష్టా నను ధరణిదేవాః క్షితితలే
తతస్తేఽప్యారాధ్యా ఇతి జగదిథ త్వం నిజజనాన్ ॥ **62-4**

శ్లో॥ భవద్వాచం శ్రుత్వా బహుమతియుతాస్తేఽపి పశుపాః
ద్విజేన్ద్రానర్చన్తో బలిమదదురుచ్చైః క్షితిభృతే ।
వ్యధుః ప్రాదక్షిణ్యం సుభృశమనమన్నాదరయుతా-
స్త్వమాదః శైలాత్మా బలిమఖిలమాభీరపురతః ॥ **62-5**

శ్లో॥ అవోచశ్చైవం తాన్ కిమిహ వితథం మే నిగదితం
గిరీన్ద్రో నన్వేష స్వబలిముపభుఙ్క్తే స్వవపుషా ।
అయం గోత్రో గోత్రద్విషి చ కుపితే రక్షితుమలం
సమస్తానిత్యుక్తా జహృషురఖిలా గోకులజుషః ॥ **62-6**

శ్లో॥ పరిప్రీతా యాతాః ఖలు భవదుపేతా వ్రజజుషో
వ్రజం యావత్ తావన్నిజమఖవిభఙ్గం నిశమయన్ ।
భవన్తం జానన్నప్యధికరజసాఽఽక్రాన్తహృదయో
న సేహే దేవేన్ద్రస్త్వదుపరచితాత్మోన్నతిరపి ॥ **62-7**

శ్లో॥ మనుష్యత్వం యాతో మధుభిదపి దేవేష్వవినయం
విధత్తే చేన్నష్టస్త్రిదశసదసాం కోఽపి మహిమా ।
తతశ్చ ధ్వంసిష్యే పశుపహతకస్య శ్రియమితి
ప్రవృత్తస్త్వాం జేతుం స కిల మఘవా దుర్మదనిధిః ॥ **62-8**

శ్లో॥ త్వదావాసం హన్తుం ప్రలయజలదానమ్బరభువి
ప్రహిణ్వన్ బిభ్రాణః కులిశమయమభ్రేభగమనః ।
ప్రతస్థేఽన్యైరన్తర్దహనమరుదాద్యైర్విహసితో
భవన్మాయా నైవ త్రిభువనపతే! మోహయతి కమ్ ॥ **62-9**

శ్లో॥ సురేన్ద్రః క్రుద్ధశ్చేద్ ద్విజకరుణయా శైలకృపయా-
ఽప్యనాతఙ్కోఽస్మాకం నియత ఇతి విశ్వాస్య పశుపాన్ ।
అహో కిన్నాయాతో గిరిభిదితి సఞ్చిన్త్య నివసన్
మరుద్గేహాధీశ! ప్రణుద మురవైరిన్! మమ గదాన్ ॥ **62-10***

63 - దశకమ్ - గోవర్ధనోద్ధరణవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ దదృశిరే కిల తత్క్షణమక్షతస్తనితజృమ్భితకమ్పితదిక్తటాః ।
సుషమయా భవదఙ్గతులాం గతా వ్రజపదోపరి వారిధరాస్త్వయా ॥ **63-1**

శ్లో॥ విపులకరమిశ్రైస్తోయధారానిపాతై-
ర్దిశి దిశి పశుపానాం మణ్డలే దణ్డ్యమానే ।
కుపితహరికృతాన్నః పాహి పాహీతి తేషాం
వచనమజిత! శృణ్వన్ మా బిభీతేత్యభాణీః ॥ **63-2**

శ్లో॥ కుల ఇహ ఖలు గోత్రో దైవతం గోత్రశత్రో-
ర్విహతిమిహ స రున్ధ్యాత్ కో ను వః సంశయోఽస్మిన్ ।
ఇతి సహసితవాదీ దేవ! గోవర్ధనాద్రిం
త్వరితముదముమూలో మూలతో బాలదోర్భ్యామ్ ॥ **63-3**

శ్లో॥ తదను గిరివరస్య ప్రోద్ధృతస్యాస్య తావత్
సికతిలమృదుదేశే దూరతో వారితాపే ।
పరికరపరిమిశ్రాన్ ధేనుగోపానధస్తా-
దుపనిదధదధత్థా హస్తపద్మేన శైలమ్ ॥ **63-4**

శ్లో॥ భవతి విధృతశైలే బాలికాభిర్వయస్యై-
రపి విహితవిలాసం కేలిలాపాదిలోలే ।

సవిధమిలితధేనూరేకహస్తేన కణ్డూ-
యతి సతి పశుపాలాస్తోషమైషన్త సర్వే ॥ 63-5

శ్లో॥ అతిమహాన్ గిరిరేష తు వామకే కరసరోరుహి తం ధరతే చిరమ్ ।
కిమిదమద్భుతమద్రిబలం న్వితి త్వదవలోకిభిరాకథి గోపకైః ॥ 63-6

శ్లో॥ అహహ ధార్ష్ట్యమముష్య వటోర్గిరిం వ్యథితబాహురసావవరోపయేత్ ।
ఇతి హరిస్త్వయి బద్ధవిగర్హణో దివససప్తకముగ్రమవర్షయత్ ॥ 63-7

శ్లో॥ అచలతి త్వయి దేవ! పదాత్పదం గలితసర్వజలే చ ఘనోత్కరే ।
అపహృతే మరుతా మరుతాం పతిస్త్వదభిశఙ్కితధీః సముపాద్రవత్ ॥ 63-8

శ్లో॥ శమముపేయుషి వర్షభరే తదా పశుపధేనుకులే చ వినిర్గతే ।
భువి విభో! సముపాహితభూధరః ప్రముదితైః పశుపైః పరిరేభిషే ॥ 63-9

శ్లో॥ ధరణిమేవ పురా ధృతవానసి క్షితిధరోద్ధరణే తవ కః శ్రమః ।
ఇతి నుతస్త్రిదశైః కమలాపతే! గురుపురాలయ! పాలయ మాం గదాత్॥ 10*

64 - దశకమ్ - గోవిన్దపట్టాభిషేకవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఆలోక్య శైలోద్ధరణాదిరూపం ప్రభావముచ్చైస్తవ గోపలోకాః ।
విశ్వేశ్వరం త్వామభిమత్య విశ్వే నన్దం భవజ్జాతకమన్వపృచ్ఛన్ ॥ 64-1

శ్లో॥ గర్గోదితో నిర్గదితో నిజాయ వర్గాయ తాతేన తవ ప్రభావః ।
పూర్వాధికస్త్వయ్యనురాగ ఏషామైధిష్ట తావద్ బహుమానభారః ॥ 64-2

శ్లో॥ తతోऽవమానోదితతత్త్వబోధః సురాధిరాజః సహ దివ్యగవ్యా ।
ఉపేత్య తుష్టావ స నష్టగర్వః స్పృష్ట్వా పదాబ్జం మణిమౌలినా తే ॥ 64-3

శ్లో॥ స్నేహస్నుతైస్త్వాం సురభిః పయోభిర్గోవిన్దనామాఙ్కితమభ్యషిఞ్చత్ ।
ఐరావతోపాహృతదివ్యగఙ్గాపాథోభిరిన్ద్రోऽపి చ జాతహర్షః ॥ 64-4

శ్లో॥ జగత్త్రయేశే త్వయి గోకులేశే తథాऽభిషిక్తే సతి గోపవాటః ।
నాకేऽపి వైకుణ్ఠపదేऽప్యలభ్యాం శ్రియం ప్రపేదే భవతః ప్రభావాత్ ॥ 64-5

శ్లో॥ కదాచిదన్తర్యమునం ప్రభాతే స్నాయన్ పితా వారుణపూరుషేణ ।
నీతస్తమానేతుమగాః పురీం త్వం తాం వారుణీం కారణమర్త్యరూపః ॥ 64-6

శ్లో॥ ససమ్భ్రమం తేన జలాధిపేన ప్రపూజితస్త్వం ప్రతిగృహ్య తాతమ్ ।
ఉపాగతస్తత్క్షణమాత్మగేహం పితాऽవదత్ తచ్చరితం నిజేభ్యః ॥ 64-7

శ్లో॥ హరిం వినిశ్చిత్య భవన్తమేతాన్ భవత్పదాలోకనబద్ధతృష్ణాన్ ।
నిరీక్ష్య విష్ణో! పరమం పదం తద్దురాపమన్యైస్త్వమదీదృశస్తాన్ ॥ 64-8

శ్లో॥ స్ఫురత్పరానన్దరసప్రవాహప్రపూర్ణకైవల్యమహాపయోధౌ ।
చిరం నిమగ్నాః ఖలు గోపసఙ్ఘాస్త్వయైవ భూమన్! పునరుద్ధృతాస్తే ॥ 64-9

శ్లో॥ కరబదరవదేవం దేవ! కుత్రావతారే
నిజపదమనవాప్యం దర్శితం భక్తిభాజామ్ ।
తదిహ పశుపరూపీ త్వం హి సాక్షాత్ పరాత్మా
పవనపురనివాసిన్! పాహి మామామయేభ్యః ॥ 64-10*

65 - దశకమ్ - గోపీసమాగమనవర్ణనమ్ (9)

శ్లో॥ గోపీజనాయ కథితం నియమావసానే
మారోత్సవం త్వమథ సాధయితుం ప్రవృత్తః ।
సాన్ద్రేణ చాన్ద్రమహసా శిశిరీకృతాశే
ప్రాపూరయో మురలికాం యమునావనాన్తే ॥ 65-1

శ్లో॥ సమ్మూర్ఛనాభిరుదితస్వరమణ్డలాభిః
సమ్మూర్ఛయన్తమఖిలం భువనాన్తరాలమ్ ।
త్వద్వేణునాదముపకర్ణ్య విభో! తరుణ్య-
స్తత్తాదృశం కమపి చిత్తవిమోహమాపుః ॥ 65-2

శ్లో॥ తా గేహకృత్యనిరతాస్తనయప్రసక్తాః
కాన్తోపసేవనపరాశ్చ సరోరుహాక్ష్యః ।
సర్వం విసృజ్య మురలీరవమోహితాస్తే
కాన్తారదేశమయి కాన్తతనో! సమేతాః ॥ 65-3

శ్లో॥ కాశ్చిన్నిజాఙ్గపరిభూషణమాదధానా
వేణుప్రణాదముపకర్ణ్య కృతార్ధభూషాః ।
త్వామాగతా నను తథైవ విభూషితాభ్య-
స్తా ఏవ సంరురుచిరే తవ లోచనాయ ॥ 65-4

శ్లో॥ హారం నితమ్బభువి కాచన ధారయన్తీ
కాఞ్చీం చ కణ్ఠభువి దేవ! సమాగతా త్వామ్ ।
హారిత్వమాత్మజఘనస్య ముకున్ద! తుభ్యం
వ్యక్తం బభాష ఇవ ముగ్ధముఖీ విశేషాత్ ॥ 65-5

శ్లో॥ కాచిత్ కుచే పునరసజ్జితకఞ్చులీకా
వ్యామోహతః పరవధూభిరలక్ష్యమాణా ।
త్వామాయయౌ నిరుపమప్రణయాతిభార-
రాజ్యాభిషేకవిధయే కలశీధరేవ ॥ 65-6

శ్లో॥ కాశ్చిద్ గృహాత్ కిల నిరేతుమపారయన్త్య-
స్త్వామేవ దేవ! హృదయే సుదృఢం విభావ్య ।
దేహం విధూయ పరచిత్సుఖరూపమేకం
త్వామావిశన్ పరమిమా నను ధన్యధన్యాః ॥ 65-7

శ్లో॥ జారాత్మనా న పరమాత్మతయా స్మరన్త్యో
నార్యో గతాః పరమహంసగతిం క్షణేన ।
తం త్వాం ప్రకాశపరమాత్మతనుం కథఞ్చి-
చ్చిత్తే వహన్నమృతమశ్రమమశ్నువీయ ॥ 65-8

శ్లో॥ అభ్యాగతాభిరభితో వ్రజసున్దరీభి-
ర్ముగ్ధస్మితార్ద్రవదనః కరుణావలోకీ ।
నిస్సీమకాన్తిజలధిస్త్వమవేక్ష్యమాణో
విశ్వైకహృద్య! హర మే పవనేశ! రోగాన్ ॥ 65-9*

66 - దశకమ్ - రాసక్రీడావర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఉపయాతానాం సుదృశాం కుసుమాయుధబాణపాతవివశానామ్ ।
అభివాఞ్ఛితం విధాతుం కృతమతిరపి తా జగాథ వామమివ ॥ 66-1

శ్లో॥ గగనగతం మునినివహం శ్రావయితుం జగిథ కులవధూధర్మమ్ ।
ధర్మ్యం ఖలు తే వచనం కర్మ తు నో నిర్మలస్య విశ్వాస్యమ్ ॥ 66-2

శ్లో॥ ఆకర్ణ్య తే ప్రతీపాం వాణీమేణీదృశః పరం దీనాః ।
మా మా కరుణాసిన్ధో! పరిత్యజేత్యతిచిరం విలేపుస్తాః ॥ 66-3

శ్లో॥ తాసాం రుదితైర్లపితైః కరుణాకులమానసో మురారే! త్వమ్ ।
తాభిః సమం ప్రవృత్తో యమునాపులినేషు కామమభిరన్తుమ్ ॥ 66-4

శ్లో॥ చన్ద్రకరస్యన్దలసత్సున్దరయమునాతటాన్తవీథీషు ।
గోపీజనోత్తరీయైరాపాదితసంస్తరో న్యషీదస్త్వమ్ ॥ 66-5

శ్లో॥ సుమధురనర్మాలపనైః కరసఙ్గ్రహణైశ్చ చుమ్బనోల్లాసైః ।
గాఢాలిఙ్గనసఙ్గైస్త్వమఙ్గనాలోకమాకులీచకృషే ॥ 66-6

శ్లో॥ వాసోహరణదినే యద్వాసోహరణం ప్రతిశ్రుతం తాసామ్ ।
తదపి విభో! రసవివశస్వాన్తానాం కాన్త! సుభ్రువామదధాః ॥ 66-7

శ్లో॥ కన్దలితఘర్మలేశం కున్దమృదుస్మేరవక్త్రపాథోజమ్ ।
నన్దసుత! త్వాం త్రిజగత్సున్దరముపగూహ్య నన్దితా బాలాః ॥ 66-8

శ్లో॥ విరహేష్వఙ్గారమయః శృఙ్గారమయశ్చ సఙ్గమే హి త్వమ్ ।
నితరామఙ్గారమయస్తత్ర పునః సఙ్గమేఽపి చిత్రమిదమ్ ॥ 66-9

శ్లో॥ రాధాతుఙ్గపయోధరసాధుపరీరమ్భలోలుపాత్మానమ్ ।
ఆరాధయే భవన్తం పవనపురాధీశ! శమయ సకలగదాన్ ॥ 66-10*

67 - దశకమ్ - భగవత్తిరోధానాదివర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ స్ఫురత్పరానన్దరసాత్మకేన త్వయా సమాసాదితభోగలీలాః ।
అసీమమానన్దభరం ప్రపన్నా మహాన్తమాపుర్మదమమ్బుజాక్ష్యః ॥ 67-1

శ్లో॥ నిలీయతేఽసౌ మయి మయ్యమాయం రమాపతిర్విశ్వమనోఽభిరామః ।
ఇతి స్మ సర్వాః కలితాభిమానా నిరీక్ష్య గోవిన్ద! తిరోహితోఽభూః ॥ 67-2

శ్లో॥ రాధాభిధాం తావదజాతగర్వామతిప్రియాం గోపవధూం మురారే! ।
భవానుపాదాయ గతో విదూరం తయా సహ స్వైరవిహారకారీ ॥ 67-3

శ్లో॥ తిరోహితేఽథ త్వయి జాతతాపాః సమం సమేతాః కమలాయతాక్ష్యః ।
వనే వనే త్వాం పరిమార్గయన్త్యో విషాదమాపుర్భగవన్నపారమ్ ॥ 67-4

శ్లో॥ హా చూత! హా చమ్పక! కర్ణికార! హా మల్లికే! మాలతి! బాలవల్ల్యః! ।
కిం వీక్షితో నో హృదయైకచోర ఇత్యాది తాస్త్వత్ప్రవణా విలేపుః ॥ 67-5

శ్లో॥ నిరీక్షితోఽయం సఖి! పఙ్కజాక్షః పురో మమేత్యాకులమాలపన్తీ ।
త్వాం భావనాచక్షుషి వీక్ష్య కాచిత్ తాపం సఖీనాం ద్విగుణీచకార ॥ 67-6

శ్లో॥ త్వదాత్మికాస్తా యమునాతటాన్తే తవానుచక్రుః కిల చేష్టితాని ।
విచిత్య భూయోఽపి తథైవ మానాత్ త్వయా విముక్తాం దదృశుశ్చ రాధామ్॥7

శ్లో॥ తతః సమం తా విపినే సమన్తాత్ తమోవతారావధి మార్గయన్త్యః ।
పునర్విమిశ్రా యమునాతటాన్తే భృశం విలేపుశ్చ జగుర్గుణాంస్తే॥ 67-8

శ్లో॥ తథా వ్యథాసఙ్కులమానసానాం వ్రజాఙ్గనానాం కరుణైకసిన్ధో! ।
జగత్త్రయీమోహనమోహనాత్మా త్వం ప్రాదురాసీరయి మన్దహాసీ ॥ **67-9**

శ్లో॥ సన్దిగ్ధసన్దర్శనమాత్మకాన్తం త్వాం వీక్ష్య తన్వ్యః సహసా తదానీమ్ ।
కిం కిం న చక్రుః ప్రమదాతిభారాత్ స త్వం గదాత్ పాలయ మారుతేశ! ॥ **10***

68 - దశకమ్ - గోపీనాం భగవత్సమాగమాదివర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ తవ విలోకనాద్గోపికాజనాః ప్రమదసఙ్కులాః పఙ్కజేక్షణ! ।
అమృతధారయా సంప్లుతా ఇవ స్తిమితతాం దధుస్త్వత్పురోగతాః ॥ **68-1**

శ్లో॥ తదను కాచన త్వత్కరామ్బుజం సపది గృహ్ణతీ నిర్విశఙ్కితమ్ ।
ఘనపయోధరే సన్నిధాయ సా పులకసంవృతా తస్థుషీ చిరమ్ ॥ **68-2**

శ్లో॥ తవ విభోఽపరా కోమలం భుజం నిజగలాన్తరే పర్యవేష్టయత్ ।
గలసముద్గతం ప్రాణమారుతం ప్రతినిరున్ధతీవాతిహర్షులా ॥ **68-3**

శ్లో॥ అపగతత్రపా కాఽపి కామినీ తవ ముఖామ్బుజాత్ పూగచర్వితమ్ ।
ప్రతిగృహయ్య తద్వక్త్రపఙ్కజే నిదధతీ గతా పూర్ణకామతామ్ ॥ **68-4**

శ్లో॥ వికరుణో వనే సంవిహాయ మామపగతోఽసి కా త్వామిహ స్పృశేత్ ।
ఇతి సరోషయా తావదేకయా సజలలోచనం వీక్షితో భవాన్ ॥ **68-5**

శ్లో॥ ఇతి ముదాఽఽకులైర్వల్లవీజనైః సమముపాగతో యామునే తటే ।
మృదుకుచామ్బరైః కల్పితాసనే ఘుసృణభాసురే పర్యశోభథాః ॥ **68-6**

శ్లో॥ కతివిధా కృపా కేఽపి సర్వతో ధృతదయోదయాః కేచిదాశ్రితే ।
కతిచిదీదృశా మాదృశేష్వపీత్యభిహితో భవాన్ వల్లవీజనైః ॥ **68-7**

శ్లో॥ అయి కుమారికా(ః!) నైవ శఙ్క్యతాం కఠినతా మయి ప్రేమకాతరే ।
మయి తు చేతసో వోఽనువృత్తయే కృతమిదం మయేత్యూచివాన్ భవాన్॥ **8**

శ్లో॥ అయి నిశమ్యతాం జీవవల్లభాః! ప్రియతమో జనో నేదృశో మమ ।
తదిహ రమ్యతాం రమ్యయామినీష్వనుపరోధమిత్యాలపో విభో! ॥ **68-9**

శ్లో॥ ఇతి గిరాఽధికం మోదమేదురైర్వ్రజవధూజనైః సాకమారమన్ ।
కలితకౌతుకో రాసఖేలనే గురుపురీపతే! పాహి మాం గదాత్ ॥ **68-10***

69 - దశకమ్ - రాసక్రీడావర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ కేశపాశధృతపిఞ్ఛికావితతిసఞ్చలన్మకరకుణ్డలం
హారజాలవనమాలికాలలితమఙ్గరాగఘనసౌరభమ్ ।
పీతచేలద్రుతకాఞ్చికాఞ్చితముదఞ్చదంశుమణినూపురం
రాసకేలిపరిభూషితం తవ హి రూపమీశ! కలయామహే ॥ **69-1**

శ్లో॥ తావదేవ కృతమణ్డనే కలితకఞ్చులీకకుచమణ్డలే
గణ్డలోలమణికుణ్డలే యువతిమణ్డలేఽథ పరిమణ్డలే ।
అన్తరా సకలసున్దరీయుగలమిన్దిరారమణ! సఞ్చరన్
మఞ్జులాం తదను రాసకేలిమయి కఞ్జనాభ! సముపాదధాః ॥ **69-2**

శ్లో॥ వాసుదేవ! తవ భాసమానమిహ రాసకేలిరససౌరభం
దూరతోఽపి ఖలు నారదాగదితమాకలయ్య కుతుకాకులా ।
వేషభూషణవిలాసపేశలవిలాసినీశతసమావృతా
నాకతో యుగపదాగతా వియతి వేగతోఽథ సురమణ్డలీ ॥ **69-3**

శ్లో॥ వేణునాదకృతతానదానకలగానరాగగతియోజనా-
లోభనీయమృదుపాదపాతకృతతాలమేలనమనోహరమ్ ।
పాణిసఙ్క్వణితకఙ్కణం చ ముహురంసలమ్బితకరామ్బుజం
శ్రోణిబిమ్బచలదమ్బరం భజత రాసకేలిరసడమ్బరమ్ ॥ **69-4**

శ్లో॥ శ్రద్ధయా విరచితానుగానకృతతారతారమధురస్వరే
నర్తనేఽథ లలితాఙ్గహారలులితాఙ్గహారమణిభూషణే ।
సమ్మదేన కృతపుష్పవర్షమలమున్మిషద్దివిషదాం కులం
చిన్మయే త్వయి నిలీయమానమివ సమ్ముమోహ సవధూకులమ్ ॥ **69-5**

శ్లో॥ స్విన్నసన్నతనువల్లరీ తదను కాఽపి నామ పశుపాఙ్గనా
కాన్తమంసమవలమ్బతే స్మ తవ తాన్తిభారముకులేక్షణా ।
కాచిదాచలితకున్తలా నవపటీరసారఘనసౌరభం
వఞ్చనేన తవ సఞ్చుచుమ్బ భుజమఞ్చితోరుపులకాఙ్కురా ॥ **69-6**

శ్లో॥ కాఽపి గణ్డభువి సన్నిధాయ నిజగణ్డమాకులితకుణ్డలం
పుణ్యపూరనిధిరన్వవాప తవ పూగచర్వితరసామృతమ్ ।
ఇన్దిరావిహృతిమన్దిరం భువనసున్దరం హి నటనాన్తరే
త్వామవాప్య దధురఙ్గనాః కిము న సమ్మదోన్మదదశాన్తరమ్ ॥ **69-7**

శ్లో॥ గానమీశ! విరతం క్రమేణ కిల వాద్యమేలనముపారతం
బ్రహ్మసమ్మదరసాకులాస్సదసి కేవలం ననృతురఙ్గనాః ।
నావిదన్నపి చ నీవికాం కిమపి కున్తలీమపి చ కఞ్చులీం
జ్యోతిషామపి కదమ్బకం దివి విలమ్బితం కిమపరం బ్రువే ॥ 69-8

శ్లో॥ మోదసీమ్ని భువనం విలాప్య విహృతిం సమాప్య చ తతో విభో!
కేలిసమ్మృదితనిర్మలాఙ్గనవఘర్మలేశసుభగాత్మనామ్ ।
మన్మథాసహనచేతసాం పశుపయోషితాం సుకృతచోదిత-
స్తావదాకలితమూర్తిరాదధిథ మారవీరపరమోత్సవాన్ ॥ 69-9

శ్లో॥ కేలిభేదపరిలోలితాభిరతిలాలితాభిరబలాలిభిః
స్వైరమీశ! నను సూరజాపయసి చారునామ విహృతిం వ్యధాః ।
కాననేఽపి చ విసారిశీతలకిశోరమారుతమనోహరే
సూనసౌరభమయే విలేసిథ విలాసినీశతవిమోహనమ్ ॥ 69-10

శ్లో॥ కామినీరితి హి యామినీషు ఖలు కామనీయకనిధే! భవాన్
పూర్ణసమ్మదరసార్ణవం కమపి యోగిగమ్యమనుభావయన్ ।
బ్రహ్మశఙ్కరముఖానపీహ పశుపాఙ్గనాసు బహుమానయన్
భక్తలోకగమనీయరూప! కమనీయ! కృష్ణ! పరిపాహి మామ్॥ 69-11*

70 - దశకమ్ - సుదర్శనశాపమోక్షవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఇతి త్వయి రసాకులం రమితవల్లభే వల్లవాః
కదాఽపి పురమమ్బికాకమితురమ్బికాకాననే ।
సమేత్య భవతా సమం నిశి నిషేవ్య దివ్యోత్సవం
సుఖం సుషుపురగ్రసీద్ వ్రజపముగ్రనాగస్తదా ॥ 70-1

శ్లో॥ సమున్ముఖమథోల్ముకైరభిహతేఽపి తస్మిన్ బలా-
దముఞ్చతి భవత్పదే న్యపతి పాహి పాహీతి తైః ।
తదా ఖలు పదా భవాన్ సముపగమ్య పస్పర్శ తం
బభౌ స చ నిజాం తనుం సముపసాద్య వైద్యాధరీమ్ ॥ 70-2

శ్లో॥ సుదర్శనధర! ప్రభో! నను సుదర్శనాఖ్యోఽస్మ్యహం
మునీన్ క్వచిదపాహసం త ఇహ మాం వ్యధుర్వాహసమ్ ।
భవత్పదసమర్పణాదమలతాం గతోఽస్మీత్యసౌ
స్తువన్ నిజపదం యయౌ వ్రజపదం చ గోపా ముదా ॥ 70-3

శ్లో॥ కదాఽపి ఖలు సీరిణా విహరతి త్వయి స్త్రీజనై-
ర్జహార ధనదానుగస్స కిల శఙ్ఖచూడోఽబలాః ।
అతిద్రుతమనుద్రుతస్తమథ ముక్తనారీజనం
రురోజిథ శిరోమణిం హలభృతే చ తస్యాదదాః ॥ **70-4**

శ్లో॥ దినేషు చ సుహృజ్జనైస్సహ వనేషు లీలాపరం
మనోభవమనోహరం రసితవేణునాదామృతమ్ ।
భవన్తమమరీదృశామమృతపారణాదాయినం
విచిన్త్య కిము నాలపన్ విరహతాపితా గోపికాః ॥ **70-5**

శ్లో॥ భోజరాజభృతకస్త్వథ కశ్చిత్ కష్టదుష్టపథదృష్టిరరిష్టః ।
నిష్ఠురాకృతిరపష్ఠునినాదస్తిష్ఠతే స్మ భవతే వృషరూపీ ॥ **70-6**

శ్లో॥ శాక్వరోఽథ జగతీధృతిహారీ మూర్తిమేష బృహతీం ప్రదధానః ।
పఙ్క్తిమాశు పరిఘూర్ణ్య పశూనాం ఛన్దసాం నిధిమవాప భవన్తమ్ ॥ **70-7**

శ్లో॥ తుఙ్గశృఙ్గముఖమాశ్వభియన్తం సఙ్గృహయ్య రభసాదభియం తమ్ ।
భద్రరూపమపి దైత్యమభద్రం మర్దయన్నమదయః సురలోకమ్ ॥ **70-8**

శ్లో॥ చిత్రమద్య భగవన్! వృషఘాతాత్ సుస్థిరాఽజని వృషస్థితిరుర్వ్యామ్ ।
వర్ధతే చ వృషచేతసి భూయాన్మోద ఇత్యభినుతోఽసి సురైస్త్వమ్ ॥ **70-9**

శ్లో॥ ఔక్షకాణి పరిధావత దూరం వీక్ష్యతామయమిహోక్షవిభేదీ ।
ఇత్థమాత్తహసితైస్సహ గోపైర్గేహగస్త్వమవ వాతపురేశ! ॥ **70-10***

71 - దశకమ్ - కేశివధవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ యత్నేషు సర్వేష్వపి నావకేశీ కేశీ స భోజేశితురిష్టబన్ధుః ।
త్వం సిన్ధుజావాప్య ఇతీవ మత్వా సమ్ప్రాప్తవాన్ సిన్ధుజవాజిరూపః ॥ **70-1**

శ్లో॥ గన్ధర్వతామేష గతోఽపి రూక్షైర్నాదైః సముద్వేజితసర్వలోకః ।
భవద్విలోకావధి గోపవాటీం ప్రమర్ద్య పాపః పునరాపతత్ త్వామ్ ॥ **71-2**

శ్లో॥ తార్క్ష్యార్పితాఙ్ఘ్రేస్తవ తార్క్ష్య ఏష చిక్షేప వక్షోభువి నామ పాదమ్ ।
భృగోః పదాఘాతకథాం నిశమ్య స్వేనాపి శక్యం తదితీవ మోహాత్ ॥ **71-3**

శ్లో॥ ప్రవఞ్చయన్నస్య ఖురాఞ్చలం ద్రాగముఞ్చ చిక్షేపిథ దూరదూరమ్ ।
సమ్మూర్ఛితోఽపి హ్యతిమూర్ఛితేన క్రోధోష్మణా ఖాదితుమాద్రుతస్త్వామ్ ॥ **4**

శ్లో॥ త్వం వాహదణ్డే కృతధీశ్చ వాహోదణ్డం న్యధాస్తస్య ముఖే తదానీమ్ ।
తద్వృద్ధిరుద్ధశ్వసనో గతాసుః సప్తీభవన్నప్యయమైక్యమాగాత్ ॥ 71-5

శ్లో॥ అలమ్భమాత్రేణ పశోః సురాణాం ప్రసాదకే నూత్న ఇవాశ్వమేధే ।
కృతే త్వయా హర్షవశాత్ సురేన్ద్రాస్త్వాం తుష్టువుః కేశవనామధేయమ్ ॥ 71-6

శ్లో॥ కంసాయ తే శౌరిసుతత్వముక్త్వా తం తద్వధోత్కం ప్రతిరుధ్య వాచా ।
ప్రాప్తేన కేశిక్షపణావసానే శ్రీనారదేన త్వమభిష్టుతోఽభూః ॥ 71-7

శ్లో॥ కదాఽపి గోపైస్సహ కాననాన్తే నిలాయనక్రీడనలోలుపం త్వామ్ ।
మయాత్మజః ప్రాప దురన్తమాయో వ్యోమాభిధో వ్యోమచరోపరోధీ ॥ 71-8

శ్లో॥ స చోరపాలాయితవల్లవేషు చోరాయితో గోపశిశూన్ పశూంశ్చ ।
గుహాసు కృత్వా పిదధే శిలాభిస్త్వయా చ బుద్ధ్వా పరిమర్దితోఽభూత్ ॥ 71-9

శ్లో॥ ఏవంవిధైశ్చాద్భుతకేలిభేదైరానన్దమూర్ఛామతులాం వ్రజస్య ।
పదే పదే నూతనయన్నసీమాం పరాత్మరూపిన్! పవనేశ! పాయాః ॥ 71-10*

72 - దశకమ్ - అక్రూరస్య గోకులయాత్రావర్ణనమ్ (12)

శ్లో॥ కంసోఽథ నారదగిరా వ్రజవాసినం త్వా-
మాకర్ణ్య దీర్ణహృదయస్స హి గాన్దినేయమ్ ।
ఆహూయ కార్ముకమఖచ్ఛలతో భవన్త-
మానేతుమేనమహినోదహినాథశాయిన్! ॥ 72-1

శ్లో॥ అక్రూర ఏష భవదఙ్ఘ్రిపరశ్చిరాయ
త్వద్దర్శనాక్షమమనాః క్షితిపాలభీత్యా ।
తస్యాజ్ఞయైవ పునరీక్షితుముద్యతస్త్వా-
మానన్దభారమతిభూరితరం బభార ॥ 72-2

శ్లో॥ సోఽయం రథేన సుకృతీ భవతో నివాసం
గచ్ఛన్ మనోరథగణాంస్త్వయి ధార్యమాణాన్ ।
ఆస్వాదయన్ ముహురపాయభయేన దైవం
సమ్ప్రార్థయన్ పథి న కిఞ్చిదపి వ్యజానాత్ ॥ 72-3

శ్లో॥ ద్రక్ష్యామి వేదశతగీతగతిం పుమాంసం
స్ప్రక్ష్యామి కింస్విదపి నామ పరిష్వజేయమ్ ।
కిం వక్ష్యతే స ఖలు మాం క్వను వీక్షితః స్యా-
దిత్థం నినాయ స భవన్మయమేవ మార్గమ్ ॥ 72-4

శ్లో॥ భూయః క్రమాదభివిశన్ భవదఙ్ఘ్రిపూతం
బృన్దావనం హరవిరిఞ్చసురాభివన్ద్యమ్ ।
ఆనన్దమగ్న ఇవ లగ్న ఇవ ప్రమోహే
కిం కిం దశాన్తరమవాప న పఙ్కజాక్ష! ॥ 72-5

శ్లో॥ పశ్యన్నవన్దత భవద్విహృతిస్థలాని
పాంసుష్వవేష్టత భవచ్చరణాఙ్కితేషు ।
కిం బ్రూమహే బహుజనా హి తదాఽపి జాతా
ఏవం తు భక్తితరలా విరలాః పరాత్మన్! ॥ 72-6

శ్లో॥ సాయం స గోపభవనాని భవచ్చరిత్ర-
గీతామృతప్రసృతకర్ణరసాయనాని ।
పశ్యన్ ప్రమోదసరితేవ కిలోహ్యమానో
గచ్ఛన్ భవద్భవనసన్నిధిమన్వయాసీత్ ॥ 72-7

శ్లో॥ తావద్దదర్శ పశుదోహవిలోకలోలం
భక్తోత్తమాగతిమివ ప్రతిపాలయన్తమ్ ।
భూమన్! భవన్తమయమగ్రజవన్తమన్త-
ర్బ్రహ్మానుభూతిరససిన్ధుమివోద్వమన్తమ్ ॥ 72-8

శ్లో॥ సాయన్తనాప్లవవిశేషవివిక్తగాత్రౌ
ద్వౌ పీతనీలరుచిరామ్బరలోభనీయౌ ।
నాతిప్రపఞ్చధృతభూషణచారువేషౌ
మన్దస్మితార్ద్రవదనౌ స యువాం దదర్శ ॥ 72-9

శ్లో॥ దూరాద్రథాత్ సమవరుహ్య నమన్తమేన-
ముత్థాప్య భక్తకులమౌలిమథోపగూహన్ ।
హర్షాన్మితాక్షరగిరా కుశలానుయోగీ
పాణిం ప్రగృహ్య సబలోఽథ గృహం నినేథ ॥ 72-10

శ్లో॥ నన్దేన సాకమమితాదరమర్చయిత్వా
తం యాదవం తదుదితాం నిశమయ్య వార్తామ్ ।
గోపేషు భూపతినిదేశకథాం నివేద్య
నానాకథాభిరిహ తేన నిశామనైషీః ॥ 72-11

శ్లో॥ చన్ద్రాగృహే కిముత చన్ద్రభగాగృహే ను
రాధాగృహే ను భవనే కిము మైత్రవిన్దే ।
ధూర్తో విలమ్బత ఇతి ప్రమదాభిరుచ్చై-
రాశఙ్కితో నిశి మరుత్పురనాథ! పాయాః ॥ **72-12***

73 - దశకమ్ - భగవతో మథురాప్రస్థానవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ నిశమయ్య తవాథ యానవార్తాం భృశమార్తాః పశుపాలబాలికాస్తాః ।
కిమిదం కిమిదం కథం న్వితీమాః సమవేతాః పరిదేవితాన్యకుర్వన్ ॥ **73-1**

శ్లో॥ కరుణానిధిరేష నన్దసూనుః కథమస్మాన్విసృజేదనన్యనాథాః ।
బత నః కిము దైవమేవమాసీదితి తాస్త్వద్గతమానసా విలేపుః ॥ **73-2**

శ్లో॥ చరమప్రహరే ప్రతిష్ఠమానః సహ పిత్రా నిజమిత్రమణ్డలైశ్చ ।
పరితాపభరం నితమ్బినీనాం శమయిష్యన్ వ్యముచస్సఖాయమేకమ్ ॥ **73-3**

శ్లో॥ అచిరాదుపయామి సన్నిధిం వో భవితా సాధు మయైవ సఙ్గమశ్రీః ।
అమృతామ్బునిధౌ నిమజ్జయిష్యే ద్రుతమిత్యాశ్వసితా వధూరకార్షీః ॥ **73-4**

శ్లో॥ సవిషాదభరం సయాచ్ఞముచ్చైరతిదూరం వనితాభిరీక్ష్యమాణః ।
మృదు తద్దిశి పాతయన్నపాఙ్గాన్ సబలోఽక్రూరరథేన నిర్గతోఽభూః ॥**73-5**

శ్లో॥ అనసా బహులేన వల్లవానాం మనసా చానుగతోఽథ వల్లభానామ్ ।
వనమార్తమృగం విషణ్ణవృక్షం సమతీతో యమునాతటీమయాసీః ॥ **73-6**

శ్లో॥ నియమాయ నిమజ్య వారిణి త్వామభివీక్ష్యాథ రథేఽపి గాన్దినేయః ।
వివశోఽజని కిన్విదం విభోస్తే నను చిత్రం త్వవలోకనం సమన్తాత్ ॥**73-7**

శ్లో॥ పునరేష నిమజ్య పుణ్యశాలీ పురుషం త్వాం పరమం భుజఙ్గభోగే ।
అరికమ్బుగదామ్బుజైః స్ఫురన్తం సురసిద్ధౌఘపరీతమాలులోకే ॥ **73-8**

శ్లో॥ స తదా పరమాత్మసౌఖ్యసిన్ధౌ వినిమగ్నః ప్రణువన్ ప్రకారభేదైః ।
అవిలోక్య పునశ్చ హర్షసిన్ధోరనువృత్త్యా పులకావృతో యయౌ త్వామ్ ॥**73-9**

శ్లో॥ కిము శీతలిమా మహాన్ జలే యత్ పులకోఽసావితి చోదితేన తేన ।
అతిహర్షనిరుత్తరేణ సార్ధం రథవాసీ పవనేశ! పాహి మాం త్వమ్ ॥ **73-10***

74 - దశకమ్ - భగవతో మథురాపురిప్రవేశవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ సమ్ప్రాప్తో మథురాం దినార్ధవిగమే తత్రాన్తరస్మిన్ వస-
న్నారామే విహితాశనస్సఖిజనైర్యాతః పురీమీక్షితుమ్ ।

ప్రాపో రాజపథం చిరశ్రుతిధృతవ్యాలోకకౌతూహల-
స్త్రీపుంసోద్యదగణ్యపుణ్యనిగలైరాకృష్యమాణో ను కిమ్ ॥ **74-1**

శ్లో॥ *త్వత్పాదద్యుతివత్సరాగసుభగాస్త్వన్మూర్తివద్యోషితః*
సమ్ప్రాప్తా విలసత్పయోధరరుచో లోలా భవద్దృష్టివత్ ।
హారిణ్యస్త్వదురఃస్థలీవదయి తే మన్దస్మితప్రౌఢివ-
న్నైర్మల్యోల్లసితాః కచౌఘరుచివద్రాజత్కలాపాశ్రితాః ॥ **74-2**

శ్లో॥ తాసామాకలయన్నపాఙ్గవలనైర్మోదం ప్రహర్షాద్భుత-
వ్యాలోలేషు జనేషు తత్ర రజకం కఞ్చిత్ పటీం ప్రార్థయన్ ।
కస్తే దాస్యతి రాజకీయవసనం యాహీతి తేనోదితః
సద్యస్తస్య కరేణ శీర్షమహృథాస్సోఽప్యాప పుణ్యాం గతిమ్ ॥ **74-3**

శ్లో॥ భూయో వాయకమేకమాయతమతిం తోషేణ వేషోచితం
దాశ్వాంసం స్వపదం నినేథ సుకృతం కో వేద జీవాత్మనామ్ ।
మాలాభిః స్తబకైః స్తవైరపి పునర్మాలాకృతా మానితో
భక్తిం తేన వృతాం దిదేశిథ పరాం లక్ష్మీం చ లక్ష్మీపతే! ॥ **74-4**

శ్లో॥ కుబ్జామబ్జవిలోచనాం పథి పునర్దృష్ట్వాఽఙ్గరాగే తయా
దత్తే సాధు కిలాఙ్గరాగమదదాస్తస్యా మహాన్తం హృది ।
చిత్తస్థామృజుతామథ ప్రథయితుం గాత్రేఽపి తస్యాః స్ఫుటం
గృహ్ణన్ మఞ్జు కరేణ తాముదనయస్తావజ్జగత్సున్దరీమ్ ॥ **74-5**

శ్లో॥ తావన్నిశ్చితవైభవాస్తవ విభో! నాత్యన్తపాపా జనా
యత్కిఞ్చిద్దదతే స్మ శక్త్యనుగుణం తామ్బూలమాల్యాదికమ్ ।
గృహ్ణానః కుసుమాది కిఞ్చన తదా మార్గే నిబద్ధాఞ్జలి-
ర్నాతిష్ఠం బత హా యతోఽద్య విపులామార్తిం వ్రజామి ప్రభో! ॥ **74-6**

శ్లో॥ *ఏష్యామీతి విముక్తయాఽపి భగవన్నాలేపదాత్ర్యా తయా*
దూరాత్ కాతరయా నిరీక్షితగతిస్త్వం ప్రావిశో గోపురమ్ ।
ఆఘోషానుమితత్వదాగమమహాహర్షోల్లలద్దేవకీ-
వక్షోజప్రగలత్పయోరసమిషాత్ త్వత్కీర్తిరన్తర్గతా ॥ **74-7**

శ్లో॥ ఆవిష్టో నగరీం మహోత్సవవతీం కోదణ్డశాలాం వ్రజన్
మాధుర్యేణ ను తేజసా ను పురుషైర్దూరేణ దత్తాన్తరః ।
స్రగ్భిర్భూషితమర్చితం వరధనుర్మా మేతి వాదాత్ పురః
ప్రాగృహ్ణాస్సమరోపయః కిల సమాక్రాక్షీరభాఙ్క్షీరపి ॥ **74-8**

శ్లో॥ శ్వః కంసక్షపణోత్సవస్య పురతః ప్రారమ్భతూర్యోపమ-
శ్చాపధ్వంసమహాధ్వనిస్తవ విభో! దేవానరోమాఞ్చయత్ ।
కంసస్యాపి చ వేపథుస్తదుదితః కోదణ్డఖణ్డద్వయీ-
చణ్డాభ్యాహతరక్షిపూరుషరవైరుత్కూలితో౽భూత్త్వయా ॥ **74-9**

శ్లో॥ శిష్టైర్దుష్టజనైశ్చ దృష్టమహిమా ప్రీత్యా చ భీత్యా తతః
సమ్పశ్యన్ పురసమ్పదం ప్రవిచరన్ సాయం గతో వాటికామ్ ।
శ్రీదామ్నా సహ రాధికావిరహజం ఖేదం వదన్ ప్రస్వప-
న్నానన్దన్నవతారకార్యఘటనాద్వాతేశ! సంరక్ష మామ్ ॥ **74-10***

75 - దశకమ్ - కంసవధవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ప్రాతస్సన్త్రస్తభోజక్షితిపతివచసా ప్రస్తుతే మల్లతూర్యే
సఙ్ఘే రాజ్ఞాం చ మఞ్చానభియయుషి గతే నన్దగోపే౽పి హర్మ్యమ్ ।
కంసే సౌధాధిరూఢే త్వమపి సహబలస్సానుగశ్చారువేషో
రఙ్గద్వారం గతో౽భూః కుపితకువలయాపీడనాగావలీఢమ్ ॥ **75-1**

శ్లో॥ పాపిష్ఠాపేహి మార్గాద్ద్రుతమితి వచసా నిష్ఠురక్రుద్ధబుద్ధే-
రమ్బష్ఠస్య ప్రణోదాదధికజవజుషా హస్తినా గృహ్యమాణః ।
కేలీముక్తో౽థ గోపీకుచకలశచిరస్పర్ధినం కుమ్భమస్య
వ్యాహత్యాలీయథాస్త్వం చరణభువి పునర్నిర్గతో వల్గుహాసీ ॥ **75-2**

శ్లో॥ హస్తప్రాప్యో౽ప్యగమ్యో ఝటితి మునిజనస్యేవ ధావన్ గజేన్ద్రం
క్రీడన్నాపత్య భూమౌ పునరభిపతతస్తస్య దన్తం సజీవమ్ ।
మూలాదున్మూల్య తన్మూలగమహితమహామౌక్తికాన్యాత్మమిత్రే
ప్రాదాస్త్వం హారమేభిర్లలితవిరచితం రాధికాయై దిశేతి ॥ **75-3**

శ్లో॥ గృహ్ణానం దన్తమంసే యుతమథ హలినా రఙ్గమఙ్గావిశన్తం
త్వాం మఙ్గల్యాఙ్గభఙ్గీరభసహృతమనోలోచనా వీక్ష్య లోకాః ।
హంహో ధన్యో ను నన్దో నహి నహి పశుపాలాఙ్గనా నో యశోదా
నో నో ధన్యేక్షణాః స్మస్త్రిజగతి వయమేవేతి సర్వే శశంసుః ॥ **75-4**

శ్లో॥ పూర్ణం బ్రహ్మైవ సాక్షాన్నిరవధిపరమానన్దసాన్ద్రప్రకాశం
గోపేషు త్వం వ్యలాసీర్న ఖలు బహుజనైస్తావదావేదితో౽భూః ।
దృష్ట్వా౽థ త్వాం తదేదంప్రథమముపగతే పుణ్యకాలే జనౌఘాః
పూర్ణానన్దా విపాపాస్సరసమభిజగుస్త్వత్కృతాని స్మృతాని ॥ **75-5**

శ్లో॥ చాణూరో మల్లవీరస్తదను నృపగిరా ముష్టికో ముష్టిశాలీ
త్వాం రామం చాభిపేదే ఝటఝటితి మిథో ముష్టిపాతాతిరూక్షమ్ ।
ఉత్పాతాపాతనాకర్షణవివిధరణాన్యాసతాం తత్ర చిత్రం
మృత్యోః ప్రాగేవ మల్లప్రభురగమదయం భూరిశో బన్ధమోక్షాన్ ॥ **75-6**

శ్లో॥ హా ధిక్ కష్టం కుమారౌ సులలితవపుషౌ మల్లవీరౌ కఠోరౌ
న ద్రక్ష్యామో వ్రజామస్త్వరితమితి జనే భాషమాణే తదానీమ్ ।
చాణూరం తం కరోద్భ్రామణవిగలదసుం పోథయామాసిథోర్వ్యాం
పిష్టోఽభూన్ముష్టికోఽపి ద్రుతమథ హలినా నష్టశిష్టైర్దధావే ॥ **75-7**

శ్లో॥ కంసః సంవార్య తూర్యం ఖలమతిరవిదన్ కార్యమార్యాన్ పితౄంస్తా-
నాహన్తుం వ్యాప్తమూర్తేస్తవ చ సమశిషద్దూరముత్సారణాయ ।
రుష్టో దుష్టోక్తిభిస్త్వం గరుడ ఇవ గిరిం మఞ్చమఞ్చన్నుదఞ్చ-
త్ఖడ్గవ్యావల్గదుస్సఙ్గ్రహమపి చ హఠాత్ ప్రాగ్రహీరౌగ్రసేనిమ్ ॥ **75-8**

శ్లో॥ సద్యో నిష్పిష్టసన్ధిం భువి నరపతిమాపాత్య తస్యోపరిష్టాత్
త్వయ్యాపాత్యే తదైవ త్వదుపరి పతితా నాకినాం పుష్పవృష్టిః ।
కిం కిం బ్రూమస్తదానీం సతతమపి భియా త్వద్గతాత్మా స భేజే
సాయుజ్యం త్వద్వధోత్థా పరమ! పరమియం వాసనా కాలనేమేః ॥ **75-9**

శ్లో॥ తద్భ్రాతౄనష్ట పిష్ట్వా ద్రుతమథ పితరౌ సన్నమన్నుగ్రసేనం
కృత్వా రాజానముచ్చైర్యదుకులమఖిలం మోదయన్ కామదానైః ।
భక్తానాముత్తమం చోద్ధవమమరగురోరాప్తనీతిం సఖాయం
లబ్ధ్వా తుష్టో నగర్యాం పవనపురపతే! రున్ధి మే సర్వరోగాన్ ॥ **75-10***

76 - దశకమ్ - ఉద్ధవదూత్యవర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ గత్వా సాన్దీపనిమథ చతుష్షష్టిమాత్రైరహోభిః
సర్వజ్ఞస్త్వం సహ ముసలినా సర్వవిద్యా గృహీత్వా ।
పుత్రం నష్టం యమనిలయనాదాహృతం దక్షిణార్థం
దత్త్వా తస్మై నిజపురమగా నాదయన్ పాఞ్చజన్యమ్ ॥ **76-1**

శ్లో॥ స్మృత్వా స్మృత్వా పశుపసుదృశః ప్రేమభారప్రణున్నాః
కారుణ్యేన త్వమపి వివశః ప్రాహిణోరుద్ధవం తమ్ ।
కిఞ్చాముష్మై పరమసుహృదే భక్తవర్యాయ తాసాం
భక్త్యుద్రేకం సకలభువనే దుర్లభం దర్శయిష్యన్ ॥ **76-2**

శ్లో॥ త్వన్మాహాత్మ్యప్రథిమపిశునం గోకులం ప్రాప్య సాయం
త్వద్వార్తాభిర్బహు స రమయామాస నన్దం యశోదామ్ ।
ప్రాతర్దృష్ట్వా మణిమయరథం శఙ్కితాః పఙ్కజాక్ష్యః
శ్రుత్వా ప్రాప్తం భవదనుచరం త్యక్తకార్యాస్సమీయుః ॥ 76-3

శ్లో॥ దృష్ట్వా చైనం త్వదుపమ-లసద్వేషభూషాభిరామం
స్మృత్వా స్మృత్వా తవ విలసితాన్యుచ్చకైస్తాని తాని ।
రుద్ధాలాపాః కథమపి పునర్గద్గదాం వాచమూచుః
సౌజన్యాదీన్ నిజపరభిదామప్యలం విస్మరన్త్యః ॥ 76-4

శ్లో॥ శ్రీమన్! కిం త్వం పితృజనకృతే ప్రేషితో నిర్దయేన
క్వాసౌ కాన్తో నగరసుదృశాం హా! హరే! నాథ! పాయాః ।
ఆశ్లేషాణామమృతవపుషో హన్త! తే చుమ్బనానా-
మున్మాదానాం కుహకవచసాం విస్మరేత్ కాన్త! కా వా ॥ 76-5

శ్లో॥ రాసక్రీడాలులితలలితం విశ్లథత్కేశపాశం
మన్దోద్భిన్నశ్రమజలకణం లోభనీయం త్వదఙ్గమ్ ।
కారుణ్యాబ్ధే! సకృదపి సమాలిఙ్గితుం దర్శయేతి
ప్రేమోన్మాదాద్భువనమదన! త్వత్ప్రియాస్త్వాం విలేపుః ॥ 76-6

శ్లో॥ ఏవం ప్రాయైర్వివశవచనైరాకులా గోపికాస్తా-
స్త్వత్ సన్దేశైః ప్రకృతిమనయత్ సోఽథ విజ్ఞానగర్భైః ।
భూయస్తాభిర్ముదితమతిభిస్త్వన్మయీభిర్వధూభి-
స్తత్తద్వార్తాసరసమనయత్ కానిచిద్వాసరాణి ॥ 76-7

శ్లో॥ త్వత్ప్రోద్గానైస్సహితమనిశం సర్వతో గేహకృత్యం
త్వద్వార్తైవ ప్రసరతి మిథస్సైవ చోత్స్వాపలాపాః ।
చేష్టాః ప్రాయస్త్వదనుకృతయస్త్వన్మయం సర్వమేవం
దృష్ట్వా తత్ర వ్యముహదధికం విస్మయాదుద్ధవోఽయమ్ ॥ 76-8

శ్లో॥ రాధాయా మే ప్రియతమమిదం మత్ప్రియైవం బ్రవీతి
త్వం కిం మౌనం కలయసి సఖే! మానినీ మత్ప్రియేవ ।
ఇత్యాద్యేవ ప్రవదతి సఖి! త్వత్ప్రియో నిర్జనే మా-
మిత్థంవాదైరరమయదయం త్వత్ప్రియాముత్పలాక్షీమ్ ॥ 76-9

శ్లో॥ ఏష్యామి ద్రాగనుపగమనం కేవలం కార్యభారా-
ద్విశ్లేషేఽపి స్మరణదృఢతాసమ్భవాన్మాస్తు ఖేదః ।
బ్రహ్మానన్దే మిలతి న చిరాత్ సఙ్గమో వా వియోగ-
స్తుల్యో వః స్యాదితి తవ గిరా సోఽకరోన్నిర్వ్యథాస్తాః ॥ **76-10**

శ్లో॥ ఏవం భక్తిస్సకలభువనే నేక్షితా న శ్రుతా వా
కిం శాస్త్రౌఘైః కిమిహ తపసా గోపికాభ్యో నమోఽస్తు ।
ఇత్యానన్దాకులముపగతం గోకులాదుద్ధవం తం
దృష్ట్వా హృష్టో గురుపురపతే! పాహి మామామయౌఘాత్ ॥ **76-11***

77 - దశకమ్ - జరాసన్ధాదియుద్ధవర్ణనమ్ (12)

శ్లో॥ సైరన్ధ్ర్యాస్తదను చిరం స్మరాతురాయా-
యాతోఽభూస్సులలితముద్ధవేన సార్ధమ్ ।
ఆవాసం త్వదుపగమోత్సవం సదైవ
ధ్యాయన్త్యాః ప్రతిదినవాససజ్జికాయాః ॥ **77-1**

శ్లో॥ ఉపగతే త్వయి పూర్ణమనోరథాం ప్రమదసమ్భ్రమకమ్ప్రపయోధరామ్ ।
వివిధమాననమాదధతీం ముదా రహసి తాం రమయాఞ్చకృషే సుఖమ్ ॥ **2**

శ్లో॥ పృష్టా వరం పునరసావవృణోద్వరాకీ
భూయస్త్వయా సురతమేవ నిశాన్తరేషు ।
సాయుజ్యమస్త్వితి వదేద్బుధ ఏవ కామం
సామీప్యమస్త్వనిశమిత్యపి నాబ్రవీత్ కిమ్ ॥ **77-3**

శ్లో॥ తతో భవాన్ దేవ! నిశాసు కాసుచిన్మృగీదృశం తాం నిభృతం వినోదయన్ ।
అదాదుపశ్లోక ఇతి శ్రుతం సుతం స నారదాత్ సాత్త్వతతన్త్రవిద్బభౌ ॥ **4**

శ్లో॥ అక్రూరమన్దిరమితోఽథ బలోద్ధవాభ్యా-
మభ్యర్చితో బహు నుతో ముదితేన తేన ।
ఏనం విసృజ్య విపినాగతపాణ్డవేయ-
వృత్తం వివేదిథ తథా ధృతరాష్ట్రచేష్టామ్ ॥ **77-5**

శ్లో॥ విఘాతాజ్జామాతుః పరమసుహృదో భోజనృపతే-
ర్జరాసన్ధే రున్ధత్యనవధిరుషాన్ధేఽథ మథురామ్ ।
రథాద్యైర్ద్యోర్లబ్ధైః కతిపయబలస్త్వం బలయుత-
స్త్రయోవింశత్యక్షౌహిణి తదుపనీతం సమహృథాః ॥ **77-6**

శ్లో॥ బద్ధం బలాదథ బలేన బలోత్తరం త్వం
భూయో బలోద్యమరసేన ముమోచిథైనమ్ ।
నిశ్శేషదిగ్జయసమాహృతవిశ్వసైన్యాత్
కోఽన్యస్తతో హి బలపౌరుషవాంస్తదానీమ్ ॥ 77-7

శ్లో॥ భగ్నస్స లగ్నహృదయోఽపి నృపైః ప్రణున్నో
యుద్ధం త్వయా వ్యధిత షోడశకృత్వ ఏవమ్ ।
అక్షౌహిణీశ్శివ శివాస్య జఘన్థ విష్ణో!
సమ్భూయ సైకనవతిత్రిశతం తదానీమ్ ॥ 77-8

శ్లో॥ అష్టాదశేఽస్య సమరే సముపేయుషి త్వం
దృష్ట్వా పురోఽథ యవనం యవనత్రికోట్యా ।
త్వష్ట్రా విధాప్య పురమాశు పయోధిమధ్యే
తత్రాఽథ యోగబలతః స్వజనాననైషీః ॥ 77-9

శ్లో॥ పద్భ్యాం త్వం పద్మమాలీ చకిత ఇవ పురాన్నిర్గతో ధావమానో
మ్లేచ్ఛేశేనానుయాతో వధసుకృతవిహీనేన శైలే న్యలైషీః ।
సుప్తేనాఙ్ఘ్ర్యాహతేన ద్రుతమథ ముచుకున్దేన భస్మీకృతేఽస్మిన్
భూపాయాస్మై గుహాన్తే సులలితవపుషా తస్థిషే భక్తిభాజే ॥ 77-10

శ్లో॥ ఐక్ష్వాకోఽహం విరక్తోఽస్మ్యఖిలనృపసుఖే త్వత్ప్రసాదైకకాఙ్క్షీ
హా దేవేతి స్తువన్తం వరవితతిషు తం నిఃస్పృహం వీక్ష్య హృష్యన్ ।
ముక్తేస్తుల్యాం చ భక్తిం ధుతసకలమలాం మోక్షమప్యాశు దత్వా
కార్యం హింసావిశుద్ధ్యై తప ఇతి చ తదా ప్రాత్థ లోకప్రతీత్యై ॥ 77-11

శ్లో॥ తదను మథురాం గత్వా హత్వా చమూం యవనాహృతాం
మగధపతినా మార్గే సైన్యైః పురేవ నివారితః ।
చరమవిజయం దర్పాయాస్మై ప్రదాయ పలాయితో
జలధినగరీం యాతో వాతాలయేశ్వర! పాహి మామ్ ॥ 77-12*

78 - దశకమ్ - రుగ్మిణ్యాః సన్దేశః (10)

శ్లో॥ త్రిదశవర్ధకివర్ధితకౌశలం త్రిదశదత్తసమస్తవిభూతిమత్ ।
జలధిమధ్యగతం త్వమభూషయో నవపురం వపురఞ్చితరోచిషా ॥ 78-1

శ్లో॥ దదుషి రేవతభూభృతి రేవతీం హలభృతే తనయాం విధిశాసనాత్ ।
మహితముత్సవఘోషమపూపుషః సముదితైర్ముదితైస్సహ యాదవైః ॥ 78-2

శ్లో॥ అథ విదర్భసుతాం ఖలు రుక్మిణీం ప్రణయినీం త్వయి దేవ! సహోదరః ।
స్వయమదిత్సత చేదిమహీభుజే స్వతమసా తమసాధుముపాశ్రయన్ ॥ **78-3**

శ్లో॥ చిరధృతప్రణయా త్వయి బాలికా సపది కాఙ్క్షితభఙ్గసమాకులా ।
తవ నివేదయితుం ద్విజమాదిశత్ స్వకదనం కదనఙ్గవినిర్మితమ్ ॥ **78-4**

శ్లో॥ ద్విజసుతోఽపి చ తూర్ణముపాయయౌ తవ పురం హి దురాశదురాసదమ్ ।
ముదమవాప చ సాదరపూజితః స భవతా భవతాపహృతా స్వయమ్ ॥ **78-5**

శ్లో॥ స చ భవన్తమవోచత కుణ్డినే నృపసుతా ఖలు రాజతి రుక్మిణీ ।
త్వయి సముత్సుకయా నిజధీరతారహితయా హి తయా ప్రహితోఽస్మ్యహమ్॥**6**

శ్లో॥ తవ హృతాఽస్మి పురైవ గుణైరహం హరతి మాం కిల చేదినృపోఽధునా ।
అయి కృపాలయ! పాలయ మామితి ప్రజగదే జగదేకపతే! తయా ॥ **78-7**

శ్లో॥ అశరణాం యది మాం త్వముపేక్షసే సపది జీవితమేవ జహామ్యహమ్ ।
ఇతి గిరా సుతనోరతనోద్భృశం సుహృదయం హృదయం తవ కాతరమ్ ॥ **8**

శ్లో॥ అకథయస్త్వమథైనమయే సఖే! తదధికా మమ మన్మథవేదనా ।
నృపసమక్షముపేత్య హరామ్యహం తదయి తాం దయితామసితేక్షణామ్ ॥ **9**

శ్లో॥ ప్రముదితేన చ తేన సమం తదా రథగతో లఘు కుణ్డినమేయివాన్ ।
గురుమరుత్పురనాయక! మే భవాన్ వితనుతాం తనుతామఖిలాపదామ్ ॥**10***

79 - దశకమ్ - రుగ్మిణీపరిణయవర్ణనమ్ (12)

శ్లో॥ బలసమేతబలానుగతో భవాన్ పురమగాహత భీష్మకమానితః ।
ద్విజసుతం త్వదుపాగమవాదినం ధృతరసా తరసా ప్రణనామ సా ॥ **79-1**

శ్లో॥ భువనకాన్తమవేక్ష్య భవద్వపుర్నృపసుతస్య నిశమ్య చ చేష్టితమ్ ।
విపులఖేదజుషాం పురవాసినాం సరుదితైరుదితైరగమన్నిశా ॥ **79-2**

శ్లో॥ తదను వన్దితుమిన్దుముఖీ శివాం విహితమఙ్గలభూషణభాసురా ।
నిరగమత్ భవదర్పితజీవితా స్వపురతః పురతః సుభటావృతా ॥ **79-3**

శ్లో॥ కులవధూభిరుపేత్య కుమారికా గిరిసుతాం పరిపూజ్య చ సాదరమ్ ।
ముహురయాచత తత్పదపఙ్కజే నిపతితా పతితాం తవ కేవలమ్ ॥ **79-4**

శ్లో॥ సమవలోకకుతూహలసఙ్కులే నృపకులే నిభృతం త్వయి చ స్థితే ।
నృపసుతా నిరగాద్గిరిజాలయాత్ సురుచిరం రుచిరఞ్జితదిఙ్ముఖా ॥ **79-5**

శ్లో॥ భువనమోహనరూపరుచా తదా వివశితాఖిలరాజకదమ్బయా ।
త్వమపి దేవ! కటాక్షవిమోక్షణైః ప్రమదయా మదయాఞ్చకృషే మనాక్ ॥ 6

శ్లో॥ క్వను గమిష్యసి చన్ద్రముఖీతి తాం సరసమేత్య కరేణ హరన్ క్షణాత్ ।
సమధిరోప్య రథం త్వమపాహృథా భువి తతో వితతో నినదో ద్విషామ్ ॥ 7

శ్లో॥ క్వను గతః పశుపాల ఇతి క్రుధా కృతరణా యదుభిశ్చ జితా నృపాః ।
న తు భవానుదచాల్యత తైరహో పిశునకైః శునకైరివ కేసరీ ॥ 79-8

శ్లో॥ తదను రుక్మిణమాగతమాహవే వధముపేక్ష్య నిబధ్య విరూపయన్ ।
హృతమదం పరిముచ్య బలోక్తిభిః పురమయా రమయా సహ కాన్తయా ॥ 9

శ్లో॥ నవసమాగమలజ్జితమానసాం ప్రణయకౌతుకజృమ్భితమన్మథామ్ ।
అరమయః ఖలు నాథ! యథాసుఖం రహసి తాం హసితాంశులసన్ముఖీమ్॥10

శ్లో॥ వివిధనర్మభిరేవమహర్నిశం ప్రమదమాకలయన్ పునరేకదా ।
ఋజుమతేః కిల వక్రగిరా భవాన్ వరతనోరతనోదతిలోలతామ్ ॥ 79-11

శ్లో॥ తదధికైరథ లాలనకౌశలైః ప్రణయినీమధికం సుఖయన్నిమామ్ ।
అయి ముకున్ద! భవచ్చరితాని నః ప్రగదతాం గదతాన్తిమపాకురు ॥ 79-12*

80 - దశకమ్ - స్యమన్తకోపాఖ్యానమ్ (11)

శ్లో॥ సత్రాజితస్త్వమథ లుబ్ధవదర్కలబ్ధం
దివ్యం స్యమన్తకమణిం భగవన్నయాచీః ।
తత్కారణం బహువిధం మమ భాతి నూనం
తస్యాత్మజాం త్వయి రతాం ఛలతో వివోఢుమ్ ॥ 80-1

శ్లో॥ అదత్తం తం తుభ్యం మణివరమనేనాల్పమనసా
ప్రసేనస్తద్భ్రాతా గలభువి వహన్ ప్రాప మృగయామ్ ।
అహన్నేనం సింహో మణిమహసి మాంసభ్రమవశాత్
కపీన్ద్రస్తం హత్వా మణిమపి చ బాలాయ దదివాన్ ॥ 80-2

శ్లో॥ శశంసుః సత్రాజిద్గిరమను జనాస్త్వాం మణిహరం
జనానాం పీయూషం భవతి గుణినాం దోషకణికా ।
తతస్సర్వజ్ఞోఽపి స్వజనసహితో మార్గణపరః
ప్రసేనం తం దృష్ట్వా హరిమపి గతోఽభూః కపిగుహామ్ ॥ 80-3

శ్లో॥ భవన్తమవితర్కయన్నతివయాః స్వయం జామ్బవాన్
ముకున్దశరణం హి మాం క ఇహ రోద్ధుమిత్యాలపన్ ।
విభో! రఘుపతే! హరే! జయ జయేత్యలం ముష్టిభి-
శ్చిరం తవ సమర్చనం వ్యధిత భక్తచూడామణిః ॥ 80-4

శ్లో॥ బుద్ధ్వాఽథ తేన దత్తాం నవరమణీం వరమణిం చ పరిగృహ్ణన్ ।
అనుగృహ్ణన్నముమాగాః సపది చ సత్రాజితే మణిం ప్రాదాః ॥ 80-5

శ్లో॥ తదను స ఖలు వ్రీడాలోలో విలోలవిలోచనాం
దుహితరమహో ధీమాన్ భామాం గిరైవ పరార్పితామ్ ।
అదిత మణినా తుభ్యం లభ్యం సమేత్య భవానపి
ప్రముదితమనాస్తస్యైవాదాన్మణిం గహనాశయః ॥ 80-6

శ్లో॥ వ్రీడాకులాం రమయతి త్వయి సత్యభామాం
కౌన్తేయదాహకథయాథ కురూన్ ప్రయాతే ।
హీ గాన్దినేయకృతవర్మగిరా నిపాత్య
సత్రాజితం శతధనుర్మణిమాజహార ॥ 80-7

శ్లో॥ శోకాత్ కురూనుపగతామవలోక్య కాన్తాం
హత్వా ద్రుతం శతధనుం సమహర్షయస్తామ్ ।
రత్నే సశఙ్క ఇవ మైథిలగేహమేత్య
రామో గదాం సమశిశిక్షత ధార్తరాష్ట్రమ్ ॥ 80-8

శ్లో॥ అక్రూర ఏష భగవన్! భవదిచ్ఛయైవ
సత్రాజితః కుచరితస్య యుయోజ హింసామ్ ।
అక్రూరతో మణిమనాహృతవాన్ పునస్త్వం
తస్యైవ భూతిముపధాతుమితి బ్రువన్తి ॥ 80-9

శ్లో॥ భక్తస్త్వయి స్థిరతరః స హి గాన్దినేయ-
స్తస్యైవ కాపథమతిః కథమీశ! జాతా ।
విజ్ఞానవాన్ ప్రశమవానహమిత్యుదీర్ణం
గర్వం ధ్రువం శమయితుం భవతా కృతైవ ॥ 80-10

శ్లో॥ యాతం భయేన కృతవర్మయుతం పునస్త-
మాహూయ తద్వినిహితం చ మణిం ప్రకాశ్య ।

తత్రైవ సువ్రతధరే వినిధాయ తుష్యన్
భామాకుచాన్తరశయః పవనేశ! పాయాః ॥ **80-11***

81 - దశకమ్ - నరకాసురవధవర్ణనమ్

శ్లో॥ స్నిగ్ధాం ముగ్ధాం సతతమపి తాం లాలయన్ సత్యభామాం
యాతో భూయస్సహ ఖలు తయా యాజ్ఞసేనీవివాహమ్ ।
పార్థప్రీత్యై పునరపి మనాగాస్థితో హస్తిపుర్యాం
శక్రప్రస్థం పురమపి విభో! సంవిధాయాగతోఽభూః ॥ **81-1**

శ్లో॥ భద్రాం భద్రాం భవదవరజాం కౌరవేణార్థ్యమానాం
త్వద్వాచా తామహృత కుహనామస్కరీ శక్రసూనుః ।
తత్ర క్రుద్ధం బలమనునయన్ ప్రత్యగాస్తేన సార్ధం
శక్రప్రస్థం ప్రియసఖముదే సత్యభామాసహాయః ॥ **81-2**

శ్లో॥ తత్ర క్రీడన్నపి చ యమునాకూలదృష్టాం గృహీత్వా
తాం కాలిన్దీం నగరమగమః ఖాణ్డవప్రీణితాగ్నిః ।
భ్రాతృత్రస్తాం ప్రణయవివశాం దేవ! పైతృష్వసేయీం
రాజ్ఞాం మధ్యే సపది జహృషే మిత్రవిన్దామవన్తీమ్ ॥ **81-3**

శ్లో॥ సత్యాం గత్వా పునరుదవహో నగ్నజిన్నన్దనాం తాం
బద్ధ్వా సప్తాపి చ వృషవరాన్ సప్తమూర్తిర్నిమేషాత్ ।
భద్రాం నామ ప్రదదురథ తే దేవ! సన్తర్దనాద్యా-
స్తత్సోదర్యా వరద! భవతస్సాఽపి పైతృష్వసేయీ ॥ **81-4**

శ్లో॥ పార్థాద్యైరప్యకృతలవనం తోయమాత్రాభిలక్ష్యం
లక్షం ఛిత్వా శఫరమవృథా లక్ష్మణాం మద్రకన్యామ్ ।
అష్టావేవం తవ సమభవన్ వల్లభాస్తత్ర మధ్యే
శుశ్రోథ త్వం సురపతిగిరా భౌమదుశ్చేష్టితాని ॥ **81-5**

శ్లో॥ స్మృతాయాతం పక్షిప్రవరమధిరూఢస్త్వమగమో
వహన్నఙ్కే భామాముపవనమివారాతినగరమ్ ।
విభిన్దన్ దుర్గాణి త్రుటితపృతనాశోణితరసైః
పురం తావత్ ప్రాగ్జ్యోతిషమకురుథాశ్శోణితపురమ్ ॥ **81-6**

శ్లో॥ మురస్త్వాం పఞ్చాస్యో జలధివనమధ్యాదుదపతత్
స చక్రే చక్రేణ ప్రదలితశిరా మఙ్క్షు భవతా ।

చతుర్దన్తైర్దన్తావలపతిభిరిన్ధానసమరం
రథాఙ్గేన ఛిత్వా నరకమకరోస్తీర్ణనరకమ్ ॥ 81-7

శ్లో॥ స్తుతో భూమ్యా రాజ్యం సపది భగదత్తేఽస్య తనయే
గజం చైకం దత్వా ప్రజిఘయిథ నాగాన్నిజపురీమ్ ।
ఖలేనాబద్ధానాం స్వగతమనసాం షోడశ పునః
సహస్రాణి స్త్రీణామపి చ ధనరాశిం చ విపులమ్ ॥ 81-8

శ్లో॥ భౌమాపాహృతకుణ్డలం తదదితేర్దాతుం ప్రయాతో దివం
శక్రాద్యైర్మహితః సమం దయితయా ద్యుస్త్రీషు దత్తహ్రియా ।
హృత్వా కల్పతరుం రుషాభిపతితం జిత్వేన్ద్రమభ్యాగమ-
స్తత్తు శ్రీమదదోష ఈదృశ ఇతి వ్యాఖ్యాతుమేవాకృథాః ॥ 81-9

శ్లో॥ కల్పద్రుమం సత్యభామాభవనభువి సృజన్ ద్వ్యష్టసాహస్రయోషాః
స్వీకృత్య ప్రత్యగారం విహితబహువపుర్లాలయన్ కేలిభేదైః ।
ఆశ్చర్యాన్నారదాలోకితవివిధగతిస్తత్ర తత్రాపి గేహే
భూయస్సర్వాసు కుర్వన్ దశ దశ తనయాన్ పాహి వాతాలయేశ! ॥81-10*

82 - దశకమ్ - బాణయుద్ధం నృగమోక్షఞ్చ (10)

శ్లో॥ ప్రద్యుమ్నో రౌక్మిణేయస్స ఖలు తవ కలా శమ్బరేణాహృతస్తం
హత్వా రత్యా సహాప్తో నిజపురమహరద్రుక్మికన్యాం చ ధన్యామ్ ।
తత్పుత్రోఽథానిరుద్ధో గుణనిధిరవహద్రోచనాం రుక్మిపౌత్రీం
తత్రోద్వాహే గతస్త్వం న్యవధి ముసలినా రుక్మ్యపి ద్యూతవైరాత్ ॥ 82-1

శ్లో॥ బాణస్య సా బలిసుతస్య సహస్రబాహో-
ర్మాహేశ్వరస్య మహితా దుహితా కిలోషా ।
త్వత్పౌత్రమేనమనిరుద్ధమదృష్టపూర్వం
స్వప్నేఽనుభూయ భగవన్! విరహాతురాఽభూత్ ॥ 82-2

శ్లో॥ యోగిన్యతీవ కుశలా ఖలు చిత్రలేఖా
తస్యాస్సఖీ విలిఖతీ తరుణానశేషాన్ ।
తత్రానిరుద్ధముషయా విదితం నిశాయా-
మానేష్ట యోగబలతో భవతో నికేతాత్ ॥ 82-3

శ్లో॥ కన్యాపురే దయితయా సుఖమారమన్తం
చైనం కథఞ్చన బబన్ధుషి శర్వబన్ధౌ ।

శ్రీనారదోక్తతదుదన్తదురన్తరోషై-
స్త్వం తస్య శోణితపురం యదుభిర్వ్యరున్ధాః ॥ **82-4**

శ్లో॥ పురీపాలశ్శైలప్రియదుహితృనాథోఽస్య భగవాన్
సమం భూతవ్రాతైర్యదుబలమశఙ్కం నిరురుధే ।
మహాప్రాణో బాణో ఝటితి యుయుధానేన యుయుధే
గుహః ప్రద్యుమ్నేన త్వమపి పురహన్త్రా జఘటిషే ॥ **82-5**

శ్లో॥ నిరుద్ధాశేషాస్త్రే ముముహుషి తవాస్త్రేణ గిరిశే
ద్రుతా భూతా భీతాః ప్రమథకులవీరాః ప్రమథితాః ।
పరాస్కన్దత్ స్కన్దః కుసుమశరబాణైశ్చ సచివః
స కుమ్భాణ్డో భాణ్డం నవమివ బలేనాశు బిభిదే ॥ **82-6**

శ్లో॥ చాపానాం పఞ్చశత్యా ప్రసభముపగతే ఛిన్నచాపేఽథ బాణే
వ్యర్థే యాతే సమేతో జ్వరపతిరశనైరజ్వరి త్వజ్జ్వరేణ ।
జ్ఞానీ స్తుత్వాఽథ దత్త్వా తవ చరితజుషాం విజ్వరం స జ్వరోఽగాత్
ప్రాయోఽన్తర్జ్ఞానవన్తోఽపి చ బహుతమసా రౌద్రచేష్టా హి రౌద్రాః ॥ **82-7**

శ్లో॥ బాణం నానాయుధోగ్రం పునరభిపతితం దర్పదోషాద్వితన్వన్
నిర్లూనాశేషదోషం సపది బుబుధుషా శఙ్కరేణోపగీతః ।
తద్వాచా శిష్టబాహుద్వితయముభయతో నిర్భయం తత్ప్రియం తం
ముక్త్వా తద్దత్తమానో నిజపురమగమస్సానిరుద్ధస్సహోషః ॥ **82-8**

శ్లో॥ ముహుస్తావచ్ఛక్రం వరుణమజయో నన్దహరణే
యమం బాలానీతౌ దవదహనపానేఽనిలసఖమ్ ।
విధిం వత్సస్తేయే గిరిశమిహ బాణస్య సమరే
విభో విశ్వోత్కర్షీ తదయమవతారో జయతి తే ॥ **82-9**

శ్లో॥ ద్విజరుషా కృకలాసవపుర్ధరం నృగనృపం త్రిదివాలయమాపయన్ ।
నిజజనే ద్విజభక్తిమనుత్తమాముపదిశన్ పవనేశ్వర! పాహి మామ్ ॥ **82-10***

83 - దశకమ్ - పౌణ్డ్రకవధవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ రామేఽథ గోకులగతే ప్రమదాప్రసక్తే
హూతానుపేతయమునాదమనే మదాన్ధే ।
స్వైరం సమారమతి సేవకవాదమూఢో
దూతం న్యయుఙ్క్త తవ పౌణ్డ్రకవాసుదేవః ॥ **83-1**

శ్లో॥ నారాయణోఽహమవతీర్ణ ఇహాస్మి భూమౌ
ధత్సే కిల త్వమపి మామకలక్షణాని ।
ఉత్సృజ్య తాని శరణం వ్రజ మామితి త్వాం
దూతో జగాద సకలైర్హసితస్సభాయామ్ ॥ 83-2

శ్లో॥ దూతేఽథ యాతవతి యాదవసైనికైస్త్వం
యాతో దదర్శిథ వపుః కిల పౌణ్డ్రకీయమ్ ।
తాపేన వక్షసి కృతాఙ్కమనల్పమూల్య-
శ్రీకౌస్తుభం మకరకుణ్డలపీతచేలమ్ ॥ 83-3

శ్లో॥ కాలాయసం నిజసుదర్శనమస్యతోఽస్య
కాలానలోత్కరకిరేణ సుదర్శనేన ।
శీర్షం చకర్తిథ మమర్దిథ చాస్య సేనాం
తన్మిత్రకాశిపశిరోఽపి చకర్థ కాశ్యామ్ ॥ 83-4

శ్లో॥ జాడ్యే(ల్యే)న బాలకగిరాఽపి కిలాహమేవ
శ్రీవాసుదేవ ఇతి రూఢమతిశ్చిరం సః ।
సాయుజ్యమేవ భవదైక్యధియా గతోఽభూత్
కో నామ కస్య సుకృతం కథమిత్యవేయాత్ ॥ 83-5

శ్లో॥ కాశీశ్వరస్య తనయోఽథ సుదక్షిణాఖ్యః
శర్వం ప్రపూజ్య భవతే విహితాభిచారః ।
కృత్యానలం కమపి బాణరణాతిభీతై-
ర్భూతైః కథఞ్చన వృతైస్సమమభ్యముఞ్చత్ ॥ 83-6

శ్లో॥ తాలప్రమాణచరణామఖిలం దహన్తీం
కృత్యాం విలోక్య చకితైః కథితోఽపి పౌరైః ।
ద్యూతోత్సవే కిమపి నో చలితో విభో! త్వం
పార్శ్వస్థమాశు విససర్జిథ కాలచక్రమ్ ॥ 83-7

శ్లో॥ అభ్యాపతత్యమితధామ్ని భవన్మహాస్త్రే
హా హేతి విద్రుతవతీ ఖలు ఘోరకృత్యా ।
రోషాత్ సుదక్షిణమదక్షిణచేష్టితం తం
పుప్లోష చక్రమపి కాశిపురీమధాక్షీత్ ॥ 83-8

శ్లో॥ స ఖలు వివిదో రక్షోఘాతే కృతోపకృతిః పురా
తవ తు కలయా మృత్యుం ప్రాప్తుం తదా ఖలతాం గతః ।
నరకసచివో దేశక్లేశం సృజన్ నగరాన్తికే
ఝటితి హలినా యుధ్యన్నద్ధా పపాత తలాహతః ॥ 83-9

శ్లో॥ సామ్బం కౌరవ్యపుత్రీహరణనియమితం సాన్త్వనార్థీ కురూణాం
యాతస్తద్వాక్యరోషోద్ధృతకరినగరో మోచయామాస రామః ।
తే ఘాత్యాః పాణ్డవేయైరితి యదుపృతనాం నాముచస్త్వం తదానీం
త్వం త్వాం దుర్బోధలీలం పవనపురపతే! తాపశాన్త్యై నిషేవే ॥ 83-10*

84 - దశకమ్ - సమన్తపఞ్చకయాత్రావర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ క్వచిదథ తపనోపరాగకాలే పురి నిదధత్కృతవర్మకామసూనూ ।
యదుకులమహిలావృతస్సుతీర్థం సముపగతోఽసి సమన్తపఞ్చకాఖ్యమ్ ॥ 1

శ్లో॥ బహుతరజనతాహితాయ తత్ర త్వమపి పునన్ వినిమజ్య తీర్థతోయమ్ ।
ద్విజగణపరిముక్తవిత్తరాశిః సమమిలథాః కురుపాణ్డవాదిమిత్రైః ॥ 84-2

శ్లో॥ తవ ఖలు దయితాజనైస్సమేతా ద్రుపదసుతా త్వయి గాఢభక్తిభారా ।
తదుదితభవదాహృతిప్రకారైరతిముముదే సమమన్యభామినీభిః ॥ 84-3

శ్లో॥ తదను చ భగవన్! నిరీక్ష్య గోపానతికుతుకాదుపగమ్య మానయిత్వా ।
చిరతరవిరహాతురాఙ్గరేఖాః పశుపవధూస్సరసం త్వమన్వయాసీః ॥ 84-4

శ్లో॥ సపది చ భవదీక్షణోత్సవేన ప్రముషితమానహృదాం నితమ్బినీనామ్ ।
అతిరసపరిముక్తకఞ్చులీకే పరిచయహృద్యతరే కుచే న్యలైషీః ॥ 84-5

శ్లో॥ రిపుజనకలహైః పునః పునర్మే సముపగతైరియతీ విలమ్బనాఽభూత్ ।
ఇతి కృతపరిరమ్భణే త్వయి ద్రాగతివివశా ఖలు రాధికా నిలిల్యే ॥ 84-6

శ్లో॥ అపగతవిరహవ్యథాస్తదా తా రహసి విధాయ దదాథ తత్త్వబోధమ్ ।
పరమసుఖచిదాత్మకోఽహమాత్మేత్యుదయతు వః స్ఫుటమేవ చేతసీతి ॥ 84-7

శ్లో॥ సుఖరసపరిమిశ్రితో వియోగః కిమపి పురాఽభవదుద్ధవోపదేశైః ।
సమభవదముతః పరం తు తాసాం పరమసుఖైక్యమయీ భవద్విచిన్తా ॥ 84-8

శ్లో॥ మునివరనివహైస్తవాథ పిత్రా దురితశమాయ శుభాని పృచ్ఛ్యమానైః ।
త్వయి సతి కిమిదం శుభాన్తరైరిత్యురుహసితైరపి యాజితస్తదాఽసౌ ॥ 84-9

శ్లో॥ సుమహతి యజనే వితాయమానే ప్రముదితమిత్రజనే సహైవ గోపాః ।
యదుజనమహితాస్త్రిమాసమాత్రం భవదనుషఙ్గరసం పురేవ భేజుః ॥ 84-10

శ్లో॥ వ్యపగమసమయే సమేత్య రాధాం దృఢముపగూహ్య నిరీక్ష్య వీతఖేదామ్ ।
ప్రముదితహృదయః పురం ప్రయాతః పవనపురేశ్వర! పాహి మాం గదేభ్యః॥11*

85 - దశకమ్ - జరాసన్ధవధవర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ తతో మగధభూభృతా చిరనిరోధసఙ్క్లేశితం
శతాష్టకయుతాయుతద్వితయమీశ! భూమీభృతామ్ ।
అనాథశరణాయ తే కమపి పూరుషం ప్రాహిణో-
దయాచత స మాగధక్షపణమేవ కిం భూయసా ॥ 85-1

శ్లో॥ యియాసురభిమాగధం తదను నారదోదీరితా-
ద్యుధిష్ఠిరమఖోద్యమాదుభయకార్యపర్యాకులః ।
విరుద్ధజయినోఽధ్వరాదుభయసిద్ధిరిత్యుద్ధవే
శశంసుషి నిజైః సమం పురమియేథ యౌధిష్ఠిరీమ్ ॥ 85-2

శ్లో॥ అశేషదయితాయుతే త్వయి సమాగతే ధర్మజో
విజిత్య సహజైర్మహీం భవదపాఙ్గసంవర్ధితైః ।
శ్రియం నిరుపమాం వహన్నహహ భక్తదాసాయితం
భవన్తమయి! మాగధే ప్రహితవాన్ సభీమార్జునమ్ ॥ 85-3

శ్లో॥ గిరివ్రజపురం గతాస్తదను దేవ! యూయం త్రయో
యయాచ సమరోత్సవం ద్విజమిషేణ తమ్మాగధమ్ ।
అపూర్ణసుకృతం త్వముం పవనజేన సఙ్గ్రామయన్
నిరీక్ష్య సహ జిష్ణునా త్వమపి రాజయుద్ధ్వా స్థితః ॥ 85-4

శ్లో॥ అశాన్తసమరోద్ధతం విటపపాటనాసంజ్ఞయా
నిపాత్య జరసస్సుతం పవనజేన నిష్పాటితమ్ ।
విముచ్య నృపతీన్ ముదా సమనుగృహ్య భక్తిం పరాం
దిదేశిథ గతస్పృహానపి చ ధర్మగుప్త్యై భువః ॥ 85-5

శ్లో॥ ప్రచక్రుషి యుధిష్ఠిరే తదను రాజసూయాధ్వరం
ప్రసన్నభృతకీభవత్సకలరాజకవ్యాకులమ్ ।
త్వమప్యయి జగత్పతే! ద్విజపదావనేజాదికం
చకర్థ కిము కథ్యతే నృపవరస్య భాగ్యోన్నతిః ॥ 85-6

శ్లో॥ తతస్సవనకర్మణి ప్రవరమగ్ర్యపూజావిధిం
విచార్య సహదేవవాగనుగతస్స ధర్మాత్మజః ।
వ్యధత్త భవతే ముదా సదసి విశ్వభూతాత్మనే
తదా ససురమానుషం భువనమేవ తృప్తిం దధౌ ॥ **85-7**

శ్లో॥ తతస్సపది చేదిపో మునినృపేషు తిష్ఠత్స్వహో
సభాజయతి కో జడః పశుపదుర్దురూటం వటుమ్ ।
ఇతి త్వయి స దుర్వచోవితతిముద్వమన్నాసనా-
దుదాపతదుదాయుధః సమపతన్నముం పాణ్డవాః ॥ **85-8**

శ్లో॥ నివార్య నిజపక్షగానభిముఖస్య విద్వేషిణ-
స్త్వమేవ జహృషే శిరో దనుజదారిణా స్వారిణా ।
జనుస్త్రితయలబ్ధయా సతతచిన్తయా శుద్ధధీ-
స్త్వయా స పరమేకతామధృత యోగినాం దుర్లభామ్ ॥ **85-9**

శ్లో॥ తతస్సుమహితే త్వయా క్రతువరే నిరూఢే జనో
యయౌ జయతి ధర్మజో జయతి కృష్ణ ఇత్యాలపన్ ।
ఖలః స తు సుయోధనో ధుతమనాస్సపత్నశ్రియా
మయార్పితసభాముఖే స్థలజలభ్రమాదభ్రమీత్ ॥ **85-10**

శ్లో॥ తదా హసితముత్థితం ద్రుపదనన్దనాభీమయో-
రపాఙ్గకలయా విభో! కిమపి తావదుజ్జృమ్భయన్ ।
ధరాభరనిరాకృతౌ సపది నామ బీజం వపన్
జనార్దన! మరుత్పురీనిలయ! పాహి మామామయాత్ ॥ **85-11***

86 - దశకమ్ - సాల్వాదివధవర్ణనమ్ - భారతయుద్ధవర్ణనఞ్చ (11)

శ్లో॥ సాల్వో భైష్మీవివాహే యదుబలవిజితశ్చన్ద్రచూడాద్విమానం
విన్దన్ సౌభం స మాయీ త్వయి వసతి కురూంస్త్వత్పురీమభ్యభాఙ్క్షీత్ ।
ప్రద్యుమ్నస్తం నిరున్ధన్ నిఖిలయదుభటైర్న్యగ్రహీదుగ్రవీర్యం
తస్యామాత్యం ద్యుమన్తం వ్యజని చ సమరస్సప్తవింశత్యహాన్తమ్ ॥ **86-1**

శ్లో॥ తావత్త్వం రామశాలీ త్వరితముపగతః ఖణ్డితప్రాయసైన్యం
సౌభేశం తం న్యరున్ధాః స చ కిల గదయా శార్ఙ్గమభ్రంశయత్ తే ।
మాయాతాతం వ్యహింసీదపి తవ పురతస్తత్త్వయాఽపి క్షణార్ధం
నాజ్ఞాయీత్యాహురేకే తదిదమవమతం వ్యాస ఏవ న్యషేధీత్ ॥ **86-2**

శ్లో॥ క్షిప్త్వా సౌభం గదాచూర్ణితముదకనిధౌ మఙ్క్షు సాల్వేఽపి చక్రే-
ణోత్కృత్తే దన్తవక్త్రః ప్రసభమభిపతన్నభ్యముఞ్చద్గదాన్తే ।
కౌమోదక్యా హతోఽసావపి సుకృతనిధిశ్చైద్యవత్ ప్రాపదైక్యం
సర్వేషామేష పూర్వం త్వయి ధృతమనసాం మోక్షణార్థోఽవతారః ॥ **86-3**

శ్లో॥ త్వయ్యాయాతేఽథ జాతే కిల కురుసదసి ద్యూతకే సంయతాయాః
క్రన్దన్త్యా యాజ్ఞసేన్యాస్సకరుణమకృథాశ్చేలమాలామనన్తామ్ ।
అన్నాన్తప్రాప్తశర్వాంశజమునిచకితద్రౌపదీచిన్తితోఽథ
ప్రాప్తశ్శాకాన్నమశ్నన్ మునిగణమకృథాస్తృప్తిమన్తం వనాన్తే ॥ **86-4**

శ్లో॥ యుద్ధోద్యోగేఽథ మన్త్రే మిలతి సతి వృతః ఫల్గునేన త్వమేకః
కౌరవ్యే దత్తసైన్యః కరిపురమగమో దూత్యకృత్ పాణ్డవార్థమ్ ।
భీష్మద్రోణాదిమాన్యే తవ ఖలు వచనే ధిక్కృతే కౌరవేణ
వ్యావృణ్వన్ విశ్వరూపం మునిసదసి పురీం క్షోభయిత్వాగతోఽభూః ॥ **86-5**

శ్లో॥ జిష్ణోస్త్వం కృష్ణ! సూతః ఖలు సమరముఖే బన్ధుఘాతే దయాలుం
ఖిన్నం తం వీక్ష్య వీరం కిమిదమయి సఖే! నిత్య ఏకోఽయమాత్మా ।
కో వధ్యః కోఽత్ర హన్తా తదిహ వధభియం ప్రోజ్ఝ్య మయ్యర్పితాత్మా
ధర్మ్యం యుద్ధం చరేతి ప్రకృతిమనయథా దర్శయన్ విశ్వరూపమ్ ॥ **86-6**

శ్లో॥ భక్తోత్తంసేఽథ భీష్మే తవ ధరణిభరక్షేపకృత్యైకసక్తే
నిత్యం నిత్యం విభిన్దత్యవనిభృదయుతం ప్రాప్తసాదే చ పార్థే ।
నిశ్శస్త్రత్వప్రతిజ్ఞాం విజహదరివరం ధారయన్ క్రోధశాలీ-
వాధావన్ ప్రాఞ్జలిం తం నతశిరసమథో వీక్ష్య మోదాదపాగాః ॥ **86-7**

శ్లో॥ యుద్ధే ద్రోణస్య హస్తిస్థిరరణభగదత్తేరితం వైష్ణవాస్త్రం
వక్షస్యాధత్త చక్రస్థగితరవిమహాః ప్రార్దయత్ సిన్ధురాజమ్ ।
నాగాస్త్రే కర్ణముక్తే క్షితిమవనమయన్ కేవలం కృత్తమౌలిం
తత్రే తత్రాఽపి పార్థం కిమివ నహి భవాన్ పాణ్డవానామకార్షీత్ ॥ **86-8**

శ్లో॥ యుద్ధాదౌ తీర్థగామీ స ఖలు హలధరో నైమిశక్షేత్రమృచ్ఛ-
న్నప్రత్యుత్థాయిసూతక్షయకృదథ సుతం తత్పదే కల్పయిత్వా ।
యజ్ఞఘ్నం వల్కలం పర్వణి పరిదలయన్ స్నాతతీర్థో రణాన్తే
సమ్ప్రాప్తో భీమదుర్యోధనరణమశమం వీక్ష్య యాతః పురీం తే ॥ **86-9**

శ్లో॥ సంసుప్తద్రౌపదేయక్షపణహతధియం ద్రౌణిమేత్య త్వదుక్త్యా
తన్ముక్తం బ్రాహ్మమస్త్రం సమహృత విజయో మౌలిరత్నం చ జహ్రే ।
ఉచ్ఛిత్యై పాణ్డవానాం పునరపి చ విశత్యుత్తరాగర్భమస్త్రే
రక్షన్నఙ్గుష్ఠమాత్రః కిల జఠరమగాశ్చక్రపాణిర్విభో! త్వమ్ ॥ **86-10**

శ్లో॥ ధర్మౌఘం ధర్మసూనోరభిదధదఖిలం ఛన్దమృత్యుస్స భీష్మ-
స్త్వాం పశ్యన్ భక్తిభూమ్నైవ హి సపది యయౌ నిష్కలబ్రహ్మభూయమ్ ।
సంయాజ్యాథాశ్వమేధైస్త్రిభిరతిమహితైర్ధర్మజం పూర్ణకామం
సమ్ప్రాప్తో ద్వారకాం త్వం పవనపురపతే! పాహి మాం సర్వరోగాత్ ॥**86-11***

87 - దశకమ్ - కుచేలోపాఖ్యానమ్ (10)

శ్లో॥ కుచేలనామా భవతస్సతీర్థ్యతాం గతస్స సాన్దీపనిమన్దిరే ద్విజః ।
త్వదేకరాగేణ ధనాదినిఃస్పృహో దినాని నిన్యే ప్రశమీ గృహాశ్రమీ ॥ **87-1**

శ్లో॥ సమానశీలాఽపి తదీయవల్లభా తథైవ నో చిత్తజయం సమేయుషీ ।
కదాచిదూచే బత వృత్తిలబ్ధయే రమాపతిః కిం న సఖా నిషేవ్యతే ॥ **87-2**

శ్లో॥ ఇతీరితోఽయం ప్రియయా క్షుధార్తయా జుగుప్సమానోఽపి ధనే మదావహే ।
తదా త్వదాలోకనకౌతుకాద్యయౌ వహన్ పటాన్తే పృథుకానుపాయనమ్ ॥ **3**

శ్లో॥ గతోఽయమాశ్చర్యమయీం భవత్పురీం గృహేషు శైబ్యాభవనం సమేయివాన్ ।
ప్రవిశ్య వైకుణ్ఠమివాప నిర్వృతిం తవాతిసమ్భావనయా తు కిం పునః ॥ **87-4**

శ్లో॥ ప్రపూజితం తం ప్రియయా చ వీజితం కరే గృహీత్వాఽకథయః పురాకృతమ్ ।
యదిన్ధనార్థం గురుదారచోదితైరపర్తువర్షం తదమర్షి కాననే ॥ **87-5**

శ్లో॥ త్రపాజుషోఽస్మాత్ పృథుకం బలాదథ ప్రగృహ్య ముష్టౌ సకృదాశితే త్వయా ।
కృతం కృతం నన్వియతేతి సమ్భ్రమాద్రమా కిలోపేత్య కరం రురోధ తే ॥ **6**

శ్లో॥ భక్తేషు భక్తేన స మానితస్త్వయా పురీం వసన్నేకనిశాం మహాసుఖమ్ ।
బతాపరేద్యుర్ద్రవిణం వినా యయౌ విచిత్రరూపస్తవ ఖల్వనుగ్రహః ॥ **87-7**

శ్లో॥ యది హ్యయాచిష్యమదాస్యదచ్యుతో వదామి భార్యాం కిమితి వ్రజన్నసౌ ।
త్వదుక్తిలీలాస్మితమగ్నధీః పునః క్రమాదపశ్యన్మణిదీప్రమాలయమ్ ॥ **87-8**

శ్లో॥ కిం మార్గవిభ్రంశ ఇతి భ్రమన్ క్షణం గృహం ప్రవిష్టస్స దదర్శ వల్లభామ్ ।
సఖీపరీతాం మణిహేమభూషితాం బుబోధ చ త్వత్కరుణాం మహాద్భుతామ్ ॥ **9**

శ్లో॥ స రత్నశాలాసు వసన్నపి స్వయం సమున్నమద్భక్తిభరోఽమృతం యయౌ ।
త్వమేవమాపూరితభక్తవాఞ్ఛితో మరుత్పురాధీశ! హరస్వ మే గదాన్ ॥87-10*

88 - దశకమ్ - సన్తానగోపాలోపాఖ్యానమ్ (12)

శ్లో॥ ప్రాగేవాచార్యపుత్రాహృతినిశమనయా స్వీయషట్సూనువీక్షాం
కాఙ్క్షన్త్యా మాతురుక్త్యా సుతలభువి బలిం ప్రాప్య తేనార్చితస్త్వమ్ ।
ధాతుశ్శాపాద్ధిరణ్యాన్వితకశిపుభవాన్ శౌరిజాన్ కంసభగ్నా-
నానీయైనాన్ ప్రదర్శ్య స్వపదమనయథాః పూర్వపుత్రాన్మరీచేః ॥ 88-1

శ్లో॥ శ్రుతదేవ ఇతి శ్రుతం ద్విజేన్ద్రం బహులాశ్వం నృపతిం చ భక్తిపూర్ణమ్ ।
యుగపత్ త్వమనుగ్రహీతుకామో మిథిలాం ప్రాపిథ తాపసైస్సమేతః ॥ 88-2

శ్లో॥ గచ్ఛన్ ద్విమూర్తిరుభయోర్యుగపన్నికేత-
మేకేన భూరివిభవైర్విహితోపచారః ।
అన్యేన తద్దినభృతైశ్చ ఫలౌదనాద్యై-
స్తుల్యం ప్రసేదిథ దదాథ చ ముక్తిమాభ్యామ్ ॥ 88-3

శ్లో॥ భూయోఽథ ద్వారవత్యాం ద్విజతనయమృతిం తత్ప్రలాపానపి త్వం
కో వా దైవం నిరున్ధ్యాదితి కిల కథయన్ విశ్వవోఢాఽప్యసోఢాః ।
జిష్ణోర్గర్వం వినేతుం త్వయి మనుజధియా కుణ్ఠితాం చాస్య బుద్ధిం
తత్త్వారూఢాం విధాతుం పరమతమపదప్రేక్షణేనేతి మన్యే ॥ 88-4

శ్లో॥ నష్టా అష్టాస్య పుత్రాః పునరపి తవ తూపేక్షయా కష్టవాదః
స్పష్టో జాతో జనానామథ తదవసరే ద్వారకామాప పార్థః ।
మైత్ర్యా తత్రోషితోఽసౌ నవమసుతమృతౌ విప్రవర్యప్రరోదం
శ్రుత్వా చక్రే ప్రతిజ్ఞామనుపహృతసుతస్సన్నివేక్ష్యే కృశానుమ్ ॥ 88-5

శ్లో॥ మానీ స త్వామపృష్ట్వా ద్విజనిలయగతో బాణజాలైర్మహాస్త్రై
రున్ధానః సూతిగేహం పునరపి సహసా దృష్టనష్టే కుమారే ।
యామ్యామైన్ద్రీం తథాఽన్యాస్సురవరనగరీర్విద్యయాఽఽసాద్య సద్యో
మోఘోద్యోగః పతిష్యన్ హుతభుజి భవతా సస్మితం వారితోఽభూత్ ॥88-6

శ్లో॥ సార్ధం తేన ప్రతీచీం దిశమతిజవినా స్యన్దనేనాభియాతో
లోకాలోకం వ్యతీతస్తిమిరభరమథో చక్రధామ్నా నిరున్ధన్ ।
చక్రాంశుక్లిష్టదృష్టిం స్థితమథ విజయం పశ్య పశ్యేతి వారాం
పారే త్వం ప్రాదదర్శః కిమపి హి తమసాం దూరదూరం పదం తే ॥ 88-7

శ్లో॥ తత్రాసీనం భుజఙ్గాధిపశయనతలే దివ్యభూషాయుధాద్యై-
రావీతం పీతచేలం ప్రతినవజలదశ్యామలం శ్రీమదఙ్గమ్ ।
మూర్తీనామీశితారం పరమిహ తిసృణామేకమర్థం శ్రుతీనాం
త్వామేవ త్వం పరాత్మన్! ప్రియసఖసహితో నేమిథ క్షేమరూపమ్ ॥ 88-8

శ్లో॥ యువాం మామేవ ద్వావధికవివృతాన్తర్హితతయా
విభిన్నౌ సన్ద్రష్టుం స్వయమహమహార్షం ద్విజసుతాన్ ।
నయేతం ద్రాగేతానితి ఖలు వితీర్ణాన్ పునరమూన్
ద్విజాయాదాయాదాః ప్రణుతమహిమా పాణ్డుజనుషా ॥ 88-9

శ్లో॥ ఏవం నానావిహారైర్జగదభిరమయన్ వృష్ణివంశం ప్రపుష్ణ-
న్నీజానో యజ్ఞభేదైరతులవిహృతిభిః ప్రీణయన్నేణనేత్రాః ।
భూభారక్షేపదమ్భాత్ పదకమలజుషాం మోక్షణాయావతీర్ణః
పూర్ణం బ్రహ్మైవ సాక్షాద్యదుషు మనుజతారూషితస్త్వం వ్యలాసీః ॥ 88-10

శ్లో॥ ప్రాయేణ ద్వారవత్యామవృతదయి తదా నారదస్త్వద్రసార్ద్ర-
స్తస్మాల్లేభే కదాచిత్ ఖలు సుకృతనిధిస్త్వత్పితా తత్త్వబోధమ్ ।
భక్తానామగ్రయాయీ స చ ఖలు మతిమానుద్ధవస్త్వత్త ఏవ
ప్రాప్తో విజ్ఞానసారం స కిల జనహితాయాధునాఽఽస్తే బదర్యామ్ ॥ 88-11

శ్లో॥ సోఽయం కృష్ణావతారో జయతి తవ విభో! యత్ర సౌహార్దభీతి-
స్నేహద్వేషానురాగప్రభృతిభిరతులైరశ్రమైర్యోగభేదైః ।
ఆర్తిం తీర్త్వా సమస్తామమృతపదమగుస్సర్వతస్సర్వలోకాః
స త్వం విశ్వార్తిశాన్త్యై పవనపురపతే! భక్తిపూర్త్యై చ భూయాః ॥ 88-12*

89 - దశకమ్ - వృకాసురవధవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ రమాజానే! జానే యదిహ తవ భక్తేషు విభవో
న సద్యస్సమ్పద్యస్తదిహ మదకృత్త్వాదశమినామ్ ।
ప్రశాన్తిం కృత్వైవ ప్రదిశసి తతః కామమఖిలం
ప్రశాన్తేషు క్షిప్రం న ఖలు భవదీయే చ్యుతికథా ॥ 89-1

శ్లో॥ సద్యః ప్రసాదరుషితాన్ విధిశఙ్కరాదీన్
కేచిద్విభో! నిజగుణానుగుణం భజన్తః ।
భ్రష్టా భవన్తి బత కష్టమదీర్ఘదృష్ట్యా
స్పష్టం వృకాసుర ఉదాహరణం కిలాస్మిన్ ॥ 89-2

శ్లో॥ శకునిజస్స తు నారదమేకదా త్వరితతోషమపృచ్ఛదధీశ్వరమ్ ।
స చ దిదేశ గిరీశముపాసితుం న తు భవన్తమబన్ధుమసాధుషు ॥ **89-3**

శ్లో॥ తపస్తప్త్వా ఘోరం స ఖలు కుపితస్సప్తమదినే
శిరశ్ఛిత్త్వా సద్యః పురహరముపస్థాప్య పురతః ।
అతిక్షుద్రం రౌద్రం శిరసి కరదానేన నిధనం
జగన్నాథాద్వవ్రే భవతి విముఖానాం క్వ శుభధీః ॥ **89-4**

శ్లో॥ మోక్తారం బన్ధముక్తో హరిణపతిరివ ప్రాద్రవత్ సోఽథ రుద్రం
దైత్యాద్భీత్యా స్మ దేవో దిశి దిశి వలతే పృష్ఠతో దత్తదృష్టిః ।
తూష్ణీకే సర్వలోకే తవ పదమధిరోక్ష్యన్తముద్వీక్ష్య శర్వం
దూరాదేవాగ్రతస్త్వం పటువటువపుషా తస్థిషే దానవాయ ॥ **89-5**

శ్లో॥ భద్రం తే శాకునేయ! భ్రమసి కిమధునా త్వం పిశాచస్య వాచా
సన్దేహశ్చేన్మదుక్తౌ తవ కిము న కరోష్యఙ్గులీమఙ్గ! మౌలౌ ।
ఇత్థం త్వద్వాక్యమూఢశ్శిరసి కృతకరస్సోఽపతచ్ఛిన్నపాతం
భ్రంశో హ్యేవం పరోపాసితురపి చ గతిః శూలినోఽపి త్వమేవ ॥ **89-6**

శ్లో॥ భృగుం కిల సరస్వతీనికటవాసినస్తాపసా-
స్త్రిమూర్తిషు సమాదిశన్నధికసత్త్వతాం వేదితుమ్ ।
అయం పునరనాదరాదుదితరుద్ధరోషే విధౌ
హరేఽపి చ జిహింసిషౌ గిరిజయా ధృతే త్వామగాత్ ॥ **89-7**

శ్లో॥ సుప్తం రమాఙ్కభువి పఙ్కజలోచనం త్వాం
విప్రే వినిఘ్నతి పదేన ముదోత్థితస్త్వమ్ ।
సర్వం క్షమస్వ మునివర్య! భవేత్ సదా మే
త్వత్పాదచిహ్నమిహ భూషణమిత్యవాదీః ॥ **89-8**

శ్లో॥ నిశ్చిత్య తే చ సుదృఢం త్వయి బద్ధభావాః
సారస్వతా మునివరా దధిరే విమోక్షమ్ ।
త్వామేవమచ్యుత! పునశ్చ్యుతిదోషహీనం
సత్త్వోచ్చయైకతనుమేవ వయం భజామః ॥ **89-9**

శ్లో॥ జగత్సృష్ట్యాదౌ త్వాం నిగమనివహైర్వన్దిభిరివ
స్తుతం విష్ణో! సచ్చిత్పరమరసనిర్ద్వైతవపుషమ్ ।

పరాత్మానం భూమన్! పశుపవనితాభాగ్యనివహం
పరీతాపశ్రాన్త్యై పవనపురవాసిన్! పరిభజే ॥ **89-10***

90 - దశకమ్ - ఆగమాదీనామ్ పరమతాత్పర్యనిరూపణమ్ (11)

శ్లో॥ వృకభృగుమునిమోహిన్యమ్బరీషాదివృత్తే-
ష్వయి తవ హి మహత్త్వం సర్వశర్వాదిజైత్రమ్ ।
స్థితమిహ పరమాత్మన్! నిష్కలార్వాగభిన్నం
కిమపి యదవభాతం తద్ధి రూపం తవైవ ॥ **90-1**

శ్లో॥ మూర్తిత్రయేశ్వరసదాశివపఞ్చకం యత్
ప్రాహుః పరాత్మవపురేవ సదాశివోఽస్మిన్ ।
తత్రేశ్వరస్తు స వికుణ్ఠపదస్త్వమేవ
త్రిత్వం పునర్భజసి సత్యపదే త్రిభాగే ॥ **90-2**

శ్లో॥ తత్రాపి సాత్త్వికతనుం తవ విష్ణుమాహు-
ర్ధాతా తు సత్త్వవిరలో రజసైవ పూర్ణః ।
సత్త్వోత్కటత్వమపి చాస్తి తమోవికార-
చేష్టాదికఞ్చ తవ శఙ్కరనామ్ని మూర్తౌ॥ **90-3**

శ్లో॥ తం చ త్రిమూర్త్యతిగతం పరపూరుషం త్వాం
శర్వాత్మనాపి ఖలు సర్వమయత్వహేతోః ।
శంసన్త్యుపాసనవిధౌ తదపి స్వతస్తు
త్వద్రూపమిత్యతిదృఢం బహు నః ప్రమాణమ్ ॥ **90-4**

శ్లో॥ శ్రీశఙ్కరోఽపి భగవాన్ సకలేషు తావ-
త్త్వామేవ మానయతి యో న హి పక్షపాతీ ।
త్వన్నిష్ఠమేవ స హి నామసహస్రకాది
వ్యాఖ్యద్భవత్స్తుతిపరశ్చ గతిం గతోఽన్తే ॥ **90-5**

శ్లో॥ మూర్తిత్రయాతిగమువాచ చ మన్త్రశాస్త్ర-
స్యాదౌ కలాయసుషమం సకలేశ్వరం త్వామ్ ।
ధ్యానం చ నిష్కలమసౌ ప్రణవే ఖలూక్త్వా
త్వామేవ తత్ర సకలం నిజగాద నాన్యమ్ ॥ **90-6**

శ్లో॥ సమస్తసారే చ పురాణసఙ్గ్రహే విసంశయం త్వన్మహిమైవ వర్ణ్యతే ।
త్రిమూర్తియుక్ సత్యపదత్రిభాగతః పరం పదం తే కథితం న శూలినః ॥ 90-7

శ్లో॥ యద్బ్రాహ్మకల్ప ఇహ భాగవతద్వితీయ-
స్కన్ధోదితం వపురనావృతమీశ! ధాత్రే ।
తస్యైవ నామ హరిశర్వముఖం జగాద
శ్రీమాధవశ్శివపరోఽపి పురాణసారే ॥ 90-8

శ్లో॥ యే స్వప్రకృత్యనుగుణా గిరిశం భజన్తే తేషాం ఫలం హి దృఢయైవ తదీయభక్త్యా।
వ్యాసో హి తేన కృతవానధికారిహేతోః స్కాన్దాదికేషు తవ హానివచోఽర్థవాదైః॥9

శ్లో॥ భూతార్థకీర్తిరనువాదవిరుద్ధవాదౌ త్రేధాఽర్థవాదగతయః ఖలు రోచనార్థాః ।
స్కాన్దాదికేషు బహవోఽత్ర విరుద్ధవాదాస్త్వత్తామసత్వపరిభూత్యుపశిక్షణాద్యాః॥10

శ్లో॥ యత్ కిఞ్చిదప్యవిదుషాఽపి విభో మయోక్తం
తన్మన్త్రశాస్త్రవచనాద్యభిదృష్టమేవ ।
వ్యాసోక్తిసారమయభాగవతోపగీత!
క్లేశాన్ విధూయ కురు భక్తిభరం పరాత్మన్ ॥ 90-11*

91 - దశకమ్ - భక్తిస్వరూపవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ శ్రీకృష్ణ! త్వత్పదోపాసనమభయతమం బద్ధమిథ్యార్థదృష్టే-
ర్మర్త్యస్యార్తస్య మన్యే వ్యపసరతి భయం యేన సర్వాత్మనైవ ।
యత్తావత్ త్వత్ప్రణీతానిహ భజనవిధీనాస్థితో మోహమార్గే
ధావన్నప్యావృతాక్షః స్ఖలతి న కుహచిద్దేవదేవాఖిలాత్మన్ ॥ 91-1

శ్లో॥ భూమన్! కాయేన వాచా ముహురపి మనసా త్వద్బలప్రేరితాత్మా
యద్యత్కుర్వే సమస్తం తదిహ పరతరే త్వయ్యసావర్పయామి ।
జాత్యాపీహ శ్వపాకస్త్వయి నిహితమనఃకర్మవాగిన్ద్రియార్థ-
ప్రాణో విశ్వం పునీతే న తు విముఖమనాస్త్వత్పదాద్విప్రవర్యః ॥ 91-2

శ్లో॥ భీతిర్నామ ద్వితీయాద్భవతి నను మనఃకల్పితం చ ద్వితీయం
తేనైక్యాభ్యాసశీలో హృదయమిహ యథాశక్తి బుద్ధ్వా నిరున్ధ్యామ్ ।
మాయావిద్ధే తు తస్మిన్ పునరపి న తథా భాతి మాయాధినాథం
తం త్వాం భక్త్యా మహత్యా సతతమనుభజన్నీశ! భీతిం విజహ్యామ్ ॥ 91-3

శ్లో॥ భక్తేరుత్పత్తివృద్ధీ తవ చరణజుషాం సఙ్గమేనైవ పుంసా-
మాసాద్యే పుణ్యభాజాం శ్రియ ఇవ జగతి శ్రీమతాం సఙ్గమేన ।
తత్సఙ్గో దేవ! భూయాన్మమ ఖలు సతతం తన్ముఖాదున్మిషద్భి-
స్త్వన్మాహాత్మ్యప్రకారైర్భవతి చ సుదృఢా భక్తిరుద్ధూతపాపా ॥ 91-4

శ్లో॥ శ్రేయోమార్గేషు భక్తావధికబహుమతిర్జన్మకర్మాణి భూయో
గాయన్ క్షేమాణి నామాన్యపి తదుభయతః ప్రద్రుతం ప్రద్రుతాత్మా ।
ఉద్యద్ధాసః కదాచిత్ కుహచిదపి రుదన్ క్వాపి గర్జన్ ప్రగాయ-
న్నున్మాదీవ ప్రనృత్యన్నయి! కురు కరుణాం లోకబాహ్యశ్చరేయమ్ ॥ 91-5

శ్లో॥ భూతాన్యేతాని భూతాత్మకమపి సకలం పక్షిమత్స్యాన్ మృగాదీన్
మర్త్యాన్ మిత్రాణి శత్రూనపి యమితమతిస్త్వన్మయాన్యానమాని ।
త్వత్సేవాయాం హి సిద్ధ్యేన్మమ తవ కృపయా భక్తిదార్ఢ్యం విరాగ-
స్త్వత్తత్త్వస్యావబోధోఽపి చ భువనపతే! యత్నభేదం వినైవ ॥ 91-6

శ్లో॥ నో ముహ్యన్ క్షుత్తృడాద్యైర్ భవసరణిభవైస్త్వన్నిలీనాశయత్వా-
చ్చిన్తాసాతత్యశాలీ నిమిషలవమపి త్వత్పదాదప్రకమ్పః ।
ఇష్టానిష్టేషు తుష్టివ్యసనవిరహితో మాయికత్వావబోధా-
జ్జ్యోత్స్నాభిస్త్వన్నఖేన్దోరధికశిశిరితేనాత్మనా సఞ్చరేయమ్ ॥ 91-7

శ్లో॥ భూతేష్వేషు త్వదైక్యస్మృతిసమధిగతౌ నాధికారోఽధునా చేత్
త్వత్ప్రేమ త్వత్కమైత్రీ జడమతిషు కృపా ద్విట్సు భూయాదుపేక్షా ।
అర్చాయాం వా సమర్చాకుతుకమురుతరశ్రద్ధయా వర్ధతాం మే
త్వత్సంసేవీ తథాపి ద్రుతముపలభతే భక్తలోకోత్తమత్వమ్ ॥ 91-8

శ్లో॥ ఆవృత్య త్వత్స్వరూపం క్షితిజలమరుదాద్యాత్మనా విక్షిపన్తీ
జీవాన్ భూయిష్ఠకర్మావలివివశగతీన్ దుఃఖజాలే క్షిపన్తీ ।
త్వన్మాయా మాఽభిభూన్మామయి భువనపతే! కల్పతే తత్ప్రశాన్త్యై
త్వత్పాదే భక్తిరేవేత్యవదదయి విభో! సిద్ధయోగీ ప్రబుద్ధః ॥ 91-9

శ్లో॥ దుఃఖాన్యాలోక్య జన్తుష్వలముదితవివేకోఽహమాచార్యవర్యా-
ల్లబ్ధ్వా త్వద్రూపతత్త్వం గుణచరితకథాద్యుద్భవద్భక్తిభూమా ।
మాయామేనాం తరిత్వా పరమసుఖమయే త్వత్పదే మోదితాహే
తస్యాయం పూర్వరఙ్గః పవనపురపతే! నాశయాశేషరోగాన్ ॥ 91-10*

92 - దశకమ్ - కర్మమిశ్రభక్తిస్వరూపవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ వేదైస్సర్వాణి కర్మాణ్యఫలపరతయా వర్ణితానీతి బుద్ధ్వా
తాని త్వయ్యర్పితాన్యేవ హి సమనుచరన్యాని నైష్కర్మ్యమీశ! ।
మా భూద్వేదైర్నిషిద్ధే కుహచిదపి మనఃకర్మవాచాం ప్రవృత్తి-
ర్దుర్వర్జం చేదవాప్తం తదపి ఖలు భవత్యర్పయే చిత్ప్రకాశే ॥ 92-1

శ్లో॥ యస్త్వన్యః కర్మయోగస్తవ భజనమయస్తత్ర చాభీష్టమూర్తిం
హృద్యాం సత్త్వైకరూపాం దృషది హృది మృది క్వాపి వా భావయిత్వా ।
పుష్పైర్గన్ధైర్నివేద్యైరపి చ విరచితైశ్శక్తితో భక్తిపూతై-
ర్నిత్యం వర్యాం సపర్యాం విదధదయి విభో! త్వత్ప్రసాదం భజేయమ్ ॥ 92-2

*శ్లో॥ స్త్రీశూద్రాస్త్వత్కథాదిశ్రవణవిరహితా ఆసతాం తే దయార్హా-
స్త్వత్పాదాసన్నయాతాన్ ద్విజకులజనుషో హన్త శోచామ్యశాన్తాన్ ।
వృత్త్యర్థం తే యజన్తో బహుకథితమపి త్వామనాకర్ణయన్తో
దృప్తా విద్యాభిజాత్యైః కిము న విదధతే తాదృశం మా కృథా మామ్ ॥ 92-3*

శ్లో॥ పాపోఽయం కృష్ణరామేత్యభిలపతి నిజం గూహితుం దుశ్చరిత్రం
నిర్లజ్జస్యాస్య వాచా బహుతరకథనీయాని మే విఘ్నితాని ।
భ్రాతా మే వన్ధ్యశీలో భజతి కిల సదా విష్ణుమిత్థం బుధాంస్తే
నిన్దన్త్యుచ్చైర్హసన్తి త్వయి నిహితమతీంస్తాదృశం మా కృథా మామ్ ॥ 92-4

శ్లో॥ శ్వేతచ్ఛాయం కృతే త్వాం మునివరవపుషం ప్రీణయన్తే తపోభి-
స్త్రేతాయాం స్రుక్స్రువాద్యఙ్కితమరుణతనుం యజ్ఞరూపం యజన్తే ।
సేవన్తే తన్త్రమార్గైర్విలసదరిగదం ద్వాపరే శ్యామలాఙ్గం
నీలం సఙ్కీర్తనాద్యైరిహ కలిసమయే మానుషాస్త్వాం భజన్తే ॥ 92-5

శ్లో॥ సోఽయం కాలేయకాలో జయతి మురరిపో! యత్ర సఙ్కీర్తనాద్యై-
ర్నిర్యత్నైరేవ మార్గైరఖిలద! న చిరాత్ త్వత్ప్రసాదం భజన్తే ।
జాతాస్త్రేతాకృతాదావపి హి కిల కలౌ సమ్భవం కామయన్తే
దైవాత్ తత్రైవ జాతాన్ విషయవిషరసైర్మా విభో! వఞ్చయాస్మాన్ ॥ 92-6

శ్లో॥ భక్తాస్తావత్ కలౌ స్యుర్ద్రమిలభువి తతో భూరిశస్తత్ర చోచ్చైః
కావేరీం తామ్రపర్ణీమను కిల కృతమాలాం చ పుణ్యాం ప్రతీచీమ్ ।
హా మామప్యేతదన్తర్భవమపి చ విభో! కిఞ్చిదఞ్చద్రసం త్వ-
య్యాశాపాశైర్నిబధ్య భ్రమయ న భగవన్! పూరయ త్వన్నిషేవామ్ ॥ 92-7

శ్లో॥ దృష్ట్వా ధర్మద్రుహం తం కలిమపకరుణం ప్రాఙ్మహీక్షిత్ పరీక్షి-
ద్ధన్తుం వ్యాకృష్టఖడ్గోఽపి న వినిహతవాన్ సారవేదీ గుణాంశాత్ ।
త్వత్సేవాద్యాశు సిద్ధ్యేదసదిహ న తథా త్వత్పరే చైష భీరు-
ర్యత్తు ప్రాగేవ రోగాదిభిరపహరతే తత్ర హా శిక్షయైనమ్ ॥ **92-8**

శ్లో॥ గఙ్గా గీతా చ గాయత్ర్యపి చ తులసికా గోపికాచన్దనం తత్
సాలగ్రామాభిపూజా పరపురుష! తథైకాదశీ నామవర్ణాః ।
ఏతాన్యష్టాప్యయత్నాన్యపి కలిసమయే త్వత్ప్రసాదప్రవృద్ధ్యా
క్షిప్రం ముక్తిప్రదానీత్యభిదధురృషయస్తేషు మాం సజ్జయేథాః ॥ **92-9**

శ్లో॥ దేవర్షీణాం పితౄణామపి న పునరృణీ కిఙ్కరో వా స భూమన్!
యోఽసౌ సర్వాత్మనా త్వాం శరణముపగతస్సర్వకృత్యాని హిత్వా ।
తస్యోత్పన్నం వికర్మాప్యఖిలమపనుదస్యేవ చిత్తస్థితస్త్వం
తన్మే పాపోత్థతాపాన్ పవనపురపతే! రున్ధి భక్తిం ప్రణీయాః ॥ **92-10***

93 - దశకమ్ - చతుర్వింశతేర్గురుభ్యః శిక్షణీయస్య వర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ బన్ధుస్నేహం విజహ్యాం తవ హి కరుణయా త్వయ్యుపావేశితాత్మా
సర్వం త్యక్త్వా చరేయం సకలమపి జగద్వీక్ష్య మాయావిలాసమ్ ।
నానాత్వాద్భ్రాన్తిజన్యాత్ సతి ఖలు గుణదోషావబోధే విధిర్వా
వ్యాసేధో వా కథం తౌ త్వయి నిహితమతేర్వీతవైషమ్యబుద్ధేః ॥ **93-1**

శ్లో॥ క్షుత్తృష్ణాలోపమాత్రే సతతకృతధియో జన్తవస్సన్త్యనన్తా-
స్తేభ్యో విజ్ఞానవత్త్వాత్ పురుష ఇహ వరస్తజ్జనిర్దుర్లభైవ ।
తత్రాప్యాత్మాఽఽత్మనః స్యాత్ సుహృదపి చ రిపుర్యస్త్వయి న్యస్తచేతా-
స్తాపోచ్ఛిత్తేరుపాయం స్మరతి స హి సుహృత్ స్వాత్మవైరీ తతోఽన్యః ॥ **93-2**

శ్లో॥ త్వత్కారుణ్యే ప్రవృత్తే క ఇవ నహి గురుర్లోకవృత్తేఽపి భూమన్!
సర్వాక్రాన్తాపి భూమిర్నహి చలతి తతః సత్క్షమాం శిక్షయేయమ్ ।
గృహ్ణీయామీశ! తత్తద్విషయపరిచయేఽప్యప్రసక్తిం సమీరాత్
వ్యాప్తత్వం చాత్మనో మే గగనగురువశాద్భాతు నిర్లేపతా చ ॥ **93-3**

శ్లో॥ స్వచ్ఛస్స్యాం పావనోఽహం మధుర ఉదకవద్వహ్నివన్మా స్మ గృహ్ణాం
సర్వాన్నీనోఽపి దోషం తరుషు తమివ మాం సర్వభూతేష్వవేయామ్ ।
పుష్టిర్నష్టిః కలానాం శశిన ఇవ తనోర్నాత్మనోఽస్తీతి విద్యాం
తోయాది-వ్యస్తమార్తాణ్డవదపి చ తనుష్వేకతాం త్వత్ప్రసాదాత్ ॥ **93-4**

శ్లో॥ స్నేహాద్వ్యాధాత్తపుత్త్రప్రణయమృతకపోతాయితో మా స్మ భూవం
ప్రాప్తం ప్రాశ్నన్ సహేయ క్షుధమపి శయువత్ సిన్ధువత్ స్యామగాధః ।
మా పప్తం యోషిదాదౌ శిఖిని శలభవద్భృఙ్గవత్ సారభాగీ
భూయాసం కిం తు తద్వద్ధనచయనవశాన్మాఽహమీశ! ప్రణేశమ్ ॥ 93-5

శ్లో॥ మా బద్ధ్యాసం తరుణ్యా గజ ఇవ వశయా నార్జయేయం ధనౌఘం
హర్తా న్యస్తం హి మాధ్వీహర ఇవ మృగవన్మా ముహం గ్రామ్యగీతైః ।
నాత్యాసజ్జేయ భోజ్యే ఝష ఇవ బడిశే పిఙ్గలావన్నిరాశః
సుప్యాం భర్తవ్యయోగాత్ కురర ఇవ విభో! సామిషోఽన్యైర్న హన్యై ॥ 93-6

శ్లో॥ వర్తేయ త్యక్తమానః సుఖమతిశిశువన్నిస్సహాయశ్చరేయం
కన్యాయా ఏకశేషో వలయ ఇవ విభో! వర్జితాన్యోన్యఘోషః ।
త్వచ్చిత్తో నావబుధ్యై పరమిషుకృదివ క్ష్మాభృదాయానఘోషం
గేహేష్వన్యప్రణీతేష్వహిరివ నివసాన్యున్దురోర్మన్దిరేషు ॥ 93-7

శ్లో॥ త్వయ్యేవ త్వత్కృతం త్వం క్షపయసి జగదిత్యూర్ణనాభాత్ ప్రతీయాం
త్వచ్చిన్తా త్వత్స్వరూపం కురుత ఇతి దృఢం శిక్షయే పేశకారాత్ ।
విడ్భస్మాత్మా చ దేహో భవతి గురువరో యో వివేకం విరక్తిం
ధత్తే సఞ్చిన్త్యమానో మమ తు బహురుజాపీడితోఽయం విశేషాత్ ॥ 93-8

శ్లో॥ హీ హీ మే దేహమోహం త్యజ పవనపురాధీశ! యత్ ప్రేమహేతో-
ర్గేహే విత్తే కలత్రాదిషు చ వివశితాస్త్వత్పదం విస్మరన్తి ।
సోఽయం వహ్నేశ్శునో వా పరమిహ పరతస్సామ్ప్రతం చాక్షికర్ణ-
త్వగ్జిహ్వాద్యా వికర్షన్త్యవశమత ఇతః కోఽపి న త్వత్పదాబ్జే ॥ 93-9

శ్లో॥ దుర్వారో దేహమోహో యది పునరధునా తర్హి నిశ్శేషరోగాన్
హృత్వా భక్తిం ద్రఢిష్ఠాం కురు తవ పదపఙ్కేరుహే పఙ్కజాక్ష! ।
నూనం నానాభవాన్తే సమధిగతమిమం ముక్తిదం విప్రదేహం
క్షుద్రే హా హన్త మా మా క్షిప విషయరసే పాహి మాం మారుతేశ! ॥93-10*

94 - దశకమ్ - తత్త్వజ్ఞానోత్పత్తిప్రకారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ శుద్ధా నిష్కామధర్మైః ప్రవరగురుగిరా తత్స్వరూపం పరం తే
శుద్ధం దేహేన్ద్రియాది-వ్యపగతమఖిలం వ్యాప్తమావేదయన్తే ।
నానాత్వస్థౌల్యకార్శ్యాది తు గుణజ-వపుస్సఙ్గతోఽధ్యాసితం తే
వహ్నేర్దారుప్రభేదేష్వివ మహదణుతాదీప్తతాశాన్తతాది ॥ 94-1

శ్లో॥ ఆచార్యాఖ్యాధరస్థారణిసమనుమిలచ్ఛిష్యరూపోత్తరార-
ణ్యావేధోద్భాసితేన స్ఫుటతరపరిబోధాగ్నినా దహ్యమానే ।
కర్మాలీవాసనాతత్కృతతనుభువనభ్రాన్తికాన్తారపూరే
దాహ్యాభావేన విద్యాశిఖిని చ విరతే త్వన్మయీ ఖల్వవస్థా ॥ **94-2**

శ్లో॥ ఏవం త్వత్ప్రాప్తితోఽన్యో నహి ఖలు నిఖిలక్లేశహానేరుపాయో
నైకాన్తాత్యన్తికాస్తే కృషివదగదషాడ్గుణ్యషట్కర్మయోగాః ।
దుర్వైకల్యైరకల్యా అపి నిగమపథాస్తత్ఫలాన్యప్యవాప్తా-
మత్తాస్త్వాం విస్మరన్తః ప్రసజతి పతనే యాన్త్యనన్తాన్ విషాదాన్ ॥ **94-3**

శ్లో॥ త్వల్లోకాదన్యలోకః క్వను భయరహితో యత్ పరార్ధద్వయాన్తే
త్వద్భీతస్సత్యలోకేఽపి న సుఖవసతిః పద్మభూః పద్మనాభ! ।
ఏవం భావే త్వధర్మార్జితబహుతమసాం కా కథా నారకాణాం
తన్మే త్వం ఛిన్ధి బన్ధం వరద! కృపణబన్ధో! కృపాపూరసిన్ధో! ॥ **94-4**

శ్లో॥ యాథార్థ్యాత్ త్వన్మయస్యైవ హి మమ న విభో! వస్తుతో బన్ధమోక్షౌ
మాయావిద్యాతనుభ్యాం తవ తు విరచితౌ స్వప్నబోధోపమౌ తౌ ।
బద్ధే జీవద్విముక్తిం గతవతి చ భిదా తావతీ తావదేకో
భుఙ్క్తే దేహద్రుమస్థో విషయఫలరసాన్ నాపరో నిర్వ్యథాత్మా ॥ **94-5**

శ్లో॥ జీవన్ముక్తత్వమేవంవిధమితి వచసా కిం ఫలం దూరదూరే
తన్నామాశుద్ధబుద్ధేర్న చ లఘు మనసశ్శోధనం భక్తితోఽన్యత్ ।
తన్మే విష్ణో! కృషీష్ఠాస్త్వయి కృతసకలప్రార్పణం భక్తిభారం
యేన స్యాం మఙ్క్షు కిఞ్చిద్గురువచనమిలత్త్వత్ప్రబోధస్త్వదాత్మా ॥ **94-6**

శ్లో॥ శబ్దబ్రహ్మణ్యపీహ ప్రయతితమనసస్త్వాం న జానన్తి కేచిత్
కష్టం వన్ధ్యశ్రమాస్తే చిరతరమిహ గాం బిభ్రతే నిష్ప్రసూతిమ్ ।
యస్యాం విశ్వాభిరామాః సకలమలహరా దివ్యలీలావతారా-
స్సచ్చిత్సాన్ద్రం చ రూపం తవ న నిగదితం తాం న వాచం భ్రియాసమ్ ॥ **7**

శ్లో॥ యో యావాన్ యాదృశో వా త్వమితి కిమపి నైవావగచ్ఛామి భూమ-
న్నేవఞ్చానన్యభావస్త్వదనుభజనమేవాద్రియే చైద్యవైరిన్! ।
త్వల్లిఙ్గానాం త్వదఙ్ఘ్రిప్రియజనసదసాం దర్శనస్పర్శనాది-
ర్భూయాన్మే త్వత్ప్రపూజానతినుతిగుణకర్మానుకీర్త్యాదరోఽపి ॥ **94-8**

శ్లో॥ యద్యల్లభ్యేత తత్తత్తవ సముపహృతం దేవ! దాసోఽస్మి తేఽహం
త్వద్గేహోన్మార్జనాద్యం భవతు మమ ముహుః కర్మ నిర్మాయమేవ ।
సూర్యాగ్నిబ్రాహ్మణాత్మాదిషు లసితచతుర్బాహుమారాధయే త్వాం
త్వత్ప్రేమార్ద్రత్వరూపో మమ సతతమభిష్యన్దతాం భక్తియోగః ॥ **94-9**

శ్లో॥ ఐక్యం తే దానహోమవ్రతనియమతపస్సాఙ్ఖ్యయోగైర్దురాపం
త్వత్సఙ్గేనైవ గోప్యః కిల సుకృతితమాః ప్రాపురానన్దసాన్ద్రమ్ ।
భక్తేష్వన్యేషు భూయస్స్వపి బహుమనుషే భక్తిమేవ త్వమాసాం
తన్మే త్వద్భక్తిమేవ ద్రఢయ హర గదాన్ కృష్ణ! వాతాలయేశ! ॥ **94-10***

95 - దశకమ్ - కైవల్యసిద్ధిప్రకారవర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ ఆదౌ హైరణ్యగర్భీం తనుమవికలజీవాత్మికామాస్థితస్త్వం
జీవత్వం ప్రాప్య మాయాగుణగణఖచితో వర్తసే విశ్వయోనే! ।
తత్రోద్వృద్ధేన సత్త్వేన తు గుణయుగలం భక్తిభావం గతేన
ఛిత్త్వా సత్త్వం చ హిత్వా పునరనుపహితో వర్తితాహే త్వమేవ ॥ **95-1**

శ్లో॥ సత్త్వోన్మేషాత్ కదాచిత్ ఖలు విషయరసే దోషబోధేఽపి భూమన్!
భూయోఽప్యేషు ప్రవృత్తిస్సతమసి రజసి ప్రోద్ధతే దుర్నివారా ।
చిత్తం తావద్గుణాశ్చ గ్రథితమిహ మిథస్తాని సర్వాణి రోద్ధుం
తుర్యే త్వయ్యేకభక్తిశ్శరణమితి భవాన్ హంసరూపీ న్యగాదీత్ ॥ **95-2**

శ్లో॥ సన్తి శ్రేయాంసి భూయాంస్యపి రుచిభిదయా కర్మిణాం నిర్మితాని
క్షుద్రానన్దాశ్చ సాన్తా బహువిధగతయః కృష్ణ! తేభ్యో భవేయుః ।
త్వం చాచఖ్యాథ సఖ్యే నను మహితతమాం శ్రేయసాం భక్తిమేకాం
త్వద్భక్త్యానన్దతుల్యః ఖలు విషయజుషాం సమ్మదః కేన వా స్యాత్ ॥ **95-3**

శ్లో॥ త్వద్భక్త్యా తుష్టబుద్ధేస్సుఖమిహ చరతో విచ్యుతాశస్య చాశాః
సర్వాః స్యుః సౌఖ్యమయ్యః సలిలకుహరగస్యేవ తోయైకమయ్యః ।
సోఽయం ఖల్విన్ద్రలోకం కమలజభవనం యోగసిద్ధీశ్చ హృద్యా
నాకాఙ్క్షత్యేతదాస్తాం స్వయమనుపతితే మోక్షసౌఖ్యేఽప్యనీహః ॥ **95-4**

శ్లో॥ త్వద్భక్తో బాధ్యమానోఽపి చ విషయరసైరిన్ద్రియాశాన్తిహేతో-
ర్భక్త్యైవాక్రమ్యమాణైః పునరపి ఖలు తైర్దుర్బలైర్నాభిజయ్యః ।
సప్తార్చిర్దీపితార్చిర్దహతి కిల యథా భూరిదారుప్రపఞ్చం
త్వద్భక్త్యోఘే తథైవ ప్రదహతి దురితం దుర్మదః క్వేన్ద్రియాణామ్ ॥ **95-5**

శ్లో॥ చిత్తార్ద్రీభావముచ్చైర్వపుషి చ పులకం హర్షబాష్పం చ హిత్వా
చిత్తం శుద్ధ్యేత్ కథం వా కిము బహుతపసా విద్యయా వీతభక్తేః ।
త్వద్గాథాస్వాదసిద్ధాఞ్జనసతతమరీమృజ్యమానోఽయమాత్మా
చక్షుర్వత్ తత్త్వసూక్ష్మం భజతి న తు తథాఽభ్యస్తయా తర్కకోట్యా ॥ **95-6**

శ్లో॥ ధ్యానం తే శీలయేయం సమతనుసుఖబద్ధాసనో నాసికాగ్ర-
న్యస్తాక్షః పూరకాద్యైర్జితపవనపథశ్చిత్తపద్మం త్వవాఞ్చమ్ ।
ఊర్ధ్వాగ్రం భావయిత్వా రవివిధుశిఖినస్సంవిచిన్త్యోపరిష్టాత్
తత్రస్థం భావయే త్వాం సజలజలధరశ్యామలం కోమలాఙ్గమ్ ॥ **95-7**

శ్లో॥ ఆనీలశ్లక్ష్ణకేశం జ్వలితమకరసత్కుణ్డలం మన్దహాస-
స్యన్దార్ద్రం కౌస్తుభశ్రీపరిగతవనమాలోరుహారాభిరామమ్ ।
శ్రీవత్సాఙ్కం సుబాహుం మృదులసదుదరం కాఞ్చనచ్ఛాయచేలం
చారుస్నిగ్ధోరుమమ్భోరుహలలితపదం భావయేఽహం భవన్తమ్ ॥ **95-8**

శ్లో॥ సర్వాఙ్గేష్వఙ్గ రఙ్గత్కుతుకమితి ముహుర్ధారయన్నీశ! చిత్తం
తత్రాప్యేకత్ర యుఞ్జే వదనసరసిజే సున్దరే మన్దహాసే ।
తత్రాలీనం తు చేతః పరమసుఖచిదద్వైతరూపే వితన్వ-
న్నన్యన్నో చిన్తయేయం ముహురితి సముపారూఢయోగో భవేయమ్ ॥ **95-9**

శ్లో॥ ఇత్థం త్వద్ధ్యానయోగే సతి పునరణిమాద్యష్టసంసిద్ధయస్తా
దూరశ్రుత్యాదయోఽపి హ్యహమహమికయా సమ్పతేయుర్మురారే! ।
త్వత్సమ్ప్రాప్తౌ విలమ్బావహమఖిలమిదం నాద్రియే కామయేఽహం
త్వామేవానన్దపూర్ణం పవనపురపతే! పాహి మాం సర్వతాపాత్ ॥ **95-10***

96 - దశకమ్ - భగవద్విభూతివర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ త్వం హి బ్రహ్మైవ సాక్షాత్ పరమురుమహిమన్నక్షరాణామకార-
స్తారో మన్త్రేషు రాజ్ఞాం మనురసి మునిషు త్వం భృగుర్నారదోఽపి ।
ప్రహ్లాదో దానవానాం, పశుషు చ సురభిః, పక్షిణాం వైనతేయో
నాగానామస్యనన్తః, సురసరిదపి చ స్రోతసాం, విశ్వమూర్తే! ॥ **96-1**

శ్లో॥ బ్రహ్మణ్యానాం బలిస్త్వం క్రతుషు చ జపయజ్ఞోఽసి వీరేషు పార్థో
భక్తానాముద్ధవస్త్వం బలమసి బలినాం ధామ తేజస్వినాం త్వమ్ ।
నాస్త్యన్తస్త్వద్విభూతేర్వికసదతిశయం వస్తు సర్వం త్వమేవ
త్వం జీవస్త్వం ప్రధానం యదిహ భవదృతే తన్న కిఞ్చిత్ ప్రపఞ్చే ॥ **96-2**

శ్లో॥ ధర్మం వర్ణాశ్రమాణాం శ్రుతిపథవిహితం త్వత్పరత్వేన భక్త్యా
కుర్వన్తోఽన్తర్విరాగే వికసతి శనకైస్సన్త్యజన్తో లభన్తే ।
సత్తాస్ఫూర్తిప్రియత్వాత్మకమఖిలపదార్థేషు భిన్నేష్వభిన్నం
నిర్మూలం విశ్వమూలం పరమమహమితి త్వద్విబోధం విశుద్ధమ్ ॥ 96-3

శ్లో॥ జ్ఞానం కర్మాపి భక్తిస్త్రితయమిహ భవత్ప్రాపకం తత్ర తావ-
న్నిర్విణ్ణానామశేషే విషయ ఇహ భవేత్ జ్ఞానయోగేఽధికారః ।
సక్తానాం కర్మయోగస్త్వయి హి వినిహితో యే తు నాత్యన్తసక్తా
నాప్యత్యన్తం విరక్తాస్త్వయి చ ధృతరసా భక్తియోగో హ్యమీషామ్ ॥ 96-4

శ్లో॥ జ్ఞానం త్వద్భక్తతాం వా లఘు సుకృతవశాన్మర్త్యలోకే లభన్తే
తస్మాత్తత్రైవ జన్మ స్పృహయతి భగవన్! నాకగో నారకో వా ।
ఆవిష్టం మాం తు దైవాద్భవజలనిధిపోతాయితే మర్త్యదేహే
త్వం కృత్వా కర్ణధారం గురుమనుగుణవాతాయితస్తారయేథాః ॥ 96-5

శ్లో॥ అవ్యక్తం మార్గయన్తః శ్రుతిభిరపి నయైః కేవలజ్ఞానలుబ్ధాః
క్లిశ్యన్తేఽతీవ సిద్ధిం బహుతరజనుషామన్త ఏవాప్నువన్తి ।
దూరస్థః కర్మయోగోఽపి చ పరమఫలే నన్వయం భక్తియోగ-
స్త్వామూలాదేవ హృద్యస్త్వరితమయి భవత్ప్రాపకో వర్ధతాం మే ॥ 96-6

శ్లో॥ జ్ఞానాయైవాతియత్నం మునిరపవదతే బ్రహ్మతత్త్వం తు శృణ్వన్
గాఢం త్వత్పాదభక్తిం శరణమయతి యస్తస్య ముక్తిః కరాగ్రే ।
త్వద్ధ్యానేఽపీహ తుల్యా పునరసుకరతా చిత్తచాఞ్చల్యహేతో-
రభ్యాసాదాశు శక్యం తదపి వశయితుం త్వత్కృపాచారుతాభ్యామ్ ॥ 96-7

శ్లో॥ నిర్విణ్ణః కర్మమార్గే ఖలు విషమతమే త్వత్కథాదౌ చ గాఢం
జాతశ్రద్ధోఽపి కామానయి భువనపతే! నైవ శక్నోమి హాతుమ్ ।
తద్భూయో నిశ్చయేన త్వయి నిహితమనా దోషబుద్ధ్యా భజంస్తాన్
పుష్ణీయాం భక్తిమేవ త్వయి హృదయగతే మఙ్క్షు నఙ్క్ష్యన్తి సఙ్గాః ॥ 96-8

శ్లో॥ కశ్చిత్ క్లేశార్జితార్థక్షయవిమలమతిర్నుద్యమానో జనౌఘైః
ప్రాగేవం ప్రాహ విప్రో న ఖలు మమ జనః కాలకర్మగ్రహో వా ।
చేతో మే దుఃఖహేతుస్తదిహ గుణగణం భావయత్ సర్వకారీ-
త్యుక్త్వా శాన్తో గతస్త్వాం మమ చ కురు విభో! తాదృశీం చిత్తశాన్తిమ్ ॥ 96-9

శ్లో॥ ఐలః ప్రాగుర్వశీం ప్రత్యతివివశమనాః సేవమానశ్చిరం తాం
గాఢం నిర్విద్య భూయో యువతిసుఖమిదం క్షుద్రమేవేతి గాయన్ ।
త్వద్భక్తిం ప్రాప్య పూర్ణస్సుఖతరమచరత్ తద్వదుద్ధూతసఙ్గం
భక్తోత్తంసం క్రియా మాం పవనపురపతే! హన్త! మే రున్ధి రోగాన్ ॥ **96-10***

97 - దశకమ్ - ఉత్తమభక్తిప్రార్థనా, మార్కణ్డేయోపాఖ్యానఞ్చ (10)

శ్లో॥ త్రైగుణ్యాద్భిన్నరూపం భవతి హి భువనే హీనమధ్యోత్తమం యద్
జ్ఞానం శ్రద్ధా చ కర్తా వసతిరపి సుఖం కర్మ చాహారభేదాః ।
త్వత్క్షేత్రత్వన్నిషేవాది తు యదిహ పునస్త్వత్పరం తత్తు సర్వం
ప్రాహుర్నైర్గుణ్యనిష్ఠం తదను భజనతో మఙ్క్షు సిద్ధో భవేయమ్ ॥ **97-1**

శ్లో॥ త్వయ్యేవ న్యస్తచిత్తస్సుఖమయి! విచరన్ సర్వచేష్టాస్త్వదర్థం
త్వద్భక్తైః సేవ్యమానానపి చరితచరానాశ్రయన్ పుణ్యదేశాన్ ।
దస్యౌ విప్రే మృగాదిష్వపి చ సమమతిర్ముచ్యమానావమాన-
స్పర్ధాసూయాదిదోషస్సతతమఖిలభూతేషు సమ్పూజయే త్వామ్ ॥ **97-2**

శ్లో॥ త్వద్భావో యావదేషు స్ఫురతి న విశదం తావదేవం హ్యుపాస్తిం
కుర్వన్నైకాత్మ్యబోధే ఝటితి వికసతి త్వన్మయోఽహం చరేయమ్ ।
త్వద్ధర్మస్యాస్య తావత్ కిమపి న భగవన్! ప్రస్తుతస్య ప్రణాశ-
స్తస్మాత్ సర్వాత్మనైవ ప్రదిశ మమ విభో! భక్తిమార్గం మనోజ్ఞమ్ ॥ **97-3**

శ్లో॥ తం చైనం భక్తియోగం ద్రఢయితుమయి మే సాధ్యమారోగ్యమాయు-
ర్దిష్ట్యా తత్రాపి సేవ్యం తవ చరణమహో భేషజాయేవ దుగ్ధమ్ ।
మార్కణ్డేయో హి పూర్వం గణకనిగదితద్వాదశాబ్దాయురుచ్చైః
సేవిత్వా వత్సరం త్వాం తవ భటనివహైర్ద్రావయామాస మృత్యుమ్ ॥ **97-4**

శ్లో॥ మార్కణ్డేయశ్చిరాయుస్స ఖలు పునరపి త్వత్పరః పుష్పభద్రా-
తీరే నిన్యే తపస్యన్నతులసుఖరతిష్షట్ తు మన్వన్తరాణి ।
దేవేన్ద్రస్సప్తమస్తం సురయువతిమరున్మన్మథైర్మోహయిష్యన్
యోగోష్మప్లుష్యమాణైర్న తు పునరశకత్త్వజ్జనం నిర్జయేత్ కః ॥ **97-5**

శ్లో॥ ప్రీత్యా నారాయణాఖ్యస్త్వమథ నరసఖః ప్రాప్తవానస్య పార్శ్వం
తుష్ట్యా తోష్టూయమానస్స తు వివిధవరైర్లోభితో నానుమేనే ।
ద్రష్టుం మాయాం త్వదీయాం కిల పునరవృణోద్భక్తితృప్తాన్తరాత్మా
మాయాదుఃఖానభిజ్ఞస్తదపి మృగయతే నూనమాశ్చర్యహేతోః ॥ **97-6**

శ్లో॥ యాతే త్వయ్యాశు వాతాకులజలదగలత్తోయపూర్ణాతిఘూర్ణ-
త్సప్తార్ణోరాశిమగ్నే జగతి స తు జలే సమ్భ్రమన్ వర్షకోటీః ।
దీనః ప్రైక్షిష్ట దూరే వటదలశయనం కఞ్చిదాశ్చర్యబాలం
త్వామేవ శ్యామలాఙ్గం వదనసరసిజన్యస్తపాదాఙ్గులీకమ్ ॥ **97-7**

శ్లో॥ దృష్ట్వా త్వాం హృష్టరోమా త్వరితముపగతః స్ప్రష్టుకామో మునీన్ద్రః
శ్వాసేనాన్తర్నివిష్టః పునరిహ సకలం దృష్టవాన్ విష్టపౌఘమ్ ।
భూయోఽపి శ్వాసవాతైర్బహిరనుపతితో వీక్షితస్త్వత్కటాక్షై-
ర్మోదాదాశ్లేష్టుకామస్త్వయి పిహితతనౌ స్వాశ్రమే ప్రాగ్వదాసీత్ ॥ **97-8**

శ్లో॥ గౌర్యా సార్ధం తదగ్రే పురభిదథ గతస్త్వత్ప్రియప్రేక్షణార్థీ
సిద్ధానేవాస్య దత్త్వా స్వయమయమజరామృత్యుతాదీన్ గతోఽభూత్ ।
ఏవం త్వత్సేవయైవ స్మరరిపురపి స ప్రీయతే యేన తస్మా-
న్మూర్తిత్రయ్యాత్మకస్త్వం నను సకలనియన్తేతి సువ్యక్తమాసీత్ ॥ **97-9**

శ్లో॥ త్ర్యంశేఽస్మిన్ సత్యలోకే విధిహరిపురభిన్మన్దిరాణ్యూర్ధ్వమూర్ధ్వం
తేభ్యోఽప్యూర్ధ్వం తు మాయావికృతివిరహితో భాతి వైకుణ్ఠలోకః ।
తత్ర త్వం కారణామ్భస్యపి పశుపకులే శుద్ధసత్త్వైకరూపీ
సచ్చిద్బ్రహ్మాద్వయాత్మా పవనపురపతే! పాహి మాం సర్వరోగాత్ ॥ **97-10***

98 - దశకమ్ - నిష్కలబ్రహ్మోపాసనా (11)

శ్లో॥ యస్మిన్నేతద్విభాతం యత ఇదమభవద్యేన చేదం య ఏత-
ద్యోఽస్మాదుత్తీర్ణరూపః ఖలు సకలమిదం భాసితం యస్య భాసా ।
యో వాచాం దూరదూరే పునరపి మనసాం యస్య దేవా మునీన్ద్రా
నో విద్యుస్తత్త్వరూపం కిము పునరపరే కృష్ణ! తస్మై నమస్తే ॥ **98-1**

శ్లో॥ జన్మాథో కర్మ నామ స్ఫుటమిహ గుణదోషాదికం వా న యస్మిన్
లోకానామూతయే యః స్వయమనుభజతే తాని మాయానుసారీ ।
బిభ్రచ్ఛక్తీరరూపోఽపి చ బహుతరరూపోఽవభాత్యద్భుతాత్మా
తస్మై కైవల్యధామ్నే పరరసపరిపూర్ణాయ విష్ణో! నమస్తే ॥ **98-2**

శ్లో॥ నో తిర్యఞ్చం న మర్త్యం న చ సురమసురం న స్త్రియం నో పుమాంసం
న ద్రవ్యం కర్మ జాతిం గుణమపి సదసద్వాపి తే రూపమాహుః ।
శిష్టం యత్స్యాన్నిషేధే సతి నిగమశతైర్లక్షణావృత్తితస్తత్
కృచ్ఛ్రేణావేద్యమానం పరమసుఖమయం భాతి తస్మై నమస్తే ॥ **98-3**

శ్లో॥ మాయాయాం బిమ్బితస్త్వం సృజసి మహదహఙ్కారతన్మాత్రభేదై-
ర్భూతగ్రామేన్ద్రియాద్యైరపి సకలజగత్స్వప్నసఙ్కల్పకల్పమ్ ।
భూయస్సంహృత్య సర్వం కమఠ ఇవ పదాన్యాత్మనా కాలశక్త్యా
గమ్భీరే జాయమానే తమసి వితిమిరో భాసి తస్మై నమస్తే ॥ **98-4**

శ్లో॥ శబ్దబ్రహ్మేతి కర్మేత్యణురితి భగవన్! కాల ఇత్యాలపన్తి
త్వామేకం విశ్వహేతుం సకలమయతయా సర్వథా కల్ప్యమానమ్ ।
వేదాన్తైర్యత్తు గీతం పురుషపరచిదాత్మాభిధం తత్తు తత్త్వం
ప్రేక్షామాత్రేణ మూలప్రకృతివికృతికృత్ కృష్ణ! తస్మై నమస్తే ॥ **98-5**

శ్లో॥ సత్త్వేనాసత్తయా వా న చ ఖలు సదసత్త్వేన నిర్వాచ్యరూపా
ధత్తే యాసావవిద్యా గుణఫణిమతివద్విశ్వదృశ్యావభాసమ్ ।
విద్యాత్వం సైవ యాతా శ్రుతివచనలవైర్యత్కృపాస్యన్దలాభే
సంసారారణ్యసద్యస్త్రుటనపరశుతామేతి తస్మై నమస్తే ॥ **98-6**

శ్లో॥ భూషాసు స్వర్ణవద్వా జగతి ఘటశరావాదికే మృత్తికావ-
త్తత్త్వే సఞ్చిన్త్యమానే స్ఫురతి తదధునాప్యద్వితీయం వపుస్తే ।
స్వప్నద్రష్టుః ప్రబోధే తిమిరలయవిధౌ జీర్ణరజ్జోశ్చ యద్వ-
ద్విద్యాలాభే తథైవ స్ఫుటమపి వికసేత్ కృష్ణ! తస్మై నమస్తే ॥ **98-7**

శ్లో॥ యద్భీత్యోదేతి సూర్యో దహతి చ దహనో వాతి వాయుస్తథాఽన్యే
యద్భీతాః పద్మజాద్యాః పునరుచితబలీనాహరన్తేఽనుకాలమ్ ।
యేనైవారోపితాః ప్రాఙ్నిజపదమపి తే చ్యావితారశ్చ పశ్చాత్
తస్మై విశ్వం నియన్త్రే వయమపి భవతే కృష్ణ! కుర్మః ప్రణామమ్ ॥ **98-8**

శ్లో॥ త్రైలోక్యం భావయన్తం త్రిగుణమయమిదం త్ర్యక్షరస్యైకవాచ్యం
త్రీశానామైక్యరూపం త్రిభిరపి నిగమైర్గీయమానస్వరూపమ్ ।
తిస్రోఽవస్థా విదన్తం త్రియుగజనిజుషం త్రిక్రమాక్రాన్తవిశ్వం
త్రైకాల్యే భేదహీనం త్రిభిరహమనిశం యోగభేదైర్భజే త్వామ్ ॥ **98-9**

శ్లో॥ సత్యం శుద్ధం విబుద్ధం జయతి తవ వపుర్నిత్యముక్తం నిరీహం
నిర్ద్వన్ద్వం నిర్వికారం నిఖిలగుణగణవ్యఞ్జనాధారభూతమ్ ।
నిర్మూలం నిర్మలం తన్నిరవధిమహిమోల్లాసి నిర్లీనమన్త-
ర్నిస్సఙ్గానాం మునీనాం నిరుపమపరమానన్దసాన్ద్రప్రకాశమ్ ॥ **98-10**

శ్లో॥ దుర్వారం ద్వాదశారం త్రిశతపరిమిలత్ షష్టిపర్వాభివీతం
సమ్భ్రామ్యత్ క్రూరవేగం క్షణమను జగదాచ్ఛిద్య సన్ధావమానమ్ ।
చక్రం తే కాలరూపం వ్యథయతు న తు మాం త్వత్పదైకావలమ్బం
విష్ణో! కారుణ్యసిన్ధో! పవనపురపతే! పాహి సర్వామయౌఘాత్ ॥ 98-11*

99 - దశకమ్ - భగవన్మహిమానువర్ణనమ్ (10)

శ్లో॥ విష్ణోర్వీర్యాణి కో వా కథయతు ధరణేః కశ్చ రేణూన్మిమీతే
యస్యైవాఙ్ఘ్రిత్రయేణ త్రిజగదభిమితం మోదతే పూర్ణసమ్పత్ ।
యోఽసౌ విశ్వాని ధత్తే ప్రియమిహ పరమం ధామ తస్యాభియాయాం
త్వద్భక్తా యత్ర మాద్యన్త్యమృతరసమరన్దస్య యత్ర ప్రవాహః ॥ 99-1

శ్లో॥ ఆద్యాయాశేషకర్త్రే ప్రతినిమిషనవీనాయ భర్త్రే విభూతే-
ర్భక్తాత్మా విష్ణవే యః ప్రదిశతి హవిరాదీని యజ్ఞార్చనాదౌ ।
కృష్ణాద్యం జన్మ యో వా మహదిహ మహతో వర్ణయేత్ సోఽయమేవ
ప్రీతః పూర్ణో యశోభిస్త్వరితమభిసరేత్ ప్రాప్యమన్తే పదం తే ॥ 99-2

శ్లో॥ హే స్తోతారః! కవీన్ద్రాస్తమిహ ఖలు యథా చేతయధ్వే తథైవ
వ్యక్తం వేదస్య సారం ప్రణువత జననోపాత్తలీలాకథాభిః ।
జానన్తశ్చాస్య నామాన్యఖిలసుఖకరాణీతి సఙ్కీర్తయధ్వం
హే విష్ణో! కీర్తనాద్యైస్తవ ఖలు మహతస్తత్త్వబోధం భజేయమ్ ॥ 99-3

శ్లో॥ విష్ణోః కర్మాణి సమ్పశ్యత మనసి సదా యైస్స ధర్మానబధ్నాద్
యానీన్ద్రస్యైష భృత్యః ప్రియసఖ ఇవ చ వ్యాతనోత్ క్షేమకారీ ।
వీక్షన్తే యోగసిద్ధాః పరపదమనిశం యస్య సమ్యక్ప్రకాశం
విప్రేన్ద్రా జాగరూకాః కృతబహునుతయో యచ్చ నిర్భాసయన్తే ॥ 99-4

శ్లో॥ నో జాతో జాయమానోఽపి చ సమధిగతస్త్వన్మహిమ్నోఽవసానం
దేవ! శ్రేయాంసి విద్వాన్ ప్రతిముహురపి తే నామ శంసామి విష్ణో! ।
తం త్వాం సంస్తౌమి నానావిధనుతివచనైరస్య లోకత్రయస్యా-
ప్యూర్ధ్వం విభ్రాజమానే విరచితవసతిం తత్ర వైకుణ్ఠలోకే ॥ 99-5

శ్లో॥ ఆపః సృష్ట్యాదిజన్యాః ప్రథమమయి విభో! గర్భదేశే దధుస్త్వాం
యత్ర త్వయ్యేవ జీవా జలశయన! హరే! సఙ్గతా ఐక్యమాపన్ ।
తస్యాజస్య ప్రభో! తే వినిహితమభవత్ పద్మమేకం హి నాభౌ
దిక్పత్రం యత్కిలాహుః కనకధరణిభృత్కర్ణికం లోకరూపమ్ ॥ 99-6

శ్లో॥ హే లోకా(ః!) విష్ణురేతద్భువనమజనయత్తన్న జానీథ యూయం
యుష్మాకం హ్యన్తరస్థం కిమపి తదపరం విద్యతే విష్ణురూపమ్ ।
నీహారప్రఖ్యమాయాపరివృతమనసో మోహితా నామరూపైః
ప్రాణప్రీత్యేకతృప్తాశ్చరథ మఖపరా హన్త! నేచ్ఛా ముకున్దే ॥ **99-7**

శ్లో॥ మూర్ధ్నామక్ష్ణాం పదానాం వహసి ఖలు సహస్రాణి సమ్పూర్య విశ్వం
తత్ప్రోత్క్రమ్యాపి తిష్ఠన్ పరిమితవివరే భాసి చిత్తాన్తరేఽపి ।
భూతం భవ్యం చ సర్వం పరపురుష! భవాన్ కిఞ్చ దేహేంద్రియాది-
ష్వావిష్టోఽప్యుద్గతత్వాదమృతసుఖరసం చానుభుఙ్క్షే త్వమేవ ॥ **99-8**

శ్లో॥ యత్తు త్రైలోక్యరూపం దధదపి చ తతో నిర్గతానన్తశుద్ధ-
జ్ఞానాత్మా వర్తసే త్వం తవ ఖలు మహిమా సోఽపి తావాన్ కిమన్యత్ ।
స్తోకస్తే భాగ ఏవాఖిలభువనతయా దృశ్యతే త్ర్యంశకల్పం
భూయిష్ఠం సాన్ద్రమోదాత్మకముపరి తతో భాతి తస్మై నమస్తే ॥ **99-9**

శ్లో॥ అవ్యక్తం తే స్వరూపం దురధిగమతమం తత్తు శుద్ధైకసత్త్వం
వ్యక్తం చాప్యేతదేవ స్ఫుటమమృతరసామ్భోధికల్లోలతుల్యమ్ ।
సర్వోత్కృష్టామభీష్టాం తదిహ గుణరసేనైవ చిత్తం హరన్తీం
మూర్తిం తే సంశ్రయేఽహం పవనపురపతే! పాహి మాం కృష్ణ! రోగాత్ ॥**99-10***

100 - దశకమ్ - కేశాదిపాదాన్తవర్ణనమ్ (11)

శ్లో॥ అగ్రే పశ్యామి తేజో నిబిడతరకలాయావలీలోభనీయం
పీయూషాప్లావితోఽహం తదను తదుదరే దివ్యకైశోరవేషమ్ ।
తారుణ్యారమ్భరమ్యం పరమసుఖరసాస్వాదరోమాఞ్చితాఙ్గై-
రావీతం నారదాద్యైర్విలసదుపనిషత్సున్దరీమణ్డలైశ్చ ॥ **100-1**

శ్లో॥ నీలాభం కుఞ్చితాగ్రం ఘనమమలతరం సంయతం చారుభఙ్గ్యా
రత్నోత్తంసాభిరామం వలయితముదయచ్చన్ద్రకైః పిఞ్ఛజాలైః ।
మన్దారస్రఙ్నివీతం తవ పృథుకబరీభారమాలోకయేఽహం
స్నిగ్ధశ్వేతోర్ధ్వపుణ్డ్రామపి చ సులలితాం ఫాలబాలేన్దువీథీమ్ ॥ **100-2**

శ్లో॥ హృద్యం పూర్ణానుకమ్పార్ణవమృదులహరీచఞ్చలభ్రూవిలాసై-
రానీలస్నిగ్ధపక్ష్మావలిపరిలసితం నేత్రయుగ్మం విభో! తే ।
సాన్ద్రచ్ఛాయం విశాలారుణకమలదలాకారమాముగ్ధతారం
కారుణ్యాలోకలీలాశిశిరితభువనం క్షిప్యతాం మయ్యనాథే ॥ **100-3**

శ్లో॥ ఉత్తుఙ్గోల్లాసినాసం హరిమణిముకురప్రోల్లసద్గణ్డపాలీ-
వ్యాలోలత్కర్ణపాశాఞ్చితమకరమణీకుణ్డలద్వన్ద్వదీప్రమ్ ।
ఉన్మీలద్దన్తపఙ్క్తిస్ఫురదరుణతరచ్ఛాయబిమ్బాధరాన్తః-
ప్రీతిప్రస్యన్దిమన్దస్మితమధురతరం వక్త్రముద్భాసతాం మే ॥ 100-4

శ్లో॥ బాహుద్వన్ద్వేన రత్నోజ్జ్వలవలయభృతా శోణపాణిప్రవాలే-
నోపాత్తాం వేణునాలీం ప్రసృతనఖమయూఖాఙ్గులీసఙ్గశారామ్ ।
కృత్వా వక్త్రారవిన్దే సుమధురవికసద్రాగముద్భావ్యమానైః
శబ్దబ్రహ్మామృతైస్త్వం శిశిరితభువనైస్సిఞ్చ మే కర్ణవీథీమ్ ॥ 100-5

శ్లో॥ ఉత్సర్పత్కౌస్తుభశ్రీతతిభిరరుణితం కోమలం కణ్ఠదేశం
వక్షః శ్రీవత్సరమ్యం తరలతరసముద్దీప్రహారప్రతానమ్ ।
నానావర్ణప్రసూనావలికిసలయినీం వన్యమాలాం విలోల-
ల్లోలమ్బాం లమ్బమానామురసి తవ తథా భావయే రత్నమాలామ్ ॥ 100-6

శ్లో॥ అఙ్గే పఞ్చాఙ్గరాగైరతిశయవికసత్సౌరభాకృష్టలోకం
లీనానేకత్రిలోకీవితతిమపి కృశాం బిభ్రతం మధ్యవల్లీమ్ ।
శక్రాశ్మన్యస్తతప్తోజ్జ్వలకనకనిభం పీతచేలం దధానం
ధ్యాయామో దీప్తరశ్మిస్ఫుటమణిరశనాకిఙ్కిణీమణ్డితం త్వామ్ ॥ 100-7

శ్లో॥ ఊరూ చారూ తవోరూ ఘనమసృణరుచౌ చిత్తచోరౌ రమాయా
విశ్వక్షోభం విశఙ్క్య ధ్రువమనిశముభౌ పీతచేలావృతాఙ్గౌ ।
ఆనమ్రాణాం పురస్తాన్న్యసనధృతసమస్తార్థపాలీసముద్గ-
చ్ఛాయం జానుద్వయం చ క్రమపృథులమనోజ్ఞే చ జఙ్ఘే నిషేవే ॥ 100-8

శ్లో॥ మఞ్జీరం మఞ్జునాదైరివ పదభజనం శ్రేయ ఇత్యాలపన్తం
పాదాగ్రం భ్రాన్తిమజ్జత్ ప్రణతజనమనోమన్దరోద్ధారకూర్మమ్ ।
ఉత్తుఙ్గాతామ్రరాజన్నఖరహిమకరజ్యోత్స్నయా చాశ్రితానాం
సన్తాపధ్వాన్తహన్త్రీం తతిమనుకలయే మఙ్గలామఙ్గులీనామ్ ॥ 100-9

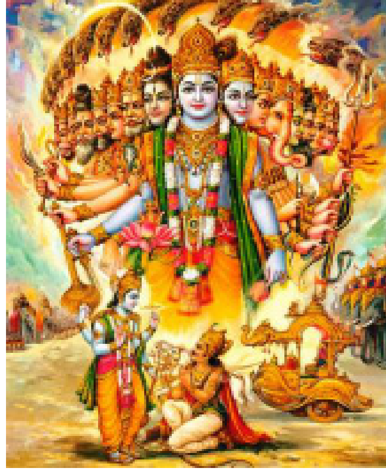
శ్లో॥ యోగీన్ద్రాణాం త్వదఙ్గేష్వధికసుమధురం ముక్తిభాజాం నివాసో
భక్తానాం కామవర్షద్యుతరుకిసలయం నాథ! తే పాదమూలమ్ ।
నిత్యం చిత్తస్థితం మే పవనపురపతే! కృష్ణ! కారుణ్యసిన్ధో!
హృత్వా నిశ్శేషతాపాన్ ప్రదిశతు పరమానన్దసన్దోహలక్ష్మీమ్ ॥ 100-10

శ్లో॥ అజ్ఞాత్వా తే మహత్త్వం యదిహ నిగదితం విశ్వనాథ! క్షమేథాః
స్తోత్రం చైతత్ సహస్రోత్తరమధికతరం త్వత్ప్రసాదాయ భూయాత్ ।
ద్వేధా నారాయణీయం శ్రుతిషు చ జనుషా స్తుత్యతావర్ణనేన
స్ఫీతం లీలావతారైరిదమిహ కురుతామాయురారోగ్యసౌఖ్యమ్ ॥ **100-11***

ఇతి శ్రీమన్నారాయణీయమ్

శ్రీః

ఓం నమో నారాయణాయ

శ్లో॥ యదక్షరపదభ్రష్టం
మాత్రాహీనం తు యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ!
నారాయణ! నమోఽస్తు తే ॥

Notes